

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Apage Satanas!

Hříšní lidé Království českého

MOBA

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Apage Satanas!

HŘÍŠNÍ LIDÉ KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

Přítelkyni Ludmily z Vartemberka trápí podivné sny. V pitoreskním reji se jí zjevuje dílna obklopená skalami a démon, který se necudně zmocňuje jejího těla. Komtur johanitského řádu povolá exorcistu, jenže Ludmila ví, že Anna není blázen. Začne se vyptávat v okolí Bezdězu a záhy narazí na znepokojující fakt, že něco podobného zažily i jiné urozené dívky. Naštěstí se právě vrací domů její manžel Oldřich z Chlumu se svým pomocníkem panošem Otou. Případu se ujmou a začnou bojovat nejen s krutým vrahem, ale také s pověrami a intrikami severočeské šlechty...

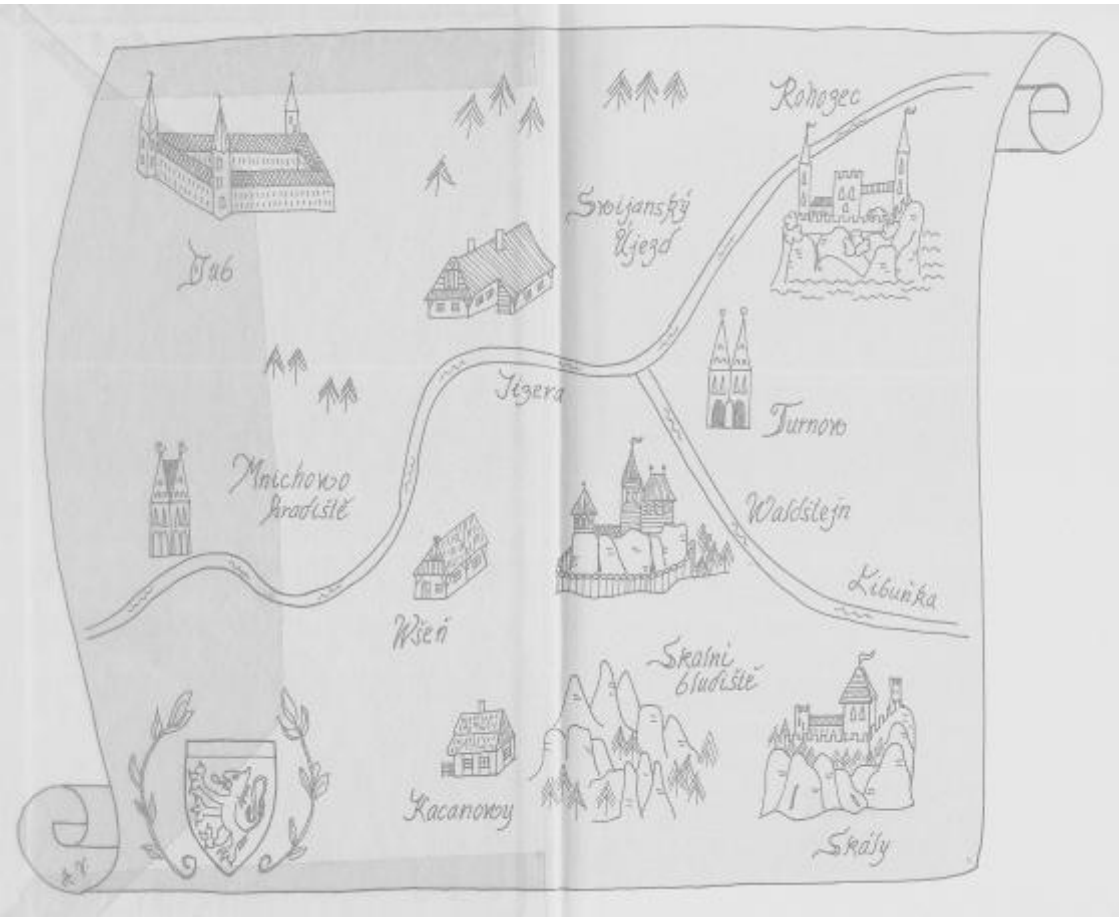

DOSUD VYŠLO

MOBA

e-mail: moba@mobaknihy.cz
www.mobaknihy.cz

9 788024 340302

Rohozec
Svojanský Újezd
Dub
Jizera
Turnov
Mnichovo Hradiště
Waldstejn
Libuňka
Vsen
Skalní bludiště
Kacanovy
Skály

Vlastimil Vondruška
APAGE SATANAS!
Hříšní lidé Království českého

Odpovědný redaktor Pavel Vlasatík
Grafická úprava Miroslava Zedníčková/OPT MOBA
Obálka Marcel Bursák/OPT MOBA
Tisk Finidr, s. r. o., Český Těšín

Vydala Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno
www.mobaknihy.cz

© Vlastimil Vondruška, 2010
© Mapa AlenaVondrušková, 2010
© Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno 2010

Vydání první

ISBN 978-80-243-4030-2

Cena včetně DPH 299 Kč

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Apage Satanas!

MOBA

Mé ženě Aleně

Část první
LUDMILA

I. KAPITOLA

První český král Vratislav měl příliš mnoho synů a ti dali život zástupu potomků. Snad žádný vládnoucí rod křesťanské Evropy nebyl v polovině 12. století tak početný jako Přemyslovci. Proto bylo vládnout v Čechách nesmírně obtížné. Ale ještě obtížnější bylo nevládnout. Tohle si syn knížete Soběslava I. Oldřich Přemyslovec uvědomoval až příliš jasně.

Podle stařešinského zákona přešla vláda po otcově smrti na jeho bratrance Vladislava II. Oldřich měl štěstí, podařilo se mu uprchnout ze země včas. Jeho staršího bratra Soběslava však český kníže zajal a uvěznil na Přimdě. Oldřich Přemyslovec pak žil řadu let na dvoře císaře Fridricha I. Barbarossy.

I když Vladislav II. patřil k císařovým spojencům a dokonce od něj za vojenskou pomoc u Milána obdržel titul krále, císař si Oldřicha Přemyslovce ponechal na svém dvoře jako pojistku proti českému králi. A když začal stárnoucí Vladislav II. dělat chyby a Fridricha I. Barbarossu urazil tím, že se vzdal trůnu ve prospěch svého syna Bedřicha, aniž nejdříve požádal císaře o souhlas, císař se rozhodl jednat. Nejprve donutil českého krále, aby propustil svého bratrance Soběslava z vězení. Pak ho povolal k soudu a tam jeho syna Bedřicha zbavil vlády.

Oldřichovi symbolicky předal pět korouhví na znamení, že ho ustanovuje českým knížetem. Zatímco osvobozeného Soběslava čeští předáci vítali, na jeho bratra Oldřicha Přemyslovce se dívali s nedůvěrou. Císař ho ustanovil vládcem bez jejich souhlasu. A to v Čechách nikdy neměli rádi.

Oldřich se dlouho radil se svým starším bratrem a nakonec se dohodli na nejlepším řešení. Oldřich Přemyslovec se vzdal stolce, na který usedl jeho bratr jako kníže Soběslav II. On sám se ujal správy

Olomoucka. Jenže už za tři roky bylo všechno jinak. Soběslav II. žil příliš dlouho ve vězení a jeho úsudek to velice poznamenalo. Byl podezřívavý a svárlivý a nakonec se začal zabývat myšlenkou, jak se zbavit i svého bratra. Odňal mu Olomoucko a svěřil mu správu bezvýznamného kraje na severu Čech.

Oldřich Přemyslovec si nedělal iluze, že by mu měl být kníže Soběslav II. vděčný. Něco takového Přemyslovci neznali. Ale považoval se za cenného spojence a dlouho se mu dařilo výpady svého staršího bratra mírnit a odvracet. Jenže pak se oblíbencem Soběslava II. stal jistý Hynek, původně bezvýznamný vladyka ze severních Čech. Někteří velmožové o něm s pohrdáním říkali, že by se měl spíše nazývat Berkou, protože byl více lupič než knížecí služebník. Hynek zvaný Berka nenáviděl Oldřicha Přemyslovce, protože mu vadil jeho vliv na severu země. Na tuhle krajinu si dělal zálusk on sám.

V roce 1177 se spory vyhrotily. Oldřich Přemyslovec se musel rozhodnout. Byl pozván do Prahy, aby se hájil proti novým obviněním, která Hynek zvaný Berka vznesl. Vše byly hloupé a nepodložené lži, ale kníže Soběslav II. jim ochotně naslouchal. Přátelé Oldřicha varovali, že o vině je rozhodnuto předem a lepší by bylo, kdyby na Pražský hrad nejezdil vůbec.

Oldřichovi bylo přes čtyřicet let. Řada jeho sourozenců a bratranců se tak vysokého věku nedožila. Své si na tomto světě užil. Ale nyní ho stíhaly jen samé rány. Nedávno mu zemřela manželka Cecílie Durynská. Na něm samotném mu vlastně už ani nezáleželo. Jediné, proč měl ještě důvod žít, byla dcera Marie.

Děvčátku byly teprve tři roky, ale i kdyby se Oldřichovi podařilo i tentokrát odvrátit výpady jeho staršího bratra, dříve nebo později ho stejně nechá kníže Soběslav II. zavraždit. A co pak bude s jeho dcerou? Lepší bylo vyřešit tuhle věc jednou provždy. Přemýšlel o tom již mnohokrát. V duchu znovu probíral své argumenty a kroky, které by měl udělat. Dopil číši a vstal. Rozhodl se. Věděl, že to je poslední věc, kterou může pro svou krev udělat. Kdo ví, co bude zítra? Ano, nevládnout bylo opravdu zlé. Neměl se tehdy knížecího stolce vzdávat.

Oldřich Přemyslovec opustil správní hradiště, ale záhy poslal svou družinu napřed. Nemohl věřit vůbec nikomu ze svých lidí. Na Pražském hradě věděli o každém jeho kroku. Někdo ho musel zradit. Proto musel zůstat sám. Sotva oddíl jezdců s jeho korouhví zmizel, otočil se a zamířil zpět. Chůva s jeho dcerou čekala podle příkazu v lese dostatečně daleko od palisád, aby je nemohl nikdo sledovat. Když k nim dojel, nejdřív tesákem podřízl chůvě krk. Mrtvý nemluví, a kromě toho budou teď z únosu jeho dcery podezřívat nějakého lapku. Pak si plačící a vyděšené děvčátko posadil na koně před sebe. Ještě se přesvědčil, že má v sedlové brašně vše, co potřebuje, a povolil otěže.

Čekal ho skoro celý den jízdy. Musel být opatrný, aby ho nikdo nepotkal. Vyhýbal se hradištím a také kupeckým cestám. Naštěstí znal tenhle kraj skvěle, a tak cválal po zapomenutých a vedlejších stezkách, které používala snad jen zvěř. Musel najít jediného člověka, jemuž mohl věřit. Alespoň doufal, že mu může věřit. Nic jiného mu nezbývalo.

Knížecí hradisko na Velíši bylo správním střediskem divoké a pusté krajiny kolem Jizery, v níž bylo mnohem více skal než lidí. Oldřich Přemyslovec dorazil k valům hradiska těsně před soumrakem. Koně přivázal na opuštěné mýtině v lese k nízkému dubu, koženou brašnu ukryl pod hromadu klestí a svou dceru Marii svázal, aby ji nenapadlo někam utéct. Pak se převlékl do otrhané suknice a jako žebrák se vydal k bráně. Sebral ze země hůl a začal kulhat. Strážný se na něj letmo podíval a nechal ho projít. Oldřich Přemyslovec pajdavým krokem zamířil k nízké kamenné rotundě. U ní stál dřevěný srub, v němž žil místní kněz.

Sotva vstoupil, hubený mladík s vyholenou hlavou vyskočil a chtěl vykřiknout. Ale Oldřich byl rychlejší. Bleskurychle k němu přiskočil a dlaní mu zakryl ústa. „Ticho!“ nařídil polohlasně, ale nesmírně důrazně. „Jde o život!“

Mladík přikývl a pozorně si ho měřil. Mlčel.

„Dokážeš se v noci dostat nepozorovaně ven? Do lesa?“ optal se stále tiše Oldřich Přemyslovec.

Mladík znovu přikývl. Posadil se na víko truhlice, zdobené císařskými orlicemi, kterou dostal od svého otce. Cítil, že se mu strachem třesou nohy.

„Budu tě čekat. Tam na cestě!“ oznámil Oldřich. Pak se otočil a kulhavým krokem zamířil zase ven. Na prahu se uklonil a s obličejem pokorně obráceným k prašné zemi opustil hradiště.

Bylo kolem půlnoci, když se na cestě v lese objevil hubený kněz, zahalený do dlouhého šedavého pláště. I když byla noc, viděl na cestu skvěle, protože právě vrcholil úplněk a nebe bylo jasné, bez mráčku, poseté hvězdami. Oldřich Přemyslovec byl ukrytý za mohutným bukem. Nechal mladého kněze projít kolem stromu, a teprve když si byl jistý, že ho nikdo nesleduje, vystoupil ze stínu.

„Tady jsem, Jaroslave,“ křikl za mladíkem, který pomalu mizel ve tmě. Mladý kněz sebou trhl, prudce se otočil, ale když Oldřicha Přemyslovce poznal, oddechl si.

„Co se stalo, otče?“ optal se pokorně a rychle se vracel.

Jaroslav byl levoboček a jen on a jeho zemřelá matka věděli, že jeho otcem je Oldřich. V době, kdy se narodil, se vlády v zemi chopil Vladislav II. a nebylo tehdy rozumné přiznat pravdu. Jaroslavova matka byla služebnou na Velíši. Byla to krásná plavovlasá žena. Oldřicha Přemyslovce milovala, a když musel utéct za hranice, nikdy už se neoddala žádnému jinému. Všem tvrdila, že otce svého dítěte nezná. Musela si kvůli tomu vyslechnout spoustu urážek, ale na Velíši směla zůstat. Jakmile se Soběslav II. ujal knížecího stolce, Oldřich Přemyslovec zařídil, aby biskup vysvětil Jaroslava na kněze. To už jeho matka nežila.

„Hrozí ti nějaké nebezpečí, můj vznešený otče?“ pokračoval starostlivě Jaroslav, když došel k buku, o jehož kmen se Oldřich opíral. Objali se.

„Bůh bdí nad všemi svými věrnými. A on jim určí jejich cestu,“ odpověděl pokorně Oldřich.

„Aha, takže hrozí,“ konstatoval věcně jeho nemanželský syn.

„O mne teď nejde. Musíš ukrýt svou sestru Marii. Budeš tvrdit, že to je opuštěné dítě, které ti svěřila jedna vesničanka, když umírala. Od téhle chvíle se bude jmenovat Anežka.“

„Anežka… Proč?“

„Protože tohle jméno Přemyslovci dávají svým dětem jen zřídka… Je tak obyčejné, nezdá se ti? Vychováš ji, a až dospěje, výhodně ji provdáš. Za někoho urozeného, rozumíš? Předpokládám, že my dva se už nesetkáme.“

„Zase utíkáš za hranice? Jako tehdy… když byla má matka těhotná?“ optal se mladík, ale nedokázal skrýt v hlase výčitku.

„Neutíkám… Na to jsem už příliš starý. Jedu za svým bratrem do Prahy. Ale to tě nemusí zajímat. Podívej,“ řekl a z úkrytu vylovil koženou brašnu. „V ní je dědictví mé dcery. Ukryjeme ho někde ve skalách. Až bude dospělá, předáš jí všechno jako věno. Přísahej při Bohu všemohoucím.“

„Amen!“

„Věřím ti… tiše, Marie, tedy teď už Anežka, usnula,“ řekl Oldřich Přemyslovec něžně. Na improvizovaném lůžku z trávy spala malá černovlasá holčička. Políbil ji na čelo, zvedl do náruče a chvíli ji choval. Holčička pootevřela oči, něco zakňourala, ale neprobudila se.

Oldřich Přemyslovec podal svému synovi koženou brašnu a sám vyrazil s dítětem v náruči po úzké stezce do nedalekých pískovcových skal. Tu cestu znal dobře. Kdysi si právě sem vodíval mladou a krásnou Jaroslavovu matku. Odbočil z cesty a stoupal po sypkém pískovém svahu do průrvy mezi dvěma skalními věžemi. Za nimi se nacházela rampa, po které bylo možno věž obejít. Končila nízkým otvorem u země. Protáhli se jím a ocitli se pod mohutným převisem. Ze všech stran ho obklopovaly pískovcové stěny, takže se mohlo zdát, že jsou v malé jeskyni. Oldřich Přemyslovec položil spící holčičku do písku a od svého syna si vzal těžkou koženou brašnu.

„Co je v ní?“ optal se zvědavě Jaroslav.

Oldřich Přemyslovec na okamžik zaváhal, pak rozepnul přezku a brašnu otevřel. Pod převisem byla tma mnohem větší než pod širým nebem. Vytáhl dva těžké váčky, v nichž cinkaly stříbrňáky. Beze slova je odložil stranou. Pak vytáhl třetí váček, který byl o něco menší.

„V něm je zlato," řekl pyšně. „Hotové jmění… Ale to hlavní, to je tady." Vytáhl dva svinuté pergameny. „Tohle jsou listiny císaře Fridricha I. Barbarossy, v nichž mně a mým potomkům svěřuje vládu v českých zemích, rozumíš? Zajistí mým dětem nebo vnukům vládu, neboť stařešinský zákon hovoří jednoznačně. A ona je z přemyslovské krve!" Potom opatrně vylovil zlatý diadém s perlami a třemi smaragdy. Nemusel nic říkat, oba věděli, že to je knížecí čelenka Oldřichova otce. Pak vše složil zpět do kožené brašny, odvalil veliký plochý balvan a brašnu ukryl.

Rozloučil se s Jaroslavem i se svou dcerou a ještě v noci vyrazil na cestu.

Zvědové jeho bratra knížete Soběslava II. ho vypátrali, když projížděl jakousi vesnicí nedaleko Nymburka. Podle příkazů, které dostali, ho uvěznili a o několik dnů později ho zabili. Jeho tělo hodili do řeky.

Jen Bůh je schopen předvídat osudy křesťanů. Oldřich Přemyslovec udělal podle svého nejlepšího vědomí vše, co mohl, aby zajistil budoucnost dcery podle svých představ. Ale nebyl Bůh. A tak se stalo, že z jeho velkolepých plánů nezbylo vůbec nic. Rok po Oldřichově smrti zbavil císař vlády i jeho bratra Soběslava II. a na český knížecí stolec zasedli potomci Vladislava II. A ti už vládu v zemi udrželi.

Hrad Velíš získal Hynek řečený Berka. Kněze Jaroslava si ponechal, a tak žil mladý prelát na hradišti celkem v klidu a vychovával svou nevlastní sestru. Z Anežky se stala krásná dívka, a když přišel její čas, Jaroslav se s ní oženil. To se stalo ještě před IV. lateránským koncilem, kdy církevní předpisy kněžím sňatky nezakazovaly. Běžné byly zvláště na venkově, daleko od autority papeže a biskupa.

Sňatek s Anežkou byl první věcí, v níž Jaroslav nesplnil přání svého nevlastního otce. Tou druhou bylo vzácné dědictví. Použil ho úplně jinak, než slíbil. Koupil vladycký dvorec s několika vesnicemi.

A tak se stalo, že neuskutečněné plány Oldřicha Přemyslovce ovlivnily téměř po sto letech osudovým způsobem plány jiného

Oldřicha, rodem z Chlumu, správce hradu Bezděz a prokurátora českého krále Přemysla II. Otakara.

II. KAPITOLA

Ludmila z Vartemberka seděla u okna v komnatě purkrabského paláce na Bezdězu, kde spolu s manželem Oldřichem z Chlumu bydlela. Milovala pohled z výšky na nekonečné lesní plochy, za nimiž se v dálce zvedala šedavá hradba hor, oddělujících České království od Lužice. Z okna měla severní Čechy jako na dlani. Vpravo se v přízemní mlze téměř ztrácely obrysy Vartemberku, z něhož vládl rodovým državám její bratr Marek, hlava mocného rodu Markvarticů. Vlevo se pyšně tyčil na vysokém kopci Ronov pánů z Dubé, úhlavních nepřátel českého krále, a tedy i jejího manžela Oldřicha. A přímo před ní, už téměř na úpatí hor, město Lípá s vodním hradem na Ploučnici. Milovala tenhle kraj a neuměla si představit, že by někdy měla žít jinde.

Rukou si bezděčně začala upravovat plavé vlasy a s nelibostí zaznamenala, že už nejsou tak zářivé jako v mládí. Také trochu přibrala. Po dvou dětech nebylo divu. Přesto si byla jistá, že ji Oldřich z Chlumu stále miluje. Říkal jí to často, ale to ještě nemuselo nic znamenat. Rytíři rádi pronášeli krásné řeči. Ale její Oldřich byl jiný. Neuměl se přetvařovat, alespoň v lásce určitě ne. Přivřela oči a vzpomínala, co vše už spolu prožili. Bylo jí po jeho boku skvěle a neustále si opakovala, jak ho miluje. Jen kdyby dovolil, aby mu občas směla pomáhat s jeho prací.

Ludmila z Vartemberka byla přes svou oddanou lásku ctižádostivou ženou. Ne nadarmo pocházela z rodu mocných Markvarticů. Vychovali ji v jednom z proslulých cisterciáckých klášterů ve Francii a uměla nejen číst a psát, ale byla učenější než většina prelátů. Tím spíše by mohla být podle svého přesvědčení manželovi užitečná. V soukromí se s ní sice radil, ale nebylo to často.

Když po něm chtěla, aby směla jet s ním, se smíchem ji vždycky odkázal do patřičných mezí, že královským prokurátorem je on a nikoli ona.

Často se zlobila a tehdy jí říkával: „Má milá, v křesťanském světě je to zařízené tak, že muž třímá meč a vládne za zdmi svého domova a žena třímá přeslici a vařečku a vládne doma.“ Říkával to v žertu, aby ji poškádlil, ale ona si vždycky trpce uvědomovala, že to je svým způsobem pravda.

Oldřich z Chlumu jí nikdy nedovolil tuhle roli překročit. Ne proto, že by nechtěl své Ludmile vyhovět, ale protože dobře věděl, jak krutý a nebezpečný je svět venku, za zdmi jejich domova. On to věděl, ale Ludmila si to nechtěla připustit. Věřila svým schopnostem a říkávala si, že když to zvládne Oldřich, proč ne ona? Copak byla horší než on? Byla přece z mnohem významnějšího rodu. Ale tohle by nikdy nevyslovila nahlas.

Chystala se vstát, protože se pomalu blížil večer. Musela dohlédnout na přípravu jídla v kuchyni. Nakrmit celou hradní posádku nebylo jednoduché. Životu na Bezdězu skutečně vládla ona. Oldřich byl pryč i se svými pomocníky panošem Otou ze Zástřizlí a velitelem Divišem. V takovém případě nechávala navařit jen kotel kaše. Lepším jídlem pro panský stůl bylo zbytečné se zdržovat. Jí samotné stačilo něco prostého a ani své děti nemínila rozmazlovat. Sama žila v době mládí v klášteře střídmě a žádnou újmu tím neutrpěla. Znovu si dlaní přejela po bocích trochu kulatějších, než by se jí líbilo, a pak se rozhodla, že dnes nebude večeřet vůbec.

Ještě jednou se rozhlédla po krajině a vstala. Byla rozmrzelá a najednou si připadala zoufale opuštěná. Věděla, že její Oldřich se z Moravy hned tak nevrátí. Proběhla velkým sálem a vyšla na dřevěný můstek před purkrabským palácem. I když se už blížil večer, bylo stále dusné letní horko. Opřela se o zábradlí a zadívala se na ruch na nádvoří. Od brány k ní spěchal komoří a rukou si otíral zpocené čelo.

„Urozená paní, přijela za vámi návštěva. Vaše sestřenice Anna,“ volal zadýchaně. Ludmila si s potěšením všimla, že komoří v poslední době ztloustl mnohem více než ona. A to nemusel porodit dvě děti. Tohle jí trochu spravilo náladu.

„Která? Pokud si vzpomínám, mám sestřenic spoustu. A tři z nich se jmenují Anna," zarazila ho přísně. Potomků praotce rodu Markvarta bylo tolik, že začínalo být obtížné pamatovat si všechny. Proto její bratr Marek z Vartemberka přijal do služeb zkušeného herolda. Vladyka Slavibor působil řadu let na dvoře míšeňského biskupa a na stará kolena si postavil dvorec ve Vlastibořicích na hranici johanitské komendy v Dubu. Už déle než rok pracoval na sestavení markvartického rodokmenu a stále nebyl hotový, protože Markvartici žili v severních a východních Čechách téměř všude. Objížděl hrady a dvorce, vyptával se urozených pánů, kněží i královských úředníků a opisoval listiny. Ludmila z Vartemberka měla Slavibora ráda, protože to byl úzkostlivě pečlivý muž, který nelitoval dlouhé cesty ve špatném počasí jen proto, aby si ověřil zprávu, která se mu nezdála.

„Která Anna?" opakoval po ní zadýchaně komoří. Sotva popadal dech, protože od brány skoro běžel. I když se to na první pohled nezdálo, nádvoří k purkrabskému paláci dost strmě stoupalo. „Neznám všechny. Ale tuhle ano. Je to Anna z Rohozce."

Ludmila z Vartemberka postřehla v jeho hlase ironii, kterou nesnášela. Přísně se na něj obořila, aby nebyl drzý a hned urozenou návštěvu přivedl do paláce. A aby dohlédl na přípravu večeře v kuchyni, protože ona na to teď nebude mít čas. Pak se otočila a dlouhými kroky prošla pod lomeným obloukem kamenného ostění do velkého sálu purkrabství. Ještě však stačila na komořího křiknout, aby za ní poslal služebnou s vínem a koláči.

Objal ji příjemný chlad uvnitř honosné kamenné budovy. Vrátila se na své oblíbené místo u okna a čekala.

Anna z Rohozce se objevila dříve než služebná. Ale tak to bylo vždycky. Pokud nebyl její manžel Oldřich na Bezdězu, služebnictvo se pohybovalo s pomalou leností, jako by se jí chtělo vysmívat. Špatná nálada se jí rychle vrátila. Tím spíše, že Anna vypadala skvěle. Byla mladší než Ludmila a velice štíhlá. Měla kulatou příjemnou tvář lemovanou hnědými vlasy s velikýma důvěřivýma očima a smyslnými rty.

Panoš Ota tvrdil, že mezi jejími markvartickými příbuznými je nejkrásnější. Na jeho úsudek se dalo spolehnout, protože v otázkách

ženské krásy nebylo většího znalce. Stejně tak nebylo většího odborníka na to, jak tuhle krásu dobýt. Ale to neplatilo o urozených příbuzných Ludmily z Vartemberka. Na ty si panoš Ota nikdy nic nedovolil, nejvýše pár frivolních poznámek. Ale tím to končilo. I když pohříchu bylo třeba přiznat, že ze strany některých Ludmiliných sestřenic by o něj zájem byl. Zdálo se, že i ze strany Anny z Rohozce. Byla přece svobodná. Ale už dlouho na Bezdězu nebyla, a proto Otovi neposkytla příležitost.

„Musíš mi pomoci…," vytrhl Ludmilu z přemýšlení zoufalý hlas. Pozorně se na tmavovlasou dívku zahleděla. Anna z Rohozce měla koutky úst svěšené, ruce se jí nepatrně chvěly a oči se jí leskly slzami bezmoci.

Teprve teď se ve dveřích objevila služebná. Ludmila z Vartemberka vstala, uchopila Annu za ruku a sama ji dovedla k oknu. Počkala, až služebná nalije víno, a pak si připily na uvítanou. Pánovitým gestem služebnou vyhnala, aby měly na rozhovor klid. Teprve když zmizela, optala se zvědavě, co se vlastně stalo.

Anna z Rohozce to už nevydržela. Hlasitě se rozplakala a padla Ludmile kolem krku. Mezi vzlyky ze sebe dostala: „Pokouší mě ďábel… Zmocnil se mě. Vykonal se mnou tu ohavnost… Jsem poznamenaná. A prokletá!"

„Počkej," zarazila ji Ludmila z Vartemberka a ohleduplně se vymanila z jejího sevření. „Posaď se a nejdřív se uklidni. Pak mi všechno povíš ještě jednou. Od začátku a tak, abych tomu rozuměla."

Anna z Rohozce poslechla. Obrátila do sebe celou číši vína a to ji trochu uklidnilo. Natáhla ruku a počkala, až jí Ludmila znovu dolije. Přivřela víčka a dala se do vyprávění. Mluvila tiše, truchlivým hlasem, ale pevně a bez zaváhání.

„Začalo to asi tak před rokem. Jednou v noci jsem se probudila, ale nebyla jsem ve své ložnici. Ležela jsem na lůžku pokrytém rudým brokátem. Hned jsem poznala, že to není lidské obydlí. Kolem nebyly zdi, ale jenom skála. Všechno se ztrácelo v šeru, protože tam hořelo jen pár voskovic. I když jsem všechno viděla a slyšela, nemohla jsem se vůbec pohnout."

„Ti lotři tě spoutali?"

„Neměla jsem pouta… Očarovali mě, chápeš? Byla jsem nahá a nemohla se ani hnout. Chtěla jsem křičet, ale nešlo to. Pak se objevil ďábel a já pochopila, že jsem se ocitla v pekle…“

„Počkej,“ zarazila ji Ludmila z Vartemberka. Vychovali ji v klášteře a často slýchala o rejdech, jimiž se ďábel snaží zmocnit duší poctivých křesťanů. A zvláště nevinných dívek. Ale pamatovala si také slova svého manžela Oldřicha z Chlumu, který tvrdil, že nepopírá existenci ďábla, ale je přesvědčený, že člověk páchá zlo, aniž by k tomu ďábla potřeboval. On sám v životě vyšetřoval desítky případů, kdy církev tvrdila, že je to dílo ďáblovo, ale nakonec vždycky odhalil zločince, jímž byl člověk. A to, co onen zločinec spáchal, dělal ze zlé vůle a nikoli z úradku pekla. Opakoval to tolikrát, že i Ludmila přestala v ďábla věřit. Proto Annu z Rohozce zarazila ostřeji, než měla v úmyslu.

Dívka se ulekaně přikrčila a rozpačitě do sebe obrátila další číši vína. Tentokrát si ale dolít nenechala. Do očí jí znovu vyhrkly slzy. Ještě těsněji se přitiskla do kouta vedle okna.

„Počkej,“ opakovala Ludmila z Vartemberka znovu a mnohem laskavěji. Pokusila se usmát. „Jak si můžeš být jistá, že jsi byla v pekle? A že to byl ďábel? Měl rohy? Cítila jsi síru? Byli tam pavouci, hadi nebo černí kocouři?“ Ludmila rychle vzpomínala, co vše ještě bylo podle učených prelátů příznakem řádění temných sil. Ale na víc si nevzpomněla.

„Věděla jsem to,“ opakovala umíněně Anna z Rohozce. Rukou si setřela slzy. „A ďábla jsem viděla. Byl nahý stejně jako já. Měl rudou rozšklebenou tvář a rohy. Přesně, jak je vymalovaný v kostele v Turnově, kam občas chodívám na mši. A měl…,“ dívka se zajíkla a potom prosebně natáhla ruku s prázdnou číší. Sotva jí Ludmila dolila, vše vypila a natáhla ruku znovu.

„Chceš se opít?“ napomenula ji Ludmila z Vartemberka káravě, ale když viděla dívčin žal, vyhověla jí. Mateřsky se optala: „No, co měl ještě?“

Anna z Rohozce zrudla studem a tiše, že jí skoro nebylo rozumět, dodala: „Měl úd. Obrovský a stejně rudý. Klekl si mezi mé nohy a chtěl do mě vstoupit. Chvíli mu to trvalo, protože mé tělo se

takové hanbě bránilo. Ale pak jsem ucítila bolest a ďábel zvítězil… Co bylo pak, už nevím, asi jsem omdlela.“

„Každá dívka, i ta nejzbožnější, mívá občas necudné sny,“ snažila se ji Ludmila z Vartemberka konejšit. Mívala je kdysi i ona. Dokonce v klášteře. A občas je mívala i teď, zvláště pokud byl Oldřich z Chlumu delší dobu pryč. Ovšem do jejích snů nevstupoval ďábel. Nikdy o tom nepřemýšlela, ale uvědomila si, že jen výjimečně se jí ve snech objevuje někdo jiný než její manžel. Bezděčně se pokřižovala, protože tak to bylo správné a křesťanské, ale křesťanské nebylo vzpomínat na to se zalíbením.

„To nebyl sen!“ ohradila se snad poprvé rezolutně Anna z Rohozce. „Když jsem se ráno probudila, bolel mě podbřišek. Měla jsem na stehnech krev a… já vím, že se to nesmí, ale prstem jsem si… prostě nebyla jsem panna! Chápeš, v noci do mne opravdu někdo vstoupil. Modlila jsem se, ale ono se to opakovalo. Ďábel ke mně pravidelně přichází. Ale není to obyčejný ďábel. Je to sám král pekel! Pán temnoty!“

Ludmila postřehla v jejím hlase náznak pýchy. Dostala zlost a odsekla, že tohle přece nemůže vědět.

„Vím,“ opáčila pevně. „Na hlavě má korunu. A když se mne zmocnil podruhé, nebyl sám. V šeru jsem zahlédla ostatní ďábly. Jeho družinu.“

„Kolikrát tě vlastně navštívil?“

„Asi tak desetkrát. Všimla jsem si, že vždycky tu noc, kdy je úplněk.“

„Úplněk je zítra!“ vykřikla zaujatě Ludmila z Vartemberka. Pomalu začínala Anně z Rohozce věřit. Až na toho ďábla, to se jí zdálo přece jen trochu přehnané. Napadlo ji jiné vysvětlení. Racionální, tak jak ji to učil její manžel. Anna přišla o panenství s nějakým mužem a teď se bojí, co se stane, až na to někdo přijde. Urozená dívka musela do manželství vstupovat jako panna. Mohla si celou tuhle historiku s ďáblem vymyslet, aby svůj hřích ospravedlnila.

Jenže ihned ji napadla námitka. Anna zatím žádného snoubence neměla. Mezi okolními rytíři byl o ni veliký zájem, byla bohatá a navíc krásná, ale její otec všechny odmítal. Tvrdil, že jeho dcera má

ještě čas a pokud ji provdá, pak za někoho mnohem bohatšího, než jsou jejich sousedé. Žádná svatba se na obzoru nerýsovala a otázkou tedy bylo, proč by se Anna z Rohozce přiznávala zrovna teď, když ještě nehrozilo nebezpečí, že by někdo mohl na ztrátu jejího panenství přijít. Ludmila z Vartemberka si musela neochotně připustit, že její pochybnosti nejspíše neobstojí. Stalo se něco divného.

„Právě proto, že úplněk je zítra, jsem přijela k tobě," svěřovala se pokorně Anna z Rohozce. „Utekla jsem z domova. Sama, nikdo o tom neví. Nikdo!"

„Otec se o tebe bude bát," pokárala ji Ludmila okamžitě. Věděla, jak má Jaroslav z Rohozce svou dceru rád. Zvláště od smrti své manželky ji chránil jako oko v hlavě a na dvorech okolních velmožů si ženy závistivě špitaly, že ji rozmazluje a zahrnuje drahými věcmi.

„Žádné hoře mu nezpůsobím. Řekla jsem o tom našemu hradnímu kaplanovi. Soběbor je mým zpovědníkem. Dala jsem mu příkaz povědět to dneska večer mému otci, aby se nebál," ctnostně se ohradila Anna z Rohozce. „Ale nechtěla jsem to otci povědět sama. Zdržoval by mě a já mu přece nemohu povědět pravdu, proč jsem musela odjet! Styděla bych se. A on má svých starostí dost."

„Takže otci jsi nic neřekla, hmm… Ví o tom, cos mi právě teď prozradila, vůbec někdo?"

„Neřekla jsem to živé duši! Jenom svému zpovědníkovi. Že mne pokouší ďábel. To jsem přece musela, ne? A pak už vlastně skoro nikomu."

Ludmila z Vartemberka zbystřila. Oldřich z Chlumu říkával, že Bůh obvykle ženě nadělí krásu nebo chytrost, jako by se tyhle dvě vlastnosti v případě žen vylučovaly. Jedinou výjimkou je podle něj ona, jeho žena Ludmila. Jí dal Bůh podle jeho názoru všeho vrchovatou měrou. I když vždycky hlasitě protestovala, strašně ráda podobné lichotky poslouchala. Ale někdy musela dát svému manželovi za pravdu. Anna z Rohozce byla opravdu krásná, ale zdaleka už ne tak chytrá. Proto se jí opatrně optala, co míní tím, že to neřekla skoro nikomu. Copak nemá nějakou důvěrnou přítelkyni?

„Jistěže mám," opáčila překvapeně Anna z Rohozce. „Skvěle si rozumím se svou sestřenicí."

„Máš jich asi dva tucty," upozornila už trochu netrpělivě Ludmila z Vartemberka. Celé se jí to líbilo méně a méně. Uvažovala, co po ní vlastně Anna chce. Pokud se chtěla jen ukrýt na dobu úplňku, mohla si vybrat hrad jiného příbuzného, který sídlil blíže Rohozci. Sem na Bezděz to bylo daleko a musela jet určitě celý den.

„Mluvím o Marii z Valdštejna! Na koni je to k ní z našeho hradu ani ne hodina jízdy. Mám ji moc ráda," vykládala Anna z Rohozce a dopila další číši vína.

„Ach tak," přikývla Ludmila z Vartemberka a nedokázala skrýt jízlivost v hlase. Anna z Rohozce si toho však nevšimla. Sama si dolila a nadšeně vykládala: „Je strašně chytrá. To ona mi poradila, abych jela za tebou. Řekla doslova, že ty jediná mi můžeš pomoci."

„Teď už tedy nerozumím vůbec ničemu," vrtěla nevěřícně hlavou Ludmila z Vartemberka. Marie z Valdštejna potvrzovala hypotézu jejího manžela Oldřicha. Byla chytrá a ošklivá. A snad právě proto i tak trochu zatrpklá. Ludmila si nepamatovala, kdy naposledy spolu mluvily. Potkávaly se zřídka, a pokud ano, pak si vyměnily jen pár zdvořilostních slov. To bylo celé. Nikdy k sobě neměly blízko. Netušila, proč by ji měla Marie z Valdštejna doporučovat.

„Víš, já se jí se vším svěřila už asi před měsícem," vykládala Anna z Rohozce uvolněně, jako by z ní tou zpovědí všechny starosti spadly. Byla hovornější také díky vypitému vínu. Jako na potvrzení škytla, ale hned pokračovala: „Dlouho jsem se styděla přiznat, že už nejsem panna. Ani jí jsem to nechtěla povědět. Dlouho jsem mlčela, skoro celý rok. Ale před měsícem jsme slavily a hodně jsme toho vypily. Nevím proč, ale pověděla jsem jí o tom. Smála se mi, že si vymýšlím. Už ani nevím, co jsem tehdy odpověděla. Skoro bych na to zapomněla, ale asi za týden se k tomu sama vrátila. Přišla s nápadem, že bych o tom měla povědět někomu učenému z církve. Jde přece o ďábla! Odmítla jsem. Jednou jsem slyšela tvého manžela, jak brojí proti inkvizici. A o něm se říká, že je v severních Čechách nejučenější. Navíc jsem nechtěla, aby se o tom povídalo po celém kraji. Umíš si představit, jak by se mi vysmívali! No, a tak mi Marie

z Valdštejna poradila, abych se uchýlila na Bezděz. Říkala, že mne pan královský prokurátor ochrání.“

Ludmila z Vartemberka trochu zklamaně přikývla. Teď už jí to bylo jasné. Marie z Valdštejna nehovořila o ní, ale o jejím manželovi. A Anna z Rohozce si ze zdvořilosti přidala tu lež o výslovném doporučení, aby se obrátila na Ludmilu, když zjistila, že tu pan Oldřich není. Ale takový už byl úděl manželky správce severních Čech a královského prokurátora.

Trochu rozmrzele ji chtěla pokárat, že obava, aby se o ztrátě Annina panenství nehovořilo v celém kraji, je zcela lichá, pokud o tom pověděla Marii z Valdštejna. Vsadila by se, že ta už se důvěrně postarala, aby tahle pikantní historka putovala po fraucimorech všech hradů v okolí. Ale nechala si tohle podezření pro sebe. Její manžel vždycky radil svým pomocníkům, aby při výslechu raději poslouchali, než mluvili.

„Tak ona řekla, aby ses uchýlila pod mou ochranu?“ opakovala trochu ublíženě Ludmila z Vartemberka.

Anna z Rohozce ale nepostřehla zklamání v jejím hlase a dobromyslně vykládala, že Marie z Valdštejna prohlásila o Ludmile, že je nejchytřejší z Markvarticů. Pak natáhla ruku s prázdnou číší a požádala, zda by jí ještě nalila.

Ludmila zjistila, že džbán je prázdný. Skoro vše vypila Anna a víno už jí stouplo do hlavy. Přesto zavolala služebnou a nechala přinést další džbán. I když se Anna z Rohozce ještě před příchodem noci opila, neřekla už nic zajímavého, co by pomohlo objasnit celou tuhle záhadu. Ovšem čím více o tom Ludmila z Vartemberka přemýšlela, tím si byla jistější, že se děje něco velice znepokojivého. A že to nemá na svědomí ďábel.

III. KAPITOLA

Ráno za svítání, ještě dříve, než strážní otevřeli brány Bezdězu, se na zpěněném koni objevil pod hradem Jaroslav z Rohozce. Jel celou noc.

Byl tak neodbytný, že ho Ludmila z Vartemberka přijala hned. Přes noční košili si jen stačila přehodit vojenský plášť s erbem českého krále, jaký nosívali strážní z hradní posádky. Po schodech do velkého sálu seběhla obutá do lehkých kožených střevíců. Přes hlavu si přehodila loktuši, kterou nijak neupravovala.

„Je tu opravdu má dcera?“ vykřikl znepokojeně, sotva se jí zdvořile uklonil.

„Ještě spí…“

„Chvála Bohu!“ oddechl si a pokřižoval se. Teprve pak se začal omlouvat, že ji vytáhl z lože a choval se tak neurvale. Jaroslav z Rohozce byl už postarší muž. Měl urostlou postavu a patřil mezi několik málo rytířů v kraji, kteří byli stejně vysocí jako Oldřich z Chlumu. Měl širokou dobromyslnou tvář se strništěm krátkých, ne zrovna pečlivě upravených vousů a zvláštní oči, v nichž se mísila šedá s modrou a zelenou. Hnědé vlasy mu spadaly na ramena a stejně jako vousy nebyly nijak pečlivě pěstěné. Patřil mezi uznávané bojovníky. V mládí se účastnil pátého křižáckého tažení do Egypta a během povstání mladého Přemysla II. Otakara proti jeho otci králi Václavovi I. stál na straně mladého kralevice a proslavil se v bitvě u Mostu. Za to obdržel po nástupu Přemysla II. Otakara na trůn souhlas, aby si na svých rozsáhlých pozemcích v okolí Jizery postavil hrad Rohozec.

„Opravdu se nic nestalo, urozený pane,“ mírnila jeho rozčilení Ludmila z Vartemberka. „Chápu samozřejmě vaše obavy. I já mám dceru. Přijměte prosím mé pohostinství. Půjdu vzbudit Annu.“

„Řekněte jí, aby se přichystala na cestu. Vracíme se na Rohozec," oznámil nesmlouvavým tónem.

„Včera mne prosila, zda by mohla na Bezdězu zůstat alespoň dva dny," protestovala Ludmila z Vartemberka. „Alespoň dneska v noci by tu měla zůstat. Sama bych se o to přimlouvala."

„Proč zrovna dnešní noc?" vyzvídal trochu zaraženě Jaroslav z Rohozce. Od služebné přijal číši s horkou medovinou a opatrně usrkl. Na rozdíl od své dcery pil zjevně mnohem střídměji.

Ludmila z Vartemberka mu nemínila nic vysvětlovat. Ani to, že dnešní noc bude úplněk. Jen pokrčila rameny a navrhla, aby se raději zeptal své dcery sám. Pak se nepatrně uklonila a vydala se po schodech do patra, kde byly soukromé komnaty.

Anna z Rohozce měla kocovinu. Naříkala, že ji bolí hlava, a odmítla vstát. Tvrdila, že ji přepadla slabost, má horečku, chvějí se jí nohy, zvedá se žaludek a má podivná vidění, jako by měla onemocnět morem. Fňukala tak, že byla protivná. Protože Anna z Rohozce odmítla opustit lůžko, Ludmila z Vartemberka seběhla dolů a jejímu otci vše poctivě vyřídila. Měla z toho svým způsobem radost. Dokonce ji napadlo, zda Anna potíže úmyslně nepřehání, aby mohla během úplňku zůstat na Bezdězu.

Jaroslav z Rohozce rozpačitě pokrčil rameny a zabručel, že to je jeho chyba, protože svou dceru příliš rozmazluje. Pak zamířil do ložnice v patře, ale nepochodil ani on. Nakonec požádal Ludmilu z Vartemberka, zda by mohl na Bezdězu přenocovat, protože zítra by rád doprovodil svou dceru domů.

Anna z Rohozce se neobjevila ani v hradní kapli na mši. „To už přestává všechno," zlobil se její otec. Byl rozmrzelý a požádal Ludmilu, zda by si mohli někde mezi čtyřma očima promluvit.

Usadili se do výklenku u okna na oblíbené Ludmilino místo. I když slunce teprve stoupalo nad obzor, bylo pořádné vedro. Víno Jaroslav z Rohozce odmítl, požádal jen o džbánek vody.

„Musím se za svou dceru omluvit," začal pokorně. „Umím si představit, co tu včera vyváděla. Nemyslete si o ní prosím nic špatného. Změnila se až po smrti své matky Anežky. To se stalo před rokem. Od té doby pije. Tolik, že by se to dalo považovat za odsouzeníhodné i v případě, pokud by byla rytíř. Ale co mohu dělat?

Snažím se ji chránit, ale je to tak těžké. Když jsem si všiml, že je skoro každý večer opilá, zakázal jsem, aby jí doma nalévali víno. Chvíli byl klid. Pak začala jezdit na návštěvy po okolních hradech. Doneslo se mi, že se zpíjí do němoty tam. Požádal jsem sousedy, aby jí nenalévali. Nenapadlo mě, že pojede kvůli vínu až sem…“

„Nemyslím, že by sem přijela jen proto, aby se tu mohla opít,“ namítla trochu odměřeně Ludmila z Vartemberka. Pravda ovšem byla, že nemohla něco takového vyloučit. Dokonce to dávalo svým způsobem smysl. Tu historku o úplňku si mohla Anna z Rohozce vymyslet jen proto, aby se mohla na Bezdězu zdržet a dál pít.

„Vyprávěla vám o ďáblovi?“ optal se znenadání přísným hlasem Annin otec.

„O něčem takovém se snad zmínila.“

„Umím si představit, co všechno se vám snažila namluvit. Ďábel, který s ní obcuje, a…“

„Vy o tom víte? Odkud jste se to dozvěděl?“

„Odpusťte, urozená paní z Vartemberka, ale vás vychovali v klášteře. Nemáte zkušenosti s lidmi, kteří se denně opíjejí. Má dcera mi napovídala tolik smyšlenek, že mi z toho bylo smutno. Jsem zbožný křesťan, proto jsem se poradil s naším kaplanem Soběborem. Nechal jsem její ložnici vykropit svěcenou vodou, aby o tom nevěděla. Do lůžka jsem ukryl schránku s ostatkem svaté Bibiany, která dokázala odolat svodům ďábla. A celou noc stojí u dveří do ložnice mé dcery strážný. I o úplňku!“

„Proč by si něco takového vymýšlela?“

„Proč? Pro jistotu jsem ji nechal ohledat manželkou svého purkrabího. Jednou večer, kdy vypila tolik, že nevěděla o světě… Zjistila, čeho jsem se obával. Má dcera už není panna. Zmocnit se jí mohl kdokoli, nehlídal jsem ji, než začala tolik pít. Nejspíše sama neví, kdo to byl. Asi se to stalo, když byla opilá. Možná dostala strach, když tohle zjistila, a tak si vymyslela tu hloupou povídačku. Třeba jí sama věří, aby se nemusela stydět za svůj hřích. Je to pro otce tak těžké,“ řekl a smutně svěsil hlavu.

„Budu se za ni modlit,“ přikývla chápavě Ludmila z Vartemberka. Najednou nevěděla, co říci. Vyprávění Jaroslava z Rohozce znělo rozumně a logicky. Bylo mnohem pravděpodobnější

než historka o ďáblovi, který se Anny z Rohozce zmocňoval vždy o úplňku. Přesto si nebyla jistá, zda je pravda to, co tvrdil Jaroslav z Rohozce. Nebo lépe řečeno, zda to je celá pravda.

Ludmilin manžel Oldřich při vyšetřování často vysvětloval, že zdánlivě nejnepravděpodobnější historky obsahují vždycky alespoň zrnko pravdy, ovšem je těžké najít je. Právě v tom bylo podle něj umění vyšetřovatele. Odhalit to, co vypadá zdánlivě nelogicky, protože na logická řešení by nebylo vyšetřovatele třeba. A ona přece vyšetřovatelem chtěla být. Rozhodla se rychle. Nehodí to celé za hlavu. Pokusí se zjistit víc.

S Jaroslavem z Rohozce strávila příjemné dopoledne. Vyprávěl jí o křižáckém tažení i o bojích pod zástavou mladého Přemysla II. Otakara. Kdykoli se však Ludmila pokusila převést řeč na jeho dceru, dokázal obratně uhnout. Před polednem konečně sešla dolů jeho Anna. Byla bledá a rozcuchaná. Rozmrzele je pozdravila a zamířila ven.

„Půjdu se umýt," oznámila ve dveřích.

I když měla tentokrát daleko do krásy, obdivované panošem Otou, doprovázel ji její otec něžným a láskyplným pohledem. Sotva zmizela, jeho výraz se změnil. Stiskl rty a v očích se mu objevily slzy.

„Odpusťte," řekl tiše. Najednou vypadal, jako by byl omámený, a hovořil skoro bez vůle. Přitom nemohl odtrhnout pohled ode dveří, v nichž jeho dcera zmizela. „Nehodí se, aby rytíř… Něco vám vysvětlím. Rychle, než se vrátí. Chci, abyste pochopila, proč ji tak rozmazluji. Ale přísahejte, že si to necháte jen pro sebe!"

„Při Bohu všemohoucím slibuji!"

„Má žena, dej jí Bůh věčné nebe, byla neplodná. Nemohla mít děti. Anna je dcerou mého bratra. Byl se mnou na sedmém křížovém tažení. Tam ho nevěřící smrtelně zranili, a když umíral, slíbil jsem mu, že jeho dceru vychovám jako svou. Anna to neví. Mé ženě dala tolik radosti, že si to ani neumíte představit… A mně také. Tiše, vrací se!"

Anna z Rohozce už vypadala podstatně lépe. Došla k nim a provinile se usmála. „Omlouvám se za včerejšek. Já vůbec nevím, co to se mnou bylo… Nejsem zvyklá pít."

Když později osaměla s Ludmilou z Vartemberka, začala jí vysvětlovat, že se opila nejspíše ze studu nad tím, k čemu se musela přiznat.

I když byl na stole při obědě džbán s vínem, Anna z Rohozce pila jen vodu. Pravda ovšem byla, že její otec byl jako ostříž a džbán s vínem hlídal.

Odpoledne si vyjeli na lov a na Bezděz se vrátili až se soumrakem. Večer proběhl v příjemné a uvolněné pohodě. Anna z Rohozce měla pěkný hlas a Ludmila z Vartemberka uměla zase obstojně hrát na loutnu. Spát šli brzy. Krajinu pod hradem zalévalo sinavé měsíční světlo.

„Mohu spát v ložnici s tebou?“ požádala Anna Ludmilu, když se zvedly z křesel. „Bojím se… Ďábel se dostane všude. Mohl by se mě zmocnit i tady. Máme úplněk.“

Jaroslav z Rohozce je zaslechl. Zastavil se pár kroků od nich a zvědavě sledoval, jak to dopadne. Ludmila z Vartemberka váhala.

„Mohla bys spát v mé ložnici,“ navrhl Annin otec laskavě své dceři. „Vzpomínáš, když jsi byla malá? Jak jsi ke mně chodívala, že se sama ve tmě bojíš?“

„Už nejsem malá,“ odsekla trochu odměřeně.

„Jistě, to nejsi,“ souhlasil stále laskavě a trochu si povzdechl.

Ludmila z Vartemberka mu rozuměla. Nedovedla si představit, co by dělala ona, pokud by měla mít se svou dcerou stejné trápení, až vyroste. Uchopila Annu za ruku a souhlasila, že samozřejmě může přespat v ložnici s ní. Nechá tam přenést druhé lůžko.

„Mohu se klidně vyspat na tvém. Všimla jsem si, že je široké dost,“ bránila se Anna z Rohozce. „Stulím se do rohu. Spím tiše, nebudu tě rušit. Je ale úplněk…“

Ludmila z Vartemberka nadšená nebyla. Nelíbilo se jí to, měla v noci ráda svůj klid, jenže z Anny vyzařoval takový strach, že jí musela vyhovět.

Když ležely vedle sebe, opatrně se optala, zda je pravda, že se občas napije víc, než snese.

„To tvrdil můj otec, viď?“ zamračila se zlostně. „Několikrát jsem se opila, to je pravda, ale není to často. Obvykle jen kolem úplňku. Víš, já se tak bojím. Když si představím ten hrozný úd, jak

do mne vstupuje…“ Uchopila Ludmilu za ruku a přitiskla se k ní. Tiše prosila, zda by nemohla usnout v její náruči.

Ludmila z Vartemberka byla ještě rozmrzelejší, ale nemohla dělat vůbec nic. Anna z Rohozce ji pevně objímala. Pak ji několikrát políbila s přáním dobré noci. „Jsem ti tak vděčná,“ vykládala. Ty polibky nepostrádaly vášeň. Teprve pak usnula.

Až když začala pravidelně a zhluboka oddechovat, vymanila se Ludmila z jejího sevření a odtáhla se k okraji lůžka. V cisterciáckém klášteře, kde ji vychovali, se vyprávělo o jedné řeholnici, že se oddává sodomskému hříchu s jinými sestrami. Zkoušela to i na Ludmilu, ale ta ji tehdy hodně ostře a zle odmrštila. Nebyla si jistá, zda něco podobného nenapadlo i Annu z Rohozce.

Těžce si povzdechla. Bolestně zatoužila po svém Oldřichovi. Kdyby tu byl a ona se mohla stulit do jeho náruče, bylo by všechno mnohem snadnější. Líbala by ho a pak by na svém těle ucítila jeho silné a něžné dlaně… Ze snění ji vytrhl zvláštní zvuk. Měla dojem, že se někdo pohybuje přede dveřmi ložnice. Rychle pohledem zkontrolovala závoru. Byla na svém místě. Nepatrně se nadzvedla a poslouchala. Jenže bylo ticho, zřejmě se zmýlila.

Teprve po nesmírně dlouhé době se na chodbě ozval onen zvláštní zvuk znovu. Nepatrné zavrzání prkna v podlaze, jako by tam někdo prošel. Ale pak už nic, všude vládl klid. Přesto Ludmila neusnula. Až do rána jen trhaně dřímala, vyděšená ze všeho, co se kolem děje. Jako by se i jí dotkl závan zla.

Ráno nařídila komořímu, aby vyslechl strážné, zda si nevšimli něčeho podezřelého v purkrabském paláci. Komoří se vrátil za chvíli, udýchaný a zpocený jako vždy, a s uctivou úklonou hlásil, že si nikdo ničeho nevšiml. Do paláce nikdo cizí nevkročil. Jeden voják však prý zahlédl černého kocoura. Ludmilu by to mělo uklidnit, ale neuklidnilo. Černý kocour byl neklamným znamením přítomnosti ďábla. Alespoň podle inkvizice.

Anna z Rohozce byla od rána samý úsměv. „Je po úplňku,“ vykládala šťastně. „Poprvé po dlouhé době se mi nic nestalo. Spala jsem skvěle. Díky tobě, má drahá. Jsem ti vděčná!“ Když tohle říkala, objala Ludmilu z Vartemberka a pokusila se ji políbit. Ale ta

jí to nedovolila a trochu popuzeně ji odstrčila. Anna z Rohozce povytáhla obočí, protože ji Ludmilina reakce překvapila, ale nijak to nekomentovala. Od té chvíle se chovala mnohem upjatěji a dávala si pozor, aby nezavdala sebemenší příčinu k něčemu podobnému. Ludmila z Vartemberka měla nepříjemný pocit, že Anně zbytečně ubližuje a jejímu bezprostřednímu chování připisuje něco, co tam ve skutečnosti není. Jenže měla po probdělé noci nervy napjaté k prasknutí a po pravdě řečeno, už se těšila, až její hosté opustí Bezděz.

Během snídaně se Ludmila optala Jaroslava z Rohozce, zda v noci náhodou neopustil svou komnatu. Rozesmál se upřímným veselým smíchem: „Urozená paní, jela jste někdy celou noc na koni? Já ano. Nespal jsem celou předešlou noc, protože jsem cválal sem na Bezděz. Jednu noc nespat vydržím, ale dvě? Včera večer jsem usnul, že ani nevím jak. Věřte mi to nebo ne, nestačil jsem se ani svléknout. Tak se mi zavíraly oči. Svalil jsem se na lůžko a vzbudil se až ráno. Tedy lépe řečeno, vzbudil mne váš komoří. Prý abych nezmeškal mši.“

Právě když jim štolba sedlal koně, vrazil do hradní brány posel v barvách markvartického rodu. Byl zaprášený a zpocený. Jako ostatně každý, kdo se musel pohybovat trochu rychleji. Léto vrcholilo a slunce nemilosrdně pálilo.

„Urozený pane z Rohozce, vezu zprávu vašeho purkrabího,“ volal chraptivým hlasem, který mu přeskakoval. „Musíte se hned vrátit na své panství.“

„Co se děje? Snad nás nepřepadl nepřítel?“ ušklíbl se vysoký rytíř a rukou si uhlazoval rozcuchané vlasy.

„Něco mnohem horšího,“ vykládal posel. Seskočil ze sedla a hodil otěže přihlížejícímu čeledínovi. Děvečce, která spěchala kolem, sebral putnu s mlékem a žíznivě se napil. Teprve když ji vrátil a otřel si ústa, pokračoval. Už nechraptěl, měl příjemný kultivovaný hlas.

„Na Rohozec včera večer přijel exorcista! Páter Berthold z Mülhausenu. Má pověření od samotného papeže, aby potíral ďábla.“

„Proč na můj Rohozec?“

„Protože se tady v severních Čechách ďábel objevil,“ vysvětloval posel, zbožně se pokřižoval a dodal, aby je Bůh ráčil ochránit.

Jaroslav z Rohozce nejprve vrhl nesoustředěný pohled na svou dceru a pak si od posla převzal pergamenový list. Rozvinul ho a dal se do čtení. Byl na rozdíl od většiny jiných rytířů v kraji vzdělaný. Nepotřeboval, aby mu list přečetl nějaký prelát. Proto Ludmila netušila, co v pergamenu je.

Rytíř mlčel a list dlouho studoval. Na čele se mu objevila vráska, oči mu blýskaly, vůbec nedokázal skrýt zlost. Teprve po dlouhé chvíli pergamen chvějící se rukou svinul a zastrčil za opasek.

„Proč je u nás exorcista?“ optala se s neskrývanými obavami v hlase jeho dcera. „Já ale nikomu… přísahám… Já…“

„Nejde o tebe. Zatím,“ opáčil Jaroslav z Rohozce a pokusil se na ni povzbudivě usmát. Pak se obrátil na Ludmilu z Vartemberka. „Měla byste vědět, urozená paní, že už dvě urozené dívky v našem kraji pokoušel ďábel. Alespoň podle toho exorcisty. Má prý přiznání, že s nimi ďábel v noci obcoval. V jakési jeskyni či kde… Mohu vás požádat, abyste poskytla mé dceři přístřeší ještě na pár dní? Musím nejprve zjistit, co se vlastně děje. Nebylo by jistě vhodné, aby se teď exorcista s mou dcerou setkal.“

„Souhlasím,“ přikývla Ludmila z Vartemberka. „Pod jednou podmínkou. Pojede s vámi můj písař Wolfgang. Chci o všem vědět.“ Na okamžik zaváhala a pak trochu zbytečně hlasitě dodala: „Já teď totiž zastupuji svého manžela, správce severních Čech a královského prokurátora. A tohle je věc, která se týká zájmů našeho vznešeného panovníka!“

Jaroslav z Rohozce vrhl krátký pohled na svou dceru a skoro okamžitě souhlasil. O chvíli později opustil v doprovodu hrbatého postaršího muže Bezděz. Ještě v bráně se písař Wolfgang nešťastně ohlédl. Nic nesnášel tolik jako jízdu na koni. Ale pochopil, že mu není pomoci. Odhodlaně stiskl rty a popohnal koně, aby nezdržoval. Hnědák poskočil, div Wolfganga neshodil na zem.

„Čert aby vzal všechny ďábly!“ zaklel Wolfgang. I když žil na Bezdězu řadu let, v jeho řeči byl stále znát rodný německý přízvuk.

IV. KAPITOLA

Z hradeb sledovala Ludmila z Vartemberka spolu s Annou z Rohozce oba jezdce, jak opatrně sjíždějí cestou, která se vinula pod hradem a klesala dolů k první bráně, před níž se rozkládalo rozlehlé předhradí.

„Slyšela jsem vás," řekla Anna z Rohozce bez jakéhokoli úvodu. „Včera ráno, tam v sále, když otec přijel. Chtěla jsem sejít, ale on o mně mluvit tak ošklivě, že jsem nemohla… Zůstala jsem na schodech a poslouchala."

Ludmile z Vartemberka se mihlo hlavou, jaké bylo štěstí, že to nejdůležitější jí Jaroslav z Rohozce řekl, až když se šla jeho dcera umýt ven k nádrži s vodou. To, že ve skutečnosti není jeho dcerou, ale neteří. Že vychovává dceru svého zemřelého bratra.

„Občas se napiju, to ano. Ale zdaleka ne tolik, jak tvrdí," pokračovala hořce. „Můj otec má pravdu jen v jednom. Piju až po smrti mé matky. Ale on se také změnil. Neumím to popsat, ale nerozumíme si jako dříve. Kdysi se smál, zpíval, pil a žertoval, ale teď ne. Oba nás její smrt zasáhla, to přece není nic divného. Ale není pravda, že se jezdím opíjet po okolních hradech. Nikdy jsem se mimo domov neopila, poprvé až tady na Bezdězu. A ještě něco! Doma na Rohozci nemají služebníci zakázáno dát mi napít. Jen mi nesmějí dát víc než jeden džbánek vína denně… Ale já bych stejně víc nechtěla. Proč mě tak pomlouvá?"

„Třeba mu bylo trapné, že jsi tolik vypila tady," konejšila ji Ludmila mateřsky. Přitom ji ostražitě sledovala. Teď byla snad příležitost dozvědět se víc. Proto rychle pokračovala: „Ale ještě trapnější mu muselo být, že jsi přišla o panenství."

„Já mu o tom neřekla ani slovo! Nechápu, jak se to mohl dozvědět. Nevěřím, že by to bylo od manželky našeho purkrabího.

Že by mne ohledávala ve spánku a já nic nevěděla? Nesmysl! Ale i kdyby, nenechala by si to pro sebe. V případě, že by to opravdu zjistila ona, mluvil by o tom do večera na hradě každý. Je to drbna, víš? Do včerejška jsem si myslela, že to na hradě nikdo netuší. Tedy kromě našeho kaplana. Ale ten je přece vázaný zpovědním tajemstvím!“

„Tvůj otec si myslí, že tě o panenství připravil nějaký muž z okolí. Pokud jsi nás pozorně poslouchala, jistě sis všimla, že se tvému vyprávění o ďáblovi vysmál.“

„Ani o ďáblovi jsem mu neřekla! Jak o něm může vědět?“

„Občas se doma opiješ. Co když…“

„Nikdy jsem nebyla opilá tolik, abych nevěděla, co dělám,“ bránila se Anna z Rohozce uraženě. „Tohle bych mu neřekla ani v největší opilosti. Ale já vím, kdo mu to prozradil. Náš hradní kaplan! Vyzpovídala jsem se mu a on to řekl otci.“

„Kněz nesmí prozradit zpovědní tajemství. Před chvílí jsi to zmínila ty sama,“ přísněji upozornila Ludmila z Vartemberka. Ale dívka mávla znechuceně rukou, že jejich kaplan je lotr horší než Antikrist.

„Tak proč se mu zpovídáš?“ optala se Ludmila upjatě.

„Je to jediná vysvěcená osoba na otcově hradě. Dříve jsme chodívali na mši do kostela v Turnově. Na tamním hřbitově jsme pochovali matku. Od té doby tam nechodím ráda. Proto otec zařídil, abychom měli svého hradního kaplana. Soběbor je ještě celkem mladý a docela i pohledný. Původně se mi líbil. Byl pozorný a laskavý. V poslední době se mu však raději vyhýbám. Pořád mě poučuje. Mluvil by jen o hříchu a pokání. Ale sám se na mne jednou tajně díval, když jsem se koupala. Dobře jsem si ho všimla!“

Ludmila z Vartemberka trochu zmateně přikývla. Obvinění, která chrlila Anna z Rohozce, se jí nelíbila. Skoro je ani nestačila všechny zachytit. Věděla však, že tak to bývá. Ten, kdo hřeší, vidí chyby ve všech lidech kolem sebe, ale své si nikdy nepřizná. Annu z Rohozce nepovažovala za chytrou, a proto nevěřila, že by si její otec vymýšlel. Alespoň ne všechno. V něčem možná přeháněl, ale v tom podstatném jí určitě nelhal. Jenže to teď nebylo důležité. Co jí bylo do cizích rodinných problémů? Otec vycházel s dospívající dcerou

dobře málokde. Byla zvědavá, jak si poradí ona s tou svou, až bude starší. Mnohem vážnější bylo, že se v severních Čechách objevil exorcista zmocněný samotným papežem. A že měl svědectví o přítomnosti ďábla.

„Jedné věci stejně nerozumím," řekla Ludmila starostlivě. Díky exorcistovi zapomněla na svou nechuť, přátelsky objala Annu kolem ramen a zamířila s ní pryč od hradeb k purkrabskému paláci. Lepší bylo ukrýt se, protože slunce začínalo připalovat. „Pořád mi nejde z hlavy tvé vyprávění o ďáblovi. Původně se mi nechtělo věřit, že by se něco takového mohlo doopravdy stát. Žijeme přece v křesťanském světě! Jenže jak se zdá, něco podobného zažily i další dívky. A to je na pováženou. V tom případě nemohu s klidným svědomím mávnout nad tvým vyprávěním rukou. Zastupuji přece svého manžela, a ten je správcem severních Čech. Proto mi musíš pomoci! Já vím, že to, co jsi zažila, bylo ohavné a straší tě to i teď, ale přesto o tom musíme hovořit. Každý detail je důležitý. Zkus si vzpomenout, jestli se ti nevybaví ještě něco, cos mi neřekla."

Vešli do sálu. V kamenném paláci bylo příjemné chladno. Usadily se k oknu. Na nízkém stolku byl připravený džbán s ovocnou šťávou. Služebná stála opodál a zametala. Opřela koště o stěnu, nalila jim a pak se chtěla vrátit ke své práci, ale Ludmila z Vartemberka ji vykázala ven.

Anna z Rohozce upila a se staženým obočím přemýšlela. Ráno se nalíčila a velice jí to slušelo. Měla velké kulaté oči temné jako noc. Ani v nejmenším se nepodobala Jaroslavovi z Rohozce. Jeho oči byly úzké, číhavé a vzbuzovaly spíše neklid, ty její byly plné vášně. Ale také jakési hluboko zasuté důstojnosti a síly.

„Nevím, co bych mohla dodat víc," pronesla po chvíli uvažování. „Jsem vždycky jako omámená. Jak už jsem řekla, nemohu se ani pohnout. Vždycky je to stejné. Ďábel se vztyčeným údem do mne vstoupí a přitom se v šeru za ním míhají jakési postavy. Když skončí, dá mi vždycky napít a…"

„O tom jsi minule nemluvila," skočila jí do řeči Ludmila z Vartemberka.

„Není to přece důležité."

„Možná je. Co piješ? A z čeho?"

„Víno, co jiného? Ďábel mi dává pít ze stříbrného kalichu. Podobný používá farář v Turnově při bohoslužbě. Ale tenhle je větší. Jsou na něm jakési postavy, vypadá hodně starobyle.“

„Říká ďábel něco?“

„Nikdy nepromluvil ani slovo. Všechno se děje beze slova. Jen… funí,“ dodala uzardělá studem. Chvíli bylo ticho, ale pak najednou překvapeně vyhrkla: „Vlastně to není všechno! Teď si vzpomínám, jednou se stalo něco neobvyklého. Ty postavy, které nás sledují ze tmy, mají stejně rudé tváře jako ďábel, který se mne zmocňuje. Ale jednou jsem mezi nimi zahlédla muže, který rudou tvář neměl. Byl to jen okamžik. Když jsem se tam podívala podruhé, vypadal stejně jako ostatní.“

Ludmila z Vartemberka přikývla. Už dříve ji napadlo, že pokud by to nebyli zplozenci pekla, ale zlí lidé, mohli mít na tvářích masky. Tohle svědectví její podezření jen potvrzovalo. Ovšem nebylo by správné dělat ukvapené závěry. Ta dívka byla zjevně omámená, když tohle zažívala. Mohla mít dokonce halucinace a vidění. Na jejím svědectví se příliš stavět nedalo.

„A když se napiješ z toho stříbrného poháru vína, co se děje pak? Pamatuješ si něco?“ pokračovala Ludmila z Vartemberka nesmlouvavě. Věděla, že další příležitost k výslechu možná už mít nebude.

„Nepamatuji se,“ zavrtěla rezolutně hlavou. „Vzbudím se až ve své ložnici. Jednou se ale stalo, že jsem měla ráno úplně mokré vlasy. Jako by mně je chtěl někdo ve spánku umýt… Hloupost, co?“

„Všechno má nějakou příčinu,“ odpověděla zauj atě Ludmila z Vartemberka. „I tvé mokré vlasy. Třeba časem přijdeme na to, proč. Exorcista přijel do severních Čech, protože něco podobného zažily i jiné dívky. Zajímalo by mě, zda měly ráno po setkání s ďáblem také mokré vlasy.“

Anna z Rohozce lhostejně pokrčila rameny. Vychovali ji tak, že se starala výhradně o sebe a své problémy. Jiní ji nezajímali. Přesto se Ludmila z Vartemberka nedala a dál na ni dorážela.

„Nesvěřila se ti nějaká dívka, že se jí stalo totéž? Nezaslechla některá z tvých přítelkyň, že se něco podobného stalo i jiné dívce? Moc by mě zajímalo, kdo mohou být ty dvě, kvůli kterým sem

exorcista přijel!“ Ale Anna z Rohozce jen vrtěla hlavou. Nakonec toho Ludmila nechala a omluvila se, že má práci. Musela dohlédnout na práci v kuchyni.

Písař Wolfgang se sice udržel v sedle, ale přesto musel zdržovat každého, koho doprovázel. Jaroslav z Rohozce po necelé hodině jízdy jízlivě oznámil, že s ohledem na vážnost situace musí být na svém hradě dříve než za týden. Rychleji ovšem tuhle cestu v doprovodu písaře Wolfganga zjevně nezvládnou, i když jinak trvá nejvýše jeden den. Protože opravdu spěchá, nemůže se loudat a pojede napřed. Ctihodný písař Wolfgang jistě cestu najde, ale pokud by zabloudil, může se zeptat. K Jizeře trefí každý. Rád ho na svém hradě pohostí, až se mu podaří dojet tam. Sarkasticky mu pokynul, popohnal koně a zmizel.

Nedalo se říci, že to písaře Wolfganga mrzelo. Byl samotář a bez doprovodu se cítil mnohem lépe. Jel skoro krokem a přemýšlel. Téměř by přísahal, že exorcistovo jméno už někde zaslechl, jenže si nemohl vzpomenout, kde to bylo. Ale hlavně, při jaké příležitosti. Přitom ta okolnost mohla být velice důležitá. On sám se už jednou dostal do rukou inkvizice. Lidská hloupost byla nebetyčná a jeho obvinili ze spojení s ďáblem jen proto, že se narodil hrbatý. V životě si už vytrpěl své, a proto si nesmírně vážil služby u Oldřicha z Chlumu. V ní se cítil spokojený a dokonce měl chvílemi pocit důležitosti, který mu jinde upírali. Další důkaz lidské hlouposti. Byl totiž nesmírně vzdělaný, měl příjemný hlas a uměl několik jazyků, jenže byl mrzák. „Navíc neumím jezdit na koni,“ připočítal sarkasticky k výčtu svých nedostatků.

„Berthold z Mülhausenu,“ opakoval si to jméno polohlasně. Ale ať se trápil sebevíc, nemohl si vzpomenout. Nakonec ho napadlo, že to jméno nejspíše někde četl, a proto se mu nevybavuje žádná tvář či situace. Nedalo se však říci, že by ho podobné zjištění uklidnilo. Jeho rukama prošly papežské encykliky o zřízení inkvizice, protokoly s výslechy heretiků a naučení, jak kacíře vyslýchat a trestat. Ve všech se objevovala nejrůznější jména. Možná také Bertholdovo.

Jak se dalo předpokládat, do soumraku se mu nepodařilo dojet k brodu přes Jizeru. Na nocleh se zastavil ve Svijanském Újezdu.

Místní zájezdní hostinec znal. Dříve tu několikrát přenocoval spolu s panošem Otou. Především proto, že tu sloužila půvabná sklepnice. Měla vlnité zrzavé vlasy a jmenovala se Zuzana.

„Jsi sám?“ zklamaně ho vítala sklepnice.

„Jsem host, který u vás přenocuje, nají se a vše dobře zaplatí,“ odpověděl nakvašeně. „To je ti málo?“

„Ale jo, proč ne,“ ohrnula ret. Vzápětí se objevil její otec, kterému šenk patřil. Dal své dceři pohlavek a poručil jí, aby donesla pivo a placky se sýrem. „Dlouho jste u nás nebyl, urozený pane,“ ukláněl se podlézavě. „Zaslechl jsem cosi o tom, že hodláte dobře zaplatit. V tom případě si jistě budete přát k večeři něco výtečného. Mám tu skopovou kýtu a…“

V celém křesťanském světě byly jen dvě věci, které písař Wolfgang doopravdy nesnášel. Tou první byl posměch a tou druhou zbytečné utrácení. Naučil se být šetrný v časech, kdy se hladový protloukal světem, a šetrný zůstal i teď, kdy měl peněz dost. Proto se přísně na šenkýře obořil: „Asi jsi špatně slyšel. Hovořil jsem, že zaplatím. Poctivě, jak se patří. Ale o rozhazování tu nepadlo ani slovo. Placky se sýrem mi budou stačit.“

„Vše při starém, že?“ zabručel šenkýř, spíše dobromyslně než urážlivě. I on znal písaře Wolfganga příliš dobře. Přitáhl si židli ke stolu a dal se s ním do řeči. „Povězte mi alespoň něco zajímavého, co se děje na Bezdězu, urozený pane,“ vybízel ho. „Ať z vás něco mám, když už nechcete utrácet.“

„Jak nechci?“ zaštkal bolestně písař Wolfgang. „Koupil jsem si od tebe dvě placky akus sýra. A možná vypiji i džbáne kpiva.“ V tu chvíli ho něco napadlo a s příslibem v hlase dodal: „Ovšem jsem ochotný vypít možná i trochu vína. A třeba bych si dal i kousek té skopové kýty. Ovšem pod podmínkou, že mi něco zajímavého povíš ty.“ Ztišil hlas a důvěrně se k němu naklonil: „Prý se tu objevil ďábel. Páchá v okolí ohavnosti se svobodnými dívkami. Co o tom víš?“

Šenkýř se zbožně pokřižoval a mrzutě řekl, že v případě, že by si měl vydělat za takových podmínek, jako je zaplést se s ďáblem, tak to ať raději pije urozený pán jen vodu a jí okoralý chléb. Raději zchudnout než přijít o duši. Takové peníze by ho pálily v měšci, jako

by je rozžhavili v kotlích pekelných. Důstojně se uklonil a zmizel v kuchyni.

Písař Wolfgang pokrčil rameny a dal se zase do jídla. Sýr byl dobře uležený a skvěle chutnal. Ani pivo nebylo špatné. Pivovar v nedalekých Svijanech měl mezi lidmi dobrou pověst. Velitel Diviš, který platil v této věci za odborníka, vždycky káral rychtáře z Doks, aby si vzal ze svijanského piva příklad. Kdyby vařil jen z poloviny tak dobrý mok, nemuseli by se podle Divišova názoru dokští měšťané tvářit tak truchlivě. Ale rychtář Hartwig ho vždycky se smíchem odbýval, že měšťané vypadají truchlivě nikoli kvůli jeho pivu, ale kvůli práci, kterou po nich urozený pan královský prokurátor požaduje. Vozit těžké kamenné kvádry až nahoru na Bezděz nebyla legrace. I když už byl hrad skoro dostavěný, stále bylo co vylepšovat.

„Vás zajímá ďábel?“ uslyšel za sebou tichý dívčí hlas. Ohlédl se. Sklepnice Zuzana čistila stůl. Šeptala, aby ji otec nezaslechl. Přitom uklízela hodně ledabyle, zjevně jen na oko.

„Víš něco?“ stejně tiše sykl písař Wolfgang.

„Ano, ale nic není zadarmo. Ani ďábel!“

„Kolik chceš?“

„Nechci peníze!“

Písař Wolfgang si oddechl a zatvářil se tak spokojeně, že se sklepnice tiše rozesmála. Ale hned zvážněla. „Ovšem levné to nebude, to si zase nemyslete.“

„Tak co chceš?“

„Zařídíte, aby mě za každou posedlou, o které vám povím, panoš Ota pořádně zlíbal.“

„A jak to mám podle tebe zařídit?“ zlobil se písař Wolfgang. Zatímco Oldřich z Chlumu se k němu choval s respektem, odpovídajícím Wolfgangově učenosti, jeho pomocníci si z něj neustále utahovali. A zvláště panoš Ota, i když vždy v dobrém.

„To je vaše věc. Ale jestli to nedokážete zařídit, budete to muset udělat za něj vy,“ dobírala si ho sklepnice.

Písař Wolfgang se polekaně pokřižoval. Žen se bál. Jenže jméno dívky posedlé ďáblem zjistit toužil. Chtěl své paní Ludmile z Vartemberka dokázat, že je užitečný. Nemohl tedy ztrácet čas, a

proto na podmínku přistoupil. Dívka však byla nedůvěřivá. Musel přísahat, že slib opravdu splní.

„V pořádku," přikývla věcně, když to udělal. „Tak si pište."

„To jméno si snad budu pamatovat, nemyslíš?"

„Kvůli jednomu polibku vás nebudu obtěžovat," opáčila ctnostně a pak na něj mrkla. „Vím o pěti dívkách, které by se daly označit za posedlé. Pět jmen, pětkrát chci zlíbat."

Písař Wolfgang si rezignovaně povzdechl. Už teď litoval, že na tenhle obchod přistoupil. Rozvinul pergamen, vytáhl malou baňku s inkoustem, zkontroloval hrot husího brku a doufal, že ho panoš Ota nenechá na holičkách.

Zrzavá sklepnice mu postupně prozradila jména čtyř dívek z okolních vesnic, které byly posedlé. Nebyl to jen její názor. Všichni si prý myslí, že obcují s ďáblem. O jedné se tvrdilo, že dokáže uhranout dobytek, další prý chodívala po nocích jako zbavená smyslů a jiná občas padla na zem a u úst měla pěnu. Nic z toho písaře Wolfganga nezajímalo. Obyčejné vesnické pověry.

Teprve páté jméno ho zaujalo. Podle sklepnice Zuzany žila v jedné z četných jeskyní v bludišti pískovcových skal stará poustevnice. Jmenovala se Ketena a vedla zbožný život právě proto, že prý ji pokouší ďábel a v mládí se jí zmocnil. Od té doby bojovala proti pokušení. A nejen bojovala. Nic z toho si nenechávala jen pro sebe. Obcházela prý občas kraj a kázala mladým dívkám, jak se vyvarovat hříchu a uchránit se před svody ďábla. Církvi se to sice nelíbilo, ale Ketena si vybírala jen vesnice v nejopuštěnějších koutech, většinou tam, kde nestál kostel. Protože byla zcela bez rozumu, nechal ji místní arcipryšt být.

Jak písař Wolfgang pochopil, Ketena vlastně poskytovala mladým dívkám ideální popis, jak se takový ďábel chová. Některé si mohly začít představovat, že to, co poustevnice vypráví, také prožily. To mohl být klíč ke všem těm hloupostem, které se najednou vyrojily. Otázkou ovšem bylo, zda je bude za hloupost považovat i papežův exorcista.

V. KAPITOLA

Odpoledne se na Bezdězu objevil komtur johanitského řádu. Jeho hlavním sídlem byly Strakonice, ale poslední dobou často pobýval i v Dubu. Albin de Xamax byl ještě celkem mladý rytíř. Měl přísnou tvář, úzké kruté rty a chladné šedavé oči. Na Bezdězu byl poprvé, i když stál v čele komendy nejméně pět let. Nepodléhal však pravomoci českého krále, a proto se nestaral o jeho zástupce v severních Čechách. Stejně jako se Oldřich z Chlumu nestaral o johanity.

Seskočil na nádvoří a jeho první kroky vedly do nádherné hradní kaple. Tam ho Ludmila z Vartemberka našla. Klečel před oltářem se sepjatýma rukama a s hlavou pokorně skloněnou k zemi. Když zaslechl na dlaždicích kroky, pokřižoval se a vstal.

„My se známe, vznešená paní," řekl a zdvořile se uklonil.

„Jistě," souhlasila. „Potkali jsme se na hostině u mého strýce Havla na Lemberku."

„Vzpomínala jste tam na své mládí u francouzských cisterciaček," hovořil stále zdvořilým, tichým hlasem.

„Mají mé vzpomínky nějakou souvislost s vaší návštěvou?"

„Jistěže ne. Ovšem vaše řeholní výchova jistě usnadní mé nelehké poslání. Povězte, jak moc si ceníte přízně Panny Marie?"

„Co je to za divnou otázku?" zamračila se Ludmila z Vartemberka. Došlo jí, že musí být mimořádně opatrná. Panna Marie byla spolu s Janem Křtitelem hlavní patronkou johanitů. Už proto byla komturova otázka zvláštní. A pronesená v kapli dokonce podezřelá.

„Vaši odpověď si vykládám tak, že Panna Marie je vám drahá nade vše. Pak vám jistě nebude zatěžko hájit křesťanskou víru,"

pokračoval komtur Albin de Xamax s převahou, jako když mistr poučuje žáka. „Jde totiž o záležitost, jež nesnese kompromis.“

„Nemohl byste ji přednést mému manželovi? On je zástupcem krále v severních Čechách! Až se vrátí z Moravy, jistě vás rád vyslechne.“

„To já samozřejmě vím. Jenže pan Oldřich z Chlumu je daleko. Proto se obracím na vás, vznešená paní. Ta záležitost nesnese odkladu. Navíc se týká mnohem více vás než pana královského prokurátora. To vy jste přece přivezla do Českého království z Francie sošku matky našeho Spasitele Ježíše Krista a věnovala ji chrámu Narození Panny Marie v Turnově.“

„To je pravda,“ souhlasila Ludmila z Vartemberka. V duchu si opakovala radu svého manžela, aby nevěřila žádnému prelátovi a johanitům už vůbec ne. Pokud někdo prosazoval víru jen s křížem v ruce, mohl to dělat s čistým srdcem, ale rytíře, kteří šířili víru mečem, ty Oldřich z Chlumu rád neměl. Trochu útočně pokračovala: „Ten chrám přece postavil můj strýc Havel a jeho žena Zdislava. Je logické, že jsem…“

„Já vám přece nic nevyčítám. Naopak, váš skutek byl projevem zbožnosti,“ zarazil ji překvapeně komtur johanitského řádu. Pátravě se na ni zahleděl a pak navrhl, aby v hovoru pokračovali jinde než v kapli.

Vyšli nádherným portálem, jehož štít zdobila kamenná plastika se Stromem života, a po třech schodech sestoupili na nádvoří. Vedro ještě zesílilo a horký vzduch se téměř tetelil před očima. Beze spěchu stoupali stínem podél honosného královského paláce k purkrabství. V síni bylo ticho a klid. Anna z Rohozce tam nebyla. Usadili se k oknu. Na nízkém stolku stál prázdný džbán. Ludmila z Vartemberka ho zvedla a ucítila nakyslou vůni vína. Proto zřejmě Anna z Rohozce zmizela.

Obrátila se na svého hosta s dotazem, zda mu může nabídnout víno nebo pivo. Odmítl však a požádal o vodu, protože je Kristův rytíř a nic jiného se k jeho stavu nehodí.

Teprve když služebná donesla džbán s čerstvou a příjemně chladnou vodou, dal se sám do řeči. Mluvil o poznání laskavěji než v kapli: „Náš řád si váží toho, že jste chrámu v Turnově věnovala

sošku Panny Marie. Tím spíše nás trápí, co se s ní děje. A mělo by to trápit i vás, urozená paní Ludmilo.“

„Já ale nevím o ničem nepatřičném, co by se týkalo oné sošky. Ostatně, i v jiných chrámech najdete dary, které pocházejí ode mne nebo od mého manžela. Nemohu sledovat osudy všech.“

„Předpokládal jsem, že vám ty znepokojující záležitosti zatají,“ přikývl s bolestnou grimasou ve tváři komtur Albin de Xamax. Znělo to příliš pokrytecky a Ludmila z Vartemberka už ztrácela trpělivost. Měla chuť zaječet, aby kolem toho přestal obcházet jako okolo horké kaše a konečně se jasně vyslovil, proč sem přijel.

„Je to tak bolestné…,“ pokračoval komtur johanitského řádu a pokřižoval se. Upil vody a zeleně glazovaný pohárek odložil na stolek tak pozorně, jako by tam stavěl křišťálovou číši s vínem. „Jde o to, že ona soška občas z chrámu Narození Panny Marie zmizí. Vždycky v noci. Nikdo přitom neví, kdo ji odnáší, kdo ji zase na oltář vrací, ale hlavně, co se s ní děje.“

„Četla jsem o podobném zázraku,“ přikývla Ludmila z Vartemberka. Potřebovala získat čas, ale hlavně, musela johanitského komtura trochu znejistit a vyvést ho z jeho blazeovaného klidu. Ten zázrak si samozřejmě vymyslela. Začala mu vyprávět o malém kostelíku kdesi v Bretagni, kde se v noci z kostela také ztrácela soška Panny Marie a objevovala se na palubách rybářských lodí, které zabloudily a nemohly najít cestu do přístavu. Vztyčenou paží vždy ukázala, kam ve tmě plout, a tak zachránila desítky životů.

„To je možné,“ zarazil ji zlostně komtur Albin de Xamax. Ludmila z Vartemberka v duchu jásala. Už nemluvil povýšeně a s převahou. „Copak vy to pořád nechápete? Děje se něco strašného. Necítíte dotek pekla?“

„Jak víte, že se ta soška ztrácí? Vaše komenda leží od Turnova dobré tři hodiny jízdy na koni. A pokud vím, řádoví bratři jen zřídka přespávají jinde než ve své komendě.“

„Náš řád má mnoho příznivců,“ upozornil sarkasticky komtur. „Jistý poctivý křesťan nás o té záležitosti zpravil. Požádal jsem kněze chrámu Narození Panny Marie, aby mi tu věc objasnil. Řekl, že se nic takového neděje. Byl dokonce tak drzý, že mi poradil, abych se

staral o své záležitosti. Mezi ně prý dohled na jeho chrám určitě nepatří.“

Ludmila z Vartemberka znala duchovního správce turnovského chrámu a musela mu dát za pravdu. Johanitům do věcí jeho farnosti nebylo zhola nic. Mlčela a čekala. I komtur se odmlčel, ale nakonec to byl on, kdo nevydržel a hněvivě pokračoval. Mluvil teď mnohem rychleji.

„Pověřil jsem jednoho bratra, aby celou věc s mizením sošky Panny Marie sledoval. Děje se to totiž už téměř rok. A odpřísáhl, že to je pravda. Naposledy se to stalo před dvěma dny.“

„To byl přece úplněk,“ vyhrkla bezděčně Ludmila.

„Ano, byl úplněk,“ souhlasil spokojeně komtur Albin de Xamax. „Je vidět, že vám to začíná docházet. Během úplňku mají temné síly největší moc. O úplňku provozuje své rejdy ďábel. Nu, abych to celé shrnul. Všichni před tímhle zjevným nebezpečím zavírali oči. I váš manžel urozený pan Oldřich z Chlumu. Je to nejméně půl roku, co jsem ho o svém podezření informoval. Neudělal vůbec nic.“

Teď si Ludmila z Vartemberka vzpomněla, že jí Oldřich opravdu o něčem takovém vyprávěl. Poslal kvůli té věci panoše Otu do Turnova a ten zjistil, že sošku nechal odvézt tamní kněz řezbářům do Liberce, aby obnovili poškozenou polychromii. Bylo to tak nezajímavé, že na to ihned zapomněla. Teď na to chtěla upozornit, ale na poslední chvíli si to rozmyslela. Méně mluvit, více poslouchat, to byla zásada správného vyšetřovatele. A jí bylo zřejmé, že se bude muset vyšetřovatelem alespoň na nějakou dobu stát. I když o tom vlastně už dlouho snila, najednou ani trochu nejásala.

„A dál?“ optala se, jak nejuctivěji uměla. Ale moc jí to nešlo, nebyla příliš zvyklá poslouchat. Ani přetvařovat se. Komtur johanitského řádu si toho naštěstí nevšiml. Byl cele zaujatý svým problémem.

„Ani Jeho Milost pražský biskup nezasáhl. A tak jsem se obrátil na Svatého otce do Říma…“

„To vy jste požádal o vyslání exorcisty?“

„Ano, já!“ opáčil hrdě Albin de Xamax. „Takže teď jistě chápete, že já před hrozbou zla neustoupím. Ale k věci! Celý ten kraj skalních věží a lesnatých údolí kolem Jizery, z něhož čpí pohanství

na každém kroku, patří vašemu rodu. Téměř každému panství tam vládne někdo, kdo má v sobě krev Markvarticů. Zkoušel jsem pátrat sám, ale narážím jen na neochotu a nepřátelství. Divní lidé, tihle Markvartici…“

„Tak pozor, hovoříte o mých příbuzných!“ okřikla ho chladně. Pak o něco smířlivěji dodala: „To, že vás tamní velmožové odmítli, nesouvisí s tím, že jde o mé příbuzné. Čeští rytíři jsou hrdí a svobodní, ať pocházejí z jakéhokoli rodu.“

„Všiml jsem si… Vy jako donátor turnovského chrámu máte svá práva. Ale také povinnosti! Vyzývám vás, abyste mne doprovodila do Turnova a abyste se začala zajímat, jak to je s mizením sošky Panny Marie doopravdy.“

„Proč se toho neujme papežův exorcista, když už sem vážil tak dlouhou cestu?“ optala se nedůvěřivě.

„Chtěl bych mu ulehčit jeho obtížný úkol,“ odpověděl komtur johanitského řádu. Jenže lhát neuměl a Ludmila z Vartemberka okamžitě pochopila, že to není pravda. O to víc ji celá věc zaujala. Po krátkém přemýšlení souhlasila, že Albinovi de Xamax pomůže.

Ráno vstal písař Wolfgang záhy. Bolela ho záda, protože lůžko v šenku se mu zdálo tvrdé, navíc byl unavený po včerejším dnu stráveném v sedle. Chtěl už mít zbytek cesty za sebou. Pak si snad alespoň chvíli odpočine. Doufal v to, i když věděl, že mu zlomyslný osud jen zřídka dopřeje, aby se jeho přání splnila. Nečekal od života nic pěkného. Bylo to jistější, protože pak nebyl tolik zklamaný. Ale byl ještě jeden důvod, proč zájezdní hostinec ve Svijanském Újezdu opustil záhy po svítání. Během snídaně kolem něj několikrát přešla sklepnice Zuzana, rukou si rozmarně upravovala dlouhé vlnité vlasy a významně si ho měřila, aby bylo jasné, že ona nezapomíná. Úplně mu přestalo chutnat.

Jizeru přebrodil pod Turnovem, ale pokračoval dál, i když k němu zrovna doléhal naléhavý hlas zvonu z kostelní věže, svolávající věřící na mši. Jednak chtěl být na Rohozci co nejdříve, a kromě toho neměl z turnovského chrámu dobrý pocit. Kdykoli v něm byl, cítil se stísněný. Neuměl to vysvětlit, ale ten pocit si pamatoval. V hradní kapli na Bezdězu dokázal přemýšlet o světě celé hodiny, ale v

chrámu Narození Panny Marie ne. Byl příliš veliký, příliš okázalý a příliš temný. Jako by z každého kouta vyzařovala přísná zbožnost paní Zdislavy. Právě ona se významnou měrou podílela na podobě interiéru chrámu. Stavitel si mnohokrát stěžoval, že mu neustále zasahuje do jeho plánů. Ovšem ona a její manžel Havel výstavbu chrámu platili, a tak musel stavitel ustoupit. Tohle všechno se honilo hlavou písaře Wolfganga, když míjel městské hradby s travnatým náspem a širokým příkopem.

Rohozec stál nedaleko města na vysoké pískovcové terase přímo nad Jizerou. Z jedné strany ho chránil strmý sráz, zbylé byly přehrazené příkopem, dřevěnou palisádou a hradbou z mohutných pískovcových kvádrů. Nebyla však ještě dokončená. Původně tu stával jen dřevěný dvorec, který teprve před několika lety začal Jaroslav z Rohozce přestavovat na kamenný hrad. Brána, palác i nízká hranolová věž však již hotové byly.

„Co tak brzy?“ uvítal ho posměšně Jaroslav z Rohozce. „Já myslel, že dorazíš až někdy po neděli…“ Měl výtečnou náladu. Z toho písař usoudil, že exorcista buď již hrad opustil, nebo se k tomu chystá, aniž by se o dceru hradního pána zajímal. Obě možnosti mu však připadaly málo pravděpodobné. Třetí možnost, že by exorcista mohl být laskavý muž, s nímž se dá vyjít po dobrém, si nepřipouštěl.

O to více jej překvapilo, když se těsně před obědem s exorcistou ve velké hodovní síni osobně setkal. Berthold z Mülhausenu byl postarší muž s řídkými šedivějícími vlasy, ale obličej vypadal stále ještě mladě. Měl živé oči, hruškovitý nos a plná velká ústa. Pod černým řádovým hábitem vystupovalo trochu kulatější břicho.

Písař Wolfgang se zastavil nevěřícně pár kroků od křesla, v němž si exorcista hověl, a opatrně se zeptal: „Jsi to ty?“

Berthold z Mülhausenu četl jakousi listinu. Zvedl oči, ale jakmile Wolfganga poznal, rozesmál se. Listinu odhodil na stůl, vyskočil a sám mu vyšel s otevřenou náručí vstříc. Přitom radostně vykládal: „Čekal bych tu snad všechny, ale tebe, můj příteli, tebe opravdu ne.“

„V době našich studií ses přece Berthold nejmenoval,“ upozornil písař, jakmile se mu podařilo uvolnit z drtivého sevření svého dávného přítele. „Po rodičích se jmenuješ Bartoloměj z Mlýnce.“

„Berthold zní zbožněji,“ pokrčil exorcista neurčitě rameny. „Posaď se ke mně a vyprávěj! Cos celá ta léta dělal?“

„Ty sloužíš inkvizici?“ optal se trochu polekaně písař Wolfgang. Ani on si nebyl jistý, zda je možné před preláty otevřít své srdce zcela. I když jde o přítele z mládí.

„V tvém hlase cítím nedůvěru. A možná i strach,“ podivil se trochu zklamaně exorcista. „Proč? Copak není správné přivádět zbloudilé křesťany na jedinou a správnou cestu ke spasení?“

„To jistě je… A jak ses měl celá ta léta?“

„Odbíháš od tématu. Čeho se bojíš? Byli jsme přátelé… a snad stále jsme. Nebo už ne?“

„Jsi exorcista,“ špitl nesměle písař Wolfgang. „A já jen prostý věřící. Jsem člověk hříšný.“

„To jsou přece všichni křesťané,“ namítl Berthold z Mülhausenu. Hovořil soustředěně a pozorně malého písaře pozoroval. „Když vraždili albigenští kacíři v Provenci preláty, bylo třeba zakročit. Nikoli jen dobrým slovem. Proto papež pověřil dominikány dohledem nad vírou. Jenže ani to nestačilo. Můj děd se účastnil IV. lateránského koncilu a můj otec byl u zrodu prvního inkvizičního tribunálu. To bylo ještě za papeže Řehoře IX. Můj bratranec byl před deseti lety jmenován generálním inkvizitorem. Inkvizitorem jsem se stal i já. Jsem z rodu, v němž se tento úděl dědí.“

„To jsem nevěděl… Nikdy jsi o ničem takovém nehovořil.“

„Proč taky? Můj otec i já jsme přesvědčeni, že inkvizice má věřícím pomáhat najít cestu. Má hledat chyby, jichž se věřící dopouštějí z neznalosti, má očistit víru a nikoli nesmyslně mučit a upalovat. Má pomáhat. Trestat je nutno jen ty, co sami páchají skutečné a hmatatelné zlo. Ty, co vraždí preláty, pálí kostely, drancují církevní majetek. Jenže inkvizice rychle získala příliš velkou moc. Je svůdné rozhodovat o životech jiných a být na základě rozhodnutí papeže čistý a neomylný. Mnozí inkvizitoři zpychli a dopouštějí se chyb. Trestají nejen zločince, ale i zbloudilé, pomatené, pověrčivé. To je veliká chyba! Ale přesto věřím, že to, co dělám, je správné. Který blázen by nechal majetek bez ochrany? Chránit musíš i víru. Stejně jako bráníš hrad. Spravedlivé je odrážet nepřátele od

hradeb, ale nespravedlivé je vyjet s družinou ven z bran a drancovat. Zvláště bezbranné. Tak by to mělo být i s vírou. A proto jsem inkvizitorem, chápeš?“

„Dejme tomu,“ pokrčil rameny stále ještě nedůvěřivě písař Wolfgang. „Jsem už starý muž. Bůh mne zkouší hrbatou postavou. Poznal jsem na světě více zlého než dobrého. Tys však vždycky patřil k tomu dobrému. Dej Bůh, aby to tak zůstalo.“

„Amen!“ opáčil zbožně Berthold z Mülhausenu a znovu Wolfganga objal. „Ani nevíš, jak jsem rád, že jsem tě potkal. Věřím, že s tvou pomocí ďábla porazíme.“

VI. KAPITOLA

Komtur johanitského řádu se rozhodl, že zůstane na Bezdězu přes noc. Neptal se, prostě to jen oznámil. Vysvětlil, že musí ještě cosi neodkladného zařídit na nedalekém hradě Houska, ale do večeře bude zpátky. Sotva odjel, začala Ludmila z Vartemberka hledat Annu z Rohozce. Chtěla jí vyčinit za víno, které vypila. Jenže nikde ji nemohla najít. Nebyla v ložnici ani v žádné jiné komnatě purkrabského paláce. Prohlédla pro jistotu i palác královský. Teprve když zjistila, že bude třeba prohledat celý hrad, zavolala si komořího. Nechtěla původně udělat Anně z Rohozce ostudu a doufala, že ji objeví sama, jenže nedalo se dělat nic jiného. Kdo ví, kde se svalila a tvrdě usnula? Hlavou se jí mihlo, co by se stalo, pokud by ji opilou objevil nějaký voják z hradní posádky. Ano, přesně tak mohla přijít o své panenství. Měla na ni stále větší a větší zlost.

Obtloustlý komoří vyslechl trpělivě úkol a odběhl. Ale skoro hned byl zpátky.

„Je to zbytečné, urozená paní Ludmilo," vykládal zadýchaně. „Ta mladá dívka odjela."

„Jak odjela?" nechápala Ludmila z Vartemberka.

„Přijel sem pro ni nějaký muž. Strážnému u brány se představil jako posel jejího otce. A měl na sobě plášť s markvartickou lvicí…"

„Hlupáku!" utrhla se na něj Ludmila. „Takové pláště nosí družiny poloviny rytířů v severních Čechách. Zná někdo toho muže?"

„To ne," vrtěl hlavou zkormouceně komoří. „Já byl v té době zrovna v předhradí… A než jsem se vrátil, byli pryč. Služebná v kuchyni si vzpomíná, že si ten muž vyžádal džbán vína. Je přece horko k padnutí. A vy sama jste nařídila, že máme dodržovat zásady

křesťanské pohostinnosti a neodmítnout občerstvit žádného poutníka, který…“

„Dobře, a dál?“

„Pak ten muž odešel za urozenou paní Annou. Jak dlouho spolu byli, to netuším. Ale urozená paní Anna s ním šla dobrovolně. Nebyl tedy důvod zasáhnout. Není přece naším vězněm. Strážný u brány si všiml, že když ti dva odjížděli, měla paní Anna co dělat, aby se udržela v sedle. Není ani divu. Po dvou džbánech vína…“

„Po dvou?“

„Ten muž si prý přišel do kuchyně ještě pro jeden džbánek, když byl ten první prázdný.“

„No, hlavně že jsme byli dostatečně pohostinní,“ ušklíbla se jízlivě Ludmila z Vartemberka a komořího hodně nelaskavě propustila. Rychle uvažovala, co to znamená. Obávala se však, že toho cizího muže Jaroslav z Rohozce neposlal. To by přece nemělo žádnou logiku. Trochu zbledla, když si tohle uvědomila. Vyběhla na nádvoří a křikla za odcházejícím komořím, aby hned vyslal na Rohozec rychlého posla. Chce vědět, zda se urozená paní Anna vrátila domů v pořádku. Ať posel jede i přes noc. Klidně ať třeba uštve koně, ale ráno chce odpověď. Pak se vrátila do purkrabského paláce. Cítila, že se jí trochu chvějí nohy strachem.

Během večeře poslouchala vyprávění komtura johanitského řádu o boji s nevěřícími muslimy jen na půl ucha. Skoro nemohla dospat.

Záhy po ranní mši se na Bezdězu objevil zpocený a zaprášený jezdec v barvách českého krále.

„Anna z Rohozce doma není. Její otec přísahal, že pro ni nikoho neposlal. Byl strašně vyděšený a je na cestě sem. Předjel jsem ho, za chvíli tu bude!“

Sotva se Jaroslay z Rohozce dozvěděl, že jeho dcera z Bezdězu utekla, nebo ji možná unesli, ihned nařídil osedlat koně.

„Pojedu s vámi,“ oznámil Berthold z Mülhausenu. „Stejně se potřebuji setkat s královským správcem tohoto kraje. Musím mu předložit papežovu listinu, která mne pověřuje dočasným inkvizičním dohledem.“

„Pan Oldřich z Chlumu je pryč. Tuším, že s králem na Moravě," vykládal rozmrzele hradní pán a v chvatu si připínal k pasu meč. Exorcistova společnost mu zjevně příliš po chuti nebyla.

„Pojedu také," ozval se písař Wolfgang. „Ale hezky v klidu za vámi."

„Nejsi tak hloupý, jak vypadáš. Se mnou bych ti to nedovolil, to už asi víš," přikývl na znamení souhlasu Jaroslav z Rohozce. Pak se obrátil na exorcistu a navrhl, aby i on jel s písařem, protože tentokrát se skutečně nemíní zdržovat. Vezme si dva koně, aby je mohl měnit, a pojede tryskem.

„Pokud máte k dispozici koně čtyři, abych ho mohl měnit i já, myslím, že vám budu stačit," odpověděl upjatě Berthold z Mülhausenu.

„Jak myslíte. Ale čekat na nikoho nebudu. Ani na zástupce Svatého otce!" zabručel rohozecký hradní pán nezdvořile a odběhl. Neměl náladu na dohadování.

„Je to věcí cti," pousmál se exorcista překvapenému výrazu písaře Wolfganga, sotva za jejich hostitelem zapadly dveře. „Zastupuji přece Svatého otce v Římě, jak správně připomněl urozený pan Jaroslav. I církev se musí v dnešním světě umět chovat jako pyšný rytíř, pokud se chce mezi světskými vládci prosadit. Neboj se, já jezdím skvěle. Půlku života jsem strávil v sedle. Ale co ty? Překvapuje mě, že se vůbec na koni udržíš…"

„Náhodou," ohradil se písař Wolfgang. Váhal, zda se má urazit, ale exorcista hovořil s přátelskou laskavostí.

„Pokud si vzpomínám, když jsme spolu studovali, spadl jsi i z osla. Pamatuješ? Hráli jsme v Magdeburku pašijovou hru a tys představoval… už ani nevím koho. A svalil ses na rynku z oslího hřbetu dolů jako pytel otrub. Měšťané se smáli, až se popadali za břicha, a pak nám dali mnohem více peněz než obvykle. Ostatní žáci chtěli tohle číslo zařadit do všech našich vystoupení, ale mistr Ulrich to zakázal…"

Písař Wolfgang na tohle ponížení už dávno zapomněl. Teprve teď se mu ta scéna vybavila. Ležel potlučený v prachu, strašně se styděl a všichni kolem byli rudí od smíchu. Tohle byl vlastně obraz celého jeho života. Neurčitě cosi zabručel, ale exorcista se rozesmál.

Pak ho přátelsky pleskl po zádech a podotkl, že se těší, až se sejdou na Bezděz. Seběhl dolů na nádvoří, kde byli osedlaní koně, a ihned spolu s panem Jaroslavem opustil Rohozec.

Na tohle písař Wolfgang čekal. Oddechl si, když Berthold z Mülhausenu prohlásil, že pojede napřed. Chtěl totiž dříve, než se vrátí domů, navštívit skalní město a promluvit si s onou bláznivou poustevnicí. Nemínil o tom ovšem nikomu nic vykládat. Ani svému dávnému příteli ne. Když byl kdysi v inkvizičním vězení, pochopil, že usměvavý a laskavý inkvizitor je mnohem nebezpečnější než ten, který křičí a hrozí.

Nebyl si sice jistý, zda bude mít zajížďka nějaký smysl, ale na druhou stranu musel za to zaplatit ctí a možná i pochybnou počestností panoše Oty. Jen tak se o poustevnici Keteně dozvěděl. Když už, utěšoval se, ať ta odměna, kterou si sklepnice Zuzana vynutila, alespoň něco přinese.

Projel kolem hradeb města Turnov a podél Jizery pokračoval dál k hradu Valdštejn. Za ním se nacházelo největší skalní bludiště, jaké kdy viděl. Navštívil ho jen jednou, a kdyby ho tehdy jeden venkovan nevyvedl ven, asi by tam bloudil dodnes. Doufal však, že cestu k poustevně budou vesničané znát a třeba ho někdo doprovodí.

Napadla ho pošetilá myšlenka, že by třeba mohl u oné poustevnice najít Annu z Rohozce. Pokud sama utekla, kam jinam by zamířila? Tam, nebo za svou družkou na Valdštejn. I tuhle možnost hodlal prověřit. Rychle ale na ztracenou dívku zapomněl. Začaly se mu vybavovat vzpomínky na mládí. I když se jim bránil, před očima se mu míhaly střípky dávných zážitků. Třeba to, jak ho na ulici napadli tři opilci a chtěli ho hodit do řeky za to, že je hrbatý. Ale Berthold z Mülhausenu se na ně vrhl, a i když ho ošklivě potloukli, Wolfganga zachránil. Jenže to ještě nebyl exorcista a nesloužil papežské inkvizici.

Povzdechl si. Vzpomínky zmizely. Překvapeně si uvědomil, že Valdštejn je na dohled. Zapomněl se a cválal rychle jako zkušený jezdec. Nejspíše proto, že myslel na všechno možné a neuvědomil si, že sedí v sedle. Rychle přitáhl koni otěže. Kůň okamžitě zpomalil a Wolfgang, který to nečekal, mu div nepřeletí přes hlavu. Zaklel, ale dobrá nálada, kterou jinak míval tak zřídka, ho neopustila. Konejšivě

popleskal koně po šíji a opatrně pokračoval lesní cestou ke třem vysokým skalním věžím, na nichž se rozkládal hrad Valdštejn. Většina jeho staveb, včetně obou věžovitých paláců, byla dřevěná a navzájem je vysoko nad zemí spojovaly dřevěné můstky. U paty skalních věží byly potom hospodářské budovy a předhradí, obehnané dřevěnou palisádou a hliněným náspem. Brána byla otevřená. Před ní si několik ušmudlaných dětí hrálo na honěnou.

„Je urozená paní Marie doma?“ křikl na ně.

„Kdo?“ optal se nejšpinavější z nich, když se mu podařilo shodit ze sebe jiného kluka, s nímž se rval. Hovořil s drzostí dospívajících dětí.

„Marie z Valdštejna,“ opakoval písař Wolfgang netrpělivě.

„Jo vy myslíte naši Mařku?“ rozzářil se kluk, který teprve teď pochopil, co se po něm chce. „Jasně… buď je v kuchyni, nebo se modlí. Ale nejspíše ještě spí.“ Pak se vrhl na kluka, s nímž se před chvílí rval, a pokračovali urputně v zápase.

Od hradní brány je s úsměvem sledoval voják, který měl na sobě plášť s rodovým erbem Markvarticů. I tenhle hrad založil jeden ze vzdálených bratranců Ludmily z Vartemberka.

„Náš mladý pán Bedřich,“ ukázal strážný hrdě na ušmudlance. „Ale mýlí se, urozená paní před chvílí odjela. Vrátí se až večer.“

„A urozenou paní Annu z Rohozce jsi tu náhodou nezahlédl?“

„Byla tu před týdnem.“

Písař Wolfgang poděkoval a bránou ani neprojel. Zamířil kolem hradu cestou do skal. Strážného nemělo cenu se na poustevnici vyptávat. Musel být opatrný. Vjel pod zelenou klenbu, která zcela zakrývala úzkou stezku. V horkém letním dnu to bylo příjemné. Stezka byla písčitá, a jak písař podle stop zjistil, někdo tudy před ním na koni dneska už projel. Musela to být Marie z Valdštejna.

Vše kolem na něj působilo tajemně jako krajina z nějaké mystické legendy. Podél cesty se povalovaly velké pískovcové balvany a za křovinami vyčnívaly skalky, které se směrem do hloubi lesa zvyšovaly. Pokračoval dál. Vjel do úzké soutěsky. Tady byly skalní věže mnohem vyšší a jejich špičky se ztrácely nad vršky stromů. Občas se podíval k zemi. Stopy koňských kopyt byly stále

dobře viditelné. Ostatně, stejně nebylo kam odbočit, pokud by se jezdec před ním nerozhodl prodrat křovinami do lesa.

Za soutěskou se rozkládala nevelká mýtina porostlá nízkými pokroucenými borovicemi. Tady se cesta rozdělovala. Písař Wolfgang téměř bez rozmyšlení pokračoval po stopách jezdce, který tudy projel před ním. Stezka se kroutila mezi skalami, rozcestí přibývalo a písař Wolfgang už dávno ztratil přehled, kde asi je, ale utěšovalo ho, že se zpátky snadno dostane po vlastních stopách. Jenže pak projel další soutěskou a ocitl se v místech, kde neležely vrstvy písku, ale cesta vedla po hladké tvrdé skále. Tady stopy zmizely. Na prvním rozcestí se zastavil. Teď měl na sebe zlost, že se přece jen někde na cestu k obydlí poustevnice nevyptal. Vzápětí si uvědomil, že by mu v tomhle bludišti stejně žádné rady nepomohly. Potřeboval by zkušeného průvodce. Jenže teď už bylo pozdě naříkat.

Seskočil ze sedla na zem, koně uvázal k nízkému dubu a pěšky se vydal nazdařbůh po jedné z odboček. Doufal, že se skalní podloží stezky změní zase v písčité a najde stopy. Jenže tady v hloubi skalního města byly jen skály, a pokud někde ležela trocha písku, bylo ho tak málo, že stopy nalézt nedokázal. Nebyl zkušený stopař. Prozkoumal všechny tři odbočky a pak se zklamaně vrátil ke svému koni. Přemýšlel, co dál.

Najednou zavál závan větru a on měl pocit, že cítí slabý zápach kouře. Kouř k němu přicházel zprava, ale tam žádná cesta nebyla, jen šedavá pískovcová stěna se širokou spárou a před ní hradba keřů. Popošel ke kravinám a všiml si, že konce větviček jsou polámané. Rukou rozhrnul šlahouny a překvapeně zjistil, že spára se u země rozšiřuje a vytváří sice úzkou, ale dostatečně vysokou skalní bránu. Protáhl se křovinami a za průchodem ve skalách uviděl celkem pohodlnou stezku.

Vrátil se, odvázal koně a vedl ho za otěže za sebou. Kolik podobných skrytých cest a průchodů už musel minout. Znovu si uvědomil, jak obrovské je to bludiště. Ideální úkryt pro všechny, kdo nemají před Bohem či královskými zákony čisté svědomí. Trochu se zachvěl. Pokud by ho tu zavraždili, nejspíše by se jeho mrtvé tělo nikdy nenašlo. A navíc by stejně nikoho nenapadlo hledat ho právě tady. Nikomu přece o svém pátrání neřekl ani slovo.

Na jednom místě pod zvětralou skálou našel v písku stopy koňských kopyt. Šel správným směrem. Stezka skončila a před ním se otevřelo mělké údolíčko, jehož svahy byly porostlé stromy. Vedle cesty ve strouze líně tekla voda.

Asi po stu krocích narazil na koně, přivázaného za otěže ke stromu. Sám nevěděl, proč ho nepřekvapilo, že zvíře má na hřbetě ženské sedlo. Od stromu, k němuž byl kůň přivázaný, vedla úzká stezka. Přivázal svého koně vedle toho prvního a vydal se po cestičce do svahu. Stáčela se k vysoké pískovcové věži. Šedavý kouř ohně už nejen cítil, ale i viděl vystupovat za hustými křovinami. Poslední úsek byl strmý tak, že zde kdosi postavil z balvanů trochu křivé schodiště.

Došel k úpatí pískovcové věže. Ocitl se na nevelkém skalním balkonu, z větší části pokrytém pískem. Více než polovinu terasy zakrýval skalní převis. Pod ním hořel oheň a na plochých kamenech seděly dvě ženy. Jedna z nich byla drobná stařena a druhá mladá dívka. Podle šatů byla zámožná, a tedy urozená. Písař Wolfgang se v ženské kráse nevyznal, ale měl dojem, že není zrovna typ, po kterém by panoš Ota vzdychal touhou. I když se s ní nikdy nesetkal, ani na okamžik nepochyboval, že to je Marie z Valdštejna, o které se říkalo, že je ošklivá.

Jakmile se objevil, dívka polekaně vyskočila, zatímco stařena začala klidně přikládat do ohně suché větve a beze slova přesunula nad plameny kovový kotlík na trojnožce. „Hned se to ohřeje," zaskřehotala. Měla nepříjemný, drsný hlas, v němž se nedala nepostřehnout pánovitost. Musela být velice stará.

„Kdo jsi? Co tu chceš?" vykřikla Marie z Valdštejna a couvla až ke skále. Ruku měla položenou na jílci krátké dýky, kterou měla zavěšenou u opasku.

Písař Wolfgang si už během cesty vymyslel legendu, která se mu zdála přijatelná, aby se od poustevnice dozvěděl co nejvíce. Ukázal na hrb na svých zádech a pokorně řekl: „Mají mne za zplozence pekla… Ale já jsem poctivý křesťan. Ovšem v poslední době mám divné sny. Hledám někoho, kdo by mne poučil a pomohl mi."

Stará poustevnice přikývla. Poté se obrátila na Marii z Valdštejna a poručila jí, aby se vrátila, tohle může být poučné i pro ni. Písař Wolfgang se loudal k ohništi. Kolem se povalovala spousta balvanů. Jeden si vybral a posadil se. Všiml si, že pod převisem je u skály improvizované lůžko z mechu a listí a vedle něho zčásti ztrouchnivělá truhlice. Byla okovaná a zdobená, kdysi musela stát v komnatě nějakého velmože.

Marie z Valdštejna se však k ohništi nevrátila. „Nechám vás tu raději samotné," řekla ne zrovna laskavě a zamířila po kamenných schodech dolů ke svému koni.

Stará poustevnice si jí nevšímala. Klackem míchala v kotlíku jakýsi ne zrovna přitažlivě vonící odvar z bylin. Přitom vybídla písaře Wolfganga, aby řekl, co ho trápí. Jaké výjevy se mu ve snech objevují, že ho to zneklidnilo. I když vypadala hodně podivínsky, určitě šílená nebyla. Kdysi se jí nesporně dostalo jistého vzdělání, protože hovořila kultivovaným jazykem.

Písař Wolfgang rychle vzpomínal, na co se ho inkvizitoři při výslechu vyptávali. Měl odpor ke knihám o praktikách ďábla a inkvizice. Teď snad poprvé v životě litoval, že si někdy něco nepřečetl. Takhle musel lovit v paměti, aby starou poustevnici přesvědčil, že má opravdu vidění spojená s Pánem temnot.

„Ve snu mne navštěvuje černý kocour," začal trochu nejistě. „Do oken tlučou netopýři… Ten kocour se promění v ďábla a nabízí mi zlato, pokud mu přinesu kus svaté hostie. Také chce, abych uhranul dobytek svého souseda. A také…"

„Tak dost!" okřikla ho ostře stará poustevnice. „Jestli ti mohu poradit, nepřejídej se na noc. Tyhle sny jsou od těžkého žaludku. Ale ďábel to není."

„Jak to můžeš vědět? Přesně takhle popisují ďábla inkvizitoři," bránil se chabě.

„Inkvizitoři?" vyprskla a začala se chrčivě smát. „Co ti mohou vědět? O ďáblovi jen slyšeli nebo četli. Ale mne navštěvoval. Já ho viděla, mluvila jsem s ním. Nic mi nevykládej, o tebe ďábel zájem nemá. Můžeš jít s pokojem!"

„Mohu se optat, jak poznám, že mne navštívil skutečný ďábel?" nedal se písař Wolfgang odbýt.

„Ďábel má zájem o mladé nevinné dívky. Ne o starého opelichaného chlapa. To za prvé. A za druhé, ďábel není pouťový kejklíř, aby se proměňoval v kocoury a podobnou havěť. Je to urostlý muž a má veliký úd. Je cítit sírou, má usmolené prsty. Je chlípný a smyslný. Je silný a ovládá různá kouzla. Ale s tím se ty nesetkáš.“

„On… on se vás někdy zmocnil?“

„Když jsem byla mladá,“ opáčila zasněně. „Chceš prozradit tajemství? Měla jsem s ním děti!“

„Kde jsou? Jsi tu sama…“

„Jsou už dospělé,“ rozesmála se znovu bláznivým smíchem. Ale když nabrala z kotlíku dřevěnou naběračkou odvar z bylin a nabídla mu ho, písař Wolfgang vstal a omluvil se, že má před sebou ještě dlouhou cestu. Přes její protesty odešel.

Pomalu sestupoval po schodech dolů, rukou se opíral o nízkou skalku po levé ruce a měl zlost. Cestu sem vážil úplně zbytečně. Konečně schody skončily a sestupovalo se mu snadněji. Vrátil se zpátky na stezku a trochu ho překvapilo, že tu stojí oba koně. Marii z Valdštejna však nikde neviděl. Křikl, ale neozvala se. Pokrčil rameny, a zrovna když chtěl odvázat otěže svého koně, všiml si, že voda ve strouze je zbarvená rudě.

Stačilo pár kroků proti proudu. Za keřem bíle kvetoucího hlohu leželo v trávě dívčí tělo. Hlavu měla Marie z Valdštejna rozbitou kyjem nebo něčím podobným. Měla ji ponořenou ve strouze a krev se mísila s čistou křišťálovou vodou.

Písař Wolfgang se pokřižoval a pak se rozběhl zpátky. Odvázal koně, vyškrábal se do sedla a v panickém strachu ujížděl pryč. Přitom se neustále ohlížel, protože někde poblíž se ukrýval vrah. Ta dívka musela zemřít před několika minutami. Ale všude bylo téměř posvátné ticho, které přerušoval jen hlas cvrčka. Když už si myslel, že se mu podařilo uniknout, zaslechl za sebou tlumené údery kopyt.

VII. KAPITOLA

Jakmile se na Bezdězu objevil Jaroslav z Rohozce, byl hněvem téměř bez sebe. Křičel a vůbec se nedokázal ovládnout. Sám exorcista ho musel uklidňovat, jinak by se snad na Ludmilu z Vartemberka vrhl. Mával pěstmi a hrozil, že si to vyřídí se všemi, kdo by ublížili jeho dceři. Nakonec se přece jen trochu uklidnil a nechal si popsat, jak jeho dcera zmizela.

„Unesl ji muž v plášti s naším erbem," vykřikoval zlostně. „Já vždycky tvrdil, že nejhorší jsou příbuzní. Nikomu z nich se nedá věřit. Nikomu! Pojedu ji hledat!" Pak požádal o co nejvíce vojáků, protože služebníci krále mají větší naději dostat se do markvartických hradů. Chvatně jim rozdělil úkoly a i s nimi odjel, aby co nejrychleji vyslechl všechny své příbuzné. Marně se mu Ludmila z Vartemberka snažila vysvětlit, že plášť s markvartickým erbem mohl ten muž ukrást. Oděv ještě nic nedokazoval. Ale byl jako hluchý a slepý, nedal se zastavit. Poraněné zvíře vždycky tlouklo kolem sebe beze smyslu.

Sotva projel bránou, exorcista Berthold z Mülhausenu si hlasitě vydechl. „Už jsem z něj byl pořádně nervózní," vykládal důvěrně Ludmile z Vartemberka.

Zdvořile ho pozvala do velkého sálu v purkrabském paláci, ale jeho důvěrný tón nepřijala. Nechala donést džbán řídkého, ale výtečně vychlazeného ječného piva a pokynula exorcistovi, aby se posadil. Sotva je děvečka obsloužila, optala se, jak by mu mohla pomoci ona. S politováním však musí upozornit, že její manžel, který je správcem severních Čech, doprovází krále na Moravu.

„Nu, v tom případě bych snad mohl ukázat papežovu listinu vám, urozená paní," navrhl skromně Berthold z Mülhausenu.

„Jsem jen jeho manželka," upozornila s přehnanou skromností. Laskavé chování toho preláta se jí vůbec nelíbilo. „Já přece svého muže v úřadu nezastupuji. A navíc, copak žena není zdrojem veškerých lidských hříchů?"

„Přece mi nebudete předhazovat každičkou hloupost, kterou kdysi pronesl nějaký prelát?" zasmál se. „Existují přece preláti, kteří pronášejí i moudřejší myšlenky. Také o ženách. Už svatý František z Assisi chtěl zřídit jedinou kongregaci bratrů a sester. Před Bohem jsme si přece všichni rovni… Já chápu, že nejste zrovna nadšená z návštěvy exorcisty, urozená paní. Ale ubezpečuji vás, že nechci nikomu škodit. Budu se jen snažit odhalit pravdu. Tu pravou, skutečnou, boží i lidskou. Pravdu milosrdnou a křesťanskou."

„Budu se za váš ušlechtilý záměr modlit," odvětila upjatě.

„Do katedrální školy jsem v mládí chodil společně s vaším písařem Wolfgangem," zkoušel s nadějí, že si ji alespoň tímhle sdělením možná nakloní. Ale Ludmila to nijak nekomentovala. Mlčela a sledovala ho přes okraj modře glazovaného pohárku. Pochopil a přikývl. Ludmila z Vartemberka měla dojem, že v jeho očích zahlédla zklamání.

Napadlo ji, že ten muž musí být strašně opuštěný, ale okamžitě podobné myšlenky zahnala. Jaký jiný by měl inkvizitor být? Ať už se cítil jakkoli, nebyla to její věc. Ona si musela především dávat pozor. Nesměla v žádném případě dovolit, aby ji vtáhl do své hry, kterou tu zřejmě chystal rozehrát v souvislosti s obviněním, že tu řádí ďábel. Nevážil přece dlouhou cestu z Říma jen proto, aby si v severních Čechách s lidmi laskavě pohovořil a pak zase odjel.

Chvíli bylo ticho. Pak exorcista rozmrzele upil piva a téměř plný pohárek odložil. Vstal a uklonil se. Dodal, že se po cestě cítí unavený a půjde se proto pomodlit do hradní kaple. Ve dveřích se ještě zastavil a tiše nabídl, že pokud by se i ona cítila unavená či opuštěná, jako se cítí on, může se jít pomodlit s ním.

„Myslím, že jsem pro svou duši udělala dost již ráno během mše," odmítla to zdvořile. „Křesťanské je přece také postarat se o hladové. Musím dohlédnout na kuchyni. Stejně jako Marta z Galileje, když ji a její sestru Marii navštívil Kristus."

„Pokud se chcete srovnávat s ní, pak jistě víte, že Kristus tehdy promluvil takto: ‚Marto, Marto, pečlivá jsi a staráš se o mnohé věci, ale jednoho jest zapotřebí. Marie si vyvolila lepší stránku a tu jí nikdo nevezme.‘ Kuchyně není vše!“

„Budu o tom přemýšlet!“

Berthold z Mülhausenu se nepatrně pousmál a vyšel ven. Ludmila z Vartemberka sledovala otevřenými dveřmi, jak na můstku mizí jeho rozložitá postava. Jindy si uměla udělat poměrně rychle názor na každého člověka, ale tady byla v rozpacích. Nevěděla, co si má o něm myslet. Záhy však přestala o exorcistovi přemýšlet, protože měla vlastní práce až nad hlavu. Do pátrání po vyznavačích ďábla jí ostatně nic nebylo.

Písař Wolfgang se hnal na koni jako zbavený smyslů. Za sebou slyšel údery kopyt a třásl se strachem, že ho vrah dožene a rozbije mu hlavu stejně jako Marii z Valdštejna. Už dávno přestal sledovat cestu. Jel prostě tam, kam to zrovna šlo. Kůň klopýtl a byl zázrak, že písař nesletěl z jeho hřbetu. Boky koně křečovitě svíral lýtky a pevně držel otěže. Hlavou se mu mihlo, že strach z něj nakonec ještě udělá dobrého jezdce. Přesně v té chvíli kůň prudce odbočil kolem skalního výstupku a písař Wolfgang, který to nečekal, se svezl do strany a sletěl ze sedla do trávy. Otěže však udržel v zaťaté dlani a kůň ho chvíli vláčel po zemi, než se sám zastavil. Písař Wolfgang vyskočil a běžel k němu, aby rychle nasedl. Zvuk kopyt se přiblížil. Pak se ze zákrutu cesty vynořil kůň. Byl to grošák zavražděné Marie z Valdštejna a nikdo na něm neseděl.

Písař Wolfgang těžce oddechoval, byl zpocený a nohy se mu chvěly tak, že se nedokázal vyškrábat zpátky do sedla. Splašený kůň proběhl kolem, ale po několika krocích se sám zastavil a otočil svou velkou hlavu s moudrýma očima.

„Tys mi dal,“ řekl mu Wolfgang vyčítavě. Všiml si, že kůň má u sedla připevněnou koženou brašnu. Byl zvědavý, proto se k němu škobrtavě vydal. Zvíře se zatím jako zázrakem uklidnilo. Sklonilo hlavu a začalo se pást. Písař Wolfgang odvázal brašnu od sedla a zvědavě ji otevřel. Uvnitř byla do kusu čistého bílého plátna zabalená soška Panny Marie. Tuhle sošku dobře znal. Stávala na oltáři

turnovského chrámu, kterému ji kdysi darovala jeho paní Ludmila z Vartemberka.

Když o něco později nahlédla Ludmila z Vartemberka do hradní kaple, uviděla exorcistu Bertholda z Mülhausenu sedět v sedile u vchodu na tribunu a vedle něj komtura johanitského řádu Albina de Xamax. Živě spolu rozprávěli. Rozmrzele si uvědomila, že na komtura v tom zmatku úplně zapomněla.

Na jednu stranu jí přítomnost komtura ulehčovala povinnosti hostitelky, protože johanita se jistě a rád o zábavu papežského inkvizitora postará, ale na druhou stranu se oprávněně obávala, co všechno mu Albin de Xamax napovídá. Tomu by ovšem stejně nezabránila. Nenápadně se pokusila dveře do kaple zase přivřít, ale komtur ji zahlédl. Vstal a rychle se jí vydal vstříc.

„Je dobře, ctihodná sestro, že jste za námi konečně přišla," oznámil a gestem ruky ji vyzval, aby vstoupila. „Vznešenému papežovu inkvizitorovi jsem již objasnil celou historii sošky Panny Marie v turnovském chrámu i vaše zbožné předsevzetí pomoci nám v pátrání. Proto mám pro vás radostné sdělení. Ctihodný papežův inkvizitor se k nám přidá."

„Jistě," souhlasil Berthold z Mülhausenu, i když v jeho hlase Ludmila postřehla stín rozpaků, jako by se omlouval. Ale další slova už pronesl přísným neosobním hlasem: „Až dosud jsem si nebyl jistý, zda jsem k vám do severních Čech nepřijel zbytečně. Tohle je první hmatatelná stopa, že ďábel opět pokouší křesťany. I když mé srdce pláče, čeká mne tu bolestivá a těžká práce. Ujmu se toho úkolu!"

Komtur johanitského řádu se vítězoslavně podíval na Ludmilu z Vartemberka. Triumfoval. Důležitě doplnil, že hned po obědě všichni tři vyrazí společně do Turnova, aby o té smutné věci zjistili co nejvíce. Začnou hledat podezřelé a zahájí jednání inkvizičního tribunálu. I když to není obvyklé, k jeho nesmírné radosti přijal ctihodný bratr Berthold z Mülhausenu komturův návrh, aby přísedící u soudu dělala kromě komtura i Ludmila z Vartemberka.

„Jistě," přikývl exorcista a přísně se na kratinký okamžik zadíval na komtura. „I když to není obvyklé, žádné regule

nezakazují, aby se členkou tribunálu stala urozená žena. Zvláště v případech, kdy je její manžel daleko a ona tedy odpovídá za jeho panství.“

„Ale já musím zůstat na Bezděz!“ ohradila se ihned mrzutě. „Mám tu práci.“

„Tady jde o křesťanskou víru!“ přerušil ji autoritativně komtur johanitského řádu. „Kromě toho, dovolte mi, sestro, abych vám připomněl váš včerejší slib. Sama jste jako donátor turnovského chrámu Narození Panny Marie navrhla, že mi budete pomáhat.“

Byla to sice lež, neboť komtur naléhal na Ludmilu tak dlouho, až se musela podvolit, ale to teď nehrálo roli. Věděla, že se z téhle povinnosti tak snadno nevyváže, pokud by těžce neonemocněla nebo ještě raději pokud by nezemřela. Protože jen to byl jediný a nezpochybnitelný důvod, proč se nezúčastní zasedání inkvizičního tribunálu, aniž by mohla být nařčena z pohrdání papežskou autoritou.

„Poslechnu,“ opáčila a zbožně se pokřižovala. Zachytila zpytavý pohled Bertholda z Mülhausenu. Tenhle muž pro ni byl stále větší záhadou. Ale jeho pravou tváří byla spíše ta církevně přísná, kterou ukazoval komturovi johanitského řádu, než laskavá vůči ní.

Když vyšla z hradní kaple, zastavil ji komoří. „Neměl bych poslat zprávu panu Oldřichovi z Chlumu? Možná by mohl požádat našeho vznešeného panovníka, aby mu dovolil vrátit se na Bezděz. Zdá se, že jeho přítomnost je nezbytná…“

„V žádném případě!“ zarazila proud jeho argumentů. „Jde o církevní záležitost. A ta se úřadu správce severních Čech a královského prokurátora netýká.“

„Unesli přece Annu z Rohozce!“

„Řekla jsem ne!“

Komoří se zdvořile uklonil na znamení, že se podvoluje, a vydal se na druhé nádvoří, aby zkontroloval, jak pokračuje výstavba manského paláce. Hrad už byl téměř hotov, pouze tahle budova se dokončovala, ale chyběly už jen maličkosti.

„Počkejte, prosím, urozená paní,“ zaslechla za sebou exorcistův hlas. Byl sám a rychle k ní pospíchal. „Asi se na mne teď hněváte,“ řekl polohlasně, když ji dostihl.

„Zastupujete přece Svatého otce v Římě," opáčila odměřeně. „Nemohu se hněvat!"

Přikývl, pak se k ní naklonil, a protože se ve vchodu do kaple objevil komtur johanitského řádu, rychle začal vysvětlovat: „To já vás ustanovil členem inkvizičního tribunálu, abych vás chránil. Člen tribunálu nemůže být obviněn z kacířství. Chápete?"

„Ale…," zajíkla se překvapeně. Tohle samozřejmě věděla, ale nechápala souvislost.

„Mám důvod se domnívat, že vám hrozí nebezpečí," varoval ji chvatně. Protože se komtur přiblížil na doslech, úplně jiným hlasem pokračoval: „Máte pravdu, do Turnova vyrazíme až zítra ráno. Jet v poledne, když je takové horko, by byl nesmysl –" Pak se obrátil na komtura Albina de Xamax a laskavě mu domlouval: „Vy jste, bratře, z palestinských plání zvyklý na mnohem větší vedro, ale nezapomínejte, že s námi pojede i tato zbožná sestra. Jste nejen prelát, ale také rytíř. Určitě nechcete působit urozené dámě větší trápení, než je nutné. Ta věc v Turnově nám neuteče."

Komtur johanitského řádu rozmrzele přikývl. Ludmila z Vartemberka zaznamenala, že se snad poprvé zadíval na exorcistu nelaskavým pohledem.

Písař Wolfgang vrátil sošku Panny Marie do kožené brašny a tu přivázal ke svému sedlu. Druhého koně uchopil za otěže a vyškrábal se na toho svého. Přitom si všiml zajímavé věci, která mu opět vzala klid. Otěže koně zavražděné Marie z Valdštejna se neuvolnily samy. Byly přeříznuté. Proto se kůň splašil a klusal za ním.

Nejspíše to bylo tak, že se vrah koně bál, možná neměl s koňmi vůbec žádné zkušenosti, napadlo písaře Wolfganga. To by ovšem svědčilo pro hypotézu, že urozenou dívku zabil nějaký pobuda, který ji chtěl oloupit. Řemen odřízl, protože se bál přistoupit blíž ke koni. Teprve pak si všiml brašny u sedla a chtěl ji otevřít. Kůň se splašil a utekl. Zvíře vycítí strach a před zbabělými lidmi utíká. S ním to bylo stejné. On si s koňmi nerozuměl nikdy.

Tak to muselo být, ujišťoval se písař Wolfgang. Onen vrah se ovšem mohl vydat po koňských stopách, protože má zálusk na tu naditou brašnu. Pro jistotu popohnal patami koně a vyrazil vpřed.

Vůbec nevěděl, kde je, ale cesta mezi skalními stěnami před ním byla dostatečně široká, aby mohl projet. A někam vést musela. Všechno bylo lepší než se vrátit. Kdo ví, co by ho tam čekalo?

K jeho nesmírné úlevě se skály začaly rozestupovat a po chvíli vyjel na širokou lesní cestu. Ohlédl se. Bludiště pískovcových skal ho propustilo ze své moci. Špičky skalních věží se však tyčily k nebi jako výhružně zvednuté prsty, které ho varovaly, aby se sem už raději nevracel. Sliboval si, že je poslechne. Netušil ovšem, že skály mají svou moc a jen nerady někoho propustí.

Po chvíli jízdy dorazil na konec lesa. Před ním se rozprostírala políčka a pastviny ohrazené kamennými zídkami a za nimi střechy dřevěných chatrčí. Když do vesnice dorazil, dozvěděl se, že to jsou Kacanovy. Byl na úplně opačné straně, než si myslel, že ze skal vyjede. Koně zavražděné šlechtičny předal vesničanům a nařídil jim, aby ho ihned odvedli na hrad. Stalo se hrozné neštěstí, vykládal. Ať se služebníci z Valdštejna vydají s nosítky k obydlí tamní poustevnice. Najdou tam tělo své paní. Hovořil německy a nakonec prohlásil, že on sám je poslem drážďanského biskupa a spěchá do Prahy, proto se nemůže zdržovat. Doufal, že tak bezpečně zahladí své stopy.

Potom se vydal velikým obloukem podél skal zpátky k Turnovu. Slunce pomalu klesalo a stíny skalních věží se prodlužovaly. Do městské brány vjel za zvuku zvonu, svolávajícího věřící na večerní vigilie. Rychle mířil k rynku. Znovu si pyšně uvědomil, že se drží v sedle skvěle a jede mnohem rychleji, než když opouštěl Bezděz. Spokojeně popleskal zvíře po zpocené šíji. Kůň zařehtal, ale ne zrovna přátelsky, spíše jako by chtěl upozornit, že se celý den honí a má už nárok na maštal a žlab s obrokem.

Obydlí kněze stálo hned vedle chrámu Narození Panny Marie. Vrata byla otevřená a písař Wolfgang vjel do dvora. Trochu to tu znal, proto zamířil rovnou ke stáji. Poněkud toporně sklouzl ze sedla a teprve teď si uvědomil, jak ho bolí nohy a že má nejspíše odřené vnitřní strany stehen. Z maštale k němu doléhal hluboký hlas, hodně falešně prozpěvující píseň o Panně Marii. Uchopil koně za otěže a vstoupil.

Podomek stál u žlabu a hřebelcoval zpoceného hnědáka tak usilovně, že si písaře v prvním okamžiku ani nevšiml. Tohle Wolfgang nesnášel. Protože byl drobné postavy, považoval přehlížení za osobní urážku. „Postarej se mi o něj! Vyhřebelcuj ho, ale pořádně. A pak mu dej nažrat," nařídil podomkovi přísně. Než se však ten stačil ohradit, odepnul koženou brašnu a vyšel ven. Zamířil rovnou do knězova domu.

Petr z Podůlší byl klidný a vyrovnaný muž středního věku. S písařem Wolfgangem se znal celkem dobře, protože Ludmila z Vartemberka sem jako donátorka chrámu čas od času zajížděla. Na oplátku kněze zvala jednou ročně na Bezděz, aby s nimi oslavil svatého Václava, jemuž byla zasvěcena hradní kaple.

„Rád tě vidím, bratře písaři," uvítal ho trochu roztržitě kněz Petr. „Bohužel za chvíli začíná mše. Proto mne teď jistě omluvíš."

„Počkej chvíli!" chytil ho Wolfgang za okraj bělostné tuniky. „Něco jsem ti přivezl. Co by ti asi tak udělalo největší radost?"

Petr z Podůlší si povzdechl a mlčky si ho pátravě prohlížel. Čekal.

Písař Wolfgang otevřel koženou brašnu a s důstojnou úctou vytáhl balíček v plátně. Rozhrnul cípy látky a vytáhl sošku Panny Marie.

„Chvála Bohu!" vykřikl nadšeně kněz Petr, popadl sošku a přitiskl si ji na srdce, jako by to bylo zachráněné dítě. „Kdes k ní přišel?"

„Za chvíli přece začíná mše," upozornil písař Wolfgang. „Dlouhý příběh. Pokud mne tu necháš přespat, během večeře ti ho budu vyprávět."

„Budeš mým hostem?" optal se chvatně kněz. „Mám radost. Jsi tu pochopitelně srdečně vítán! Jen s tou večeří to nebude tak jednoduché. Dnes je vigilie a to já vždycky držím půst. Můžeš se přidat, je to zbožné a Bůh ti to přičte k dobru."

„Doufám, že alespoň pro mého koně půst platit nebude," zabručel rozmrzele písař Wolfgang. „Je určitě stejně hladový jako já."

„Nerouhej se!" okřikl ho suše kněz Petr. Pak se soškou v ruce zamířil úzkou spojovací chodbičkou do sakristie chrámu. Přitom s

láskyplnou něhou vykládal: „Musím ji rychle vrátit na oltář. Ale jestli chceš, řekni mému čeledínovi, aby skočil do šenku a přinesl ti misku kaše. Žehnám ti! Doufám, že navštívíš večerní bohoslužbu!“

VIII. KAPITOLA

I když se komtur johanitského řádu pokoušel odjezd z Bezděz urychlit, nakonec se s bolestným výrazem ve tváři podvolil a souhlasil, že stráví na hradě ještě jednu noc.

„Porušuji tím řádové předpisy," naříkal a skoro celé odpoledne strávil na modlitbách v kapli.

Ludmila z Vartemberka se vyhýbala exorcistovi, jak jen mohla.

Berthold z Mülhausenu to pochopil a odebral se do skriptoria. Místní bibliotéka byla na počet svazků chudá, ve skříni z tmavého dřeva se nacházel jen tucet rukopisů. Jak si exorcista okamžitě všiml, ani jeden titul se netýkal teologie. Našel tu encyklopedii Alberta Magna, výtah z Aristotela, sbírku rytířských legend a také Kosmovu kroniku. Se zájmem se do ní začetl a na večeři přišel pozdě.

Sotva dosedl do křesla z tmavě mořeného dřeva, obrátil se na něj komtur Albin de Xamax. „Právě diskutujeme s urozenou paní z Vartemberka o oněch dívkách, které pokouší ďábel. Posel z Rohozce hovořil o dvou politováníhodných případech, které jste zatím odhalil. Prozradíte nám jejich jména, bratře inkvizitore?"

„Opravdu jsou prý dvě," souhlasil exorcista a z mísy si nabral kaši s masem. „Přiznám se však, že si jejich jména nepamatuji. Neměl jsem dosud možnost ty dívky vyslechnout. Ostatně nepřijel jsem kvůli nim, ale kvůli oné sošce, mám pravdu?"

„Děláte si z nás legraci?" vybuchl zlostně komtur. Byl to na první pohled prudký a hádavý muž. Měl rudé brunátné líce a trhané pohyby.

„Nikoli… A važte prosím svá slova," upozornil chladně Berthold z Mülhausenu. „Zastupuji Svatého otce."

„Náš řád rovněž," nedal se komtur. „Johanité umírají pro víru Kristovu již déle než sto padesát let. Jak dlouho je tu inkvizice?"

„Podíl na statcích Kristových nelze měřit časem, ale upřímností víry," dobrotivě vysvětloval exorcista. Pak s neskrývanou výhrůžkou dodal: „Nemyslím, že by náš spor zajímal urozenou paní z Vartemberka. Až bude vhodný čas, jistě se k tomuto hovoru vrátíme. Můžeme třeba i v Římě."

„Vést spor je opravdu zbytečné, pokud sloužíme stejnému Bohu a stejnému panovníkovi. To říkává můj manžel Oldřich z Chlumu," snažila se uklidnit spor Ludmila z Vartemberka a zdvořile pobízela hosty, aby si přidali. „Ale přiznám se, i mne by jména oněch dívek zajímala. Možná je znám a mohla bych pomoci…"

Berthold z Mülhausenu se na ni krátce upřeně zadíval. Pak vytáhl malý pergamenový svitek z váčku, který měl zavěšený u opasku. Rozvinul ho a začal předčítat. Ale Ludmila měla dojem, že to je jen divadlo, protože nikomu nedovolil, aby do jeho pergamenu nahlédl. Možná byl ten list prázdný nebo na něm bylo napsáno něco úplně jiného. Otázkou bylo, pro koho by tohle divadlo hrál. Předchozí hádka jí připadala opravdu zbytečná. Třeba ji exorcista vyvolal proto, aby ji přesvědčil, že mu může věřit a stojí na její straně. Říkalo se, že inkvizitoři umějí sehrát to nejkrutější divadlo, aby dostali vyhlédnutou oběť na hranici.

„Jeden místní prelát, jemuž mohu důvěřovat, mi prozradil zatím tato dvě jména. Ale mám důvod se domnívat, že jich odhalíme mnohem více. Jen co začneme pátrat." Ludmila z Vartemberka postřehla v pohledu komtura johanitského řádu záblesk spokojenosti. Ten muž byl zjevně posedlý touhou trestat všechny, kdo nebyli ochotni obětovat se pro Krista tak, jak to udělal on a členové jeho řádu. Mnoho johanitů trpělo představou, že hříšné je vše, co není v regulích jejich řádu.

„K tomu, že ji pokouší ďábel, se přiznala urozená panna Marie z Valdštejna," předčítal unylým hlasem exorcista. „A dále jistá Elvíra z Rotštejna, rovněž urozená panna. Jak jsem zjistil, jsou to nejlepší přítelkyně a důvěrnice Anny z Rohozce. Proto jsem jel na Rohozec, abych se jí na tuhle znepokojivou otázku optal. Ale jak víte, stala se

smutná věc, kdosi Annu unesl. Obávám se, že proti nám stojí lidé, kteří ďáblovi pomáhají. Nejspíše jde o celou sektu.“

Když tohle říkal, hovořil s pohledem upřeným na komtura. Ludmila z Vartemberka však měla pocit, že za jeho slovy je něco, čemu nerozumí. Oba její hosté hájili především své zájmy a ani jeden nehovořil upřímně, tím si byla jistá. Přesto mezi nimi nebyl soulad. V duchu musela politovat svého manžela, pokud se musel během svých vyšetřování potýkat s podobnou přetvářkou. Pokud člověk lhal, dokázala to ještě pochopit, ale z licoměrnosti se jí dělalo špatně.

Zbytek večera proběhl v klidu a stejně tak i noc. Ráno hned po mši nechal komoří připravit koně. Malou výpravu doprovázelo šest vojáků v pláštích s erbem českého krále. Na konci dlouhých kopí měli vojáci upevněné praporky s černou orlicí. Ještě než se slunce vyhouplo nad obzor, vyrazila celá družina na cestu.

Během večerní mše v turnovském chrámu si písař Wolfgang ověřil, že socha Panny Marie je zpět na oltáři. Bohoslužbu poslouchal roztržitě a stejně roztržitě se modlil. V tomto chrámu jako by opravdu nedokázal otevřít své srdce Bohu. Jakmile mše skončila, utíkal zpátky do domu svého hostitele. Zůstal však sám. Kněz Petr z Podůlší vzkázal, že musí odejít, aby zaopatřil jakéhosi umírajícího muže. Aby si zatím udělal pohodlí a počkal na něj. Čas však plynul a kněz se nevracel.

Písař Wolfgang seděl u stolu a pomalu dojídal stydnoucí a ne zrovna dobrou jahelnou kaši, kterou mu přinesl čeledín. Odložil na stůl dřevěnou lžíci, opřel se zády o stěnu a začal dřímat. Měl toho za celý den víc než dost. Doma býval zvyklý posedávat ve skriptoriu, to byl jeho svět.

Najednou ho z klidu vytrhlo zavrzání dveří. Otevřel oči, byla už tma. Myslel, že se konečně domů vrací kněz. Jenže ve dveřích stál jakýsi mladík v plášti s markvartickým erbem. „Ty jsi kněz Petr z Podůlší?“ optal se, vstoupil a dveře za sebou rázně zavřel.

„Ale já…,“ zakoktal se písař Wolfgang. „Ne, je pryč.“

„Tak co tu děláš?“ křikl ostře muž a ruku významně položil na jílec dýky.

„Já… jsem jeho přítel. Čekám na něj," koktal písař Wolfgang bledý strachem.

„Jak dobrý přítel?" pokračoval ve výslechu cizí mladík. Tasil dýku a palcem významně přejížděl po jejím ostří.

„Velice dobrý," ujišťoval horlivě hrbatý písař. „Jsme skoro jako rodní bratři."

Muž v plášti s markvartickým erbem přikývl a dýku ukryl. „Takže se ti dá věřit? Vyřídíš mu vzkaz?"

„Ale jistě! Spolehněte se, urozený pane," koktal písař Wolfgang a cítil, jak mu po zádech stéká strachem pot.

Muž se nepatrně pousmál, ale hned zvážněl. „Tak poslouchej! Řekni mu, že jsme ji ukryli… On bude vědět koho. Ať se nebojí, daří se jí dobře. A toho chlapa, co ho dneska zahlédl odjíždět ze skal, jsme se zbavili rovněž. Rozumíš?"

„Jistě, rozumím…"

„Opakujte!"

„Ukryli jste ji, je jí dobře a toho chlapa jste se zbavili!"

„Správně," souhlasil muž. „Varuji tě! Jestli o tom řekneš živé duši, najdu si tě!" Pak se otočil a zmizel.

Písař Wolfgang cítil, jak se mu chvějí kolena, a chtělo se mu brečet. Proč zrovna já? napadlo ho. Jenže vzápětí mu došlo, že měl vlastně štěstí. To bude paní Ludmila z Vartemberka koukat, až jí tohle poví. Vždyť právě celý případ vraždy ve skalách rozřešil. Ten muž řekl, že ji ukryli. Nejdřív ho napadlo, že mluví o těle mrtvé Marie z Valdštejna. Jenže vzápětí mu došlo, že onen muž ještě řekl, aby se kněz Petr nebál, že se jí daří dobře. V tom případě musel mluvit o jiné ženě, která zůstala živá.

Písaři Wolfgangovi po chvíli přemýšlení došlo, že nejspíše jde o unesenou Annu z Rohozce. Z Bezdězu ji odvedl muž v plášti s markvartickým erbem, jaký měl na sobě onen neznámý. Možná ji unesl právě on. S tím souvisela i druhá část vzkazu, která ho vyděsila mnohem více. Z dikce vzkazu bylo totiž zřejmé, že Marii z Valdštejna zavraždil Petr z Podůlší. Musel být toho dne ve skalním bludišti a svědka, který ho viděl, jeho pomocníci odstranili. Proč by svědka odstraňovali, pokud by byl kněz Petr nevinný?

Mohlo ho to napadnout už dřív, jenže byl vlastně hlupák. Když do Turnova dorazil, čeledín právě hřebelcoval koně. Kněz Petr tedy přijel těsně před ním. A kde by se asi tak potuloval před slavnou mší, pokud by nešlo o něco vážného? Marie z Valdštejna měla u sebe sošku Panny Marie. Nejspíše kvůli ní ji zavraždil. Jak se k ní ta nebohá dívka dostala, to teď nebylo důležité. Podstatné bylo, že se to celé nejspíše zvrtlo. Mariin kůň se splašil a utekl i se soškou. Kněz Petr z Podůlší měl smůlu. A zřejmě měl smůlu dvojnásobnou. Při vraždě nebo těsně po ní ho někdo zahlédl, asi nějaký venkovan.

Když došel písař Wolfgang ve svých úvahách až sem, polil ho znovu pot strachu. Jestliže tu zůstane nečinně sedět a bude čekat, podepíše si ortel smrti. Pokud odstranili nějakého chudáka, který viděl kněze Petra odjíždět ze skal, jak by asi naložili s ním? Vstal a cítil, že se mu chvějí nohy.

Po špičkách zamířil ke dveřím. Při každém zavrzání prkna v podlaze se přikrčil, jako by očekával smrtící úder. Stejně tak se mu skoro zastavilo srdce, když otvíral dveře a ozvalo se skřípavé zavrzání veřejí. Všude ale panoval klid. Protáhl se úzkým otvorem dveří. Konečně byl na dvoře. Ve stáji byla tma, ale dokázal najít sedlo, ohlávku a otěže. Jeho kůň byl nesmírně rozmrzelý, ale poslechl, když ho vyváděl ven. Teprve na ulici ho písař Wolfgang osedlal a vyškrábal se do sedla. Jenže pak si s úlekem uvědomil, že je to všechno zbytečné, protože městské brány jsou v noci zavřené.

Rozhodl se, že nepůjde do žádného šenku. Tam by ho snadno našli. Zamířil k místnímu chudobinci. Věděl, že za ním se rozkládá zahrada, která končí až u městských hradeb. V ní nechal svého koně pást a sám se ukryl do dřevěného přístřešku, kde se na podzim skladovalo ovoce. Za svítání vyrazil na koni k městské bráně, a hned jak ji strážní otevřeli, Turnov opustil.

Jakmile projel temným průjezdem brány a ocitl se před hradbami, rychle se pomodlil otčenáš za svou záchranu. Pak zamířil k brodu přes Jizeru. Neustále se ohlížel, zda ho někdo nepronásleduje. Nevěřil, že by to mohlo projít tak snadno. Byl životním pesimistou.

Na poledne se malá družina Ludmily z Vartemberka zastavila na oběd v zájezdním šenku u Jizery kousek za Hradištěm, jemuž místní podle nedalekého kláštera říkali Mnichovo. Právě když šenkýř pokládal na stůl velikou mísu s polévkou a ošatku s chlebem, vrazil dovnitř písař Wolfgang. Byl zaprášený, na čele měl krvavý šrám a třásl se strachem.

„Má paní," vykřikl a padl jí k nohám. Objal ji kolem pasu a nesouvisle děkoval Bohu, že se zase setkávají. „Ještě štěstí, že jsem zahlédl praporec našeho vznešeného panovníka! Podle něj jsem pochopil, že jste tady."

„Co se děje?" optala se, ale nedokázala skrýt veselí. Přitom se snažila vymanit z jeho sevření.

Jeden z vojáků vyskočil, zvedl písaře na nohy a posadil ho na lavici.

Wolfgang natáhl ruku pro džbánek piva a několika doušky ho vypil. Pak škytl a požádal svou paní třesoucím se hlasem, aby někoho postavila ke dveřím. I tady se ještě bál.

Ludmila z Vartemberka kývla a jeden ze strážných vstal od stolu. Do ruky si vzal dva krajíce chleba a džbánek s pivem a s útrpným výrazem ve tváři zamířil ke vchodu do šenku. Ale komtur johanitského řádu se ho pokusil zadržet. Nadutě protestoval, že se přece nemají čeho bát, když je s nimi on. Ludmila z Vartemberka ho však ostře požádala, aby laskavě přenechal velení jí. Jsou to královští vojáci a panovníkův majestát zastupuje ona. Komtur zbledl zlostí, ale přestala si ho všímat. Obrátila se zpátky na písaře Wolfganga a s mateřskou účastí v hlase ho vyzvala, aby konečně řekl, co se vlastně stalo.

Písař se teprve teď trochu uklidnil. Miloval pocit, že je důležitý. Rozhlédl se po napjatých tvářích a oznámil, že zná vraha. I jméno toho, kdo unesl Annu z Rohozce.

„Moment," zarazil ho komtur johanitského řádu. Tohle ho zaujalo, že zapomněl na zlost. „Jakého vraha? Kdo zemřel?"

Písař Wolfgang si útrpně povzdechl, že mu nerozumějí, a pak začal trochu rozvláčně vykládat, co se stalo ve skalním bludišti. Když vyslovil jméno Marie z Valdštejna, komtur Albin de Xamax ho

přerušil a významně se obrátil na inkvizitora: „To je jedna z těch dvou dívek, které posedl ďábel. Je to tak, bratře exorcisto?“

„Ano, to jméno jsem vyslovil,“ opáčil trochu zaraženě Berthold z Mülhausenu. Ludmila z Vartemberka se na něj překvapeně podívala. Způsob, jakým odpověděl, v ní vzbudil nejasné podezření.

„A dál?“ dychtivě ho pobízel komtur johanitského řádu. „Co bylo dál? Zahlédl jsi toho vraha?“

„Bůh uchovej!“ vykřikl s upřímným zděšením písař Wolfgang a rychle začal popisovat, jak s pomocí boží unikl ze skal a dostal se až do Turnova. A co se stalo po soumraku, když musel kněz Petr z Podůlší řízením božím opustit své obydlí a tak se on, písař Wolfgang, neuvěřitelnou náhodou dozvěděl pravdu. A tím si také zachránil život.

„Deo gratia!“ dosvědčil velikost boží milosti komtur Albin de Xamax. Pak se obrátil na exorcistu: „Co vy na to, ctihodný bratře? Myslím, že je vše jasné! Soška Panny Marie slouží ďábelským ohavnostem a prsty v nich má onen kněz! Účastnila se jich i Marie z Valdštejna. Proto ji kněz Petr odstranil, aby ho nemohla prozradit. Možná se brzy dozvíme, že je mrtvá i Elvíra z Rotštejna. Nejspíše Petra z Podůlší poznaly, a proto…“

„Jak tohle víte?“ skočila mu do řeči Ludmila z Vartemberka. „Copak se účastníci ďáblových sabatů neznají? Nosí snad masky? Vy jste tam byl, že to tak dobře víte?“

Loupl po ní tvrdým zlým pohledem. Nijak na její výpad nereagoval a vykládal exorcistovi: „Nu… a Anna z Rohozce? Nedivil bych se, kdyby se s ďáblem zapletla rovněž. Až ji nalezneme, donutíme ji k přiznání. Všimněte si, bratře inkvizitore, že všechny ty zbloudilé křesťanky, které se zapletly s ďáblem, pocházejí z markvartické krve!“

„Nedává to smysl!“ kroutil zaraženě hlavou exorcista. „Tomu nemohu uvěřit.“

„Jaký smysl? Řádí tu ďábel. Jeho skutky nepodléhají logice křesťanského světa. Chce jen škodit!“ vykřikoval pobouřeně komtur. Jako by se ho zmocnila extáze. Zřejmě ani pořádně nevěděl, co říká. Ludmila z Vartemberka dospěla k názoru, že je nebezpečný fanatik. Další důvod k obavám.

„Ukvapené závěry ve věcech víry nejsou našemu Svatému otci milé," upozornil rozvážně Berthold z Mülhausenu. V jeho hlase se však nedala nepostřehnout hrozba. Pak zdvořile požádal Ludmilu z Vartemberka, aby poslala dva vojáky do Turnova. Ať vyrazí ihned a ujíždějí co nejrychleji. Jeho jménem se musejí postarat o kněze Petra z Podůlší. Zvedl prst a upřesnil, co si pod tím slovem představuje. Vojáci budou jednat diskrétně, protože jde o duchovního, který nepodléhá světskému právu. Jen toho kněze donutí, aby na ně počkal ve svém domě. V žádném případě se nesmí vzdálit z města. Ovšem nedovolí, aby ho uvěznili v městské šatlavě, pokud by se náhodou proti němu ozval kdokoli z měšťanů. Nebylo by to důstojné ani ohleduplné s ohledem na jeho svěcení. Podezření je třeba nejprve prokázat.

„Co chcete prokazovat?" zavyl hystericky komtur johanitského řádu. „Jeho vina je jasná. Je ve spojení s ďáblem. Pojedu s těmi vojáky!"

„V žádném případě! Nejdříve ho vyslechnu já! To za prvé. A za druhé, od téhle chvíle přebírám jako zástupce inkvizice všechny pravomoci do svých rukou já, rozumíme si?"

Komtur si okamžitě uvědomil, že přestřelil, a mlčky se usadil zpět ke stolu. Zato písař Wolfgang se hlasitě ohradil: „Ani já si nemyslím, že by bylo třeba cokoli dokazovat. Přece jsem si to nevymyslel! Znáš mě, copak jsem lhář?"

„Tobě já přece věřím, můj příteli," usmál se Berthold z Mülhausenu. „Studoval jsi stejně jako já, a tak dobře víš, že vinu můžeme považovat za prokázanou teprve tehdy, až se obviněný přizná. Zvláště pokud je knězem… Nechci, aby se říkalo, že inkvizice jedná svévolně. Vše se bude odehrávat podle kanonického práva."

Jakmile oba vojáci odběhli na dvůr, aby osedlali koně, pokračoval exorcista váhavě v obhajobě svých názorů, jako by se omlouval: „Na celé věci se mi nelíbí jedna podstatná věc. Proč by kněz Petr vraždil? Jak se mohl dozvědět, že podezírám Marii z Valdštejna? Ostatně, když jsem vám řekl její jméno, byla ta nebohá dívka už dávno mrtvá… Nemám si tedy co vyčítat."

Ludmila z Vartemberka se na něj znovu zvědavě zadívala. Pomalu jí docházelo, co vlastně prohlásil. Vinu dívek, jejichž jména jim na Bezdězu prozradil, si zřejmě vymyslel. Z neznámého důvodu jim lhal. Marie z Valdštejna neměla nejspíše s jeho pátráním po vyznavačích ďábla nic společného. Exorcista se však ujišťoval, že falešné obvinění, které vznesl, nemohlo zapříčinit její smrt. Snad poprvé se jí mihlo hlavou, že tenhle muž si uchoval alespoň trochu svědomí.

„Ta mrtvá dívka, to je jen následek. Ve skutečnosti jde o sošku Panny Marie. O její zhanobení má ďábel zájem. Proto jsem požádal Svatého otce o pomoc a on poslal vás, bratře exorcisto. To já jsem zařídil, abyste přijel do severních Čech," upozornil komtur johanitského řádu, který se zatím trochu vzpamatoval z výtek, které proti němu vznesl exorcista.

„Tak proč si po vraždě tu sošku kněz Petr z Podůlší neodnesl?" namítl písař Wolfgang. Bylo mu líto, že ti dva diskutují jen spolu a na něj jako by zapomněli. On byl přece svědek!

Komtur jeho poznámku povýšeně přešel a chladně oznámil: „Však on nám to vysvětlí. Navrhuji použít ihned torturu. Nezapomeňte, bojujeme s ďáblem! Pojedeme dál." Otřel si ústa hřbetem ruky a vstal od stolu.

„Já ještě nedojedl!" upozornil ho nevzrušeně exorcista. Oči měl ocelově ledové. „Je hřích mrhat božími dary, nemyslíte, bratře? Tak to přece stojí nejen v evangeliu, ale také v regulích johanitského řádu."

Komtur se zase posadil. Až do odjezdu měl rty zlostně stisknuté a nepronesl ani slovo.

Když vojáci sedlali na dvoře šenku koně, přitočila se Ludmila z Vartemberka k exorcistovi a optala se ho, proč jim na Bezdězu neřekl pravá jména dívek, které pokoušel ďábel.

„Mám své důvody," odpověděl způsobem, který nepřipouštěl námitky.

Zatímco komtur a exorcista spěchali v čele družiny, Ludmila jela na konci průvodu vedle písaře Wolfganga. „Poslyš, tys poznal Bertholda z Mülhausenu lépe, než ho známe my. Jaký je doopravdy?"

„Neumím říci, jaký je dneska. Také mne to trápí," odpověděl. Tentokrát nehovořil s pýchou v hlase, že ho někdo potřebuje. Šlo totiž o hodně a on byl příliš inteligentní, aby si to neuvědomoval. „Čas změní každého. V mládí jsem ho měl rád. Mnohokrát mi pomohl. Když ale o tom teď přemýšlím, mám pocit, že se často postavil za mne jen proto, aby ostatním dokázal, že je spravedlivý a silný. Byl vždycky nesmírně ctižádostivý. A paličatý."

„Myslíš, že má dobré srdce?"

„Nu, byl bych nespravedlivý, pokud bych prohlásil, že nemá. Alespoň občas. Ovšem je to už třicet let. Nebylo věrnějšího přítele. Byl ochotný dát vám poslední kůrku chleba. Teď se stal přítelem římského papeže. Berthold umí být věrný. A poslušný! Ovšem slouží už jinému pánovi…"

IX. KAPITOLA

Odpoledne bylo snad ještě větší vedro než předešlé dny. Malá výprava Ludmily z Vartemberka nijak nepospíchala a ještě dvakrát se zastavila v šencích u cesty. Nešlo ani tak o lidi jako o koně, které bylo třeba napojit. K bráně města Turnov dorazili těsně před jejím uzavřením. Všichni byli mokří potem a hrdla měli vyprahlá žízní. Tak parné léto už dlouho nikdo nepamatoval. Dokonce i komtur johanitského řádu přiznal, že ani ve Svaté zemi takové horko nezažil. Vzduch byl těžký a vlhký. Se soumrakem se nebe zatáhlo těžkými mraky a v dálce začalo hřmít.

„Bůh se zlobí," uvítal je strážný u brány.

„Co to plácáš?" utrhl se na něj komtur Albin de Xamax. „Proč by se měl zlobit? Nejsou všichni křesťané hříšníci jako ty."

„Náš kněz… zmizel. Od včerejška se v městském kostele nesloužila bohoslužba. Jako by město bylo v klatbě. Taková bezbožnost nemá pamětníka," vykládal ustrašeně strážný a rychle se pokřižoval.

Písař Wolfgang vrhl rozmrzelý pohled na svou paní. Doufal, že se konečně dočká pochvaly, jenže pokud Petr z Podůlší utekl, stálo celé obvinění jen na jeho slovu. A jak už výslovně upozornil jeho dávný přítel Berthold z Mülhausenu, bude postupovat podle kanonického práva. Tím pádem se mohl celý případ táhnout pěkně dlouho. A pokud se nepodaří Petra z Podůlší chytit, nemusel být uzavřen vůbec.

„Utekl?" rozmrzele se otázal exorcista. „Kdo ho mohl varovat?"

„Co třeba tenhle hrbáč?" ukázal komtur na Wolfganga.

Než se stačil písař ohradit, zasáhla Ludmila z Vartemberka. „Mám už dost vaší nadutosti, komture! Víte vůbec, co říkáte? Právě

jste urazil služebníka českého krále. Mám to brát tak, že znevažujete panovnický majestát?“

„Jako komtur rytířského řádu podléhám výhradně Svatému otci v Římě,“ opáčil pyšně Albin de Xamax. Přesto měla jeho odpověď nádech ústupu.

Písař Wolfgang se vděčně podíval na svou paní. Později s uspokojením zaregistroval, že komtur už ani jednou neopakoval své výpady proti němu. Jak rád by se Ludmile z Vartemberka odvděčil. Přísahal, že jí svou věrnost dokáže, i kdyby měl nasadit vlastní život.

Nechali městskou bránu za zády a rychle cválali liduprázdnou ulicí na rynek. Dva vojáci, které poslali napřed, už na ně čekali. Dům Petra z Podůlší byl opuštěný. Zmizel nejen kněz, ale i jeho čeledín.

Sotva Ludmila z Vartemberka a oba preláti vešli do domu, zadul ostrý poryv větru. Vzápětí zahřmělo a z nebe začaly padat přívaly deště. Vítr lomcoval okenicemi a nebe osvětlovala zář blesků.

„Zjistili jste něco?“ optala se Ludmila z Vartemberka svých vojáků. Snažila se chovat statečně, i když se bouřky bála. Neschovávala se sice pod lavicí jako její komorná, ale hrdlo měla stažené při každém úderu blesku.

„Vyslechli jsme strážné u brány. Přísahají, že kněz Petr z Podůlší odešel z města už včera večer hned po vigilní mši. Svěřil se jim, že jde zaopatřit rybáře na předměstí a že se zřejmě vrátí až pozdě v noci, aby věděli, že mu mají bránu otevřít. Pak už ho nikdo nespatřil. Ten rybář, ke kterému šel, je zdravý jako rybička. Tvrdí, že nikoho pro kněze neposílal. A podomka kněze Petra neviděl odcházet vůbec nikdo. Prostě zmizel.“

„Co ten muž v plášti s markvartickým erbem?“ optal se písař Wolfgang. „Toho si snad u brány všimli.“

„Nevšimli. Strážní tvrdí, že nikdo takový kolem nich neprošel. Ani ponocný ve městě nikoho takového nepotkal. Přitom hlídal svědomitě, to je jisté. Tebe, Wolfgangu, ponocný zahlédl u chudobince. Ale muže v plášti s markvartickém erbem ne. Zřejmě si ho na ulici sundal.“

Komtur johanitského řádu se ostře podíval na písaře, ale neřekl ani slovo. Venku rachotil hrom a do okenic bil déšť. Bylo dusno a vzduch se ochladil.

„No jo, tak co s tím?“ povzdechl si bezradně exorcista.

„Musíme toho zlotřilého kněze chytit,“ vyhrkl netrpělivě komtur. Znovu se chvěl nedočkavostí. „A taky toho chlapa v plášti. Vartemberkové mají zřejmě co vysvětlovat! Oni jsou přece hlavou markvartického rodu!“

„Ctihodný komture, už jednou jsem řekla…,“ pokusila se ohradit Ludmila, ale exorcista ji pánovitě zarazil. Pak se přísně obrátil na komtura: „Už toho bylo dost. Budeme postupovat podle kanonického práva. V něm není na pomluvy místo. Přestaňte osočovat pány z Vartemberka. To je příkaz! Napomínám vás k poslušnosti, bratře komture. Ovšem souhlasím, že kněze Petra najít musíme. Bez něj se naše vyšetřování nehne dál.“

„Já ho přivedu,“ sykl bledý zlostí Albin de Xamax. Nepatrně se uklonil a zamířil ven.

„Počkejte, ctihodný komture, než se ta strašná bouřka přežene,“ radil mu dobromyslně jeden z vojáků. Ale představený johanitského řádu mávl rukou a zaklel cosi, co znělo, jako že je lepší zmoknout než poslouchat hloupé řeči. Divoce vyběhl ven a s prásknutím za sebou přirazil dveře.

„O co mu jde?“ divila se nevěřícně Ludmila. Stále cítila strach, ale teď už nejen z bouřky. Ano, její manžel Oldřich měl pravdu, největším nebezpečím nebyly živly, ale zlí lidé.

„Jděte zatím po svých!“ nařídil exorcista vojákům a nepatrným pohybem očí naznačil i písaři Wolfgangovi, aby ho nechal s Ludmilou z Vartemberka samotného.

Sotva osaměli, řekl polohlasně, i když v rachotu hromu byla podobná opatrnost zbytečná: „Asi se divíte, že se neustále se ctihodným komturem hádáme.“

„Ani moc ne. Je to zlý člověk,“ povzdechla si unaveně a posadila se na lavici. Exorcista si sedl vedle ní, a protože pochopil, že se bojí bouřky, uchopil ji za ruku. Vděčně ji stiskla.

„Už jsem vám prozradil, urozená paní, co mne vedlo k tomu, abych vás jmenoval členkou inkvizičního tribunálu,“ pokračoval vemlouvavě. „Myslím, že bych vám měl povědět víc. V listu, který komtur Albin de Xamax poslal do Říma, bylo víc než jen obava z

řádění ďábla. Komtur výslovně obvinil Vartemberky. Je to logické. Vaše panství svírají ze všech stran majetek jeho řádu.“

„Ale… to není možné! Kde je nějaká vděčnost?“ zajíkla se nevěřícně Ludmila. „Johanitskou komendu v Dubu přece založil jako donátor můj prastrýc Havel.“

„Jistě, ale jeho syn přestal johanity podporovat. Vede s nimi dokonce spory. A to nemluvím o vašem bratru Markovi. Ten jim dokonce vyplenil jednu vesnici.“

„Jen jako odplatu za násilí, které na něm spáchali johanité. V rodové válce podporovali pány z Dubé!“

„Stalo se už neblahým zvykem zatahovat do světských sporů církev,“ povzdechl si posmutněle exorcista. „Jenže v tomto případě je celá záležitost mnohem složitější, než si Albin de Xamax představuje. Církev se za johanity nepostaví. Oficiálně pochopitelně ano, ale ve skutečnosti nikoli. Svatý otec jako mladík osobně poznal urozenou paní Zdislavu. Dojala ho její příkladná zbožnost a uvažuje o jejím blahoslavení. Proto dospěl k názoru, že nikdo z její krve nemůže být ve spojení s ďáblem. Na druhou stranu nemůže ovšem nedbat zájmů církve, zvláště pokud se na něj se žádostí obrátí někdo tak vlivný, jako je komtur johanitského řádu v Českém království. Proto poslal mě. Narodil jsem se tady. Poručil mi, abych jednal uvážlivě. O to se snažím, jak sama vidíte. Už mi rozumíte?“

Bouřka skončila stejně rychle, jako přišla. Ludmila z Vartemberka by si mohla oddechnout. Ale skoro si nevšimla, že přestalo hřmít. Na čele měla hlubokou vrásku. Nové starosti byly horší než deset velkých bouřek. Opět bolestně zatoužila, aby právě teď stál po jejím boku Oldřich z Chlumu.

Vymanila ruku z exorcistovy dlaně a pokusila se mu co nejvděčnějším hlasem poděkovat. Moc jí to ale nešlo, protože mu stále nedůvěřovala. Pokud by měl pravdu, nebyl důvod ke klidu. Papež si vždycky nechával za poskytnutí ochrany dobře zaplatit. Povídačce o jeho úctě k tetě Zdislavě nevěřila ani za mák.

Pršelo skoro celou noc. Ještě před půlnocí se do domu turnovského kněze Petra vrátil komtur johanitského řádu. Vyzuřil se, byl promoklý a v červeném plášti s bílým křížem vypadal jako

zplihlý pták. Uložil se na lavici v dolní síni a tam ho ráno našli. Snad poprvé ztratil svůj obvyklý výraz povýšené arogance. Pokašlával a bylo zřejmé, že nastydl. Ludmila mu nechala připravit ohřátou medovinu s bylinkami. Ale ještě dříve, než se najedli, vrazil do komnaty jeden z vojáků.

„Dával jsem píci našim koním," vykládal vyděšeným hlasem. „Když jsem sebral náruč sena za žlabem, našel jsem toho ztraceného podomka. Neuprchl. Někdo mu podřízl krk a pak ho tam ukryl."

„Zdá se to jasné," řekl exorcista a rychle polkl. Pokřižoval se a pronesl modlitbu za spásu duše zavražděného služebníka. Hned začal kombinovat: „Zřejmě se příliš nezmýlím, když z jeho vraždy obviním onoho neznámého muže v plášti s markvartickým erbem."

„Proč by to dělal?"

„Ten nebohý podomek mohl vědět něco, co by při výslechu prozradil. Mohl dokonce svého pána a jeho pomocníka vydírat. Nebo měl jen smůlu. Mohl muže v plášti s markvartickým erbem zahlédnout a ten se prostě zbavil svědka. Stejně jako onoho vesničana, který údajně viděl odcházet ze skal kněze Petra. Můžeme jen spekulovat. Ale to v tuhle chvíli nemá valný smysl."

„Souhlasím," přikývl komtur johanitského řádu. Mluvil zastřeným hlasem a neustále pokašlával. „Petr z Podůlší má sice před námi náskok více než den, ale stejně… měli bychom zajet do skal. K té pomatené poustevnici. Mohl by se ukrýt u ní. Zná to tam. Už jednou tam přece vraždil. Mohl by vraždit i podruhé. Kdo ví, co ta poustevnice všechno ví. Měli bychom mít jistotu."

„Jistě, bratře komture, to je dobrý nápad," souhlasil vstřícným hlasem exorcista. „Také se zastavíme na Valdštejně. Chtěl bych se dozvědět více o té zavražděné dívce."

„A já bych se mohla vrátit na Bezděz," navrhla okamžitě Ludmila z Vartemberka. „Soška Panny Marie je zpátky na oltáři a je zřejmé, kdo za tou bezbožností stojí. Vraždil člověk, nikoli ďábel. Jsem tu už zbytečná."

„Nebuďte tak skromná, urozená paní," usmál se na ni exorcista. „Já si nemyslím, že byste byla zbytečná. Musím vás požádat, abyste s námi nesla i nadále tíži obtížného úkolu. Vyšetřování se přece týká příslušníků markvartického rodu. Chci, abyste mohla později

dosvědčit, že inkviziční tribunál kráčel po správných cestách a hledal skutečnou pravdu.“ I když hovořil laskavě, měla Ludmila dojem, že v jeho hlase postřehla náznak výhrůžky. Pokorně sklonila hlavu na znamení, že se podvoluje.

Jakmile snídaně skončila a družina se chystala na cestu, zavolala si jednoho ze svých vojáků. Byl mladý, jmenoval se Bogata a byl jejímu manželovi bezmezné oddaný. Chvatně mu šeptala: „Na nic nečekej a ujížděj na Bezděz. Řekni komořímu, aby okamžitě poslal rychlého posla na Moravu pro našeho pána Oldřicha z Chlumu. Že se stalo něco nesmírně vážného. Ať požádá panovníka o souhlas k okamžitému návratu.“

Voják přikývl, a ještě než ostatní osedlali koně, byl z Turnova pryč. Když se komtur johanitského řádu optal, proč jeden voják chybí, sdělila mu Ludmila z Vartemberka s milým úsměvem, že odjel na Bezděz se zprávou, že se ona v Turnově zdrží déle, než původně myslela.

O něco později se jí na stejnou věc optal i písař Wolfgang. Tomu okamžitě došlo, o co jde. S pochybnostmi v hlase ji varoval: „Ale to bude trvat spoustu dní. Nejméně týden pojede posel na Moravu. Chvíli bude trvat, než dvůr českého krále najde. Kdo ví, kde se právě nachází. Král Přemysl II. Otakar také nerozhodne hned. Dříve než za tři týdny pan Oldřich z Chlumu zpátky nebude. A to ještě když budeme mít štěstí.“

„A co mám dělat?“ povzdechla si utrápeně Ludmila z Vartemberka.

V trávě se třpytily kapky deště a v prohlubních zůstaly louže. Jizera se vylila z břehů a zaplavila nivy podél svého toku. Ochladilo se, a tak se cestovalo mnohem pohodlněji. Ovšem nebe se po noční bouřce vyjasnilo a byla jen otázka času, kdy se vrátí letní vedra.

Na hrad Valdštejn dorazili záhy dopoledne. Jakmile u brány sdělili svá jména, hradní pán Zdeněk z Valdštejna je okamžitě přijal. Byl to postarší muž, na rozdíl od své zavražděné dcery i přes svůj věk stále velice pohledný. Pouze kolem očí zarudlých od pláče měl hluboké vrásky. „Proč mne jen Bůh tak trestá,“ naříkal. „Byla to má jediná dcera!“

„Možná ses dopustil nějakého hříchu," začal komtur johanitského řádu. Po horké medovině mu otrnulo a už tolik nekašlal.

„Naší povinností je najít vraha," zarazil jeho kázání exorcista, pokřižoval se a hradnímu pánovi vyjádřil laskavými slovy svou účast. Zdeněk z Valdštejna ho zjevně příliš neposlouchal.

„Jezdívala tvá dcera do skal často? Jak dobře se znala s tou pomatenou poustevnicí?"

„Má dcera jezdívala, kam chtěla. Byla to poslušná dívka a já ji nehlídal," vysvětloval zkormoucený rytíř.

„To byla chyba. Panny mají rodiče střežit, neboť hřích číhá všude," vytkl mu přísně komtur Albin de Xamax. Ale exorcista ho znovu nenechal domluvit a požádal všechny, aby ho nechali s hradním pánem samotného. Na vysvětlenou dodal, že mu chce poskytnut duchovní útěchu.

Komtur johanitského řádu zrudl, neboť ta slova považoval za osobní urážku. Otočil se a vyběhl ze síně ven. Slyšeli, jak jeho nohy dupou po dřevěném můstku, který vedl z paláce na terasu sousední pískovcové věže. Tam začínalo schodiště, jímž se dalo sejít do předhradí. Když na dřevěný můstek vyšla Ludmila z Vartemberka, zahlédla už jen komturova záda. Seděl na koni a hnal se bránou ven. Před lesem odbočil do skal.

„Blázen," uslyšela za sebou hlas písaře Wolfganga.

„Nejsem si tím jistá," nesouhlasila s ním. „Řádoví rytíři mají výchovu a výcvik. Obávám se, že komtur svým zdánlivě zbrklým chováním sleduje nějaký cíl. Třeba to, aby mohl na chvíli zmizet. Došlo ti, že se dostal do skal dříve než my? Co když chce něco provést?"

V tu chvíli zaslechli křik. V paláci za jejich zády bylo otevřené okno. Jasně slyšeli Zdeňka z Valdštejna, že si vyprošuje, aby exorcista obviňoval jeho nebohou dceru ze spojení s ďáblem. Ludmilu z Vartemberka to zarazilo. Exorcista veřejně prohlásil, že Marie z Valdštejna je jednou z dívek, které ďábel pokouší, jí ale soukromě prozradil, že si obvinění vymyslel. Nerozuměla tomu a měla chuť zůstat a poslouchat. Jenže se obávala, aby ji tu exorcista nenachytal. Ještě jednou se ohlédla k paláci a pak spolu s písařem zamířili dolů do předhradí.

U stájí narazila Ludmila z Vartemberka na paní Ofku, matku zavražděné dívky. Měla na sobě na znamení smutku bílé šaty a jako její manžel oči zarudlé od pláče. Byla stejně ošklivá jako její zemřelá dcera.

„Hrozné neštěstí," řekla jí s účastí Ludmila z Vartemberka.

„Co tady děláš?" vyhrkla hradní paní. Neznělo to zrovna zdvořile, ale Ludmila se ani nedivila. Její bratr Marek měl před několika lety ostrý spor se Zdeňkem z Valdštejna, v němž si prosadil svou.

„Zastupuji krále," oznámila Ludmila z Vartemberka s převahou. „Doprovázím papežova exorcistu. Chceme najít a potrestat toho, kdo tvou dceru zabil. To je správné a křesťanské."

„To je," souhlasila paní Ofka a Ludmilu objala. Položila jí hlavu na rameno a rozplakala se.

„Mrtvé musíme pomstít a živé chránit," pokračovala Ludmila z Vartemberka a jednou rukou objímala plačící ženu. „Tvou dceru zabili a její nejlepší přítelkyni Annu z Rohozce unesli. Alespoň té snad můžeme ještě pomoci."

Paní Ofka se vymanila z její náruče. Chvíle prostého lidského souznění byla pryč. Chladně se ohradila: „Anna nebyla přítelkyní mé dcery. Můj manžel zakázal, aby se stýkaly. Třikrát nás Anna navštívila a vždycky se tu zpila do němoty. To nebyla společnost pro naši nebohou dceru."

„Ale na Rohozec tvoje dcera jezdívala."

„To ano, ale ne za tou… Na Valdštejně nemáme kapli. Má dcera byla zbožná. Jezdívala na Rohozec kvůli spáse své duše. Kaplan Soběbor byl jejím zpovědníkem."

„Každá dívka má přece důvěrnici. Když ne Annu, tak koho?"

„Elvíru z Rotštejna. Byly stejného věku, obě vzdělané a jemné. Vím, že Annou z Rohozce hluboce opovrhovaly." Paní Ofka se rozplakala, až se zalykala.

Na strmých dřevěných schodech z hradu se objevil exorcista. Vypadal nakvašeně a rychle sbíhal dolů. Ještě než se dostal na nádvoří, volal: „Odjíždíme. Musíme do skal za poustevnicí! Rychle!"

X. KAPITOLA

Písař Wolfgang odmítl malou družinu vést. Cestu k poustevně našel náhodou a neměl ani ponětí, v které části skalního bludiště vlastně leží. Nakonec se za stříbrňák nabídl jeden z mužů, kteří žili v podhradí, že je tam doprovodí.

„Znám tu cestu dobře," chlubil se. „Těsně před smrtí jsem tam doprovázel také naši urozenou paní Marii."

„Tys ji tam vedl ten den, kdy ji zavraždili?"

Muž přikývl. Okamžitě však začal protestovat písař Wolfgang, že to je lež, protože on jel po stopách a v písku byly otisky kopyt jen jednoho koně. A pěšího žádné.

„Znal jste naši urozenou paní?" optal se ho s převahou valdštejnský služebník „Ta když vyskočila do sedla, tak si kůň musel myslet, že jezdkyně je pořád ještě na zemi. Byla štíhlá, chápete? Na tom koni jsme jeli oba. Já v sedle a ona za mnou. Dojeli jsme tam, já přivázal koně, ona se vydala nahoru ke Keteně a já pěšky domů. Tak mi poručila. Prý abych na ni nečekal."

„Nepotkal jsi tam náhodou někoho?" Muž zavrtěl hlavou, že nikoli.

„Dejme tomu. Ale proč jsem tě nepotkal já, když ses vracel zpátky na Valdštejn?" vyslýchal ho stále ještě pochybující písař Wolfgang.

„Protože jste jel stejnou cestou jako my s urozenou paní. Ale zpátky jsem to vzal zkratkou přes hřeben. Ovšem po té se na koni jet nedá. Rozumíte?"

„Ale ano, rozumím," bručel trochu rozmrzele písař Wolfgang. Oddíl vedený mužem z valdštejnského podhradí jel podle jeho názoru příliš rychle a on se neustále opožďoval. Ubezpečoval se však, že je lepší být opatrný než si polámat kosti. Zabloudit nemohl,

cestu by podle stop našel, i kdyby mu zmizeli, přitom ho napadlo, že před dvěma dny přísahal při Bohu všemohoucím, že do skalního bludiště už nevkročí.

Oddíl projížděl úzkou skalní soutěskou, v níž museli jet jezdci v zástupu. Exorcista si průvodce příliš nevšímal, zato Ludmila z Vartemberka si jeho rozhovor s písařem Wolfgangem vyslechla. Přitočila se k valdštejnskému služebníkovi a optala se, zda měla urozená paní Marie z Valdštejna u sedla přivázanou koženou brašnu s něčím větším uvnitř.

„No, koženou brašnu u sedla vozívala vždycky. Ale řekl bych, že byla prázdná. Alespoň se mi to zdálo. Ale já se do ní nedíval," vzpomínal usilovně se svraštělým čelem průvodce. Byl to sice prostý člověk, ale nevypadal hloupě.

Jakmile se družina ocitla v úzkých soutěskách, musela ještě více zpomalit, a tak se písaři Wolfgangovi podařilo jezdce zase dohnat. Zrovna si chtěl oddechnout, protože samotný se přece jen cítil trochu nesvůj, když se nad jejich hlavami ozval podivný zvuk. Zněl jako lidský hlas, ale nebylo mu rozumět. Ten zvuk byl drsný, zlověstný, nesl se v ozvěnách mezi skalami a pomalu přecházel ve vysoké kvílení. Najednou utichl.

„Co to bylo?" obrátila se Ludmila z Vartemberka poděšeně na jejich průvodce.

Ten se nejprve pokřižoval a pak bledý strachy vykoktal, že to je démon, který ve skalách žije. Kdykoli se ozve, znamená to, že někdo zemře.

„Pohanské hlouposti," ušklíbl se exorcista, ale ani on nevypadal klidně. Bezděčně zvedl ruku a do dlaně uchopil malý stříbrný křížek, který mu visel na krku.

„Když jsem doprovázel urozenou paní Marii do poustevny, zaslechli jsme ten zvuk také," vykládal průvodce bledý strachy. Zastavil se a oznámil, že dál nepojede. Teprve po kratším dohadování, když mu Ludmila z Vartemberka slíbila ještě jeden stříbrňák, přestal trucovat a pokračovali v cestě. Ale neustále se polekaně rozhlížel, jako by očekával nepřátelský útok. Jeho klid byl ten tam.

„Já bych toho chlapa pověsil hlavou dolů na silnou větev a nechal ho tam, aby si to pěkně užil," zlobil se jeden z vojáků v plášti s erbem českého krále. Měl hubenou tvář a na levé ruce mu chyběl prst, o který přišel v bitvě u Kressenbrunnu.

„Já mám taky strach," přiznal se jeho druh. Pak ztišil hlas a dodal, že má ale naštěstí u sebe škapulíř se sedmerem kouzelných bylin, natrhaných na svatého Jana Křtitele, a ty ho ochrání proti všem démonům.

„To nebyl démon," vykládal s převahou voják s hubenou tváří. „Já se tu nedaleko narodil. Víš, co to je? Chřástal. Obyčejný pták. Žije u řeky, a když se dostane do skal, tak to zní přesně takhle."

„A víš to jistě?"

„No… myslím si to. Každopádně ten chlap z Valdštejna jen tahá z naší paní peníze."

„Tvoje stříbrňáky to nejsou," upozornil ho druh, jehož výklad o chřástalovi zjevně neuklidnil. Už proto, že jeho dědeček kdysi býval čihařem a on sám v mládí rozeznával hlasy ptáků se zavřenýma očima. Takový skřek však v životě neslyšel.

Na mýtině sevřené vysokými pískovcovými stěnami odbočili na stezku skrytou v křoví. Projeli skalní bránou pod velikou spárou a podél vodní strouhy pokračovali až k místu s pošlapanou trávou. Nedávno tady stáli uvázaní koně. O kousek dál se našlo tělo zavražděné Marie z Valdštejna.

„Počkejte tady," nařídil exorcista ostatním a seskočil na zem. Otěže hodil nejbližšímu vojákovi.

„Jdu s vámi," oznámila Ludmila z Vartemberka.

„To je záležitost pro inkvizici."

„Půjde s námi i můj písař. On Ketenu už jednou navštívil. Může být užitečný," nedala se. Pak významně upozornila: „Ostatně, jsme na panství markvartického rodu a já mám později svědčit o nestrannosti vyšetřování. Nebo se mýlím?"

„Pojďte!" rozmrzele zabručel exorcista a dlouhým krokem se vydal po stezce ke skalní věži. Ludmila z Vartemberka mu pohodlně stačila, ale písař Wolfgang nikoli. S těžkým vzdycháním se vlekl za nimi a měl zlost na celý svět. „Co tam budu platný?" naříkal s bolestným výrazem ve tváři.

Když exorcista s Ludmilou z Vartemberka v patách dorazil na skalní plošinu pod převisem, zastavil se a rychle oddechoval. Bylo tu prázdno. Ketena zmizela. Ohniště bylo vyhaslé a vedle ležel převržený kotlík. Truhlice u stěny vedle lůžka byla otevřená a před ní leželo pár kousků zmuchlaného oděvu. Všechny byly chatrné a záplatované.

Exorcista zamířil pod skalní převis. Nahlédl do truhlice a zavrtěl hlavou. Nebylo v ní nic. Ludmila klečela na zemi a prohlížela šaty.

„Pokud by odešla, tohle by tu přece nenechala," divila se a vstala. Rukou si smetala písek z lemu své suknice.

Exorcista se pomalu rozhlížel a přemýšlel. Na bezmračném nebi už zase svítilo slunce a jeho paprsky se právě přehouply i přes okraj skal. V křoví u křivých schůdků se zalesklo cosi kovového. Pak se vše odehrálo ve zlomku okamžiku. Za nízkým hlohem se vztyčila postava s napnutým lukem.

„Pozor!" vykřikl exorcista. Zadrnčela tětiva a vylétl šíp. Mířil přesně do míst, kde stála Ludmila z Vartemberka. Exorcista skočil jako kočka a strhl ji na zem. Šíp ho škrábl do ruky, změnil směr a zmizel v houštinách na opačné straně terasy. Exorcista si zranění nevšímal. Překulil se na bok, sáhl pod plášť a tasil dýku. Pružně vyskočil, ale zůstal přikrčený, aby se nestal terčem v případě dalšího výstřelu.

Muž s lukem však na nic nečekal a dal se na útěk. Pádil dolů po schodech a pod nimi se srazil s písařem Wolfgangem, který se zadýchaně škrábal nahoru. Povalil ho, přesto ho vyděšený písař ještě stačil v pádu chytit za lem pláště. Utíkající muž bleskurychle rozepjal koženou pásku u krku, plášť odhodil a zmizel v křovinách vpravo od stezky. Bylo slyšet praskání větví a skřípání kamínků, které se povalovaly všude kolem.

„Rychle za ním!" křičel exorcista. Utíkal dolů po kamenných schodech a za ním se táhla červená krvavá stopa. Zranění nebylo vážné, ale silně krvácelo. Doběhl k písařovi a zastavil se. Wolfgang se sbíral ze země a třel si naražené pozadí. Zvedl ruku, v níž držel plášť. Byl na něm markvartický erb.

Po schodech sbíhala i bledá Ludmila a křičela: „Zranili vás… Potřebujete ošetřit. Nechte toho lotra, pak si ho najdeme." V běhu

odvazovala z hlavy loktuši z jemného tylového plátna. Klopýtla, a kdyby ji exorcista nezachytil, upadla by. Byla vyděšená, ale hned mu začala pečlivě ovazovat krvácející ruku. „Zachránil jste mi život, děkuji!“ řekla rozechvěle a políbila ho na tvář.

„Děkuj Bohu, dcero,“ opáčil Berthold z Mülhausenu s ostýchavým úsměvem. Na čele mu vyrazil pot a byl bledý. Přesto sešel po stezce dolů ke koním sám. Teprve tam se mu podlomily nohy a musel se posadit do trávy, aby si chvíli odpočinul. Ludmila z Vartemberka nařídila vojákům, aby okamžitě vyrazili po stopách zákeřného lukostřelce. Tomu, kdo ho chytne, slíbila deset stříbrňáků.

Ukázalo se, že na místě, kde onen muž zmizel, skrývaly křoviny stezku. Vedla po svahu kolem skalní terasy a úzkým průlezem se jí dalo dostat do sousedního údolí. Tam měl onen muž uvázaného koně, a když se vojáci v pláštích s erbem českého krále dostali až tam, byl dávno pryč. Musel se ve skalách výtečně vyznat.

„Skalní démon nás varoval,“ bručel tiše jejich valdštejnský průvodce.

„Nikdo přece nezahynul,“ upozornil ho voják s hubeným obličejem.

„Ještě zahyne,“ s neochvějným přesvědčením tvrdil muž.

„Poznal jsi toho zákeřného lotra?“ vyslýchala Ludmila z Vartemberka svého písaře.

„Já nevím, urozená paní,“ mnul si zamyšleně bradu Wolfgang. „Bylo to tak rychlé… Ale možná ano. Já bych řekl, že to byl týž člověk, který přinesl do Turnova zprávu pro kněze Petra z Podůlší… V každém případě měl stejný plášť.“

Ludmila z Vartemberka si povzdechla, protože podobná odpověď ji příliš neuspokojila. Ale pak ji něco napadlo. Gestem ruky si přivolala jejich průvodce a optala se, zda v posledních dnech zabili v okolí nějakého vesničana. Nebo zda se nějaký vesničan ztratil.

„Kromě nebohé paní Marie nikdo na panství našeho pána nezemřel, to by se hned rozkřiklo,“ vzpomínal soustředěně muž. „Možná na opačné straně skal. Tam je hrad Skála, ale ten už našemu pánovi nepatří… Možná tam.“

Exorcista se pokusil zvednout, aby se napil vody ze strouhy, ale Ludmila mu to nedovolila. Chvíli hledala, a když zjistila, že s sebou

nemají žádnou nádobu, nabrala vodu do dlaní a donesla mu ji k ústům. Počkala, až ji vypije, a běžela pro další. Rozpačitě se bránil takové péči a tvrdil, že už bolest necítí a není přece malé dítě. Ale Ludmila z Vartemberka si jeho protestů nevšímala. Ostatně nebyly nijak rezolutní.

Po stezce se pomalu trousili jejich vojáci. Byli rozmrzelí, že přišli o tolik peněz, protože nikoho nechytili.

„Co teď, urozená paní?“ optal se voják s hubenou tváří, který malému oddílu velel. Jako bojovník od Kressenbrunnu měl nejvíce vojenských zkušeností.

„Já nevím,“ přiznala se Ludmila. „Všechno se seběhlo tak neočekávaně. Zkuste třeba prohledat okolí. Hledejte stopy po té zmizelé poustevnici.“

Voják nepatrně sklonil hlavu, ale neodběhl hned. Přešlápl a čekal, jestli jeho paní za poustevnici nabídne také nějakou odměnu. Teprve když pochopil, že za tuhle práci jim žádná odměna nekyne, povzdechl si a křikl na své druhy, co mají dělat.

Ludmila z Vartemberka si sedla do trávy vedle exorcisty. Blíže, než by se s ohledem na jeho významný duchovní post slušelo. Znovu ho ostýchavě pohladila po ruce. „Jste asi jiný, než jsem si myslela,“ řekla něžně. „Zachoval jste se jako rytíř. Jako čestný a statečný muž.“

Exorcista Berthold z Mülhausenu neodpověděl a před jejím pohledem uhnul očima. Trochu rozpačitě zabručel: „Mě by ale také zajímalo, co budeme dělat teď!“

„Vy zastupujete Svatého otce,“ upozornila Ludmila z Vartemberka. Kratinká chvilka vděčné důvěry jako by zmizela. Odsedla si a zvědavě pokračovala: „Proč jste chtěl jet za poustevnicí? Tam na Valdštejně jste se mi zdál nahněvaný. Tak zlostného jsem vás ještě neviděla. Co se stalo?“

Šlehl po ní zkoumavým pohledem, a jako by se chtěl vyhnout odpovědi, kazatelským tónem pronesl: „Pro každého preláta je bolestné setkat se s křesťany, kteří ve svém smutku nedokáží nalézt útěchu v Kristovi.“

„Jistě, to je bolestné i pro nás, prosté věřící,“ souhlasila zdvořile. „Ale proč jsme tak spěchali sem?“

Na okamžik zaváhal. Pak se zbožně pokřižoval a začal vysvětlovat: „Tahle Ketena byla posedlá ďáblem. Už celá léta. Věděli to v celém širokém okolí. Ale mlčeli! Tvrdila, že ji pokouší ďábel a ona ho svou zbožností zahání… Skoro jako v dávných legendách. Jenže to, co mohli dělat poustevníci v thébské poušti, kde neohrožovali jiné křesťany, to nemůže dělat věřící v současném světě. I kdyby byla Ketena opravdu zbožná, s ďáblem má bojovat inkvizice a nikoli nějaká poustevnice… Obávám se, že tu budu mít více práce, než jsem se původně domníval."

„A jak do toho zapadají obavy Svatého otce v Římě o náš markvartický rod?"

Zvedl pohled a pevně se jí zadíval do očí. V tomto muži se opravdu dalo vyznat jen těžko. Ludmila z Vartemberka si byla jistá, že takhle se na ni ještě nedíval. Očima neuhnula. Ani on ne. Chvíli mlčeli a pak zabručel: „Vlastně ani nevím. Ale nebojte se. Mé úmysly jsou čisté… řekněme, že vám něco dlužím."

V té chvíli se objevil voják z jejich družiny. Utíkal a mával rukama. „Urozená paní, někoho jsme našli!"

„Ketenu?"

„Ne, to ne… ale myslím, že jsme objevili toho kněze z Turnova. Petra z Podůlší!"

Přes své zranění vyskočil exorcista ze země rychleji než Ludmila z Vartemberka. Aniž se ohlédl, vydal se mu chvatně vstříc. „Veď nás," nařídil břitce. Ludmila postřehla v jeho hlase rozmrzelost. Netušila, zda je její příčinou ona, nebo to, jak pokračuje vyšetřování. Zase měla o čem přemýšlet. Ale to ji v tuhle chvíli nijak netrápilo. Měla však pocit, že v rozhovoru s exorcistou zaznělo víc, než mohla vyjádřit pouhá slova. V exorcistovi se opravdu nedokázala vyznat. Po tomto hovoru ještě méně. Ale jednou věcí si mohla být jistá. Zachránil jí život. A nebylo to pouhé gesto rytíře. Věděl, co dělá a proč to dělá.

Kráčeli podél strouhy až k nízké skalní věži, která se nakláněla nad cestu. Za ní odbočovala stezka přes strouhu. Ve vodě ležely dva veliké kameny, aby ji člověk mohl překročit.

„Tam to je," ukazoval voják na druhý břeh. „Už je to jen kousek."

Stezka byla zarostlá kopřivami a vysokou trávou. Voják, který kráčel první, mečem čistil cestu, protože Ludmila měla jen suknici a na nohách prosté kožené střevíce. Exorcista šel poslední. Měl sepjaté ruce a zřejmě se modlil. O něčem se staženým obočím usilovně přemýšlel. Jeho rty se bezhlesně pohybovaly. Jednou, když se Ludmila ohlédla přes rameno, si všimla, že se nepatrně usmívá.

Stezka byla podmáčená, a teprve když se dostali na protější svah údolí, kopřivy a tráva zmizely. Pod nohama ucítili kameny. Na pevné půdě postupovali mnohem snadněji. Před sebou uviděli hlouček vojáků v pláštích s erbem českého krále. Obklopovali mohutný dub.

Když k němu došli, vojáci se uctivě rozestoupili. Ve výšce jejich očí se komíhaly mužské nohy. Zvedli oči ke koruně dubu. Na silné větvi byl přivázaný konopný provaz s oprátkou, v níž visel kněz Petr z Podůlší. Pod jeho nohama ležel povalený špalek.

Exorcista se pokřižoval. Byl bledý.

„Postavte ten špalek," nařídila Ludmila z Vartemberka vojákům. Chtěla si ověřit, zda si kněz mohl vzít život sám. Když to vojáci udělali, dosahovaly nohy oběšeného přesně na vršek špalku. Bylo to jasné. Vystoupil na něj a pak ho povalil. Vzal si život sám.

„Odřízněte ho!" nařídil exorcista.

Sotva tělo oběšeného kněze spočinulo na zemi, exorcista nařídil, aby ho vojáci prohledali. Neměl u sebe nic, jen v koženém váčku u opasku složený pergamen.

Exorcista ho rozbalil. Ludmila z Vartemberka se mu zvědavě naklonila přes rameno. Berthold z Mülhausenu vzkaz mrtvého neskrýval, i když šlo o výsostnou záležitost církve. Naopak, sám polohlasně četl: „Bratři v Kristu, těžce jsem zhřešil. O duši jsem stejně přišel a nebudu účasten spasení. Přesto mi svědomí nedovolí, abych ve zlých skutcích pokračoval. Doznávám, že jsem zavraždil Marii z Valdštejna, Annu z Rohozce i poustevnici Ketenu. Také jsem brával sošku Panny Marie z oltáře chrámu, který jsem spravoval, abych s její pomocí vzýval ďábla. Pomátl jsem pár chudáků a budu pykat. Prosím, pohřběte mne tady ve skalách."

„Amen," prohlásil zbožně exorcista, složil pergamen a ukryl ho. Pokřižoval se a dodal: „Nu, zdá se, že se nám podařilo objasnit to hlavní. Hlava sekty, která propadla ďáblovým svodům, byla uťata."

Položil ruku na krk oběšeného a chvíli ji tam nechal. Oznámil, že mrtvý už je úplně studený, takže tu musel viset spoustu hodin. Podle něj zemřel už včera.

XI. KAPITOLA

Když se výprava Ludmily z Vartemberka vrátila na hrad Valdštejn, našli tam nejen komtura johanitského řádu, ale také Jaroslava z Rohozce.

„Zabloudil jsem a nakonec jsem byl rád, že mne nějaký uhlíř vyvedl z těch skal ven," stěžoval si komtur Albin de Xamax, jako by to byla jejich vina. „Přivedli jste tu poustevnici?"

„Nenašli jsme ji. Nejspíše je mrtvá," povzdechl si exorcista. Pak se laskavě obrátil na Jaroslava z Rohozce a optal se, jak se dařilo jemu. Dozvěděl se něco o své dceři?

„Nic," zabručel hněvivě rytíř. „Jako by se do země propadla. Netvrdím, že mne všude přijali s otevřenou náručí, ale jsem si jistý, že ji v tuhle chvíli hledá celý markvartický rod. Jde přece o dívku naší krve. A co vy? Dozvěděl jste se něco?"

Ludmila z Vartemberka vrhla zkoumavý pohled na exorcistu, zda Jaroslavovi z Rohozce poví o zprávě oběšeného kněze. Podle ní byla jeho dcera mrtvá. Ale exorcista skoro neznatelně zavrtěl hlavou na znamení, že ještě není ten správný čas.

Teprve teď se v bráně objevili vojáci, kteří nesli na nosítkách mrtvé tělo zakryté plátnem. „Kdo zemřel?" optal se Jaroslav z Rohozce nedůvěřivě, jako by si myslel, že na nosítkách najde svou dceru.

„Ten, jehož inkvizice hledala," odpověděl mnohoznačně exorcista. Nezdálo se, že by chtěl vysvětlovat víc. Ale mlčení mu pokazil valdštejnský služebník, který jim dělal ve skalním bludišti průvodce. Všiml si, že je z terasy paláce nad jejich hlavami sleduje jeho pán. Přiložil dlaně k ústům a začal kvičet: „Urozený pane, turnovský kněz Petr z Podůlší se oběsil."

„On se oběsil? Vlastní rukou si sáhl na život?“ opakoval pomalu a důrazně komtur johanitského řádu. „Tomu ani na okamžik nevěřím! Je opravdu jisté, že si to udělal on sám? Nemohl ho někdo zavraždit?“

„Nic tomu nenasvědčuje,“ odpověděl ne zrovna ochotně exorcista. Na čele se mu objevily kapky potu. Bylo zřejmé, že ho zranění na ruce bolí.

„Byla by to podivná náhoda! Vy věříte na náhody? Ten kněz byl přece důležitý svědek,“ přemlouval ho komtur Albin de Xamax. „Mohli ho nějak šikovně odstranit Markvartici. Jejich erb měl na plášti onen neznámý, který donesl vzkaz usvědčující ho z vraždy.“

„Mohl jste to ovšem udělat také vy, komture. Dokonce spíše vy než náš rod! Proč jste ráno tolik pospíchal, abyste se dostal do skal dříve než my? Tu hádku jste mohl předstírat. A tomu, že jste pak zabloudil, můžeme věřit, ale také nemusíme,“ vyjela na něj ostře Ludmila, i když věděla, že to obvinění je liché. Kněz Petr zemřel už včera nebo v noci a to byl komtur prokazatelně s nimi v Turnově. V tu chvíli se jí však mihlo hlavou, že to není tak úplně pravda. Během bouřky je přece opustil. I včera mohl svůj vztek jen hrát. Promoklý se vrátil až za několik hodin. Co celou tu dobu dělal?

„Co jiného lze čekat od ženy?“ ohradil se zlostně komtur. Už byl znovu rozčilený a mluvil s překotným chvatem. „Proč bych měl být podezřelý já a ne urozený pán Jaroslav z Rohozce? Je z markvartického rodu. Před chvílí jsem ho potkal ve skalním bludišti.“

„Jenže já nejel ze skal, ale opačně, z Valdštejna tam,“ ohradil se ihned vysoký a urostlý rytíř. Položil ruku na jílec meče. „Jel jsem za vámi. Dozvěděl jsem se, že tam někde bloudíte. Ale nenašel jsem vás.“

„Jakékoli spory jsou zbytečné! Ten kněz si sáhl na život sám,“ zarazil jejich hádku exorcista Berthold z Mülhausenu. „Tím je hlavní část mého úkolu skončena.“

„Co je tu vůbec hlavní?“ vyjel hádavě komtur johanitského řádu. „To, že zemřel nějaký prelát, nebo že v severních Čechách řádí ďábel? Pán temnot určitě získal na svou stranu mnohem více zbloudilých duší než jen toho kněze. Musíme vypátrat i ty ostatní.

Najít a zachránit jejich duše před věčným zatracením! To je naše hlavní poslání.“

„Ale hlavně musíme zachránit mou dceru,“ doplnil významně Jaroslav z Rohozce.

„Byl jsem zraněn,“ vyhnul se odpovědi Berthold z Mülhausenu. „Musím si odpočinout. Po obědě však zasedne inkviziční tribunál. Tady na Valdštejně.“ Přes hlasité protesty komtura zamířil k dřevěnému schodišti, které vedlo na vrchol první ze tří pískovcových věží. Odtud sledoval jejich spor Zdeněk z Valdštejna.

Albin de Xamax i Jaroslav z Rohozce se vrhli na Ludmilu z Vartemberka, aby jim o vyšetřování pověděla víc. „Nejsem zmocněna cokoli prozrazovat,“ odmítla je s důležitým výrazem ve tváři. Nepatrně zvedla nos a zamířila ke svým vojákům. Očima naznačila písaři Wolfgangovi, aby šel s ní. Bylo to sice jen malé vítězství, ale i to potěšilo.

Vysoko na nebi zářilo slunce a jeho paprsky nemilosrdně deptaly vše živé. Po nočním dešti nebylo už ani stopy. Většina hradních služebníků se ukrývala v maštalích, stodole, kuchyni nebo v hlubokých sklepeních, vydlabaných do skály pod hradem. Ludmila spolu s Wolfgangem zamířila do hradního šenku. Nacházel se v dřevěném srubu se střechou vázanou z rákosí. Zadní stěnou byl přilepený k valu a měl malá okénka s okenicemi, které byly teď v létě neustále otevřené. Šenk nebudil na první pohled příliš důvěru.

Usadili se ke stolu u okna a Ludmila objednala pivo. „Ale musí být studené,“ poroučela.

„Máme výtečný sklep,“ slibovala rozcuchaná šenkýřka s bradavicí na nose. Měla pichlavé oči a v ústech jí chybělo několik zubů, takže šišlala. Sotva zmizela, Ludmila sarkasticky podotkla, že kdyby inkvizice soudila jen podle vzhledu, tahle šenkýřka by trestu určitě neunikla.

„Ani já ne,“ upozornil věcně písař Wolfgang. Ludmila zrudla a rozpačitě se omlouvala, že to tak nemyslela. Wolfgang zrudl rovněž a zděšeně koktal, že ji samozřejmě nechtěl ani poučovat, ani přivést do rozpaků. Pronesl to bezděčně a vůbec nic tím nemyslel.

Než si to navzájem vyříkali, byla šenkýřka zpátky. Nelhala, ve dvou malých hnědě glazovaných džbáncích přinesla pivo tak chladné, že stěny džbánků se v horkém vzduchu orosily. Přitom vysvětlovala, že tady ve skalách není problém zřídit dobrý sklep. Stačí kovový špičák a trocha trpělivosti.

Ludmila z Vartemberka se napila a spokojeně mlaskla.

V takovém šenku si nemusela hrát na jemnou urozenou dámu. Občas ji bavilo chovat se stejně jako jiné ženy na Bezdězu. Postavila džbánek zpět na stůl a konečně se dostala k tomu, proč si chtěla s písařem Wolfgangem promluvit v ústraní. Šenkýřka je nemínila poslouchat, ale v šenku zůstala. Usadila se do otevřených dveří a sledovala, co se děje venku v předhradí.

„Stala se spousta zdánlivě nevysvětlitelných událostí a našemu pátrání je třeba dát určitý řád," začala Ludmila z Vartemberka. Ztišila hlas, aby ji slyšel jen písař Wolfgang. „Můj manžel se při vyšetřování vždycky radí se svými pomocníky. Říká, že si tím tříbí myšlenky. Jako královský prokurátor jistě ví, co dělá. Já se chci poradit s tebou."

„Vážím si toho, urozená paní," rozzářil se písař Wolfgang.

V tuhle chvíli by byl ochotný vrhnout se po hlavě třeba i do pekla, pokud by si to Ludmila přála. Takhle vysoko ho dosud nikdo nepovýšil. I když s ním Oldřich z Chlumu jednal laskavě, mezi své nejbližší pomocníky ho nepřijal.

„Otázkou je, čím to všechno vlastně začalo," pokračovala věcně Ludmila z Vartemberka. Zdvořilostí padlo dost, teď bylo načase pracovat. „Tím si snad zodpovíme otázku, o co v tomhle případu jde. A komu je to celé prospěšné. To je totiž klíč! Takže, jak jsem řekla, začalo to zřejmě před rokem. To se Anně z Rohozce poprvé zjevil ďábel a zmocnil se jí."

„Odpusťte, urozená paní, ale to přece není vůbec jisté. Tedy že se jí vůbec zjevil. Pravdivost její výpovědi zpochybňují přece všichni. Nezřízeně pila. Co když to bylo jinak?"

„To ale nemění nic na tom, že se něco muselo stát. Já samozřejmě netvrdím, že to byl doopravdy ďábel. Spíše ne! Určitě to však začalo záhy po smrti manželky Jaroslava z Rohozce. Ovšem má sestřenice Anna nám už víc nepoví. Doufám, že najdeme její tělo,

abychom ji mohli křesťansky pohřbít. Takže bod jedna, před rokem se něco stalo. Pak tu máme záhadné mizení sošky Panny Marie z turnovského chrámu.“

„To je ještě hloupější, než že se ďábel o úplňku zmocňoval Anny z Rohozce,“ bručel písař Wolfgang. Rád by něčím přispěl, ale žádná rozumná hypotéza ho nenapadla. Proto alespoň vylovil pergamen a dělal na něj poznámky. S husím brkem v ruce se cítil nejjistější. Ostatně, když vyšetřoval Oldřich z Chlumu, také si vždycky všechno důležité zapisoval.

„Původně jsem si také myslela, že řeči kolem té sošky jsou hloupost,“ souhlasila Ludmila z Vartemberka. „Až do dneška. Teď už si tím jistá nejsem. Takže bod dvě je ta soška.“

„Co se změnilo, urozená paní?“

„Našli jsme tělo kněze Petra z Podůlší. On obě události spojuje. Z chrámu odnáší sošku, nejspíše proto, aby s ní provozoval kacířské rituály. Anny z Rohozce se pravidelně zmocňuje ďábel. To vše sledují během úplňku jeho vyznavači. Právě při té příležitosti nejspíše sekta sošku Panny Marie potřebovala. Pak se tu objevuje exorcista a vyznavači ďábla dostanou strach. Annu unese z Bezdězu pomocník kněze Petra, který se maskuje pláštěm s markvartickým erbem. Petr z Podůlší záhy poté tu nebohou dívku zabije. Nejspíše proto, aby se zbavil svědka. Tohle spojení je přece naprosto logické a dá se jen těžko vyvrátit. To je třetí bod naší hypotézy.“

„Spojení tu je,“ souhlasil písař Wolfgang tak opatrně, že se Ludmila odmlčela. Se zájmem se na něj zadívala a pak ho vyzvala, aby řekl své námitky nahlas, protože s ní zřejmě nesouhlasí.

„Já vám přece nechci odporovat,“ polekaně se bránil hrbatý písař. „Vážím si toho, že se radíte zrovna se mnou, a nechtěl bych…“

„Dost! Pokud bych se chtěla radit s někým, kdo bude mým hypotézám bez přemýšlení pouze přikyvovat, pak to vše mohu vyprávět svému grošákovi. Tak co se ti nelíbí?“

„Celý ten příběh zatím vypadá, jako by ho vyprávěl prelát. Někdy se mi zdá, že si inkvizice myslí, že ďábel je hlupák,“ opatrně začal písař Wolfgang. „Na jednu stranu exorcisté obviňují ďábla z rafinovaných úskoků, jimiž se chce zmocnit duší křesťanů, ale na

druhou stranu přinášejí přímo dětsky naivní důkazy o jeho řádění. Opakuji, to s tou soškou je příliš hloupé.“

„Nechápu, co se ti na tom nezdá? Ďábel při svých obřadech vždycky špiní předměty nám křesťanům svaté.“

„To je pravda,“ souhlasil písař Wolfgang. Mluvil stále jistěji. „Ďábel snad ano. Ale… Hledáme doopravdy ďábla? Vy sama jste naznačila, že možná hledáme jen zlého člověka, který se za takzvaného ďábla ukrývá. Rozebereme si, co se vlastně s tou soškou mohlo dít. Ta soška stojí na oltáři. A to je právě problém. K němu se ďábel přece nemůže přiblížit, natož z něho něco sebrat. Je to posvěcená půda!“

„Jistě… máš pravdu. Ovšem pokud bychom hledali pouze zlého člověka, co by bylo na mizení sošky Panny Marie nedomyšlené či dokonce podezřelé? Ten se přece mohl k oltáři na rozdíl od ďábla přiblížit. Třeba zrovna onen turnovský kněz.“

„A proč by to dělal? Tím by Petr z Podůlší na sebe upozornil. Ovšem pokud by sošku opravdu odnášel, určitě by se postaral, aby si toho nikdo nevšiml. Jako kněz měl k tomu ty nejlepší možnosti. To je právě má námitka. Ďábel sice křesťanům škodí, ale nepředvádí se jako kejklíř na trhu!“

„Jenže mizení sošky se zpochybnit nedá. Právě ji použil komtur johanitského řádu jako hlavní argument, že v severních Čechách řádí ďábel. Ta soška z oltáře opravdu mizela. Ty sám jsi ji našel v sedlové brašně zavražděné Marie z Valdštejna.“

„To je pravda,“ přikývl zaraženě písař Wolfgang, jako by si teprve teď uvědomil mezeru ve svých vývodech. „Ale stejně… moc tomu nerozumím. A nevěřím!“

„V každém případě si sošku Panny Marie vzal komtur johanitského řádu jako záminku, když požádal papeže o pomoc. Tenhle bod tím můžeme myslím uzavřít. Ale teď k jinému problému. Od začátku osočuje komtur náš rod. Což je sice s ohledem na hranice našich panství pochopitelné, ale jinak nesmírně podlé. Tohle zapiš jako bod čtvrtý. Jde komturovi skutečně jen o víru?“

Ludmila z Vartemberka se odmlčela. Písařovi zamlčela, co jí prozradil Berthold z Mülhausenu. V listu papežovi obvinil komtur johanitského řádu Markvartice přímo. Netušila, proč jí to exorcista

prozradil a navíc ještě slíbil, že ji a její rod ochrání. Ale nějaký důvod mít musel.

„Mohu ještě já?“ optal se písař Wolfgang. „Ve hře přece máme více osob. Především tu poustevnici. Pokud někdo sošku Panny Marie doopravdy znesvětil, pak s největší pravděpodobností právě Ketena. To ona obcovala s ďáblem. Sama lidem vykládala, že ji léta pokouší. Byla nejspíše pomatená a sny se jí prolínaly se skutečností. Sošku Panny Marie jsem našel v brašně u sedla koně, který byl uvázaný ke stromu pod její poustevnou. Takže bod pátý.“

Ludmila počkala, až vše na pergamen zapíše, a pak se zase ujala slova: „S tímhle souhlasím. A jsme zase u té sošky! Řekla bych, že se ďábelský sabat provozoval přímo v poustevně nebo někde v okolí. Anna z Rohozce si pamatovala, že se jí ďábel zmocňoval ve sklepení vytesaném do skály. Mohla se ale mýlit, klidně to mohlo být ve skalním bludišti. Navíc si vzpomněla, že se jednou probudila s mokrými vlasy. Pokud připustíme, že v hrubých rysech vypověděla pravdu, je zřejmé, že ji po sabatu vozili omámenou domů. Hrad jejího otce leží u Jizery. Pokud ji v noci dopravovali do skalního bludiště, bylo to loďkou určitě bezpečnější než na koni. Při tom si mohla namočit vlasy. To odpovídá.“

„Ketena je bohužel mrtvá. Anna z Rohozce i Petr z Podůlší rovněž. Možná se už nikdy nedozvíme, kde přesně se to všechno odehrávalo. Takže bod šestý zní, že někde ve skalním bludišti je místo, kde se vyznavači ďábla scházeli a kde kdosi, možná Petr z Podůlší přestrojený za ďábla, obcoval s Annou z Rohozce. A nejspíše i s jinými neposkvrněnými pannami.“

„Mrtvá je ovšem i Marie z Valdštejna. Bod sedmý naší hypotézy zní, že se těch sabatů pravděpodobně účastnila také. Její jméno uvedl papežův exorcista. Snad proto měla u sebe v sedlové brašně tu sošku,“ rozvíjel podezření písař Wolfgang.

Ludmila z Vartemberka však začala protestovat: „Jenže exorcista později prohlásil, že mezi posedlé ďáblem nepatří. Proč měla tu sošku u sebe? Napadají mne jen dva důvody. Buď ji chtěla od Keteny odvézt zpět do Turnova, nebo ji naopak z Turnova přivezla. Jenže nic z toho nezní logicky s ohledem na další události.

Petr z Podůlší z nějakého důvodu zavraždí Marii z Valdštejna. Jenže proč tam potom tu sošku nechal?“

„Viděl jsem, jak byl vděčný, když jsem mu ji v Turnově vracel,“ souhlasil písař Wolfgang. „To nehrál.“

„Jediné vysvětlení by bylo, že se Mariin kůň splašil,“ uvažovala nahlas Ludmila z Vartemberka. „Vrah musel vědět, co je v sedlové brašně, a chtěl si sošku Panny Marie vzít. Celé to ovšem dopadlo jinak. Kůň se mu vytrhl a utekl. Proto byl Petr z Podůlší vděčný, když jsi mu ji přinesl. Ta soška jeho vinu spíše potvrzuje. Ale nevysvětluje to, proč Marii z Valdštejna zavraždil.“

„Bylo by snad vysvětlení. Jaroslav z Rohozce začal hledat svou dceru. Co kdyby ji našel? V té době možná ještě žila. Přes Annu by se mohl exorcista dostat k Marii z Valdštejna. Proto se Petr z Podůlší zbavil nepohodlných svědků. Nejprve Marie z Valdštejna a pak i Anny z Rohozce. Bod osmý.“

„Proč se ale potom oběsil? Jeho smrt je bod devátý. Je to záhada, která nemá logiku!“

„Nemusí být vše logické. Co svědomí?“ upozornil písař Wolfgang. „Pravdu se zřejmě nedozvíme nikdy. Všichni, kdo se kolem něj pohybovali, jsou mrtví.“

„Všichni ne,“ namítla okamžitě Ludmila z Vartemberka. „Je tu ještě onen záhadný muž v plášti s markvartickým erbem. Ten, který z Bezdězu unesl Annu z Rohozce, omylem ti v Turnově prozradil tajný vzkaz pro kněze Petra a který se dneska pokusil zabít mne. Ten žije. Bod desátý. Nejspíše jediný, za kterým se vyplatí jít.“

„Pokud je ten muž chytrý, zmizel a nikdy už se sem nevrátí. Ani pořádně nevíme, jak vypadal. Já ho sice zahlédl, ale jen při svíčce a byla tma. Tuctový typ. Těžko ho budeme hledat,“ posmutněle vykládal písař Wolfgang.

„Obávám se, že máš pravdu. Jenže on je jediný svědek, který může všechny záhady a nesrovnalosti objasnit. U mě má ovšem ještě jeden vroubek. Nosil plášť s markvartickým erbem. Před svatým křížem bych odpřísáhla, že s naším rodem nemá nic společného. Plášť musel ukrást. Jenže proč zrovna markvartický? Bod jedenáctý. Skoro to vypadá, jako by chtěl podezření svalit na nás. Nahrával tím komturovi johanitského řádu.“

„Mohlo to být jinak. Mé vysvětlení je prozaické – markvartický erb mu všude otevíral brány. Váš rod je v severních Čechách nejmocnější. Třeba v tom jiný záměr nebyl," namítl písař Wolfgang. „Nelze ze všeho obviňovat církev."

„Ale nelze popřít, že toho komtur johanitského řádu šikovně využil."

„Myslíte, urozená paní, že vám exorcista bude dělat kvůli tomu plášti potíže?"

„Věřím, že nebude," prohlásila po kratičkém uvažování Ludmila z Vartemberka. „Nezapomeň, ten muž v plášti s markvartickým erbem se mne pokusil zastřelit! Tím vlastně dokázal mou nevinu."

V tu chvíli se otevřely dveře šenku a v nízkém vchodu, ozářeném palčivými slunečními paprsky, se objevila silueta urostlého rytíře. Muž obešel šenkýřku, která dřímala na prahu. Teprve teď ho poznali. Byl to Ludmilin bratr Marek z Vartemberka. Byl zpocený a po dlouhé jízdě na koni zaprášený.

Kývl na pozdrav, ale vůbec se neusmál. Rychlým krokem zamířil ke stolu. Dopil pivo z písařova džbánku a pak řekl: „Jsem rád, že jsem vás konečně našel. Je to špatné. Hodně špatné, milá Ludmilo. Je možné, že mne inkvizice obviní ze spojení s ďáblem."

„Tebe?" vyhrkla nevěřícně Ludmila. „Co ty s tím máš společného?"

„Nic. Ale právě to je nejhorší. Na kříži skončí spíše nevinní než opravdoví zločinci. Náš Pán Ježíš Kristus by mohl vyprávět…"

„Počkej, počkej," mírnila ho a káravě po něm šlehla pohledem. „Teď se rouháš. Co se vlastně stalo?"

„Jak víš, loni mi bohužel zemřela manželka," začal Marek z Vartemberka rozmrzele a posadil se na lavici vedle ní. Přitom pošilhával i po jejím džbánku. Ludmila si toho všimla a přisunula mu ho. Zavdal si a pokračoval: „Myslím, že vypadám stále ještě dobře. Jsem silný, statečný, zámožný…"

Ludmila z Vartemberka se neudržela a hlasitě se rozesmála, což jejího bratra popudilo. Teprve když ztichla, o poznání chladněji pokračoval: „Prostě není divu, že si na mne myslí spousta urozených dívek v okolí. A to je problém. Několika z nich jsem dal jistou naději, ale dosud jsem se nerozhodl. Sám samozřejmě zůstat nechci,

ale nerad bych se ukvapil. Se svou první ženou jsem si vůbec nerozuměl. Jistou naději jsem dal i Elvíře z Rotštejna. Je sice má vzdálená příbuzná, ale v tomhle případě bychom církevní dispenz určitě dostali. Rotštejn by se mi celkem hodil. Chránil by má panství tady za Jizerou.“

„Jak moc velkou jsi jí dal naději?“ šklebila se pobaveně Ludmila.

„O panenství jsem ji nepřipravil, pokud narážíš na tohle,“ ušklíbl se Marek. „Byla jedna z mnohých. Jenže nedávno jsem dostal nabídku od urozeného pána Smila z Lichtenburka. Má jedinou dceru, celkem pohlednou, a je to jedna z nejbohatších nevěst v Českém království. Chápeš, že jsem neváhal.“

„Co s tím má společného inkvizice?“

„Elvíra z Rotštejna za mnou včera přijela. Prohlásila, že od zavražděné Marie z Valdštejna slyšela, že se účastnila sabatů s ďáblem a že na nich vídala i mne. A je ochotná odpřísáhnout tohle před inkvizičním tribunálem, pokud si ji nevezmu za manželku. Vydírá mě!“

Ludmila z Vartemberka okamžitě zvážněla. Tohle byla nesmírně nebezpečná hrozba. Slyšela, že inkvizice v německých zemích upálila na hranicích dokonce několik knížat, vlivnějších, než byl její bratr. Ani urozenost a majetek v podobném případě člověka obžalovaného z kacířství nechránily. I nepřímé svědectví z druhé ruky mohlo vést podle inkvizičních regulí k obvinění. Stačilo, aby někdo cosi zaslechl od jiného člověka, který kohosi viděl, jak obcuje s ďáblem. Svědek si svou výpovědí navíc zajistil beztrestnost, zvláště pokud se hodila inkvizičnímu tribunálu. Pokud by Elvíra svědčila, nemohla ztratit vůbec nic. Měla to chytře vymyšlené.

Ludmila se skoro soucitně optala: „Vezmeš si Elvíru?“

„Zbláznila ses?“ rozzlobil se její bratr a zlostně udeřil pěstí do stolu. „Už jsem dal Smilovi z Lichtenburka slovo. Nemohu couvnout. Myslíš, že by mě Elvíra skutečně obvinila?“

„Obávám se, že ano,“ potvrdila po krátkém uvažování Ludmila.

Marek z Vartemberka se pokřižoval a sklopil pohled k podlaze. Zlostně bručel: „Pokud bych jí ustoupil a někdo se to dozvěděl, mají

všichni rytíři právo na mě plivnout. A urozený pán z Lichtenburka mne zničí. To se raději postavím inkvizici.“

„Nevíš, co mluvíš!“

„Ať vím nebo nevím, vyjde to nastejno,“ rozzlobil se. „Copak se vůbec dá něco dělat?“

„Vždycky se dá něco dělat,“ opáčila chladně jeho sestra.

XII. KAPITOLA

Ludmila z Vartemberka uvažovala o nepříjemném postavení svého bratra. Mnoho se vymyslet nedalo. Nakonec Markovi navrhla, že jediná spolehlivá obrana je protiútok. „Dneska odpoledne uspořádá exorcista první zasedání inkvizičního tribunálu," vysvětlovala mu svůj plán. „Dostavíš se na zasedání a požádáš o slyšení. Oznámíš Bertholdovi z Mülhausenu, že se chceš uchýlit pod ochranu papežské inkvizice a pomoci jí. To je obvyklá formulace, jíž si svědek předem zajišťuje beztrestnost. Jakmile exorcista přijme tvé služby, obviníš Elvíru z Rotštejna. Prohlásíš, že jsi nedávno hovořil s Annou z Rohozce a ta se ti svěřila, že na sabatu zahlédla Elvíru…"

„Ne! To je ještě podlejší než to, co chce udělat ona. Já jsem rytíř," vybuchl zlostně Marek z Vartemberka. „Tohle po mně nechtěj!"

„Proč? Její jméno exorcista v souvislosti s ďáblem stejně už jednou jmenoval. Až Elvíru přivedou k výslechu, ona se začne samozřejmě bránit a obvinění odmítne. V tu chvíli ho musíš zpochybnit i ty. Prohlásíš, že sis teprve dodatečně uvědomil, že když ti tohle Anna z Rohozce vyprávěla, byla notně opilá. Protože si nemůžeš být jistý, zda je to skutečně pravda, stahuješ své svědectví. Exorcista nejspíše tenhle návrh přijme a Elvíru z Rotštejna po kratším výslechu propustí. Potom si už ta vyděračka rozmyslí něco proti tobě podnikat. Tahle malá výstraha jí bude stačit. Co říkáš?"

„Když si ji vezmu, může na mne plivnout každý rytíř, když ji udám inkvizici, může totéž udělat každá urozená dívka. Jaký je v tom rozdíl?"

„Podívej, Marku, nejsi už dítě!" utrhla se na něj netrpělivě jeho sestra Ludmila. „A nejsi ani svatý! Já moc dobře vím, jak se tajně za

zády mého Oldřicha domlouváš s Hynkem Berkou z Dubé proti králi, pokud je ti to zrovna prospěšné. Dělej, jak umíš. Víc vymyslet nedokážu. Chceš, aby ti hlava zůstala sedět na krku? Má cesta je spolehlivá.“

„Ale čestná není!“

„Snad proboha nechceš, abych ještě v tomhle věku konejšila tvé svědomí? Ty sis nezačal, Elvíra z Rotštejna tě vydírá!“

„Kdy má být zasedání tribunálu? Rozmyslím se.“

„Po obědě.“

„A co mám do té doby dělat já, urozená paní?“ ozval se písař Wolfgang, který seděl u stolu a ani nedutal. Ludmila z Vartemberka si trochu rozmrzele uvědomila, že na něj skoro zapomněla. Možná ho měla poslat pryč, než začala s bratrem celou ožehavou záležitost rozebírat. Asi to byla chyba. Udělal by stejnou chybu Oldřich z Chlumu? Věděla, že ne.

Bylo tak těžké stát se dobrým vyšetřovatelem. A jaký vlastně ona byla vyšetřovatel? Vždyť nezjistila vůbec nic. Dostala na sebe zlost. Všichni, kdo mohli svědčit, zemřeli dříve, než je dokázala odhalit. Ani tohle by se jejímu Oldřichovi nestalo. Nedokázala vůbec nic!

Písaři neodpověděla, vstala od stolu a zamířila ven. Toužila nadýchat se čerstvého vzduchu.

Poledne vrcholilo. Loudala se k bráně, u níž se rvalo klubko špinavých kluků. Ostatní lidé na hradě byli zalezlí do stínu. Pak zaslechla dusot kopyt. Zahlédla, že po schodech z přední pískovcové věže sbíhá komtur Albin de Xamax. V bráně se objevilo osm rytířů v červených pláštích s bílými kříži. Johanité!

„Pochválen buď Ježíš Kristus a Panna Marie,“ uvítal je zbožně komtur. Místo aby se pokřižoval, mnul si spokojeně ruce jako kupec na jarmarku, kterému se povedl dobrý obchod.

Ludmila z Vartemberka zamířila k hloučku jezdců. Zvědavě se komtura optala: „Chystáte se do války?“

„Svým způsobem ano,“ souhlasil, když ji poznal. „Válčíme s ďáblem. Proto jsem požádal pár bratrů o pomoc. Teď to konečně může začít.“

„Ctihodný bratr exorcista přece prohlásil, že případ je téměř uzavřený," připomenula výsledek ranního pátrání. „Všichni podezřelí jsou mrtví."

„Zmýlil se," odmítl to povýšeně komtur. V jeho tváři se nedal postřehnout ani stín laskavosti. „Věřím, že církev bude za pomoc našeho řádu ještě vděčná. Je třeba konečně očistit severní Čechy od ďábla a kacířů!"

„Berete si příliš veliké sousto," varovala ho Ludmila z Vartemberka a rychle se vracela do šenku. Cítila, že se jí strachem chvějí nohy. Až dosud jen pátrali, i když za přítomnosti papežské inkvizice. Ale to se teď zřejmě změní. Slova nahradí zbraně. Nic nesnášela tolik jako násilí. Zvláště pokud měly spravedlnost hájit meče fanatiků. Chtělo se jí vykřiknout: „Bože, prosím, ať už se můj Oldřich vrátí domů!"

Již podruhé během krátké doby byla ochotná připustit, že ve světě rytířů nedokáže nikdy tolik co on. Dokonce se jí hlavou mihla pochybnost, zda vůbec bylo správné, že se do vyšetřování vrhla s takovým nadšením. Možná bylo lepší o některých věcech nevědět, jak tvrdil její manžel. Chvilku uvažovala a pak své pochybnosti odmítla. Sama věděla nejlépe, jaká je. Byla tvrdohlavá a nikdy se nevzdávala. Chvilka slabosti byla pryč. Když něco začala, nepřiznala by porážku ani za nic. Musela Oldřicha zastoupit, byl to její úděl. Tady šlo navíc o hodně. Inkvizice byla jako mor. Vždycky začínala nenápadně, ale pak se zlo začalo šířit rychle jako povodeň. Až do téhle chvíle doufala, že smrtí kněze Petra z Podůlší vše skončilo. Ale příjezd johanitských rytířů ji rychle vyvedl z omylu.

Jakmile vstoupila do šenku, s překvapením si všimla, že její bratr živě rozpráví s písařem Wolfgangem. Dokonce se upřímně smál. Nepamatovala si, že by jejich písař pronesl někdy něco vtipného. Byl to ustrašený a svědomitý mužík. Došla k nim a optala se, čemu se smějí. K jejímu údivu mávl Marek z Vartemberka rukou, že tomu by nerozuměla, protože to se týká jen mužů. Tahle odpověď ji popudila ještě víc. Všichni se tvářili, jako by se nic nedělo. Přitom byla situace tak vážná! Navíc tak okázale opovrhovali ženským rozumem. Stiskla rty, beze slova se otočila a chtěla odejít. Její bratr ji

ale chytil za ruku, a protože byl mnohem silnější než ona, snadno ji donutil, aby se posadila na lavici.

„Au, to je násilí," protestovala a třela si zápěstí.

„Neurážej se! Písař Wolfgang mi jen vyprávěl o jedné sklepnici, že má zálusk na panoše Otu. A jakou si stanovila cenu, pokud mu prozradí něco, co by nám při vyšetřování pomohlo," snažil se ji dobromyslně usmířit. „Musel za něj slíbit, že ji Ota pětkrát zlíbá…"

„A tomu ses smál?" mračila se.

„Vždyť jsem říkal, že tomu nemůžeš rozumět," popichoval ji s komickou grimasou ve tváři. Chvíli si ho zamračeně prohlížela a pak se rozesmála. Měla svého bratra velice ráda a najednou jí připomněl mládí, kdy si z ní také neustále dělal legraci, ale přitom se rval s každým, kdo se na ni jen křivě podíval. Znovu ji píchlo u srdce při představě, že Markovi hrozí inkviziční tribunál. Zvážněla a optala se, jak se rozhodl ve věci Elvíry zRotštejna.

„Ta historka písaře Wolfganga mi usnadnila rozhodování," odpověděl po kratičkém uvažování. „Udělám to tak, jak jsi mi poradila, Ludmilo. Je to opravdu nejlepší řešení. Alespoň v tuhle chvíli."

„To jsem ráda," přikývla spokojeně. Nebyla by ale tak spokojená, kdyby by si dala vše do souvislostí s příjezdem johanitských rytířů.

V poledne se na Valdštejně objevil ještě jeden člověk. Na koni z Rohozce dorazil hradní kaplan Soběbor, kterého pozval jeho pán Jaroslav. „Tady kněze nemají," vysvětloval s přesvědčením, že jeho rozhodnutí bylo správné. „Ctihodný inkvizitor nepřísluší do diecéze pražského biskupa. Je správné, aby se zasedání tribunálu účastnil domácí prelát, nemyslíte?"

Pověst o chystaném jednání inkvizice se rychle rozletěla po okolí. Většina služebnictva na hradě byla zaražená, lidé hovořili tiše a uhýbali pohledem. Něco jiného bylo o upalování kacířů a čarodějnic slyšet a něco jiného zažít podobnou hrozbu doma.

Pohledy všech se stále častěji upíraly se znepokojením vzhůru k poslední ze tří pískovcových věží, na nichž stál hrad Valdštejn. Zadní palác byl postavený z masivních dubových trámů a jeho základy byly

ukotvené do skály tak, že stěny přesahovaly vrchol skály. Palác vypadal jako obří orlí hnízdo. Tady se nacházela hodovní síň. Ani přes odvážnou konstrukci paláce však nebyla dostatečně veliká, aby pojala všechny hosty, jejich družiny a ještě družinu hradního pána. Část přihlížejících se proto tísnila na dřevěném můstku, který spojoval zadní palác s předním. Zbytek služebnictva se musel spokojit s tím, že jim ti šťastnější opakovali, co se v síni děje.

Uprostřed stolu potaženého černým suknem seděl exorcista, po stranách pak komtur johanitského řádu a Ludmila z Vartemberka. Na stole stál prostý dřevěný kříž. Trochu stranou sledoval jednání inkvizičního tribunálu hradní pán se svou ženou. Oba seděli v honosných křeslech. Na lavici u stěny pod okny se tísnil Jaroslav z Rohozce a Marek z Vartemberka s veliteli družin a valdštejnským purkrabím. Písař Wolfgang se opíral o pulpit, v ruce držel husí brk a před sebou měl rozložený prázdný pergamen. Vedle něj stál rohozecký kaplan Soběbor. Měl na sobě vyšívanou tuniku a na krku stříbrný řetěz s velikým křížem zdobeným acháty. Byl oblečený mnohem okázaleji než exorcista Berthold z Mülhausenu. Ten si pro jednání tribunálu oblékl prostou černou tuniku a na krk si zavěsil smyčku z kusu režného provazu na znamení pokory. Přímo v sále se tísnili johanitští rytíři, vojáci v pláštích s erbem českého krále a také několik mužů s erbem vartemberským. Místní čeleď postávala venku. I když byl ještě den, ve všech svícnech hořely tlusté voskovice, které dodávaly sálu ponurý vzhled.

Všichni se nejprve společně pomodlili a pak pronesl exorcista obvyklou formuli, jíž zahájil zasedání jménem zástupce božího na zemi Svatého otce v Římě. Několika slovy shrnul, jaké úklady obecně klade křesťanům ďábel a jak je nezbytné s ním bojovat. Pak oznámil, že do severních Čech přijel proto, že až do Říma dorazily jisté znepokojivé zvěsti, a srdce ho bolí zjištěním, že nejsou falešné. I když je tu jen krátce, na nezpochybnitelné stopy ďábla už narazil. Zbožně se pokřižoval, rozhlédl se po shromážděných a optal se, zda má někdo z nich sdělení, které by mu usnadnilo jeho těžký úděl inkvizitora. I tohle byla obvyklá formalita. Zřídka se stávalo, aby se někdo přihlásil. Ale tentokrát to bylo jinak.

Komtur johanitského řádu vstal tak rázně, že div nepřevrhl stolici, na které seděl. „Mí bratři přivedli jistého svědka, který má zprávy tak znepokojující, že bychom ho měli ihned vyslechnout!“

Exorcista se na něj překvapeně podíval. Ještě před začátkem zasedání spolu hovořili a komtur se ani slovem nezmínil o tom, co chystá. Nicméně přikývl a zvědavě sledoval, co se bude dít. V duchu však měl zlost, protože on byl inkvizitor a měl rozhodovat, jakým směrem se bude jednání tribunálu odvíjet. Definitivně se rozhodl, že musí dát komturovi johanitského řádu za vyučenou. Albin de Xamax není tím hlavním, kdo bude poroučet.

Na můstku před palácem se ozval hluk. Mladý johanitský rytíř před sebou postrkoval člověka v tmavém plášti s velikou kápí staženou přes obličej.

„Ustupte… cestu prosím!“ křičel johanita a rezolutně odstrkoval přihlížející dav. Chvíli trvalo, než se protlačili až před stůl, u něhož seděl inkviziční tribunál. Ludmila z Vartemberka cítila, že se jí strachem zrychlil tep. I když byl svědek ukrytý v plášti, bylo zřejmé, že je drobnější postavy. Rychle jí to celé došlo. Ještě než se ujal slova exorcista, vyskočila a požádala, aby byl jako svědek vyslechnut také její bratr, urozený pán Marek z Vartemberka.

„Můj svědek však bude hovořit první,“ ohradil se hlasitě komtur johanitského řádu. Třásl se hněvem, jak u něj bylo obvyklé. „Já nabídl svědka tomuto tribunálu dříve!“

„Můj bratr je ovšem přední velmož Českého království,“ nedala se Ludmila z Vartemberka. „Jako rytíř má svou důstojnost a musí dostat přednost.“

„Před Bohem a tímto tribunálem jsou si všichni křesťané rovni,“ jízlivě ji napomenul komtur Albin de Xamax.

„Můj bratr však chce přednést svědectví o úkladech ďábla,“ oznámila nesmlouvavě Ludmila z Vartemberka. „Tak závažné, že nic nemůže být důležitější!“

„To můj svědek rovněž,“ snažil se ji překřičet komtur. „Já požádal o slyšení jako první! A důstojnost našeho řádu je jistě vyšší než kteréhokoli ze severočeských rytířů!“

„Před Bohem a tímto tribunálem jsou si všichni křesťané rovni,“ připomněla mu provokativně Ludmila z Vartemberka.

Exorcista se zlostně mračil. Pak oběma poručil, aby se posadili. Na okamžik zaváhal. Věděl, že argumenty komtura johanitského řádu jsou zcela v souladu s kanonickým právem, ale vůbec se mu to nehodilo. Jenže nemohl začít první jednání inkvizičního tribunálu v severních Čechách tím, že se sám dopustí bezpráví. S těžkým srdcem proto rozhodl, že si jako prvního vyslechne svědka, kterého přivedl ctihodný komtur Albin de Xamax. Postřehl jeho vítězoslavný úsměv. Byl však zkušeným inkvizitorem a věděl, že tohle johanitům později spočítá i s úroky. On nezapomínal.

Komtur se zatím trochu uklidnil. Vstal a znělým hlasem oznámil, že přivedl jistou nebohou dívku, která je upřímná a poctivá křesťanka, a proto se rozhodla svědčit. Za svou odvahu si jistě zaslouží úctu všech. Pak jí pokynul, aby si sňala kápi z hlavy. Před tribunálem stála Elvíra z Rotštejna. Tvář měla nalíčenou a velice jí to slušelo.

Ludmila z Vartemberka vrhla zděšený pohled na svého bratra. Ani ten nebyl klidný. Měl zlostně stisknuté rty a ruku položenou na jílci meče. Věděl dobře, co se stane. Nebylo nač čekat. Vyskočil, a než mohl kdokoli zasáhnout, obvinil Elvíru z Rotštejna z účasti na ďáblových sabatech.

„Tím se urozený pán z Vartemberka přede všemi doznal," vykřikl vítězoslavně komtur johanitského řádu. Ani Elvíra nemlčela. Začala ječet, že je to právě obráceně. Od nebohé Marie z Valdštejna se dozvěděla, že na oněch ohavných sabatech býval pravidelným hostem Marek z Vartemberka. Křičet začali i johanitští rytíři a k nim se okamžitě přidali vojáci v pláštích s markvartickým erbem. Jeden se dokonce vrhl na nejbližšího johanitu a začali se rvát.

„Ticho!" snažil se je překřičet exorcista, ale chvíli trvalo, než se vřava v sále uklidnila. Obrátil vyčítavý pohled na Ludmilu a oznámil, že s ohledem na nedůstojné projevy přítomných, kteří se chovají jako sprostá lůza a nikoli zbožní křesťané, končí pro dnešní den zasedání inkvizičního tribunálu. Pokračovat bude, až se poradí s oběma přísedícími.

„Než jednání ukončíte, měl byste snad vyslechnout urozenou pannu Elvíru!" přerušil ho hněvivě komtur johanitského řádu.

„Já vím, co mám dělat," zpražil ho exorcista, vstal a razil si cestu davem ven ze sálu. Ludmila z Vartemberka pochopila. Stál na její straně. A na straně jejího bratra. Alespoň zatím.

Na hradě Valdštejn nemohlo najít ubytování tolik lidí, kolik tam mělo přenocovat po zmařeném zasedání inkvizičního tribunálu. Většina se musela spokojit s místem v předhradí. Bylo však parné léto a noci byly teplé, proto si s tím nikdo nedělal těžkou hlavu. Komtur Albin de Xamax vyjel před hradby a tam si se svými johanity postavil provizorní vojenský tábor. Královští vojáci spolu s družinami Marka z Vartemberka a Jaroslava z Rohozce si v přátelské shodě zabrali stodolu. Urození hosté byli ubytováni v obou palácích, ale obvykle po dvou, protože tolik komnat na hradě nebylo. Pouze exorcista měl svou ložnici. Tu nejhonosnější na hradě, protože mu domácí pán přenechal svou a na noc se odstěhoval ke své ženě.

Mezi hosty byly jen dvě urozené ženy a logické bylo, že by měly spát spolu v jedné komnatě. Jenže Ludmila z Vartemberka rezolutně odmítla sdílet ložnici s Elvírou z Rotštejna. Prohlásila, že raději přespí v komnatě se svým bratrem Markem. I když ji sám exorcista osobně pokáral, že se to nesluší, neustoupila. V důsledku toho získala Elvíra z Rotštejna privilegium, že se nebude na lůžku tísnit s někým jiným. Na noc jí přidělili komnatu zavražděné Marie z Valdštejna s tím, že v ní bude sama. Jaroslav z Rohozce měl původně spát s Markem z Vartemberka, ale když už to dopadlo takhle a on zjistil, že v palácích jiné volné lůžko k dispozici není, odešel spát do předhradí ke své družině. Tvrdil, že jemu to ani v nejmenším nevadí a urozené paní Ludmile rád ustoupí.

Ještě před soumrakem si exorcista předvolal oba své přísedící, komtura johanitského řádu i Ludmilu z Vartemberka. Důrazně jim vyčinil a oznámil, že další zasedání inkvizičního tribunálu proběhne zítra. Nejprve vyslechne Elvíru z Rotštejna, ale bez účasti Marka z Vartemberka. Pak ji pošle pryč a vyslechne Ludmilina bratra, aby zabránil nedůstojným hádkám.

„Tady nejde jen o vás a vaše malicherné spory," pokračoval autoritativně. „Hájíme důstojnost celého křesťanstva! Měli jste mi o svých svědcích povědět dřív! Tentokrát vám ještě prominu, ale příště

bych musel něco takového považovat za snahu snížit důstojnost papežské inkvizice. A to je vážné provinění! V takovém případě bych vás musel předvolat do Říma, abyste se zpovídali přímo Svatému otci. Je vám to jasné?“

„Chtěl jsem pomoci v boji s ďáblem,“ ohradil se nerudně komtur johanitského řádu.

„To je sice chvályhodné, ale role přísedících u tohoto tribunálu spočívá pouze v tom, že budete sledovat počínání inkvizitora,“ zdůraznil suše exorcista. „Nebudete podnikat žádné samostatné kroky, o kterých bych nevěděl a které bych předem neschválil. Já vedu tento tribunál! Vy budete hovořit jen v případě, že se na vás obrátím! Tohle není obyčejný zemský soud, ale zasedání inkvizice.“

Komtur Albin de Xamax se sice začal bránit podobnému omezení, ale nakonec musel ustoupit a přijmout exorcistovy podmínky. Regule pro činnost inkvizice hovořila jednoznačně. On, stejně jako Ludmila z Vartemberka, musel přísahat na svatý kříž, že se příště nebude nic podobného opakovat.

Na hradě vládla stísněná nálada a všichni zalehli hned za soumraku. Věděli, že je zítra čeká další zasedání inkvizičního tribunálu. Ale mýlili se. Ráno našli Elvíru z Rotštejna mrtvou.

XIII. KAPITOLA

Tělo Elvíry z Rotštejna objevil komtur johanitského řádu, který ji šel navštívit ráno záhy po svítání. Ležela na lůžku klidně, jako by spala. Jenže nedýchala. Na těle neměla žádné viditelné zranění. Jakmile komtur zjistil, že je mrtvá, spustil pokřik a probudil všechny hosty v obou palácích.

„Ďábel!“ křičel skoro nepříčetný zlostí. „Pomáhá Markovi z Vartemberka. Zahubil ji, aby proti němu nemohla svědčit. Spojil se s ďáblem!“

Exorcista ho ostře napomenul, že by měl lépe vážit slova. Je na inkvizitorovi, aby rozhodl, co se stalo. Či snad má komtur dostatečné vzdělání v postupech, jak vymýtat ďábla? Pak požádal Ludmilu z Vartemberka, aby mu pomohla prohlédnout tělo mrtvé dívky. Bude jí říkat, co má udělat, protože se nehodí, aby se ho dotýkal on sám. Ostatní stáli na prahu a většina se tiše modlila. Všechny obestřela hrůza. Ludmila z Vartemberka strach neměla. Ještě než se dala do práce, požádala hradního pána, aby nedovolil nikomu opustit hrad.

„Jistě, to je moudrý nápad,“ potvrdil její návrh Berthold z Mülhausenu.

„Udělal to ďábel! A ten už je stejně pryč. Ta nebohá dívka nemá na těle žádné zranění,“ vykřikoval hystericky komtur. Postavil se za exorcistova záda a sledoval, co se bude dít. Ludmila z Vartemberka se na něj nenápadně zadívala. Všimla si chladných a cílevědomých očí. Byla si jistá, že záchvat hněvu předstírá.

Podle exorcistových pokynů osahala tělo mrtvé Elvíry.

Bylo už chladné a klouby ztuhlé, zemřít musela někdy v noci, nejspíše ještě před půlnocí. Ale jisté to nebylo, protože byla teplá noc, a tak se doba smrti nedala přesněji určit. Tohle věděla Ludmila od svého manžela. Kdysi jí vysvětloval, jak důležité je zjistit stav

tuhnutí těla. Kupodivu i exorcista měl rozsáhlé lékařské zkušenosti. I když nebylo možno určit přesněji dobu smrti, obrátil se k hloučku u dveří a přítomné konejšil, aby se ničeho neobávali. Řekl, že to nejspíše není dílo ďábla, protože ten by něco takového spáchal až o půlnoci, ale to již byla urozená Elvíra z Rotštejna s největší pravděpodobností mrtvá.

„Kde byl váš bratr před půlnocí?“ optal se Ludmily z Vartemberka s provokativní zlomyslností komtur johanitského řádu. Neodpověděla mu.

„Vidíte ty promodralé rty?“ ukazoval exorcista Ludmile na mrtvou. „Udusila se. Podívejte se prosím na polštář!“

Jakmile ho Ludmila zvedla, všimla si, že je pomuchlaný a ve středu ušpiněný. Tmavá skvrna pocházela od líčidla, jehož zbytky byly stále ještě patrné na tváři Elvíry z Rotštejna.

„Je to jasné,“ spokojeně začal kombinovat exorcista. „Vrah ji zabil včera večer, záhy po setmění. Ještě si ani nesmyla líčidla z tváří. Udusil ji polštářem.“

„A zabránil tak, aby dnes mohla svědčit před inkvizičním tribunálem,“ rozkřikl se komtur johanitského řádu.

„Jistě,“ souhlasil exorcista. „Už se bohužel nedozvíme, kdo se mohl jejího svědectví obávat.“

„Jak nedozvíme?“ vztekal se Albin de Xamax. Ludmila měla dojem, že teď své rozhořčení nehraje. „Chtěla přece obvinit urozeného pána…“

„Tak dost!“ napomenul ho exorcista Berthold z Mülhausenu s takovou převahou, že komtur okamžitě zmlkl. „Před tribunálem oficiálně nesvědčila.“

„Mně ovšem své obvinění sdělila,“ vzpamatoval se komtur, který si stál na svém. „V tom případě se místo ní hlásím jako svědek já.“

„To můžete,“ přikývl exorcista. „Ale jen za předpokladu, že se vzdáte pověření přísedícího inkvizičního tribunálu. Je totiž nepřípustné, aby byl svědek současně nestranným přísedícím. Mám vás té povinnosti zprostit?“

Komtur se na chvíli upřeně zadíval do exorcistovy tváře a pak rozmrzele zavrtěl hlavou. Dodal, že s ohledem na své zkušenosti

bude spravedlnosti platnější jako přísedící, neboť svědků se jistě nalezne dostatek.

„Také si myslím," potvrdil břitce exorcista. „Já totiž s nebohou Elvírou ještě včera večer hovořil. Požádala mne, aby nemusela před tribunálem svědčit. Obvinění proti urozenému pánovi Markovi z Vartemberka odvolala."

„To přece nemůže být pravda," vyjekl komtur.

„Chcete snad naznačit, že lžu? Já, zástupce Svatého otce!"

„Ale to jistě ne," zabručel komtur, kterému došlo, že přestřelil. Bylo zřejmé, že se rozhodl ustoupit. Alespoň prozatím.

Teprve když se přihlížející rozešli, optal se exorcista Ludmily z Vartemberka, zda náhodou Elvíru opravdu nezabil její bratr.

„Přísahám, neopustil komnatu, kde jsme spali," opáčila trochu uraženě. Přikývl, a aniž cokoli komentoval, zamířil ven.

O něco později vyslechl exorcista všechny urozené hosty, kteří na hradě přenocovali. Záhy však bylo jasné, že jejich výslech k ničemu nepovede. Elvíra z Rotštejna spala v prvním patře předního paláce. Vedle její komnaty se nacházela komora se schodištěm do přízemí, skrze kterou se do ložnice vcházelo. Víc místností v podstřeší nebylo. Ve spodním patře přenocovala Ludmila z Vartemberka spolu se svým bratrem Markem a také syn hradního pána. Ostatní spali v zadním paláci.

Jak se záhy ukázalo, po setmění prošli předním palácem snad všichni, kdo na hradě tu noc pobývali. Rohozecký kaplan Soběbor navštívil exorcistu, komtur johanitského řádu si přišel vypít číši vína s hradním pánem, Jaroslav z Rohozce si přišel pro věci do komnaty, kde měl původně spát, ale kterou přenechal Ludmile z Vartemberka, purkrabí jako obvykle kontroloval, zda jsou svíce zhasnuté, písař Wolfgang zapomněl na pulpitu pergamen a vrátil se pro něj, předním palácem prošli také služebníci, kteří uklízeli hodovní síň. Nahoru k Elvíře z Rotštejna mohl odskočit kdokoli. K vraždě stačilo pár minut.

Záhy po skončení výslechů vtrhl do komnaty Bertholda z Mülhausenu nanejvýš rozčilený Jaroslav z Rohozce. Exorcista právě klečel pod křížem a modlil se.

„Má dcera Anna je prý mrtvá," křičel už na prahu.

Exorcista se pokřižoval a trochu obtížně vstal. Poslední dobou ho pobolívalo koleno. Rozmrzele se rytíře optal, kdo mu něco takového namluvil.

„Tak je to pravda nebo není? Ten oběšený turnovský kněz se prý k její vraždě přiznal. Proč jste mi to zatajil? Jako otec mám právo vědět…“

„Zadržte!“ vyštěkl ostře Berthold z Mülhausenu. Jeho původní letargie zmizela. Mluvil chladně a přísně: „Od koho to víte?“

„To přece není podstatné. Je má dcera Anna mrtvá?“

„Pravdu zná jen Bůh! Co vám říká srdce otce?“

„Jak to souvisí s doznáním toho kněze?“ vyhrkl nechápavě Jaroslav z Rohozce.

„Srdce milujících rodičů obvykle vytuší, zda je jejich dítě živé. Kolikrát už se stalo, že někdo přinesl zprávu o smrti dítěte, ale rodiče ji odmítli přijmout, protože jejich srdce jim říkala něco jiného. A obvykle měli pravdu. Máte dojem, že vaše dcera Anna je opravdu mrtvá?“

Jaroslav z Rohozce zavrtěl hlavou, otočil se a beze slova zamířil ven. Na prahu se však zastavil a chvíli váhal. Pak se skrytým nepřátelstvím podotkl, že by od papežova zástupce očekával upřímnější chování. Jako otec má jistě právo vědět, co oběšený kněz napsal. Křesťané si mají říkat pravdu. Pak se důstojně uklonil a zmizel.

Berthold z Mülhausenu se ihned vypravil do předního paláce, ale Ludmilu z Vartemberka potkal už na spojovacím můstku. Pánovitým gestem ji zastavil a optal se, proč řekla Jaroslavovi z Rohozce o dopisu Petra z Podůlší.

„Já?“ podivila se upřímně. „Já neřekla nikomu ani slovo!“

„Přísaháte při Kristovi ukřižovaném, sestro?“

„Jistě! Znám povinnosti přísedícího jakéhokoli soudu. Světského, stejně jako církevního. Zapomínáte, že můj manžel je královským prokurátorem. Musím mlčet o všem, co se dozvím. Každé neuvážené slovo pomáhá zločinci. Já nejsem naivní, i když jsem jen žena!“

Tentokrát neměl exorcista náladu moralizovat. Stále se ještě vztekal: „Tak jak se o tom mohl dozvědět otec Anny z Rohozce? Kdo všechno o tom dopisu věděl?“

„Pokud si vzpomínám, jen my dva a písař Wolfgang. Ovšem i on umí mlčet. Ostatně, znáte ho z doby svých studií sám.“

„No právě,“ povzdechl si exorcista rozmrzele.

„Něco mohli také zaslechnout vojáci, kteří nás doprovázeli. Vzkaz jste četl sice tiše, ale jste si jistý, že vás neposlouchali?“

„Toho mrtvého mohl někdo objevit už před námi a dopis si přečíst,“ napadlo exorcistu. „Kdo ví, kde se doopravdy toulal komtur Albin de Xamax.“

„Ještě někdo by mohl o tom vzkazu vědět,“ upozornila Ludmila z Vartemberka. „Pokud by si kněz Petr z Podůlší nevzal život sám, mohl by o tom lístku vědět vrah.“

„Jenže tam ve skalách jsme jasně prokázali, že nezemřel cizí rukou,“ odmítl to exorcista. Na kratičký okamžik se zamyslel a pak se optal, zda tuhle hypotézu vyslovila jen v důsledku své ženské prostořekosti, nebo k tomu měla nějaký pádnější důvod.

„Dáte-li mi za pravdu, že Elvíru z Rotštejna nezabil můj bratr Marek, pak jistě souhlasíte, že důvod vraždy musíme hledat jinde než v jejím lživém svědectví,“ opáčila trochu upjatě Ludmila z Vartemberka. Poznámka o ženské prostořekosti se jí dotkla, jenže věděla, že těžko může očekávat od preláta něco chytřejšího. Bylo však možné, že ji jen provokoval. Tím spíše si dala záležet, aby dokázala, že ženská logika si v ničem nezadá s mužskou. S nejvyšším možným klidem, jakého byla schopná, pokračovala: „Elvíru musel zavraždit některý z urozených hostů, kteří dnes přenocovali na Valdštejně. Ti samí lidé se pohybovali v blízkosti Anny z Rohozce a také ve skalním bludišti. Všichni navštěvovali turnovský kostel. Pokud se viník všech předchozích zločinů doopravdy oběsil sám, kdo vraždil dneska v noci? Ale hlavně proč? Nabídnu vám hypotézu. Smrtí toho kněze se v podstatě případ sekty vyznavačů ďábla uzavírá. Sám jste to prohlásil. Jenže kdosi, a já neříkám kdo, chce toho smutného případu využít proti mému rodu. Proto zabil Elvíru z Rotštejna. Způsobem, který by mohl vypadat tajemně a dal by se svést na ďábla. Ovšem díky vaší zkušenosti se

prokázalo, že její smrt nezpůsobil Pán temnot, ale lidská ruka. Vraždil jistý člověk. Jeho jméno však nevyslovím. S předchozími zločiny nemá tahle smrt nic společného!“ Pak se uklonila, že sem pošle svého písaře. Rychle spěchala do předního paláce.

Berthold z Mülhausenu ji sledoval a musel uznat, že je krásná. Přes svou trochu neuctivou poznámku na adresu žen, kterou pronesl, jak byl z Říma zvyklý, si některých nesmírně vážil. Mezi ně patřila i Ludmila z Vartemberka. Oceňoval, že je neobyčejně chytrá. Ale to nebyl jediný důvod, proč ji chtěl chránit. Nepatrně se usmál a zamířil zpátky do své komnaty v zadním paláci. Jeho kroky dutě zněly na prknech můstku, který vysoko nad zemí spojoval vrcholy obou pískovcových věží.

Písař Wolfgang se přihnal skoro okamžitě. Čelo se mu lesklo potem a těžce oddechoval. „Byl jsem dole na nádvoří,“ vysvětloval a vděčně přijal místo na lavici u okna. „Paní Ludmila na mě z terasy zavolala, tak jsem hned běžel.“

„Vlastně jsme ještě nenašli čas popovídat si,“ uvítal ho laskavě exorcista.

„To skutečně nenašli,“ potvrdil písař. „Ale prosím, nesnaž se mi tvrdit, že ta chvíle nastala právě teď. Když už nejsi upřímný k jiným, buď alespoň ke mně. Pro naše staré přátelství, Bertholde!“

„Počkej, jak to myslíš?“ zamračil se exorcista. „Já že nejsem upřímný? No… jako inkvizitor nemohu otevřít srdce všem, to snad chápeš? Ale jinak…“

„Jinak co?“ útočil písař Wolfgang. „Býval jsi jiný! O co jde?“

„Jak chceš,“ změnil Berthold z Mülhausenu upjatě způsob řeči. „Komu jsi řekl o listu, který po sobě zanechal kněz Petr z Podůlší?“

„Nikomu. Ani panu Markovi z Vartemberka ne.“

Exorcista přikývl a výraz úřední strnulosti rychle zmizel. Ve tváři se mu mihly dávné vzpomínky. „Víš, Wolfgangu, s tebou to bylo vždycky těžké. Příliš dbáš na to, jak s tebou hovoří jiní a jak se na tebe přitom dívají, ale zapomínáš, že k přátelství často není třeba velkých slov.“

„Já po tobě nechci velká slova,“ trochu rozpačitě se bránil hrbatý písař. „Mně by stačilo třeba jen jedno docela malé slovo. Ale

upřímné. Máš však pravdu, chyba je nejspíše i na mé straně. I já jsem se změnil. Stárnu a jsem zatrpklý.“

„Možná je to chyba nás obou. Stojí mezi námi hradba. Ty se mě bojíš. Tedy lépe řečeno, mého inkvizitorského úřadu,“ povzdechl si Berthold z Mülhausenu. „Nemám ti to za zlé. Už jsem si zvykl, že se mi lidé vyhýbají. Jak vidíš, v životě to mohou mít těžké i křesťané, jejichž tělo Bůh nezmrzačil. Každému dal jiný úděl a každého zkouší jinak. I já jsem sám.“

„Hodláš někoho v našem království upálit?“

Berthold z Mülhausenu stiskl rty a na okamžik se zamračil. Chvíli mlčel a pak sarkasticky upozornil: „Jen jediný poddaný českého krále by si zasloužil skončit na hranici. Ty za svou hloupost. Ale z autority mého úřadu ti tentokrát trest prominu.“

„O tomhle se nežertuje!“

„Ne, to skutečně ne,“ potvrdil Berthold z Mülhausenu. „Pokud se tedy ptáš, zda někoho hodlám doopravdy upálit, odpovím ti záporně. To ovšem neznamená, že bych tu neměl práce více než dost. Na neklamné stopy řádění temných sil, kterým církev říká ďábelské, jsme narazili několikrát. Jsou zcela nezpochybnitelné. Pokud máš oči, musíš se mnou souhlasit.“

Písař Wolfgang si těžce povzdechl a rozhodil ruce v bezmocném gestu, jako by rezignoval. Ale mlčel.

Berthold z Mülhausenu se stále usmíval svým typickým, zdrženlivým způsobem. Naklonil se důvěrně k Wolfgangovi a přátelsky pokračoval: „Prozradím ti tajemství. Svatý otec by chtěl, aby i v Českém království začala působit inkvizice. Proto jsem dostal pokyn, abych jednal nanejvýš citlivě a uvážlivě. Inkvizice má především učit, vychovávat, radit zbloudilým. Snad právě z toho důvodu si vybral mne. Já hranice nezapaluji!“

„Jsem rád, že ses za ta léta přece jen tolik nezměnil! I když sloužíš inkvizici,“ usmál se písař Wolfgang a exorcistu zdrženlivě objal. Pak trochu stydlivě dodal: „Byl jsi vždycky můj nejlepší přítel!“

„Ty můj taky. Teď mne však omluv, mám ještě práci,“ povzdechl si exorcista. Sotva za písařem Wolfgangem zapadly dveře, Berthold z Mülhausenu se přestal usmívat. Ve tváři se mu mihla

lítost. Skutečný a nefalšovaný smutek ho doprovázel téměř na každém kroku jeho české mise. Vrátil se do rodné země a staré vzpomínky se naléhavě vracely.

Klekl si zpět pod kříž. Sepjal ruce a pokračoval v přerušených modlitbách. Přidal několik otčenášů, aby mu Bůh odpustil, že právě teď svému starému příteli lhal. To, co mu vyprávěl o shovívavosti inkvizice, bylo jen jeho zbožným přáním. Svatý otec v Římě mu dal ve skutečnosti instrukce zcela jiné.

„Ještě pořád chcete tvrdit, že Marek z Vartemberka je nevinný?“ vykřikoval útočně komtur johanitského řádu během oběda. Místo vedle Ludmily bylo prázdné. Její bratr do hodovní síně nepřišel. Nebyl v paláci ani v předhradí a nikdo z jeho družiny netušil, kam zmizel. Ludmila z Vartemberka poslala svého písaře, aby prohledal celý hrad. Jenže všechno úsilí bylo marné. Na Valdštejně prostě nebyl.

„Je ve spojení s ďáblem,“ vykládal komtur Albin de Xamax, jemuž už otrnulo a vrátil se ke svému obvyklému způsobu hádavého osočování jiných. „Zavraždil Elvíru z Rotštejna a utekl. To je přece nejen logické, ale každému křesťanovi zřejmé.“ Tentokrát ho exorcista neokřikl. Zato Ludmila z Vartemberka nemlčela. Nakonec se oběd zvrhl v ostrou hádku, která vyvrcholila, když se s meči v rukách postavili johanité proti vojákům v pláštích s markvartickým erbem. K nim se okamžitě přidali vojáci z Bezdězu.

„Tak dost,“ vyskočil rudý zlostí Zdeněk z Valdštejna. „Já tu jsem hradním pánem! V mé domácnosti vládne smutek, protože mi zavraždili dceru a její tělo ještě není ani pohřbeno. A vy se tu hádáte o hlouposti. Zasedání inkvizičního tribunálu se dneska zjevně konat nebude, a proto prosím, vezměte na vědomí, že váš pobyt na mém hradě skončil. Není důvod, abyste tu ještě prodlévali… Rvát se můžete jinde.“

„Na můj hrad to odtud není daleko,“ začal okamžitě mírnit vášně Jaroslav z Rohozce. „Přijměte prosím mé pozvání. Všichni! Pod podmínkou klidu zbraní! Bude čas, abychom si vše vyříkali a našli způsob, jak smutné události posledních dnů uzavřít. Jsem proti tomu, aby znovu tekla krev. Je třeba začít hledat cestu ke smíru!“

Exorcista Berthold z Mülhausenu ani tentokrát celou záležitost nekomentoval. Ostatně, ani nebylo co. V životě se mu ještě nestalo, aby ho jako zástupce Svatého otce v Římě odněkud vyhodili. Trpce si uvědomil, že tady, v zemích za Alpami, je kacířství zakořeněno mnohem silněji než v Itálii. A že tady inkvizitor těžko něco zmůže, pokud ho nebude doprovázet početný vojenský oddíl se zástavou papeže. Jenže něco takového by český král nikdy nepřipustil. Mohl se spolehnout jen na ochotu velmožů. A to bylo pro papežovy záměry málo.

Záhy po obědě se Ludmila z Vartemberka znovu sešla se svým písařem. Wolfgang potvrdil, že její bratr doopravdy zmizel. Kdosi vyvedl ze stáje jeho koně, v komnatě není Markův plášť ani meč. Vypadá to, že odjel sám. Strážný u brány ho prý zahlédl ještě s jedním mužem. Cválali spolu k Jizeře. Ale viděl už jen jejich záda. Když ho písař obvinil, že byl nedbalý, hned se začal bránit, že on víc vědět nemůže. Jeho povinností bylo kontrolovat jen ty, kdo do hradu přijíždějí, nikoli ty, co ho opouštějí.

„Ráno jsem požádala hradního pána, aby nikomu nedovolil Valdštejn opustit," hněvala se Ludmila z Vartemberka.

„To je pravda," souhlasil písař Wolfgang. „Ovšem po ranní mši tohle nařízení Zdeněk z Valdštejna odvolal. Ptal jsem se ho a on mi vysvětlil, že nechal prohledat celý hrad a jeho služebníci nikoho cizího neobjevili. Držet tu své hosty považoval prý za hloupé, neboť se stejně všichni navzájem dobře znáte. Tak k čemu by to bylo užitečné?"

„Muž, se kterým můj bratr odjel, tu na hradě přenocoval?"

„Ten ne," vrtěl hlavou písař Wolfgang. „Vlastně jsem měl asi začít tím. Přijel krátce předtím, než váš bratr zmizel. Strážný ho nezná a nikdo jiný si ho pořádně nevšiml."

„Nějaký důvod snad musel u brány uvést, aby mu dovolili vjet, ne?"

„Tvrdil, že nese důležité poselství. Ale komu, na to se strážný neptal."

Ludmila z Vartemberka si unaveně povzdechla. Co mohla dělat, když se pohybovala mezi samými hlupáky. Pokud by něco takového provedl strážný na Bezdězu, Oldřich z Chlumu by ho nechal uvěznit

a možná i zbičovat. Jenže tohle nebyl královský hrad. Už dlouho vládl v kraji klid a mír. Lidé přestali být ostražití. Tak to bylo vždycky. Plný stůl a pohodlné živobytí nikdy nevedly ke zlepšení křesťanských ctností. Právě naopak, nasycený služebník byl špatný služebník. Ani blahobytný rytíř nebyl už bojovníkem, ale pouze velmožem.

Vzpomněla si na bajku jistého pohana, který se jmenoval Ezop. Byla o vepři, který kradl jídlo ostatním zvířatům, a když začal chlév hořet, byl tak tlustý, že neprošel vraty a nemohl na rozdíl od ostatního dobytka utéct. V té bajce ovšem dobytek pomohl chlév rozbít, a i když se většina zvířat popálila, vepře zachránili. Být to na ní, nechala by vepře uhořet. Měla chuť odplivnout si, stejně jako to dělávali její vojáci, ale nemohla. Byla urozená dáma.

„Na co myslíte, urozená paní?“ optal se zkroušeně písař.

„Okamžitě pošli jednoho muže z mé družiny na Vartemberk a druhého do Turnova. Ať pátrají po mém bratrovi. Ale varuj je, pokud něco důležitého přehlédnou, nechám je zbičovat.“

„Jistě, urozená paní. Jen drobnost. Určitě se mne zeptají, co míníte slovem důležité. Protože svým způsobem je důležité všechno a budou tedy chtít vědět, co konkrétně mají hledat…“

Ludmila z Vartemberka cítila, že se jí do očí derou slzy. Odplivla si a na písaře zařvala, ať jde splnit její příkaz, nebo nechá zbičovat i jeho.

XIV. KAPITOLA

Rohozec byl mnohem větší než Valdštejn a také nesrovnatelně pohodlnější. Tady nebylo třeba šplhat po úzkém dřevěném schodišti z předhradí k palácům a chodit po vratkých dřevěných můstcích. I když hradní opevnění nebylo ještě zcela dokončené, byl Rohozec důstojným sídlem.

Ludmila z Vartemberka si všimla, že Jaroslav z Rohozce je nesoustředěný a zamyšlený. Chápala však jeho špatnou náladu. Trápil se kvůli dceři Anně. Rozuměla také tomu, proč zatím nenechal sloužit zádušní mši za spásu její duše. Stále existovala naděje, že mrtvá není. A rozhovor s exorcistou ho v téhle naději jen utvrdil. Ludmila z Vartemberka na tom byla stejně. I ona věřila, že její bratr Marek je stále naživu. I když její vojáci zjistili, že na Vartemberku není, a neobjevil se ani nikde jinde v okolí. Marek doopravdy zmizel. Stejně jako Anna z Rohozce.

Večer, než šla spát, se přede dveřmi komnaty, kterou jí hradní pán vyhradil, objevili dva vojáci z její družiny. „Dostali jsme příkaz hlídat vás," oznámil starší z nich uctivě. „Budeme přede dveřmi stát až do rána, a pokud by vás cokoli znepokojilo, zavolejte nás."

„Kdo to nařídil?"

„Bogata."

„Velím snad já," utrhla se Ludmila z Vartemberka. Měla už dost neustálého zpochybňování, kdo vlastně vojákům velí, zda ona, nebo někdo z nich. Vojáci sice byli zdvořilí a vůči ní pozorní, přesto cítila nevyslovené pochybnosti. Jejich nejčastější námitkou bylo, že velitel Diviš by to udělal jinak. A skoro neustále se chovali, jako by jim příkazy dával on.

Voják pokrčil rameny a navrhl jí, aby si o tom promluvila s Bogatou. On jen plní příkazy. A nesmírně zdvořile dodal, aby se

nezlobila, tohle opatření mu připadá mimořádně rozumné s ohledem na to, že pan Marek z Vartemberka zmizel.

Ludmila přikývla a zamířila do své komnaty. Padla na lůžko a rozplakala se. Ne, tohle ona nezvládne. Dlouho se pak modlila, aby se její Oldřich vrátil co nejdříve.

Následujícího dne odjel Jaroslav z Rohozce hned za úsvitu, aby pátral po své dceři. Exorcista spolu s komturem johanitského řádu objeli několik vesnic v okolí a vyptávali se vesničanů, zda se nesetkali s ďáblem, zda jim někdo neuhranul dobytek či nepřivolal kroupy na jejich pole. Ludmila z Vartemberka je odmítla doprovázet.

Celé dopoledne strávila v hradní kapli a to ji trochu uklidnilo. S Bogatou však odmítla promluvit. Odpoledne se ujala kuchyně a donutila kuchařku, aby připravila večeři podle jejích představ. Večer pak osobně dohlédla na přípravu tabule ve velkém sále. Na Rohozci zjevně scházela ženská ruka. Hradní paní zemřela před rokem a Anna z Rohozce zmizela. Podle poznámek dobromyslné kuchařky ovšem pochopila, že Anna nebyla dobrou hospodyní ani dříve. Ludmila z Vartemberka se proto o vše postarala sama. Hořce si říkala, že tohle jsou podle křesťanského řádu světa ty správné povinnosti ženy. Nijak ji to pochopitelně nepotěšilo.

Když se rytíři usadili ke stolu, všichni jí vzdali nelíčený hold. Trochu zčervenala rozpaky a snažila se to rychle zamluvit. Obrátila se na exorcistu a optala se, jak hodlá ve svém pátrání pokračovat. Mezi muži vládla podstatně příjemnější atmosféra než na Valdštejně. Exorcista se zjevně udobřil s komturem johanitského řádu a sám komtur Albin de Xamax přestal s výpady proti Markvarticům. Hradní kaplan Soběbor byl příjemný muž, který se dokázal postarat o zábavu. Pouze Jaroslav z Rohozce byl zasmušilý a smál se zřídka. Ale jinak se choval s pozornou zdvořilostí hostitele. Písař Wolfgang seděl trochu stranou, dychtivě vše poslouchal, ale do hovoru se nezapojoval. A tak jediný, kdo zůstal opravdu ustaraný, byla Ludmila z Vartemberka.

Hovor se chvíli točil kolem toho, co rytíři během dne dělali. Jaroslav z Rohozce posmutněle přiznal, že ve svém pátrání úspěšný nebyl. Něco podobného přiznal jinými slovy i Berthold z Mülhausenu. I když hovořili s mnoha vesničany, kteří jsou pověrčiví

a hloupí, nemohl by na své svědomí inkvizitora prohlásit, že by potkal nějakého skutečného kacíře či vyznavače ďábla. Komtur sice nad jeho závěry nejásal, ale také neprotestoval. Přesto mu Ludmila nedůvěřovala. Poznala ho a nevěřila, že by se vzdal tak snadno. On inkvizitora do země přivedl a bude chtít z toho mít prospěch.

Připili si a pak se znovu ujal slova Jaroslav z Rohozce: „Nemyslíte, ctihodný exorcisto, že po tom všem je načase skončit s hledáním ďábla u nás v severních Čechách? Žádný takový tu nebyl a není. Došlo k řadě zločinů, to je pravda, ale my hledáme důvody tam, kde nic nalézt nemůžeme. Ostatně, kněz Petr z Podůlší, který to vše spáchal, stojí už před soudem nejspravedlivějším. A co se týká vraždy Elvíry z Rotštejna, nebylo by lepší, aby se pátrání ujaly královské soudy?“

„Nemáte pravdu!“ skočil mu do řeči komtur johanitského řádu. I když byl teplý večer, nechal si na ramenech řádový červený plášť s bílým křížem, jako by chtěl zdůraznit své vysoké postavení. Poprvé od příjezdu na Rohozec znělo v jeho hlase hádavé napětí. „Dneska jsme neměli štěstí, to přiznávám. Ale jinak jsou stopy ďábla zřetelné, a kdo chce, vidí je.“

„To je přesné,“ souhlasil Jaroslav z Rohozce téměř pobaveně. „Vidí je opravdu jen ten, kdo je vidět chce. Jenže jaká je jejich skutečná hodnota? Výpověď Elvíry z Rotštejna přece nemůžeme brát vážně. A nic ve zlém, paní Ludmilo, já nemohu věřit ani výpovědi vašeho bratra, urozeného Marka z Vartemberka. V případě těch dvou nešlo o Pána temnot, ale o zhrzenou lásku.“

„Takhle byste mohl zpochybnit vše,“ namítl exorcista. Nehádal se, nebyl ani rozmrzelý. I on soustředěně poslouchal, jako by se snažil vyznat v tom, co se během posledních dnů stalo. „A zapomínáte, že ti dva vypovídali před inkvizičním tribunálem.“

„Proč by lidé před inkvizičním tribunálem mluvili pravdu, když jindy lžou? Dokonce i ve stánku božím,“ namítl trochu neuctivě Jaroslav z Rohozce. „A kromě toho, to, co ti dva řekli, křičeli na sebe plní zlosti, ale nebyli pod přísahou. Vy sám jste jednání předčasně ukončil, než mohli přísahat na svatý kříž.“

„Elvíra z Rotštejna přece nebyla jediný člověk v severních Čechách, který se s rejdy ďábla setkal,“ bránil se komtur

johanitského řádu. „Pokud vím, o podobném zážitku hovořila i vaše dcera Anna.“

„Ona se vám svěřila?“ opáčil upjatě Jaroslav z Rohozce. Přitom zbledl a oči se mu stáhly do úzkých štěrbin, které si johanitu zle měřily.

„Mně ne,“ odsekl naštvaně komtur. „Ale tady urozené paní Ludmile.“

„Stěžovala si na mnohé věci,“ odpověděla neurčitě. Nemínila do jejich sporu zasahovat. „Ale netroufla bych si na základě toho svědčit, že se ta dívka s ďáblem doopravdy setkala.“

„Mně jste však řekla něco jiného,“ upozornil okamžitě exorcista Berthold z Mülhausenu. Neznělo to výhružně, jeho tón spíše budil dojem, že chce zůstat nestranný.

„Na to se nepamatuji,“ ohradila se zdvořile. „Jen jsem opakovala, co Anna z Rohozce prohlásila. Já nemám důvod cokoli skrývat. Ale tvrdím, že já jejímu svědectví nevěřím, a nemohu tedy svědčit, že bych věděla o tom, že se s ďáblem setkala.“

„Mohu také něco povědět?“ ozval se uctivě hradní kaplan Soběbor. „Pokud by paní Anna doopravdy ďábla potkala a on ji pokoušel, dozvěděl bych se to. Jsem přece jejím zpovědníkem. Občas sice mívala v noci zmatené sny, ale byly to jen sny! To není nic, kvůli čemu by měla zasáhnout inkvizice.“

„Pokud jsem pochopil, výsledky dosavadního vyšetřování nepřinesly dosud nic, kromě svědectví dvou dívek. Ani jedné se však věřit nedá. Jedna si zjevně vymýšlela a má dcera, ač to říkám nerad, příliš pije. Nu, a pak o ďáblovi hovořil už jen ctihodný komtur Albin de Xamax. Jinak tady v severních Čechách nenajdete nikdo, kdo by ďábla viděl. Lidé se ho bojí, a proto o něm mluví, ale to všude v křesťanském světě. To ovšem přece neznamená, že tu je!“ pokračoval klidně Jaroslav z Rohozce. „Na tom se vyšetřování stavět nedá!“

Teď komtur johanitského řádu vybuchl. Zrudl a začal křičet, že do záležitostí víry nemá co mluvit nějaký obyčejný rytíř a jeho pochybný kaplan. A že je smrtelný hřích zpochybňovat moudré rozhodnutí Svatého otce v Římě, který sem poslal zkušeného exorcistu, protože papež je neomylný, a už to samo je důkazem, že v

severních Čechách ďábel řádí. Pak se obrátil na Bertholda z Mülhausenu se žádostí, aby jeho slova potvrdil.

„Rád bych," rozpažil exorcista ruce v bezmocném gestu. „Ovšem i já sdílím určité pochybnosti urozeného pána Jaroslava z Rohozce."

„A co soška Panny Marie, která se pravidelně ztrácela z turnovského chrámu?" namítl komtur. Nechápavě vrhl pohled na exorcistu, kterého přes dosavadní spory považoval za svého spojence.

„Jenže ta soška se zase vracela," upozornil Berthold z Mülhausenu. „Hodně jsem o celé věci přemýšlel. Je totiž velice neobvyklá. Kacíři, pohané nebo vyznavači ďábla se čas od času zmocní nějaké relikvie či liturgického předmětu a páchají s ním ohavnosti. Nikdy ho ale nevracejí zpátky na místo. Bůh sám by dal jistě znamení, pokud by se do jeho příbytku na oltář vrátil znesvěcený předmět. Jenže to v tomto případě neučinil. Jak si tedy můžete být jistý, že pro celou záležitost neexistuje jiné, rozumnější vysvětlení, které se inkvizice netýká?"

„Žádám, aby byla urozená paní Ludmila z Vartemberka vzata pod přísahu a vyslechnuta před inkvizičním tribunálem," navrhl po kratičkém uvažování komtur johanitského řádu. Hovořil s chladným soustředěním.

„Proč?" tvrdě se mu postavil Jaroslav z Rohozce.

„Víte přesně, co jí vaše dcera svěřila?" opáčil komtur Albin de Xamax. „Já to nevím. Jen z doslechu jsem se dozvěděl, že byla účastna ďábelského sabatu. Mám právo vědět, co ve skutečnosti zažila, protože si nemyslím, že bychom měli tuhle výpověď brát na lehkou váhu. Mnozí lidé pijí. Někteří pijí hodně. A přece nechodí světem a nevykládají, že je navštívil ďábel. Trvám na tom, abychom celou věc přísně vyšetřili. To je totiž naše zatím jediná hmatatelná stopa!"

„Vy si nedáte pokoj?" vrtěl káravě hlavou Jaroslav z Rohozce. „Jste jako honicí pes. Člověk by téměř řekl, že v tom shledáváte jakési uspokojení."

„Náš řád shledával vždycky uspokojení v povinnosti hájit pravdu Ježíše Krista," prohlásil hrdě komtur Albin de Xamax.

„Hezké! Ale co když vám jde o něco jiného?“ nedal se Jaroslav z Rohozce. „I já pocházím z rodu, v jehož erbu najdete lvici. Mám markvartickou krev, a proto mne napadá i jiné, prozaičtější vysvětlení. Až dosud jste totiž spíše než proti rejdům ďábla bojoval proti nám, Markvarticům!“

„Tohle nemusím poslouchat,“ rozkřikl se komtur johanitského řádu a vyskočil tak prudce, že povalil těžkou dubovou stolici, na které seděl.

„Můj hrad je ovšem střežený lépe než Valdštejn,“ podotkl jakoby mimochodem Jaroslav z Rohozce. „Hradní brána je zavřená a nikdo vás nepustí ven. Až ráno!“

Komtur johanitského řádu se dlouze zadíval na svého hostitele. Ludmilu z Vartemberka napadlo, že pokud by chtěl někdy někdo vědět, jak vypadají oči ďábla, pak by stačilo podívat se v téhle chvíli na komtura. Zle se pousmál a pomalu, aby mu každý rozuměl, prohlásil: „Mně stačí odjet až ráno. Teď odcházím do své komnaty a budu se modlit za vaši hříšnou duši, urozený pane z Rohozce. Žádám, aby zítra po obědě zasedl inkviziční tribunál. Přivedu další svědky!“

„Souhlasím, i když se přiznám, že jsem chtěl svou misi ukončit. Ale dobrá, zítra odpoledne bude poslední příležitost dokázat, zda tu mám opravdu ještě co dělat!“ souhlasil skoro bez uvažování exorcista Berthold z Mülhausenu, otřel si ústa do plátěného ubrousku a usmál se povzbudivě na Ludmilu z Vartemberka. „Pro vás to ovšem znamená, že se mezi námi ještě pár dní zdržíte. Všiml jsem si, že vás mají vaše děti velice rády. Bude se jim stýskat. Ovšem i exorcista má srdce!“

Ludmila z Vartemberka se na něj překvapeně zadívala. Nikdy o ničem podobném nemluvili. Dosud ho její rodinné starosti ani v nejmenším nezajímaly. Napadlo ji, že podává pomocnou ruku, aby se vyvázala z povinnosti přísedící inkvizičního tribunálu. Jenže věděla, že právě teď by to nebylo vůbec správné. Musí svému Oldřichovi ukázat, že ho dokáže zastoupit. Komtur zůstal stát u stolu a zvědavě naslouchal, co se z toho vyvine. Stále se zle mračil.

„Musí si zvykat. Jsou už veliké,“ odpověděla a snažila se tvářit statečně. Protože v sále vládla rozjitřená atmosféra, řekla si, že by

mohla hovorem o dětech tohle napětí zmírnit. Začala vyprávět, jak se spolu hádají o každou maličkost a jak její starší dcera dokáže toho mladšího srovnat.

„Až vyroste, měli by se jí rytíři vyhýbat," podotkl rohozecký kaplan, který se zjevně stejně jako ona pokoušel otupit ostří hádek. „Říkala jste, že se jmenuje jako vy. Neplete se to někdy, když na ni váš syn pokřikuje?"

„Ale vůbec ne," usmála se při té vzpomínce. „Já jsem Ludmila a mé dceři říkáme Liduška. Ovšem můj syn někdy nevyslovuje úplně čistě, a tak to zní spíše jako Lidutka."

„Lidutka… to zní pěkně," zasmál se komtur johanitského řádu. Už se trochu uklidnil a dokonce se zdálo, že je na chvíli ochotný vzít příslušníky erbu lvice na milost. Sedl si zpět ke stolu a napil se ze džbánu vody. „Jeden náš bratr se jmenuje Záviš. Podle vašeho syna by byl Závit… Povím mu to, až se vrátím do Dubu."

„Lidutka…," opakoval pomalu exorcista Berthold z Mülhausenu. Najednou zbledl a prudce vstal od stolu. Všem požehnal a s překotným chvatem zamířil ke dveřím ze sálu. Ostatní ho překvapeně sledovali. Jakmile za ním zapadly dveře, i oni se odebrali na lůžka. Pokud by byl u tohoto rozhovoru Oldřich z Chlumu, byl by pravděpodobně celý případ záhy jasný. Takhle však museli zemřít další lidé.

Večer nemohla Ludmila z Vartemberka usnout. Přemýšlela o hádce a také o tom, jaké svědectví může opatřit komtur johanitského řádu. Věděla, že se vždycky najde někdo, kdo je ochotný za peníze křivě svědčit. Kdyby tušila, jak se proti křivému svědectví bránit, něco by podnikla. Klidně by také podplatila někoho, kdo bude svědčit křivě. Jenže jaký by mělo smysl přivést svědka, který prohlásí, že on se s ďáblem nesetkal. Nebo odpřísáhne, že Vartemberkové nejsou ve spojení s Pánem temnot. To byla přece hloupost. Proti křivému obvinění před inkvizičním tribunálem neexistovala vlastně obrana. Tohle se jí honilo hlavou a usnula až k ránu.

Ještě před ranní mší odjel exorcista z Rohozce a nikomu nic neřekl. Podle svého slibu opustil hrad hned po mši se všemi svými

rytíři také komtur Albin deXamax. Výhružně ale upozornil, že se do oběda vrátí. Odjel také Jaroslav z Rohozce i se svým hradním kaplanem. Ludmila z Vartemberka zůstala sama.

Když se vzbudila, měla kruhy pod očima a bolela ji hlava.

Byla celkem ráda, že všichni odjeli. Zůstala na lůžku skoro až do oběda a odpočívala. Řekla si, že večer ji čeká těžký boj a musí proto nasbírat co nejvíce sil.

K obědu si vzala jen trochu ovoce a pak se vrátila do své komnaty. Neměla ve zvyku se během dne povalovat. V klášteře ji naučili, že zahálka je matkou hříchu a vede k zatracení. Jenže na lůžku bylo pěkně a zvláště dneska se tam cítila velice bezpečně. Neodstrojovála se, ale lehla si s předsevzetím, že to je jen na chvilku. Složila ruce pod hlavu a za chvíli začala dřímat. Právě se jí zdálo něco hezkého, když ji ze snění vytrhl svištivý zvuk a zadrnčení. Prudce otevřela oči a zadívala se vzhůru. Ve vrchní desce nebes, která zakrývala lože, byl zabodnutý šíp. Vyskočila a vrhla se k otevřenému oknu. Zahlédla ještě mihnout se stín postavy, která mizela v křovinách před hradbami. Polekaně ho sledovala a dostala strach. Pak jí ale došlo, že ji ten lukostřelec určitě nechtěl zabít. Vrátila se k lůžku a všimla si, že ratiště šípu je ovinuté kouskem pergamenu. Šíp nesl vzkaz. Přitáhla si k lůžku stolici, vystoupila na ni a šíp po kratším úsilí z prkna vytáhla. Rozvinula útržek pergamenu a rychle ho přelétla pohledem. Pak ho začala číst znovu, pomalu a pozorně.

Jakmile pergamen dočetla, přidržela ho nad plamenem svíce a počkala, až se změní v popel. Z dřevěné misky vyklopila na sůl sladkosti, popel nahrnula do misky a vysypala ho z okna. Pak šíp rozlomila na několik kusů a ty rovněž vyhodila ven do příkopu. Teprve pak se trochu uklidnila. Posadila se na lůžko, ruce složila do klína a uvažovala.

Odpolední jednání proběhlo rychle a bez vzrušených emocí. Berthold z Mülhausenu seděl uprostřed stolu v čele inkvizičního tribunálu ve svém černém hábitu a s konopným provazem zavěšeným kolem krku. Strnule zíral před sebe a na tváři se mu nepohnul ani sval. Odpovídal přesně a naučenými větami z inkvizičních regulí.

Ludmila z Vartemberka nemluvila vůbec, jak se ostatně od přísedící očekávalo. Neřekla nic ani ve chvílích, kdy svědkové, které přivedl komtur johanitského řádu, obvinili Marka z Vartemberka ze spojení s ďáblem. Neprotestovala dokonce, ani když grabštejnský hradní kaplan obvinil jejího manžela Oldřicha z Chlumu, že před lety úmyslně zmařil práci exorcisty a nechal osvobodit dívku, která byla ve spojení s ďáblem. Jaroslav z Rohozce rovněž nic neříkal. Seděl s nepřítomným pohledem na lavici u stěny, jako by se ho to celé vůbec netýkalo. I komtur Albin de Xamax byl nesvůj. Očekával prudké hádky a křik, dokonce si s sebou přivedl dva tucty ozbrojených rytířů, neboť si byl téměř jistý, že dojde i na meče. Ale nic z toho se nekonalo.

Svědkové, kteří dostali zaplaceno už předem, v poklidu odvyprávěli své lži, a ještě než se setmělo, vše se skončilo. Exorcista Berthold z Mülhausenu se rozhlédl a chladně se optal, zda to je vše. Pak vstal, všem jménem Svatého otce požehnal a prohlásil, že přítomným děkuje.

„To je vše?“ vyhrkl zklamaně komtur johanitského řádu.

„Ty věci jsou znepokojující,“ souhlasil exorcista. „Proto zítra odjedu do Říma, abych se poradil se zkušenějšími muži, než jsem já, nevědomý služebník Kristovy církve.“ I když to pronesl s důstojností svého úřadu, komturovi to znělo jako výsměch. Pochopil, že tím celá záležitost končí. A on s tím nemohl udělat vůbec nic. Stiskl jílec meče, až mu zbělela ruka. Přísahal, že se nevzdá. Tohle si nenechá líbit. Pomstí se!

Společná večeře se nekonala, protože ihned po skončení zasedání inkvizičního tribunálu se Jaroslav z Rohozce pohádal s komturem johanitského řádu tak, že na sebe vytáhli meče. Podařilo se je roztrhnout a pak se hosté rozešli do svých komnat. Na hradě zavládlo ponuré, téměř zlověstné ticho.

Když se ráno začali lidé scházet na mši do hradní kaple na Rohozci, zjistili, že pan Jaroslav zmizel. Zmizela i Ludmila z Vartemberka.

Část druhá
OLDŘICH

XV. KAPITOLA

Z Moravy se Oldřich z Chlumu vracel domů předčasně. Původně měl zůstat se svým králem až do podzimu. Ale na svátek svatého Vavřince dorazil do Olomouce posel se zprávou, že Svatý otec posílá do severních Čech na žádost komtura johanitského řádu zkušeného inkvizitora. Přemysl II. Otakar, který tam právě se svým dvorem pobýval, zuřil až do rána. Pak si povolal Oldřicha z Chlumu a nařídil, aby se okamžitě vrátil a jeho jménem zasáhl.

„V mém království nebude poroučet papež. A nechci tu ani inkvizici! Musíš to ovšem udělat šikovně," poroučel král stroze. „Musíš inkvizitorovi zabránit, aby kohokoli obvinil, ale nesmíš přitom pohněvat papeže. Komtura johanitského řádu bych nejraději nakopal, ale i ten musí mít pocit, že jsem vyšel zájmům jeho řádu vstříc, rozumíš? A ještě něco, dej si pozor na Vartemberky! Donesly se mi jisté znepokojivé zvěsti. Prý se chystá povstání proti mému královskému majestátu. Nerad bych, aby se v severních Čechách znovu válčilo."

Oldřich z Chlumu přikývl. Zpráva o povstání ho nesmírně překvapila a příliš jí nevěřil. Byl však za léta služby pro českého krále zvyklý i na nemožné úkoly. Panovník mu svěřoval ožehavá poslání, v nichž šlo mnohdy o krk, ale Oldřich z Chlumu si vždycky dokázal poradit. Přemysl II. Otakar tohle dobře věděl a plně mu důvěřoval. Jako snad žádnému jinému ze svých velmožů.

Slyšení skončilo a Oldřich z Chlumu se chystal panovníka opustit, ale Přemysl II. Otakar ho ještě chvíli zdržel. Pokynul mu, aby přistoupil blíže, a důvěrně dodal: „Dej si veliký pozor na toho inkvizitora! Jistě víš, že mám v Římě člověka, kterému platím, aby mi posílal zprávy. Od něj jsem se dozvěděl, co se v severních

Čechách chystá. Varoval mne. Toho inkvizitora dobře zná. Je z vlivného a bohatého rodu. Jeho otec byl kardinálem pro věci víry, ale před měsícem zemřel. Jeho bratranec je dokonce nejvyšším inkvizitorem. Patří mezi muže, kterých se v Římě všichni bojí. Je vlivný a má čisté ruce. To mu dává v Římě sílu. Kdo ví, co se chystá! Buď opatrný. Tak významný muž nejede do severních Čech pro zábavu. Pokud nezapálí v mém království pár hranic, bude se to v Římě určitě považovat za jeho osobní neúspěch! Ovšem pokud je zapálí, budu to za tvůj neúspěch považovat já. Doufám, že mi rozumíš?“

Ještě téhož dne opustil Oldřich z Chlumu se svými pomocníky panošem Otou a velitelem Divišem Olomouc. I když bylo parné léto, postupovali rychle, a tak již za týden minuli Sobotku a nedaleko cisterciáckého kláštera na Hradišti překročili Jizeru.

„Za chvíli jsme doma,“ liboval si Oldřich z Chlumu. Přitáhl koni otěže a družina v pláštích s erbem českého krále zpomalila. Vztyčenou rukou ukazoval přes vršky stromů na oblý kopec, na němž se v dálce rýsovaly obrysy hradu Bezděz. Miloval ten pohled a o Bezdězu hovořil skoro se stejnou něhou jako o své rodině. Jeho žena Ludmila se smíchem říkávala, že Bezděz je jeho třetí dítě.

Záhy odpoledne dorazili do Bělé. Všude panoval čilý stavební ruch. Ani letní vedro práce nezpomalilo, všichni se snažili stihnout toho co nejvíce. Král tohle městečko osadil kolonisty teprve nedávno a noví měšťané spěchali, aby měli domy do zimy pod střechou. Na ostrohu na konci rynku stál dřevěný dvorec královského rychtáře. K němu Oldřich z Chlumu se svou družinou zamířil.

Vrata byla otevřená, ale žádný strážný u nich nehlídal. Vjeli dovnitř a zastavili před maštalí. Dvůr byl zcela opuštěný, jen pod přístřeškem se zásobami sena ležel čeledín. Chrápal, ale právě se vzbudil a rukou odháněl mouchy, které mu dotěrně bzučely kolem obličeje. Oldřich z Chlumu dostal vztek. Takhle to vypadá, když je pryč. Seskočil, hodil otěže jednomu z vojáků a rázným krokem zamířil k velkému dřevěnému srubu, v němž bydlel rychtář Hejcman. Rázně vstoupil a našel rychtáře nataženého na lavici. Rovněž spal.

Hejcman rozmrzele pootevřel oči, ale sotva svého pána poznal, vymrštil se. Začal cosi koktat, Oldřich z Chlumu ho však

neposlouchal. Naštvaně mu oznámil, že ho doprovodí na Bezděz a tam může očekávat přísný trest.

„Když celý den bylo takové vedro," omlouval se poděšený rychtář. Na okamžik se zarazil a pak dodal: „Potkal jste posla z hradu, urozený pane?"

„Nejel asi jinou cestou. Stalo se něco?"

„To já nevím," pokrčil rychtář rozpačitě rameny. „Projel tudy ráno. Řekl mi jen, že ho urozená paní Ludmila posílá pro vás na Moravu. Prý je to naléhavé."

Oldřich z Chlumu se otočil a rychle zamířil zpátky na dvůr. Na prahu se ještě zastavil a upozornil, že na potrestání rychtáře samozřejmě nezapomněl, ale prozatím ho odkládá. Pak zmizel a dveře za sebou rázně zabouchl. Hlasitě křikl na své vojáky, aby mu přivedli koně, že hned pokračují dál.

„Doma se něco stalo," vysvětloval znepokojeně svým pomocníkům. Opustili pohodlnou kupeckou cestu, která vedla od Bělé do Doks, a pokračovali úzkou lesní stezkou. Tudy to bylo na hrad nejblíže. Minuli mýtinu, na níž pracoval uhlíř, a odbočili do prudkého svahu. Cesta byla kamenitá a strmě stoupala k hradbám. Sesedli a poslední úsek koně raději vedli za otěže. Vynořili se vedle první brány. Byla otevřená a u ní stáli dva strážní. Sotva poznali Oldřicha z Chlumu, přiložili dlaně k ústům a začali směrem nahoru k dalším bránám volat, že přijíždí hradní pán.

„Nechte toho," přísně je napomenul velitel Diviš. „Co se děje?"

„Nic…," vrtěl hlavou překvapeně strážný. Po očku se ohlédl, zda ho u dalších bran slyšeli. Měli takovou dohodu, že ti dole varují ostatní, pokud by se něco dělo.

„Kde je má žena?" netrpělivě na něj houkl Oldřich z Chlumu a vyšvihl se do sedla.

„Nevíme… Ale na Bezdězu není."

Popohnal koně a začal stoupat strmou stezkou, která vedla podél hradeb. U dalších bran se otázkami ani nezdržoval. Hnal koně nemilosrdně vzhůru. Teprve u čtvrté brány seskočil a hodil otěže strážnému. Tady se cesta stáčela a vedla po odvrácené straně ostrohu. Byla strmá a na jednom místě poškozená, protože se tu nedávno pod plně naloženým vozem utrhl kus skály a vůz se i s volským

spřežením a kamennými kvádry zřítil dolů. Dělníci právě přístup do hradu rozšiřovali a zpevňovali. Oldřich z Chlumu předpokládal, že po svých zvládne zbytek cesty rychleji.

U poslední páté brány na něho čekal komoří. Ukláněl se a vyjadřoval povinnou radost nad tím, že se pán vrací tak brzy. Ale Oldřich z Chlumu ho neposlouchal. Dlaní setřel pot z čela a zadýchaně vyštěkl, aby mu raději pověděl, co se děje a kde je jeho žena Ludmila z Vartemberka.

„Urozená paní hrad před několika dny opustila. Odjela kamsi k Turnovu. Možná na Rohozec. Ale je zcela v bezpečí," vysvětloval překotně komoří. Poslušně klusal vedle Oldřicha směrem k paláci a přitom vykládal: „Je s ní totiž papežův exorcista a také komtur johanitského řádu. Odjel i písař Wolfgang. Urozená paní Ludmila mi ovšem o svých plánech nic bližšího neprozradila. Vím však, že se v kraji objevil ďábel a ona se účastní vyšetřování. Ovšem…"

„Ovšem co?" vyhrkl netrpělivě Oldřich z Chlumu. Normálně býval klidný, měl vyrovnanou a trpělivou povahu, pouze v jediné situaci býval útočný. To když šlo o Ludmilu nebo jeho děti.

„Něco se zřejmě pokazilo," polekaně drmolil komoří. Stoupali posledním strmým úsekem k purkrabskému paláci a komoří se za tu chvíli zadýchal mnohem víc než jeho pán, i když ten už měl za sebou výstup k poslední bráně. Oldřichovi z Chlumu bylo téměř čtyřicet let, ale stále to byl rytíř v plné síle. Měl příjemnou tvář s chytrýma očima, bradu mu lemovaly krátce zastřižené vousy, které však nedokázaly zakrýt jemné vrásky kolem úst. Byl vysoké urostlé postavy a věk jako by ještě přidal na jeho důstojném vzhledu. Nebyl už sice žádný mladík, ale bylo by hrubým omylem podceňovat ho. Mnoho soupeřů se příliš často dalo ukolébat jeho věkem, jenže při boji s mečem v ruce se mnohem mladší rytíři většinou potázali se zlou. Oldřichovi nadělil Bůh do vínku sílu a vytrvalost.

Panoš Ota ze Zástřizlí občas tvrdil, že on je na tom podobně, protože v boji je skoro stejně tak dobrý jako jeho pán. Velitel Diviš to obvykle posměšně komentoval, že to se přece nedá srovnávat. Jejich pán prokazuje své kvality při pronásledování zločinců, zatímco panoš Ota dobýváním ženských suknic. Ale na svého přítele si Diviš nikdy nepřišel. Ota ho pobaveně odbyl: „Milý Diviši, jen potvrzuješ

moje slova. S mečem v ruce zvítězíš nad rytířem rychle, ale víš ty, co dá práce zvládnout ženskou? Někdy to trvá celou noc…“ Podobně žertovali často, ale jen zřídka před svým pánem. Oldřich z Chlumu byl sice rytíř, ale byl také vzdělaný a kultivovaný. Nesnášel hrubosti prostých vojáků.

„Ano, něco se pokazilo,“ opakoval zadýchaně komoří a po boku Oldřicha z Chlumu stoupal k dřevěnému můstku, kterým se vcházelo do purkrabského paláce. „Dneska ráno na hrad dorazil voják z družiny, která urozenou paní Ludmilu doprovází. Nařídila, abych pro vás hned někoho poslal. Jenže posla jste nejspíše minul… No ale chvála Bohu, jste tady!“

„Ten voják, který vzkaz od mé ženy přinesl, říkal ještě něco?“

„Vůbec nic.“

„Kdo je to? Chci s ním mluvit.“

„Mladý Bogata. Ale mluvit s ním nemůžete. Hned se zase vydal zpátky. Prý na Valdštejn nebo na Rohozec,“ vykládal s přehnanou ochotou komoří. Prošli dveřmi zdobenými kamenným portálem a ocitli se ve velkém sále. Tady bylo příjemné chladno. Oldřich z Chlumu komořímu nařídil, aby se postaral o jeho družinu a nechal připravit čerstvé koně. Za chvíli budou pokračovat dál. On i jeho pomocníci. S sebou chce dva tucty vojáků. Všichni budou v plné zbroji, jako by jeli do války.

Pak Oldřich z Chlumu zamířil ke schodům. Vyběhl do patra a vstoupil do komnaty, která byla vyhrazená jeho dětem. Malá Ludmila a Oldřich hráli šachy a jejich chůva seděla u okna a zašívala chlapeckou halenu. Jakmile se Oldřich objevil na prahu, Ludmila vyskočila tak překotně, že porazila stolek, na kterém ležela deska s figurkami. Ty se rozlétly po dlaždicích. S otevřenou náručí se mu vrhla kolem krku.

„Ten stolek zvrhla schválně,“ žaloval malý Oldřich. „Jinak by prohrála.“ Klekl si a sbíral figurky. Přitom vykládal, že si naštěstí pozici pamatuje a postaví ji do původní podoby.

„Nepamatuješ,“ ohradila se ihned Ludmila. Měla dlouhé plavé vlasy a byla podobná své matce. Její bratr Oldřich byl o tři roky mladší, měl kulatý, ještě dětský obličej a na svůj věk vysokou postavu. Nevšímal si jí a rychle stavěl figurky na šachovnici.

Ludmila se vymanila z otcovy náruče a začala se s bratrem hádat, že tak pozice nevypadala. Než stačil Oldřich z Chlumu zasáhnout, vrhli se na sebe. Ludmila byla starší a většinou dokázala v šarvátkách nad bratrem vítězit. I když vypadala křehce, nebyla jako většina jiných dívek. Milovala jízdu na koni, střelbu z luku a Diviš ji dokonce tajně učil zacházet s mečem. Zato ručním pracím se vyhýbala, jak jen mohla.

„Tak dost!“ okřikl je jejich otec, shýbl se a popadl je za límce. Nechali se roztrhnout celkem rádi. „Co to do vás vjelo?“ vyčítal jim. „Odkdy se rytíř pere s urozenými dámami?“

„S urozenými dámami ne, ale s ní jo,“ zadýchaně vykládal malý Oldřich. Zvláště když mluvil rychle, trochu ještě šišlal.

„On rytíř není a nikdy nebude. To spíše já,“ vykládala stejně zadýchaně Ludmila a nenápadně šťouchla do svého bratra loktem. Oldřich z Chlumu jí dal něžný pohlavek, který byl více než symbolický, ale jeho dcera se ihned ohradila, odkdy bije rytíř urozené dámy.

„Teď nemám čas ti to vysvětlovat,“ snažil se Oldřich z Chlumu tvářit přísně. Vzápětí zvážněl: „Přišel jsem vás jen pozdravit, ale hned zase odjíždím.“

„Proč?“

„A to mám poslouchat ty vaše věčné hádky?“

„To ona si začíná!“

„On!“

Protože se oba začali zase pošťuchovat, zvedl Oldřich z Chlumu významně prst. Oba okamžitě ztichli, protože tak zněla dohoda. Pokud otec zvedl prst, znamenalo to, že veškerá legrace jde stranou. Láskyplně se usmál, s nimi byl šťastný. Pak se optal: „Než maminka odjela, neřekla vám, co hodlá udělat?“

„Neřekla, ale my to stejně víme,“ odpověděla malá Ludmila pyšně. Pokud šlo o něco důležitého, jako starší hovořila obvykle za oba. „Bude vymítat ďábla.“ Malý Oldřich souhlasně přikyvoval.

„Tati, co je to úd?“ pokračovala zvědavě malá Ludmila. Chůva u okna pohoršeně odložila práci a přísně se na obě děti zadívala, ale mlčela. Gestem ruky naznačovala, že za to ona nemůže.

„Kdes to slovo slyšela?“ zamračil se i Oldřich z Chlumu. V duchu dostal zlost na vojáky své hradní posádky.

„Ta paní říkala, že ho měl ten ďábel, co s ní obcoval,“ vysvětloval malý Oldřich. „Tati, co je to obcovat?“

„Jaká paní?“ se zájmem ho zpovídal jeho otec Oldřich. Okamžitě pochopil, že se od svých dětí přece jen něco důležitého dozví. Posadil se na podlahu a obě děti se k němu okamžitě přitulily. Pak mu začaly vyprávět, že za maminkou přijela na návštěvu nějaká paní a ony, opravdu jen čirou náhodou, aniž by to vůbec zamýšlely, slyšely všechno, co si s maminkou povídala. Skoro věrně slovo od slova Oldřichovi z Chlumu tlumočily slova oné paní. O chvíli později Oldřich z Chlumu od komořího zjistil, že to byla Anna z Rohozce. A také se dozvěděl, že ta dívka hrad za podivných okolností opustila a že ji pak začal její otec hledat. Jak to ale dopadlo, to komoří nevěděl. Bogata, který přinesl poselství paní Ludmily, prý však naznačil, že Anna z Rohozce zmizela.

A ještě jednu zajímavou věc se Oldřich z Chlumu dozvěděl, než s družinou Bezděz opustil. Zastavil ho hradní kaplan Vít a v rychlosti ho informoval o návštěvě komtura johanitského řádu. „Strávili jsme spolu spoustu času na modlitbách,“ vykládal hradní kaplan. „A při té příležitosti mi pověděl o tom, že se z turnovského chrámu z oltáře ztrácí soška Panny Marie. Ztrácí a zase se tam vrací.“

„Ta, co ji věnovala má žena?“

„Přesně ta,“ přikývl kaplan Vít. „Protože si komtur myslí, že ta soška nějak souvisí s řáděním ďábla, požádal Svatého otce v Římě, aby sem vyslal exorcistu. Jmenuje se Berthold z Mülhausenu a je inkvizitorem. Představte si tu náhodu, je také přítelem našeho písaře Wolfganga. V mládí spolu navštěvovali stejnou školu. Víc nevím, urozený pane. Snad jen ještě to, že komtur obviňuje celý markvartický rod, a především Vartemberky, že proti ďáblovi nebojují tak, jak by se na křesťany slušelo. Dokonce je začal obviňovat, že jsou s ním ve spojení. A obvinil i vás, urozený pane, že jste o zmizení sošky Panny Marie věděl, ale nic proti tomu nepodnikl.“

„Byla přece na opravě v Liberci,“ bručel rozmrzele Oldřich z Chlumu. „A o jiném mizení mne komtur neinformoval. Jen o tom

jednom, a to se přece vysvětlilo. Ani kněz Petr z Podůlší mi nic neřekl. A to byl na Bezdězu nedávno.“ Rychle uvažoval Jak tyhle věci spolu souvisejí a v jakém nebezpečí může být v tomhle okamžiku jeho Ludmila. Celkem snadno dospěl k přesvědčení, že to může být vážné. Pokud někdo začal riskantní hru, do níž zatáhl ďábla, nebude se rozpakovat použít žádné násilí.

„Hájil jsem vás! Všechno tohle jsem komturovi vysvětloval,“ pokračoval hradní kaplan Vít uraženě. „Ale mávl jen rukou a prohlásil, že je přece logické, že nadržujete Vartemberkům. A já že nadržuji vám. Pak už se k téhle věci nevrátil. Je to divný člověk!“

„Štěstí, že jsem se vrátil,“ souhlasil Oldřich z Chlumu a křikl na Diviše, aby se neloudal a aby se oddíl připravil k odjezdu.

„Vlastně ještě něco vám musím povědět,“ zadržel ho ještě hradní kaplan Vít. „Papežův exorcista jmenoval vaši ženu přísedící inkvizičního tribunálu.“

„Ona je teď pomocnicí inkvizice?“ opakoval nevěřícně Oldřich z Chlumu.

Hradní kaplan mlčky přisvědčil.

Za chvíli už Oldřich z Chlumu se svou družinou sjížděl po strmé stezce podél hradeb Bezdězu dolů. Vojáci jeli s rozvinutými zástavami českého krále. Čekalo je totiž nesmírně složité poslání, a pokud měl Oldřich z Chlumu uspět, musel se plně opřít o autoritu svého panovníka. Tiše doufal, že mu to bude něco platné. Hodně záleželo na tom, jaké úmysly má inkvizitor ve skutečnosti.

V jiné situaci by si Oldřich mohl myslet, že jde o obvyklou politickou intriku, jejímž smyslem je posílit vliv papeže. Nechápal ovšem, proč se jeho Ludmila stala přísedící inkvizičního tribunálu. To mu do podobné mocenské hry nezapadalo.

A ještě méně se mu líbilo, co mu o exorcistovi prozradil jeho panovník.

Během cesty k Jizeře se Oldřich z Chlumu zastavil se svou družinou na Vartemberku a tam se dozvěděl, že mladý pan Marek odjel na hrad Valdštejn, protože ho kdosi obvinil z účasti na ďáblových sabatech. To už bylo vážně. Velice vážné.

Zbytek cesty jela celá družina cvalem. Oldřich z Chlumu pospíchal, protože měl strach. Teď už nepochyboval, že jeho žena Ludmila je v nebezpečí. Možná smrtelném.

XVI. KAPITOLA

Družina Oldřicha z Chlumu odbočila před Turnovem z pohodlné kupecké cesty, přebrodila Jizeru a pokračovala řídkým listnatým lesem ke Všeni, malé vesničce ukryté v mělké proláklině mezi skalami. Ze Všeně pocházel Pokrata, jeden z vojáků jeho družiny. Tahle vesnička ležela stranou všech cest a během roku do ní nezabloudila živá duše.

„Ve Všeni zůstaneme," oznámil Oldřich z Chlumu svým pomocníkům.

„Pokud vím, není tu ani šenk, natož nějaký zájezdní hostinec," upozornil panoš Ota.

„A tudíž ani žádná sklepnice," dodal s nevinným výrazem velitel Diviš. Panoš Ota jen zakroutil hlavou, jako by chtěl říci, kdy konečně dostane hřmotný velitel pánovy družiny rozum. Pravda byla, že Otu dříve považovali za neodolatelného svůdce, ale poslední dobou byl své pověsti hodně dlužný. Zůstala mu vlastně jen jedna milenka. Pokud měl čas, jezdíval do Mělníka za lékárnicí Vojtkou, kterou měl opravdu rád a bylo mu s ní dobře. Byla však bohužel vdaná, i když manžela už několik let neviděla. Ve společnosti o svých milostných spádech více mluvil, než aby po nich opravdu toužil.

„Postavíme tábor," rozhodl Oldřich z Chlumu. „Tady budeme pěkně za větrem. Chvíli bude trvat, než se zpráva o nás roznese po okolí. Nechci, aby se všude hned vykládalo, že jsem se tu objevil i s celým vojenským oddílem. Čím později se o nás naši nepřátelé dozvědí, tím lépe. V případě onoho inkvizitora by bylo nejlepší, kdyby se o nás nedozvěděl vůbec. A ještě něco. K čemu by nám byl zájezdní šenk, když stejně dneska nebudeme spát?"

„Taky mne to už napadlo," povzdechl si panoš Ota. Pak se obrátil na velitele Diviše a se stejně nevinným výrazem se ho optal, zda to napadlo i jeho.

Diviš, aby si nezadal, přisvědčil. Bylo mu jasné, že jde o paní Ludmilu, ale víc o tom neuvažoval. Byl zvyklý svědomitě plnit příkazy svého pána. Kdysi se chtěl vyrovnat Otovi a několikrát se pokusil pátrat samostatně, ale až na výjimky se to vždycky nějak zvrtlo a vyšetřování obvykle jen zkomplikoval. Bral to jako svůj vojenský úděl a příliš se mu nebránil. Nahlas by to ovšem nikdy nepřiznal.

„Já věděl, že tě to taky napadne," přikývl vstřícně panoš Ota. „Proč?"

„Co proč?" zabručel Diviš. Pochopil, že si z něj panoš Ota už zase utahuje.

„No proč tě to napadlo?" útočil jeho přítel dobromyslně.

„Proč?" opáčil protáhle. „Protože sis ze mě dneska ještě ani jednou neudělal legraci. Za chvíli bude večer. Já věděl, že to nevydržíš…"

„Nechte těch hloupostí," napomenul je Oldřich z Chlumu, ale neubránil se úsměvu. Ti dva byli jeho druhá rodina a s nikým mu nebylo při práci tak dobře jako s nimi. Kromě toho se na nikoho jiného nemohl spolehnout tak bezvýhradně jako na ty dva. Kolikrát už mu zachránili život. A kolikrát on jim. Měli zásluhy na téměř všech jeho vyšetřovatelských úspěších.

„Jde o mou ženu," pokračoval důrazně a úsměv zmizel z jeho rtů. „Ale tentokrát hrajeme doopravdy o čas. Možná o hodiny. Dneska nepůjde spát vůbec nikdo. Teď rozdělím úkoly a po půlnoci se tu zase všichni sejdeme."

„Platí to i pro naše vojáky?" optal se velitel Diviš.

Oldřich z Chlumu přikývl a na vysvětlenou upozornil, že tentokrát bude pátrat všechno, co má ruce, nohy a hlavu.

„Tak to byste možná měl některé naše vojáky téhle povinnosti zprostit, protože většina má jen ruce a nohy," neodpustil si panoš Ota a nevinně pošilhával po Divišovi.

„Tak dost!" rozzlobil se Oldřich z Chlumu. „Už žádné hlouposti! Ty sice možná hlavu máš, Oto, říkám možná, jenže honí

se ti v ní jenom samé hlouposti. Dneska večer nám stejně budou užitečnější ruce a nohy. A pak ještě zadek, protože neslezete ze sedel. A ještě něco! Dokud nebude má Ludmila v bezpečí, zakazuji hloupé žertování, jasné?“

Jindy by se panoš Ota optal, zda chytré je povolené, ale tentokrát mlčel. Pochopil, že věc je opravdu vážná. V případě rodiny nebyla s jeho pánem řeč. Pokud by se Ludmile z Vartemberka opravdu něco stalo, vyčítal by si to panoš Ota až do smrti, protože ji měl velice rád. Podíval se na Diviše a kývl na znamení, že protentokrát vyhlašuje klid zbraní.

Velitel družiny rovněž nepatrně přikývl. Když se tvářil soustředěně, vypadal kvůli jizvě na své tváři jako pobuda, kterému je lépe z cesty uhnout. Díky své tváři slavil Diviš úspěchy při vyšetřování především mezi lupiči a podobnou čeládkou, mezi niž se snadno vetřel. Panoš Ota na to nikdy nezapomněl upozornit s dovětkem, že on je pro změnu nejužitečnější mezi krásnými ženami a statečnými rytíři. Diviš podobné provokace Otovi nevyvracel. Pamatoval si však dobře, že to byl on, kdo Otovi zachránil na poslední chvíli život, když upadl do zajetí jednoho z oněch rytířů, mezi kterými byl údajně tak užitečný. A do zajetí se panoš Ota dostal jen proto, že se dvořil jeho krásné dceři. Stalo se to shodou okolností nedaleko, v jednom dvorci poblíž Dubu na panství johanitské komendy. Na tuhle akci byl Diviš mimořádně hrdý. A měl opravdu důvod.

Oldřich z Chlumu se odmlčel a chvíli přemýšlel. Postřehl však pohledy, jimiž se jeho pomocníci domlouvali. Křikl na vojáky své družiny, aby připravili tábor a přinesli mu lahvici medoviny. Věděl, že mezi zásobami, které si přivezli, určitě bude, protože komoří i velitel Diviš věděli, že to je jeho oblíbený nápoj. Se svými pomocníky se posadil na ztrouchnivělý kmen padlé višně.

„První věc, kterou musíme udělat, je získat co nejvíce zpráv. Kde kdo v tuhle chvíli je, co se tu dělo v posledních dnech a co se tu dělo v posledních měsících. Zda se někde objevil ďábel, koho posedl a komu ublížil, kdo ví o mizení sošky Panny Marie z turnovského chrámu, kde v okolí zemřel za podivných okolností nějaký člověk a co se kde ztratilo anebo objevilo. A samozřejmě chci vědět, co dělá

papežův exorcista. Takže budeme postupovat jako obvykle," vysvětloval Oldřich z Chlumu. Od jednoho z vojáků si vzal hliněnou lahvici, odzátkoval ji a přičichl. Sladkohořká vůně medoviny mu vždycky pomohla soustředit se. Napil se a pak se obrátil na velitele Diviše, zda se náhodou nezná pokud možno dobře s nějakými vojáky či služebníky v posádkách na Valdštejně a Rohozci.

„Tady v okolí nenajdete hrad, tvrz nebo dvorec, kde by nežil muž, který pode mnou nesloužil ve vojsku, ať již za našeho vznešeného krále Přemysla II. Otakara, anebo ještě za jeho otce Václava I. blahé paměti," odpověděl vážně velitel družiny. „Vím, kam se obrátit, abych se něco dozvěděl. Samozřejmě důvěrně. Takové zprávy mají největší cenu. Oba hrady patří příbuzným paní Ludmily. Jsou markvartické."

„Nevím, zda to je v našem případě výhoda," přikývl Oldřich z Chlumu, napil se ještě jednou a lahvici podal Divišovi. Přitom rozvíjel svůj plán: „Dále by mě zajímalo, co se říká mezi lidmi o řádění ďábla. A o podobných věcech se obvykle mluví kde?"

„V šenku," doplnil ihned panoš Ota. V hostincích se daly zjistit potřebné zprávy nejrychleji. Často sice nebyly přesné, ale pro základní orientaci stačily. Tohle bývala jeho práce.

„Znáš tady v okolí nějaký šenk, kam se můžeš obrátit?" optal se Oldřich z Chlumu. Ale než stačil Ota otevřít ústa, ozval se velitel Diviš: „Tady v okolí nenajdete jediný šenk nebo zájezdní hostinec, kde by nepracovala sklepnice nebo šenkýřka, která nesloužila pod naším panošem Otou." Se ctnostným výrazem upil medoviny a lahvici podal Otovi.

Oldřich z Chlumu to nijak nekomentoval a hned pokračoval: „A dále, naši vojáci propátrají krajinu od skalního bludiště až k Turnovu a Rohozci. Všude se budou vyptávat. Diviši, přiveď sem Pokratu."

Sotva velitel vyskočil a odběhl, optal se panoš Ota, proč jemu žertovat zakazuje a Diviše neokřikl.

„Proč bych ho okřikoval?" podivil se vážně Oldřich z Chlumu. „To, co řekl, žádný žert není, ale pravda."

„Není to pravda," bránil se rezolutně panoš Ota. „Ty sklepnice a šenkýřky nesloužily totiž vždycky jen pode mnou, ale i…"

„A dost!“

Diviš přiváděl hubeného vojáka. Pocházel z téhle vesnice, a proto znal dobře okolí.

„Tvůj úkol bude jasný,“ oznámil mu Oldřich z Chlumu. „Každý voják navštíví jednu nebo dvě vesnice. Ty vybereš, které to budou. Musí ležet u hlavních cest a brodů. Na takových místech, kudy chodívají lidé. Každému členovi mé družiny přesně popíšeš, jak se dostane tam, kam ty určíš. Chci zjistit, kterými vesnicemi projela má urozená manželka Ludmila, její bratr Marek z Vartemberka, papežův exorcista, náš písař Wolfgang a případně i jiní urození rytíři či preláti. Budeš si to pamatovat?“

Pokrata přikývl a okamžitě zamířil zpátky k hloučku vojáků. Důležitě jim začal vykládat, co mají udělat.

„Do půlnoci ať jste všichni zpátky!“ křikl za ním ještě velitel Diviš. Oldřicha z Chlumu se zdvořile optal, co bude zatím dělat on.

„Široko daleko nenajdeš královské město, kde by nebyl v úřadě rychtář, který pode mnou nesloužil. No, abych byl přesný, většina mi nesloužila, ale některým jsem pomohl. Mimo jiné i turnovskému rychtářovi. Zajdu za ním na kus řeči,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu, který přes vážnost situace přijal způsob žertování svých pomocníků. Vstal a rukou si čistil lem pláště, na kterém se zachytily hnědavé úlomky ztrouchnivělého dřeva.

Panoš Ota cválal na koni listnatým lesem zpátky k Jizeře. Přemýšlel, do kterého šenku zajede. Popravdě řečeno, příliš jich v okolí neznal. A co se týkalo sklepnic, pokud by měl zvládnout všechny, které mu vyčítal jeho pán, musel by prožít nejméně tři životy. Když býval mladší, pověst svůdníka si pečlivě pěstoval, jenže poslední dobou ho to pomalu přestávalo bavit. Bylo mu už téměř třicet let a v očích společnosti patřil mezi zralé muže. Vypadal však stále mladě. Nosil trochu výstřední šaty podle německé módy a vlasy si upravoval po vzoru svobodných mladíků. I když to byl s ohledem na jeho věk nesmysl, ponechal si titul panoše, což byl původní úřad, který u Oldřicha z Chlumu zastával.

Byl rytíř a během svého života dokázal zvítězit v řadě turnajů. Ovšem turnaje, to nebyla jen klání na kolbišti. Pravidelně se jich jako

diváci účastnily zámožné a urozené vdovy a mnohé si mezi mladými a urostlými rytíři hledaly nového manžela. Někteří chudí rytíři se jen z toho důvodu zúčastňovali turnajů. Netoužili získat vavřínový věnec vítěze, chtěli si najít zámožnou nevěstu. Co na tom, že byla třeba o dvacet let starší? Zajistila jim postavení a majetek.

Ota ze Zástřizlí byl také chudý, ale něco takového za štěstí nepovažoval. Dostal už několik nabídek k sňatku, některé dokonce nesmírně výhodné, ale všechny zdvořile odmítl. Jednou z vdov, které se o něj před lety ucházely, byla i Markéta ze Skály, která vlastnila hrad nedaleko odtud na opačné straně skalního bludiště. Nevypadala dokonce vůbec zle a Ota se mohl stát pánem slušného majetku. Jenže po ničem takovém netoužil. Miloval svobodu a dobrodružství.

Teprve když dorazil na břeh Jizery, napadlo ho, kam se obrátit. V kterém šenku se dozví nejvíce? Tam, kde bude hodně hostů, nejen místních, ale pokud možno i z okolních vesnic. Zatímco panoš Ota si šenk vybíral obvykle podle toho, jak vypadala tamní sklepnice, vesničané měli jiná měřítka. Chodili tam, kde se čepovalo dobré pivo. Panoš Ota věděl, že ze všech piv má v okolí nejlepší pověst svijanské. Pokud si pamatoval, sklepnice ve Svijanském Újezdu byla navíc celkem pohledná.

Sevřel boky koně a vjel do řeky. Teď v létě bylo v Jizeře vody stěží po kolena. Rychle ji přebrodil a pohodlně cválal po kamenité cestě k nízkému návrší. Do Svijanského Újezdu to byla nejvýše půlhodina jízdy. Nemusel spěchat. Na polích se ještě pracovalo. Dívky v plátěných košilkách sbíraly požaté obilí a vázaly ho do snopů. Byly kypré, opálené, zpocené a dychtivé. Vesele na sebe pokřikovaly, a když projížděl kolem nich, prohlížely si ho s bezostyšnou touhou. Letní večery vždycky podněcovaly milostnou fantazii. Touhu pocítil i panoš Ota. Popohnal koně a snažil se vybavit si, jak se vlastně ta sklepnice jmenuje. Nemohl si ale za živého Boha vzpomenout. Přesně si však pamatoval, že má půvabnou pihu pod levým ňadrem. Řekl si, že by si měl ověřit, zda si tenhle detail pamatuje správně. To mu zvedlo náladu. Rozpustile křikl na svého koně, aby se neloudal, že je ještě čeká práce. Hnědák se po něm ohlédl a Otovi se v tu chvíli zdálo, že se tváří stejně jako velitel

Diviš. V jeho výrazu četl: „Kdy, můj pane, dostanete konečně rozum?“

Šenk byl, jak panoš Ota předpokládal, nabitý k prasknutí. Po horkém dnu přišlo vychlazené pivo všem lidem k chuti. U stolů seděly i vesničanky, a protože se dovnitř všichni hosté nevešli, ti mladší posedávali na dvoře. Ota se protlačil davem k sudům, které stály v rohu místnosti. Šenkýř i jeho dcera měli plné ruce práce. Sotva však dívka Otu zahlédla, zvedla hlavu, usmála se a přikývla na znamení, že ho vidí a aby byl trpělivý. I když byl Ota zvyklý, že mu dívky nadbíhají, tahle se chovala s takovou samozřejmostí, jako by předpokládala, že sem nepřišel kvůli ničemu jinému, než aby se s ní pomiloval. To ho trochu otrávilo. Líbilo se mu, pokud dívka dělala alespoň v rozumné míře drahoty. Znovu se na ni zadíval. Byla pěkná, měla dlouhé zrzavé vlasy, příjemně kulaté boky a vyzařovala z ní stejná dychtivost jako z holek, které na poli vázaly obilí. Rozhodl se odpustit jí.

Od šenkýře si vzal džbánek ječného ležáku, zaplatil a zamířil s ním na dvůr, aby si ho v klidu vychutnal. „Zůstaňte tady, urozený pane, pro vás se místo k sezení najde,“ volal za ním šenkýř. „Určitě budete chtít něco k jídlu. Mám tu vynikající skopovou kýtu a…“ Panoš Ota si nepamatoval, že by místní šenkýř nabízel k jídlu něco jiného než skopovou kýtu. Samozřejmě vynikající. Měl chuť se optat, zda to je ta samá, co mu nabízel minule a předminule, ale v šenku byl takový hluk, že by mu nejspíše nerozuměl. Mohl alespoň dělat, že šenkýře neslyší. Nechtělo se mu sedět v přeplněné místnosti, v níž byl cítit kyselý pach zpocených těl.

Vyšel na dvůr a jednomu z mládenců zaplatil pár měďáků, aby se mu zatím postaral o koně. Mládenec je dychtivě shrábl a zmizel v maštali.

„A vy budete zatím dělat společnost mně,“ ozvala se štíhlá bruneta s krátkými vlasy. Na sobě měla propocenou plátěnou košili a byla bosá. V ruce držela džbánek s pivem a Otu si se zájmem prohlížela.

„Proč zrovna já?“ optal se jí. Předpokládal, že odpoví něco v tom smyslu, že ten mladík je její mládenec, a když ho teď Ota poslal pryč, musí se o její zábavu postarat on sám. Ale překvapila ho.

Usmála se a naprosto klidně mu odvětila: „Protože jsem rytíře ještě neměla. Líbíte se mi, urozený pane.“

„Tobě taky?“

Trochu se zamračila a rozmrzele se optala: „A komu ještě?“

„Všem, má milá,“ rychle to zamluvil. „Pojď, posadíme se někam stranou.“

V jejích očích se mihl záblesk spokojenosti. Posadili se na nízkou kamennou zídku vedle vysokého ořechu. Připil si s ní a optal se, jak jí říkají. Dívka se jmenovala Pleška.

„Jsem tu vlastně úředně,“ začal vysvětlovat přátelsky. „Potřeboval bych se tě na pár věcí zeptat. Odpovíš mi?“

„Nabízím hru,“ zasmála se. „Budeme se střídat. Vy se zeptáte mě a já odpovím. Pak se zeptám já a odpovídat budete vy, platí?“

„Ovšem bude to hra na pravdu,“ upozornil okamžitě. „Nesmí se lhát. Pokud někdo odmítne odpověď, zaplatí pokutu.“

Zatleskala nadšeně rukama. Protože zatím dopila svůj džbánek, přivolal si panoš Ota kluka, který se poflakoval kolem. Podal mu prázdný džbánek, aby ho přinesl plný. Stálo ho to dalších pár měďáků, ale nelitoval jich. Pleška byla mladinká a hříšná.

„Začneme něčím jednoduchým,“ navrhl. „Neprojela tudy v posledních dnech družina v pláštích s erbem českého krále?“

„Jak vypadá erb českého krále?“ optala se vstřícně. „Náš pán má v erbu lvici. Jiný neznám.“

„Takhle,“ řekl a ukázal na svůj plášť. Dívka okamžitě zvážněla a nepatrně si od něj odsedla. S úctou se optala: „Vy sloužíte králi?“

Panoš Ota okamžitě pochopil, že by mu jeho postavení mohlo bránit v dalších zatím ještě trochu neurčitých plánech. Zavrtěl hlavou a začal vysvětlovat, že plášť mu půjčil jeho přítel a jeho právě hledá. Proto se ptal, zda tu neprojela družina královských vojáků.

To dívku uspokojilo. Nenápadně se zase přisunula blíž a lehce se o něj opřela ramenem. Přitom vykládala, že žádná taková družina se tu neobjevila. Jen jeden divný skrček, ale to už je několik dní.

„Skrček v plášti s erbem českého krále?“ vyhrkl překvapeně.

„Teď se ptám já,“ upozornila.

„Už ses přece ptala.“

„To není pravda.“

„Je. Ptala ses, jak vypadá erb českého krále. Takže teď se zase ptám já.“

„To není poctivé,“ našpulila uraženě ret. Chvíli uvažovala a pak dodala, že ten skrček měl na sobě opravdu plášť s erbem českého krále. Přenocoval v šenku.

Přiřítil se kluk a podával jim džbánek. Nebyl ale plný až po okraj. Kluk zřejmě upil, Pleška si toho však nevšímala. Vzala si džbánek, napila se a upozornila, že teď se už opravdu bude ptát ona.

„Jistě,“ souhlasil panoš Ota.

„Líbím se vám?“

„Jsi hezká,“ souhlasil. „Ten skrček, co tu přespal, co o něm ještě víš?“

„Šenkýřova Zuzana se chlubila, že ten skrček zařídí, aby sem za ní přijel jeden rytíř. Nějaký Ota. Považte, až z Bezdězu. Vlastně jsem se ještě nezeptala, jak se jmenujete vy?“

„Já? Petr!“

„Představte si, ten Ota sem pojede jen proto, aby se s ní pomiloval. Prý dokonce pětkrát. Tohle si s tím skrčkem domluvila. Teď se ptám zase já. Chtěl byste se pomilovat vy se mnou?“

„Chtěl. Prý se tu v poslední době někde v okolí objevil ďábel. Posedl někoho? Nějakou dívku?“

„Ne! Kdy?“

„Tak moment,“ zarazil ji panoš Ota, kterému chvilku trvalo, než pochopil, že ne je odpověď a kdy je její otázka na něj. „Líbíš se mi, ale jdeš na to moc zhurta. Slušná dívka se na takové věci nikdy nevyptává.“

„Poctivý křesťan se zase nevyptává na ďábla,“ opáčila ctnostně.

„No jo,“ zasmál se panoš Ota. „Tak co s tím uděláme? Chci pravdu. Jak je to s tím ďáblem?“

Pokrčila rameny a pokřižovala se. Pak mu rychle pověděla o poustevnici Keteně. A také o tom, že se ďábel začal v poslední době zjevovat někde ve skalách. A že tam za ním chodívají nějací lidé. Pak ztišila hlas a skoro šeptem dodala, že prý snad i majitel svijanského dvorce.

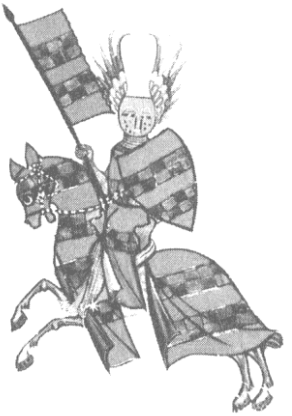
„Přísahám, víc opravdu nevím,“ řekla a uchopila ho za ruku.

„Ještě jsi nedopila,“ upozornil ji Ota.

„Pak to chutná mnohem víc,“ špitla nepatrně uzardělá. „Radil jste mi, že se na některé věci slušná dívka neptá. Proto se neptám. Půjdeme?“

A tak se stalo, že když po chvíli vyběhla sklepnice Zuzana na dvůr, aby se s panošem Otou domluvila na dnešní noc, nenašla ho. Nejdříve si myslela, že už odjel, ale v maštali stál jeho kůň.

XVII. KAPITOLA

Velitel Diviš uvažoval, který hrad navštíví nejdříve. K oběma to měl ze Všeně zhruba stejně daleko. Na Rohozec musel jet oklikou přes brod pod Turnovem, Valdštejn ležel sice na jeho straně řeky, ale musel projet skalním bludištěm. Kdysi po téhle cestě už jednou jel. Tehdy měl průvodce a ten mu vysvětloval, že nemůže zabloudit, pokud bude mít stále po pravé ruce skalní věž, která vypadá jako koňská hlava. Protože to bylo celkem jasné, rozhodl se, že pojede na Valdštejn.

Lesem projel do nedalekých Kacanov. Na kraji vesnice zahlédl muže, který sekerou otesával trám. Za ním byl rozestavěný srub. Zastavil a optal se, jak mu to jde.

„Ale děkuju, dobře," opáčil vesničan. Napřímil se a dlaní si stíral pot z čela. Bylo zřejmé, že si rád na chvíli odpočine. Pak si všiml Divišova pláště. Ukázal na něj a dodal, že tu nedávno zahlédl muže ve stejném plášti. „Hrbáč to byl," vykládal muž a sekeru si odložil k nohám. Bylo zřejmé, že se chystá k delšímu hovoru.

„Hrbáč? Nejmenoval se Wolfgang?"

„Jméno neřekl. Ale prozradil, že je poslem drážďanského biskupa."

Velitel Diviš přikývl, jako by se to rozumělo samo sebou. Už se těšil, jak písaře Wolfganga poškádlí, až ho potká. Takhle naivní výmluvu by nepoužil ani on, Diviš.

„Náhodou, pamatuju se na něj dobře," pokračoval rozvláčně vesničan. „Přinesl totiž zprávu o tom hrozném neštěstí. Paní Marii zavraždili. Přímo tam, ve skalách. Hned pod poustevnou…"

„Počkej," zarazil ho rezolutně Diviš. Nerozuměl ani slovo, ale došlo mu, že jde o důležitou zprávu. Nejspíše písaře Wolfganga rozrušila, proto se choval tak hloupě. Musel se v tom co nejrychleji

zorientovat. Měl však zkušenosti s podobnými lidmi, a proto začal vesničanovi klást jednoduché otázky. Přesto chvíli trvalo, než se dozvěděl to podstatné. Rychle změnil své plány. Bylo totiž jasné, že by si měl nejdříve promluvit s onou poustevnicí.

„Sežeň někoho, kdo mne dovede k té poustevně," nařídil Diviš vesničanovi.

„Teď večer se asi nikomu nebude chtít. Já bych rád pomohl, ale mám spoustu práce. Opravdu, nejde to," bránil se muž rozmrzele.

„Zaplatím pět měďáků."

„Tak jdeme," vyhrkl okamžitě venkovan, zvedl sekeru a rozmáchlým pohybem ji zaťal do trámu. Ruce si otřel o suknici a dlouhým krokem vyrazil po cestě k hradbě pískovcových skal. Velitel Diviš sesedl a uchopil koně za otěže. Dohnal vesničana a začal se ho vyptávat. Na poustevnici Ketenu, na Valdštejn a nenápadně se také zmínil o ďáblovi.

„Jistě, je všude," souhlasil jeho průvodce a zbožně se pokřižoval. „I když nás v Kacanovech trápí mnohem více démon skal. To on na nás posila kroupy, vichr, v zimě přívaly sněhu, nedávno kobylky. Naši předkové mu přinášeli oběti, ale my nesmíme. Modlíme se, ale mezi námi, urozený pane, obětované jehně bylo určitě lepší než otčenáš. Víte, proč si stavím dům? Protože mi na jaře blesk zapálil ten starý. A to jsem měl hromniční svíci!"

Diviše jeho řeči o démonech příliš nezajímaly. Proto se přímo optal na poustevnici Ketenu, co je vlastně zač. Jenže to byla voda na mlýn jeho průvodce. Spustil, že Ketenu od mládí pokouší ďábel, ale ona mu odolává svou zbožností. A stejně tak se brání démonům skal. Pravidelně jim obětuje placky, aby je usmířila. Ty placky jí nosí jednou týdně rychtář z Kacanov. Najednou se polekaně zarazil a optal se, zda to urozený pán nepoví knězi.

„Proč bych to dělal?" zabručel velitel Diviš. Všiml si, že se mezi špičatými skalami vynořila jedna, která se trochu podobala koňské hlavě. Jenže byla po levé ruce. Ukázal na ni, ale jeho průvodce to odmítl, že téhle se říká Pes.

Obešli skálu, která se nakláněla nad cestu, a došli na malou mýtinku. Z jedné strany byla strouha s vodou. Vesničan ukázal na plochý kámen pod keřem a řekl, že přesně na tomto místě nalezli tělo

zavražděné Marie z Valdštejna. Pokřižoval se a stísněným hlasem vykládal: „Tohle místo je prokleté. Další muž zemřel jen pár kroků odtud. Oběsil se. Jeho duše tu pořád bloudí a bude bloudit navěky, protože sebevrah nedojde spasení. I když to byl kněz!“

„Váš kněz se oběsil?“

„Náš ne, ale turnovský.“

„Petr z Podůlší?“ vykřikl překvapeně Diviš. Znal turnovského kněze a měl ho celkem rád.

„Byl jsem náhodou u toho, když jeho tělo odnášeli,“ vykládal hrdě vesničan. „Mám dojem, že ho opravdu tak jmenovali. Chcete ukázat, kde se oběsil?“

„Je to daleko?“

„Jen pár kroků,“ nabízel ochotně průvodce. Vrátili se, přeskočili strouhu a mezi kopřivami se vydali po skoro neznatelné stezce do svahu. Došli ke stromu. Z větve nad jejich hlavami ještě visel zbytek provazu.

Velitel Diviš se rozhlédl, ale nic zajímavého tu nebylo. Protože se začalo stmívat, upozornil, že peníze zaplatí, až dojdou k poustevně.

Vesničan pokrčil rameny a obrátil se zpět k cestě. „Už tam vlastně jsme. Je to nad tou mýtinou, kde jste nechal koně.“

„Dá se s Ketenou mluvit? Není příliš pomatená?“

„Není. Ale mluvit s ní nemůžete. Je pryč…“

„Jak pryč?“ skoro zavyl Diviš. „Tak proč se sem táhneme?“

„No… chtěl jste odvést k poustevně. A to jsem udělal,“ protestoval vesničan a natáhl otevřenou dlaň. Diviš na okamžik zaváhal. V duši byl nesmírně šetrný. Jenže dal slovo a jako velitel družiny královského prokurátora se nemohl chovat nečestně. Z měšce vylovil pár měďáků a vysázel mu je na dlaň.

Vesničan si peníze spokojeně prohlédl a pak je ukryl do šátku, jehož rohy pečlivě svázal, aby měďáky nevypadly. Teprve pak ukázal rukou před sebe: „Tamhle je poustevna. Pokud by vás to ovšem zajímalo, já si myslím, že vím, kde se Ketena zrovna teď skrývá. Bohužel mám spoustu práce a potřeboval bych se rychle vrátit do Kacanov…“

Diviš se zle zaškaredil a popadl vesničana za límec. „Děláš si ze mě legraci?“

„Stavím přece dům. Sám jste to viděl!“

„Kde je Ketena?“

„Přesně nevím, ale náhodou jsem zahlédl, když ji jeden muž odváděl. Byl jsem si v lese pro dřevo.“

„Kdo s ní byl?“

„Neznám ho. Ale měl plášť s erbem, jaký zdobí i našeho pána. Jenže jeho služebník to nebyl. To bych ho znal.“

„Jak můžeš vědět, kam tu poustevnici v tomhle nepřehledném bludišti odvedl?“

„Mířil s ní do jedné soutěsky. Ale za chvíli se vracel. Sám, rozumíte?“

„Tak kolik?“ povzdechl si velitel Diviš.

„Stejně jako teď,“ požádal muž a snažil se tvářit vychytrale. Diviš pochopil ihned, proč jeho průvodce neřekl částku. Neuměl počítat.

Na cestu do Turnova odložil Oldřich z Chlumu plášť s erbem českého krále a stříbrný řetěz, který nosil kolem krku na znamení svého úřadu. Převlékl se do prosté suknice a opásal se koženým opaskem, k němuž zavěsil meč. Od jednoho ze svých vojáků si vypůjčil obyčejnou nezdobenou přilbu. Vypadal jako chudý rytíř, který se živí všelijak.

„Nepoznal jsem vás,“ omlouval se turnovský rychtář Kmínek, když Oldřich z Chlumu vstoupil do jizby. Vstal od stolu a zdvořile se uklonil. „Prý jste na Moravě.“

„Jak vidíš, nejsem. Ale oficiálně ano. Proto ten převlek. Nikomu nesmíš prozradit o mé návštěvě ani slovo!“

„Rozumím… Souvisí váš návrat nějak s vraždami, které se tu v posledních dnech staly?“

„Do Turnova jsem přijel až dneska, moc toho nevím. Pověz mi o nich něco raději ty sám. Ale stručně, prosím,“ vybídl ho Oldřich z Chlumu a usadil se ke stolu. I když se už stmívalo, bylo stále dusno k zalknutí. Vděčně přijal džbánek s chlazeným pšeničným pivem.

„Zavraždili hned dvě urozené panny. Marii z Valdštejna ve skalách a na Valdštejně dneska v noci Elvíru z Rotštejna. Spala v Mariině komnatě. Jako by to bylo nějaké prokletí… No a pak ještě kdosi zavraždil čeledína našeho kněze. Přímo ve stáji. A Petr z Podůlší je také mrtvý. Prý se oběsil na stromě ve skalách. Ale tomu nikdo z města nevěří. My si myslíme, že to byla buď nešťastná náhoda, nebo ho někdo zabil. Ovšem, my u toho nebyli a není naší věcí do toho mluvit. Jeho tělo ohledal ten exorcista… Abyste rozuměl, papež sem poslal inkvizitora. Hledá ďábla.“

„Nu, stručné to bylo, ale moc moudrý z toho nejsem,“ usmál se pobaveně Oldřich z Chlumu a dvěma žíznivými loky džbánek vypil. „Takže mi pověz víc. A teď se můžeš klidně rozpovídat.“

„Já byl stručný nikoli ze zdvořilosti, ale sám toho opravdu moc nevím. Některé věci je totiž lepší nevědět.“

„Jsi rychtář!“

„To je pravda, jenže vyšetřuje inkvizice. A komtur johanitského řádu… Co tedy vím? Marii z Valdštejna zabil ve skalách nějaký lapka. Ale než ji stačil oloupit, objevil se tam váš písař. Ten s hrbem, takový menší… Onen lapka sice utekl, ale všechno tam nechal.“

„Písař se jmenuje Wolfgang. Před ním že by nějaký lapka utekl?“

„Už to tak bude. Ten Wolfgang našel mezi věcmi té zavražděné dívky sošku Panny Marie z našeho chrámu. Ale jak se tam dostala, to je záhada. Přinesl ji zpátky a odevzdal. Náš kněz Petr ji ještě před bohoslužbou vrátil na oltář. Zrovna se konala slavná vigilní mše. O zmizení a návratu sošky neví ve městě živá duše. Jen já. Petr z Podůlší mi o jejím znesvěcení řekl těsně před mší. Hned po bohoslužbě odešel z města a pak už ho nikdo živého neviděl.“

„Byla Marie z Valdštejna v Turnově před tím, než odjela do skal?“

„To je právě záhada. Ve městě nebyla nejméně týden. Soška byla stále na oltáři. Musela se ztratit až ráno před její smrtí. Jenže ten den tu z hradu Valdštejn nebyl vůbec nikdo.“

„A někdo jiný cizí?“

„Jako obvykle. Vesničané z okolí, trhovci, pár kupců… Nic neobvyklého.“

„Jaká byla ta Marie?“

„Já ji zase tak moc dobře neznal. Jezdívala sem jen na jarmarky. Pokud potřebovala duchovní útěchu, navštěvovala Rohozec. Je to logické, byla z urozeného rodu a náš kostel slouží především měšťanům. Z toho odvozuji, že se zřejmě dobře neznala ani s naším knězem Petrem.“

„A co vražda Elvíry z Rotštejna?“

„O té toho vím ještě méně. Dneska v noci ji někdo zabil přímo v paláci. Valdštejnský lovčí se včera opil v šenku u Horní brány a vyprávěl, že se navečer pohádala s urozeným pánem Markem z Vartemberka. Navzájem se obviňovali, že obcují s ďáblem. Přímo před papežským exorcistou. Byla u toho také vaše žena, urozená paní Ludmila. Ta samozřejmě svého bratra hájila. No a dneska ráno byla Elvíra mrtvá a Marek z Vartemberka prý zmizel.“

„Utekl, nebo zmizel?“

„Není to jedno? Prostě je pryč a komtur johanitů prý mohl puknout zlostí.“

„Jak Elvíra z Rotštejna zemřela, to náhodou netušíš?“

„Prý ji ďábel udusil polštářem. Ale já si myslím, že to je hloupost. Proč by ďábel používal polštář? Podle všech ji spíše udusil Marek z Vartemberka.“ V tu chvili se rychtář Kmínek zarazil a začal koktat omluvy, že on to tak nemyslel. Teprve teď mu totiž došlo, že Marek je švagrem správce severních Čech a nebylo by vhodné obviňovat ho dříve, než rozhodne soud.

„Že tu vraždu spáchal Marek z Vartemberka, to napadlo tebe samotného, nebo jsi to opravdu někde slyšel?“ nevšímal si jeho rozpaků Oldřich z Chlumu.

„Určitě jsem to někde zaslechl. Dozajista. Mne by přece nikdy nenapadlo obvinit urozeného pána z Vartemberka,“ drmolil rychtář. Najednou se rozzářil a vítězoslavně na svou omluvu dodal: „Už vím. Urozeného pána Marka z Vartemberka obvinil z té vraždy komtur johanitského řádu. Tak to ten člověk, co mi to vyprávěl, řekl. Ráno byl totiž komtur ještě na Valdštejně.“

„Byl? Znamená to, že odjel?“

„Odjeli všichni. Komtur, exorcista i urozená paní Ludmila. A taky Jaroslav z Rohozce. Prý se nepohodli s hradním pánem.

Dneska odpoledne náš strážný zahlédl jejich družiny Zmýlit se nemohl, vojáci měli na kopích praporce. Ve městě se ale nezastavili. Projeli kolem hradeb a pokračovali podél Jizery. Kam, to opravdu nevím.“

Oldřich z Chlumu přikývl a dlaní si uhlazoval vousy na bradě. To bylo jeho oblíbené gesto, pokud se potřeboval soustředit. Rychtář mu nabídl ještě jeden džbánek piva, ale odmítl ho, i když byl horký srpnový večer. Byl od mládí střídmý, co se týkalo pití. Navíc ho čekala dlouhá noc a chtěl mít čistou hlavu, přijít na to, kam ty družiny mířily, nebylo obtížné. Jenže než se za nimi vydá, potřeboval vědět i o dalších zločinech. Proto trochu netrpělivě rychtáře požádal, aby mu pověděl o smrti turnovského kněze a jeho čeledína.

Rychtář Kmínek nejprve sáhodlouze vylíčil, jak do města přijel písař Wolfgang, čekal v domě kněze, ale pak ho chvatně opustil a skrýval se v nočních ulicích. „Kdyby to nebyl váš služebník, obvinil bych z vraždy čeledína jeho a nechal ho uvěznit. Ale takhle jsem ho nechal běžet. Hlavně kvůli vám, urozený pane! Jistě jste mu dal nějaký důležitý úkol a já ho nechtěl zhatit,“ vykládal rychtář rozšafně.

„Kdy můj písař opustil Turnov?“

„Hned ráno, jak se otevřely městské brány.“

„A kdy se našlo tělo toho zavražděného čeledína?“

„Ráno následujícího dne. Já vím, co mi chcete naznačit. Že jsem o mordu nevěděl, když váš písař město opouštěl. Jenže já se nevytahuji! Písař Wolfgang se totiž do města vrátil ještě téhož dne navečer. Byla veliká bouřka a v Turnově přenocoval i s urozenou paní Ludmilou z Vartemberka. A taky tu byl ten exorcista a komtur johanitského řádu. V domě toho kněze. Odtud pak pokračovali na Valdštejn. To oni našli ráno čeledínovo tělo a přinesli zprávu o jeho smrti. Jsou to už dva dny.“

Přes pečlivé vysvětlování časových souvislostí nevěřil Oldřich z Chlumu rychtářovu prohlášení, že nechal jeho písaře běžet z úcty k němu. To si turnovský rychtář zjevně přidal. Jenže nebyl důvod pohoršovat se kvůli tomu. Každý chtěl ukázat, že věrně slouží českému králi. Oldřich chvíli uvažoval a pak se optal na poslední, zjevně nejproblematičtější záležitost, jíž byla sebevražda kněze Petra

z Podůlší. „Před chvílí jsi prohlásil, že ve městě nikdo nevěří, že by si sáhl na život sám. Proč?“

„Na to je jediná odpověď. Byl to zbožný muž a poctivý křesťan. Stačí?“

„Jak zemřel?“

„Oběsil se. U nohou ležel špalek, který skopl, když měl smyčku na krku. Ten špalek je vysoký přesně tak, aby na něm mohl opravdu stát. A zanechal prý dopis, z něhož je zřejmé, že se oběsil vlastní rukou.“

„Četl jsi ten dopis?“

„Ne. Exorcista prohlásil, že je to důležitý corpus delicti v pátrání po ďáblovi. Ovšem právě s tím dopisem je mi to divné. Petr z Podůlší uměl totiž podle mého názoru jen číst. Stejně jako mnoho jiných prelátů. To víte, škol je málo. A tak se mnozí naučí pouze to, co budou potřebovat k hlásání slova božího. Číst z evangelia. Stejně tak i Petr. Ale psát nejspíše neuměl. Proč taky? Byl obyčejný kněz předurčený ke službě na venkově. Nikdy jsem s ním o tom nemluvil, ale v životě jsem neviděl nic, co by napsal.“

„Ale jistě to nevíš?“

Rychtář Kmínek si povzdechl a mlčky zavrtěl hlavou.

„Co se tu vlastně dělo se soškou Panny Marie?“ pokračoval spěšně Oldřich z Chlumu. Venku se valem stmívalo a jeho čekala ještě dlouhá cesta. „Jak často se ztrácela z oltáře?“

„Neztrácela se!“ vybuchl hněvivě rychtář Kmínek. „Jednou jsme ji odvezli na opravu, ale o tom víte. Váš služebník si to tehdy dokonce ověřoval. A podruhé, pokud vím, se ztratila až ten den, kdy ji váš písař našel u zavražděné Marie z Valdštejna.“

„Komtur johanitského řádu tvrdí něco jiného.“

„Kdyby nebyl komturem, řekl bych, že lže. Takhle jen prohlašuji, že se mýlí,“ zabručel rychtář naštvaně.

„Poslední věc! Prý se tu v posledních měsících objevil ďábel. Tedy, lépe řečeno, kdosi ho vzýval a konal za jeho účasti kacířské ohavnosti.“

„Jistého nevím nic,“ přiznal se opatrně rychtář Kmínek. „Ale pravda je, že jsem hovory o ďáblovi několikrát zaslechl. Dokonce jsem to oznámil našemu knězi.“

„Petrovi z Podůlší? Co on na to?“

„Nesvěřoval se mi.“

„Kdo o ďáblovi hovořil?“

„Už se nepamatuji,“ opáčil trochu upjatě rychtář. „Ale přísahám, nebyl to nikdo z našeho města.“

„Jsi ochotný opakovat to i papežovu exorcistovi?“ optal se s neskrývanou výhrůžkou Oldřich z Chlumu. Neměl ve zvyku používat podobné hrozby, jenže neměl čas. Potřeboval znát jména.

Rychtář Kmínek dostal na sebe zlost, že se podřekl. Kdyby prohlásil, že neví nic, mohl mít klid. Vemlouvavě se optal: „Když vám to povím, neprozradíte to exorcistovi?“

„Já nepracuji pro inkvizici!“

„Jednou o něm mluvil valdštejnský lovčí. Jezdívá se opíjet sem do města. Tehdy měl už notně upito. Blekotal něco o tom, že se stane královským lovčím.“

„A jak to souvisí s ďáblem?“

„To jsem tehdy nepochopil. A podruhé se o něm zmínila Anna z Rohozce. Zastavila se tu jednou, když pršelo. Ale řekla jen to, že se ho bojí. Víc nic. A já si netroufl vyptávat se.“

„To pro dnešek stačí. Jak jsem řekl, neviděl jsi mne. Pokud by se tu ale objevili mí lidé, uděláš, co ti řeknou. Tady jde o krk nám všem. A možná i o duši!“ upozornil Oldřich z Chlumu a opustil rychtu. Stihl projet městskou bránou ještě dříve, než ji strážný uzavřel.

XVIII. KAPITOLA

Velitel Diviš upozornil svého průvodce, že další peníze dostane jen v případě, že skutečně najdou Ketenu. Ji, ne místo, kde by měla být. Teprve až jí bude stát tváří v tvář, zaplatí mu. Vesničan z Kacanov se tvářil jako ctnost sama a vykládal, že on jedná vždycky jen poctivě.

Koně nechali u poustevny. Vyšplhali do prudkého svahu až k patě pískovcových věží, kde narazili na uzounkou stezičku. Vedla stále po hřebenu. U skály podobné jehle stezku opustili. Vesničan začal sestupovat po opačné straně návrší. Stezka prudce klesala, písek jim podjížděl pod nohama a chvílemi se museli přidržovat větví stromů nebo se opírali o nízké skalky, aby nesklouzli dolů.

„Neříkej mi, že tudy mohla projít nějaká stařena?“ supěl velitel Diviš.

„Ne, to ne,“ vykládal průvodce. „Ta se do údolí dostala cestou kolem návrší. Ovšem tamta cesta je mnohem delší. A já mám, jak víte, ještě práci. Stavím přece dům, a tak…“

„Jistě,“ přerušil ho rychle velitel Diviš a na poslední chvíli se chytil silné větve, aby neupadl.

Konečně byli dole. Stáli na dně uzounké soutěsky, sevřené strmými svahy porostlými zkroucenými borovicemi. Byla tu zima, vlhko a šero. V písku na zemi si Diviš všiml stop, které podle velikosti patřily nejspíše ženě. Směřovaly jen jedním směrem, dále do nitra skal. Všiml si jich i jeho průvodce, ukázal na ně a hrdě upozornil, že měl pravdu.

Rychle vyrazili. Nešli ale dlouho. Soutěska se stále zužovala a najednou končila. Byla zavalená obrovskými balvany, které vytvářely neprostupnou hradbu. U kamenné hradby byl postavený dřevěný přístřešek a pod ním seděla na špalku stará žena. Byla k nim

otočená zády, v ruce držela netopýří křídlo, mávala jím ve vzduchu a cosi mumlala.

Velitel Diviš polekaně ucouvl. Byl pověrčivý a raději by se utkal s tuctem ozbrojených lupičů než s někým, kdo ovládá černou magii. I vesničan z Kacanov vypadal zaraženě. Naklonil se až k Divišovu uchu a pošeptal, že by si teď vzal svou odměnu a půjde. Staví přece dům.

„A jak se pak odtud dostanu?“ zabručel velitel Diviš. Cestu si samozřejmě pamatoval, ale copak mohl přiznat, že se bojí a sám by tu nezůstal ani za nic? Ve dvou se přece jen cítil o něco bezpečněji.

Ketena stále provozovala svůj tajuplný obřad. Byla už hodně stará a zřejmě špatně slyšela, proto nepostřehla, že se k ní někdo blíží. Odložila netopýří křídlo a oběma rukama zvedla černého kohouta, který měl svázané nohy. Pak ho uchopila za hlavu a bleskurychle mu zakroutila krkem. Mumlání přecházelo v hlasitou řeč. Teď už jí dobře rozuměli.

Ketena hovořila archaickou češtinou, jaká se už nejméně sto let nepoužívala. V jejím hlase byla znát zloba: „Vzývám tě, ať zahyne celé Vladislavovo plémě. Ať zhynou ti, kteří drží to, co jim nepatří. Buď proklet Přemysl II. Otakar!“

„Tak dost!“ rozkřikl se hlasitě velitel Diviš, přiskočil k ní, chytil ji za ruku a vykroutil jí černého kohouta. Jedna věc byla bát se, ale druhá hájit zájmy panovníka, jemuž on přísahal věrnost. „Zbláznila ses, babo?“

Ketena se vůbec nepolekala. Pouze vykřikla bolestí a pomalu k nim otočila svou vrásčitou tvář. V očích měla horečnatý lesk a na rtech krev. Hovořila, jako by je ani neviděla. Jako by si snad ani neuvědomovala, kde je.

„Jak se opovažujete! On vás potrestá… Chápete vůbec, co jste způsobili? Přerušili jste obřad…,“ vyrážela chrčivě.

„Proč jsi opustila svou poustevnu?“ nevšímal si jí Diviš. Nohou kopl do mrtvého tělíčka a kohout odlétl stranou do křoví. Ketena zaječela a chtěla se za ním vrhnout, ale nedovolil jí to. Donutil ji posadit se zpět na špalek. Sám si sedl na druhý proti ní, ale stále ji pevně držel za obě ruce. Pak svou otázku opakoval.

„Proč?“ zasmála se zle. „Tady, rozumíš, tady s ním mohu hovořit. Zde je vše připraveno!“

„S kým?“

„S ním… Proč tě to zajímá?“

Velitel Diviš se na okamžik zarazil. Rychle uvažoval, co by udělal panoš Ota. Napadlo ho to hned, ale ještě chvíli váhal, než podobnou bezbožnost vyslovil. Nejistým hlasem prohlásil: „Chci být také jeho služebník!“

„Není úplněk,“ opáčila Ketena přísně a zvedla svůj kostnatý prst. „Přijď jindy.“

„Jenže já nemám čas. Pronásledují mne… Hledám ochranu.“

„Požádej o pomoc mého zetě. A teď mi dej pokoj. Musím napravit, cos ty pokazil.“

„Kde najdu tvého zetě?“

„Ani to nevíš?“ ušklíbla se. Její oči pomalu ztrácely nepřítomný výraz. Během obřadu byla v jakémsi transu, který ji pomalu opouštěl. Nehovořila už zdaleka tak těžce a úsečně. Také dech se jí pomalu uklidňoval.

„Pusť mé ruce!“ vyštěkla najednou. „Jak ses ke mně vůbec dostal?“

„Hledal jsem tě… Máš v okolí tu nejlepší pověst.“

„Nelíbíš se mi. Nevěřím ti,“ pronesla klidně. V jejím hlase nezazněl ani stín strachu. „Odejdi!“

„Nevidíš erb na mém plášti?“ rozhodl se velitel Diviš změnit způsob řeči. Ukázal prstem na vyšitou orlici a přísně upozornil, že je služebník českého krále a ona je povinná mu odpovídat, jinak ji přísně potrestá.

„Z toho si tak dělám,“ ušklíbla se. „Ty asi netušíš, kdo jsem!“

„Nechám si to vysvětlit.“

„Mám v sobě královskou krev, rozumíš, ty hlupáku? Řekla jsem, odejdi!“

„Kdo je tvůj zeť? A kde najdu tvou dceru?“ dorážel stále zlostněji velitel Diviš.

„Pomoc!“ vyrazila v tu chvíli vřeštivým hlasem Ketena.

„Myslíš, že ti pomůže ten mrtvý kohout? Nebo netopýr?“ jízlivě ji napomenul velitel Diviš. Náznakem arogance si dodával odvahu.

„Přestaň řvát a odpovídej na otázky. Jindy se chovám ke starým ženám s úctou, ale tobě klidně jednu vrazím, pokud mi neodpovíš.“

„To těžko!“ ozvalo se za Divišovými zády. Vyskočil a otočil se. Soutěskou přibíhali tři muži. Jeden držel v ruce kyj, další sekeru. Oba byli oblečení prostě jako venkovani. Zato ten třetí měl drátěnou košili, přilbici, na ramenech plášť s markvartickým erbem a v ruce držel meč. Velitel Diviš okamžitě tasil, zatímco jeho průvodce se přitiskl ke skále a podél ní se rychle jako lasička plížil pryč.

„Zabij ho!“ ječela Ketena.

Jakákoli slova byla však zbytečná. Velitel Diviš se přesily nebál. Dokonce se zdálo, jako by si oddechl, když zjistil, že proti němu stojí jen lidé. Věděl, že u přístřešku by byl při boji v nevýhodě. Kolem bylo málo místa, neměl kam uskakovat a ani by se nemohl pořádně rozmáchnout mečem. Mohl udělat jedinou věc. Vyrazil hlasitý výkřik a vrhl se vpřed proti útočníkům. Oba muži v oděvu venkovanů se polekaně zastavili, a tak Diviš zkřížil meč s mužem ve vartemberském plášti. Hned při prvním doteku zbraní poznal, že má proti sobě zkušeného bojovníka, možná rytíře. Okem ještě postřehl, že se jeho průvodci podařilo protáhnout kolem oněch tří mužů a teď už peláší pryč.

„Zabij ho!“ opakovala krákoravě Ketena, zvedla kámen a hodila ho po Divišovi. Byla však stará a slabá, a i když ho kámen zasáhl do zad, skoro ho necítil. Jak si teď velitel Diviš blahořečil, že si nechal prošívanici, která vojákům sloužívala jako ochrana pod drátěnými košilemi. Drátěná košile by ho sice v souboji s rytířem chránila lépe, ale lepší prošívanice než nic.

Protože Diviš stál pevně, musel couvnout rytíř v plášti s markvartickým erbem. Přitom se zlostně obořil na své druhy, aby nebyli zbabělci. Významně dodal: „On nám přece pomáhá!“

Pak se vše seběhlo velice rychle. Oba muži ve vesnických oděvech zaútočili na Diviše společně. Ten ustoupil doprava ke skále a toho využil rytíř s mečem. Protáhl se kolem něj ke Keteně, která zůstala za Divišovými zády. Diviš odrazil útok muže s kyjem a poranil ho na rameni, pak uskočil před ostřím sekery, kterou třímal druhý útočník, a prudkým švihem mu srazil hlavu. Muž s kyjem se pokusil zaútočit znovu, ale sám si břichem naběhl na Divišův meč.

Ten ho rychle vytrhl z těla umírajícího a uskočil, protože očekával útok toho třetího zezadu. Ale nic se nestalo. Ohlédl se a s překvapením zjistil, že přístřešek je prázdný. Ketena i rytíř v plášti s markvartickým erbem byli pryč. Ruka s mečem, z jehož ostří kapala krev, mu klesla. Nevšímal si bolestného nářku umírajícího muže, z jehož břicha se vyvalila střeva. Udělal rychle několik kroků a zastavil se u přístřešku. Pak se pokřižoval, protože dospěl k přesvědčení, že ti dva zmizeli nějakým kouzlem. Přesto pro jistotu prohlédl hradbu ze svalených balvanů, skálu i stěny soutěsky. Neobjevil však žádný průchod. Nic, kudy by mohli uprchnout.

Otřel krev z ostří meče o trávu a prchal pryč. Stezku na hřeben našel snadno. Vyškrábal se nahoru a podél pískovcových věží zamířil k poustevně. Neustále se polekaně rozhlížel. Když sestoupil dolů ke strouze, vytřeštil oči. Jeho kůň rovněž zmizel.

„No tu už přestává všechno!“ rozčilil se. Keteně snad mohl pomáhat ďábel, jeho koni těžko. Po paměti se vydal ven ze skalního města.

Do Kacanov dorazil ve chvíli, kdy slunce zapadlo za obzorem. U rozestavěného domu se činil jeho průvodce. Otesával další trám, jako by se nic nestalo. Ke stromu byl za otěže uvázán Divišův kůň.

„Vzal jsem ho raději s sebou,“ vysvětloval vesničan. „Nezaplatil jste mi za to, že jsem vás k té poustevnici dovedl. A pak, říkal jsem si, že pokud byste to nepřežil, chudák zvíře, co by si tam počalo samotné?“

Diviš mu vysázel na trám tucet měďáků a pak si zlomyslně povzdechl, že by mu klidně dal desetkrát tolik, pokud by měl u stromu ještě přivázanou Ketenu a onoho rytíře. Venkovan mu neodpověděl. Netušil, co je to desetkrát. Pochopitelně ke své škodě, protože Divišovi pomoci mohl. Jenže takhle ho nechal odejít.

Pleška byla při milování nenasytná. Panoše Otu s trochou nostalgie napadlo, že on také, když byl mladší. Nebyla však vyzývavá, spíše dojemně něžná. Leželi ve voňavé trávě v sadu a nad hlavami se jim skláněly šlahouny ostružin, obtěžkané modrými plody. Ota jich několik utrhl, po jedné kladl do půvabných úst své mladinké milenky a pak si je líbáním zase bral zpět. A tak se stalo, že

když se vrátil do šenku, byli už všichni hosté pryč. Setmělo se a vrata byla zavřená.

Nahlédl přes kamennou zídku. Zuzana stála na zápraží a koštětem z vrbového proutí nakvašeně zametala před vchodem. Postřehl však, že se přitom občas nenápadně ohlíží k vratům. Pochopil, že jí stejně neunikne, protože svého koně má zavřeného v maštali na dvoře. Chytil se horního okraje zídky a snadno se přes ni přehoupl.

„Kdes byl?“ vyjela na něj ostře.

„No, no,“ mírnil ji. „Mluvíš s rytířem a zástupcem českého krále, holka!“

„Tak kdes byl?“ opakovala. Odložila koště a objala ho. „Už jsem myslela, že nepřijdeš.“

„Měl jsem práci. Stejně jako ty.“

„Já ovšem po té práci nemám tohle,“ ušklíbla se a ukázala na zahnědlou skvrnku na jeho krku.

„Tu jsem měl, už když jsem přišel,“ zalhal jí, teď už opravdu nazlobeně. Vyšetřovatel byl on a vyslýchat měl on ji a ne obráceně.

„Váš hradní písař mi něco slíbil a ty bys to měl splnit. Dluhy se mají platit, jestli to nevíš!“

„O žádném slibu nic nevím. Já s Wolfgangem už nejméně tři týdny nemluvil.“

„Tak proč jsi sem přijel?“ opáčila nedůvěřivě, ale pustila ho. Poodstoupila a s přísně staženým obočím si ho prohlížela.

„Pátrám po jistých zločincích. Proto mne můj pán poslal sem. Říkal, že tedy žije jistá nesmírně chytrá sklepnice, která by nám mohla pomoci.“

„Ty lháři,“ zasmála se. Pomalu už si ji začal udobřovat. I když přesně to byla věc, o kterou by se pokoušet neměl. Koně si koneckonců mohl odvést sám, k tomu Zuzanu nepotřeboval. Jenže Ota si uvědomil, že on už asi jiný nebude. Zuzana ho mezitím znovu objala a políbila. Jen krátce, s dychtivostí, jako by říkala, že mu sice nevěří ani slovo, ale stejně mu odpustí. Vzápětí přísně upozornila: „Ovšem to, co slíbil písař Wolfgang, to doufám platí.“

„To mě zkoušíš, jestli se podřeknu? Nemluvil jsem s ním, a tak netuším, co ti slíbil," opakoval trochu pokrytecky. Došlo mu však, že ho Wolfgang prodal. Umiňoval si, že tohle mu nedaruje.

Významně mu opakovala, jak zněla dohoda. Ovšem bez dodatku, že v případě, pokud ji panoš Ota odmítne, ho bude muset zastoupit Wolfgang. Znala Otu natolik, aby si uměla spočítat, co by udělal.

„To ale musely být důležité zprávy, když mne tak výhodně prodal," šklebil se panoš Ota.

„Byly," potvrdila Zuzana. Uchopila ho za ruku a odvedla k nízké zídce pod ořechem. Přesně na tomhle místě seděl před chvílí s Pleškou. Nejspíše to byl prostor vyhrazený pro místní zálety.

Zuzana se k němu přitiskla. Voněla šenkem a její dlouhé zrzavé vlasy odrážely matné záblesky plamenů louče. „Když už si mám zahrávat s ďáblem, tak ať z toho něco mám," začala téměř kacířsky. Když si všimla letmého úsměvu v Otově tváři, rozesmála se tak pobaveně, že ho to skoro urazilo. Vesele dodala: „Můj milý, já ale teď nemluvila o tobě." Smála se tak, že svým smíchem nakazila i Otu.

Teprve po chvíli zvážněla a rychle mu opakovala všechno, co prozradila písaři Wolfgangovi. Pak se pyšně pousmála a dodala: „Já ovšem nejsem hloupá, můj milý. Neřekla jsem mu to nejdůležitější. To se dozvíš jen ty. Ovšem platí se předem!" Měsíc, který na noční obloze visel nad jejich hlavami, dával její tváři nádech temného sametu.

„A stojí ta zpráva vůbec za to?" ohrnul provokativně ret, ale současně ji rukou objal kolem ramen a přitáhl si ji blíž.

„Tratit nemůžeš!" upozornila svůdně a vyplázla špičku jazyka. „Pokud se nedozvíš nic zajímavého, alespoň se potěšíš."

Sklepnice Zuzana byla proti mladinké Plešce jako zralé víno. Uměla rozproudit krev a rychle stoupala do hlavy. A věděla to. Vymanila se z Otovy náruče a věcně podotkla, že tady na dvoře je všude spousta prachu a špíny. Uchopila ho za ruku a zamířila s ním k vratům do stodoly.

Krátce se milovali a pak panoš Ota skoro bez dechu prohlásil, že jestli ho chce zničit, tak ať to poví hned. S potěšením si všiml, že si pihu pod jejím ňadrem pamatoval přesně.

„Dříve ti to šlo lépe," opáčila trochu zklamaně.

„Víš ty, co mám za sebou?"

„To si umím představit," zasmála se sarkasticky a pohladila ho po krku. K té první hnědavé skvrnce přidala i svou pečeť.

„Neumíš. S mým pánem jedeme až z Moravy. Skoro jsme nespali. Pět dní v sedle. V takovém vedru. Neměla bys mi teď něco povědět?"

„Povím, ale jen půlku," oznámila a rozmarně se protáhla. „Tu druhou až pak. Ta zpráva má mnohem větší cenu, než je to, cos mi zatím dal."

Panoš Ota si povzdechl. Teď už nešlo jen o vyšetřování, ale i o jeho čest. Navíc ho její provokování začalo bavit. Zuzana uměla svou krásu prodat. Objal ji a dělal vše, aby si napravil pověst, ale současně si také zasloužil zprávy, po kterých tolik dychtil. Jak se o chvíli později ukázalo, právě to mu zachránilo život.

XIX. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu cválal na koni po břehu Jizery. Za jeho zády se v šeru rýsovaly obrysy turnovských městských hradeb. Měl ještě chvíli čas, než se bude muset vrátit do tábora své družiny ve Všeni. Nemusel pospíchat, a proto se rozhodl, že se podívá na Rohozec. Turnovský rychtář Kmínek viděl projet kolem města oddíl, v němž byla jeho žena Ludmila. I když rychtář netušil, kam oddíl míří, byl si Oldřich z Chlumu téměř jistý, že právě tam. Ostatně družinu doprovázel i Jaroslav z Rohozce a bylo logické, že ji vedl na svůj hrad.

Cesta podél řeky byla rovná a pohodlná. Zešeřilo se, ale vidět bylo stále ještě dobře, proto se Oldřich nemusel na jízdu příliš soustřeďovat. Povolil koni otěže a přemýšlel.

U každého složitého případu to bylo stejné. Na začátku vyšetřování narážel na hromadu zpráv a vždycky bylo obtížné posoudit, jaká je jejich hodnota pro další pátrání. Zpráv přibývalo a v určité chvíli svého pátrání musel rozhodnout, kterým se bude věnovat. Právě to bylo na pátrání nejtěžší. Umět posoudit, co má smysl a co nikoli. Na tom záviselo, zda zločince chytí. A nejen to. Správný odhad mohl často zachránit životy nevinných lidí. V téhle chvíli možná i jeho ženy Ludmily z Vartemberka.

Problém byl, že stál na úplném začátku. Zatím se jako tonoucí stébla chytal všeho, co mohlo s případem souviset. Ještě nebyl schopný určit, co je podstatné a co jen slepá ulička. Věděl, že to bývá normální začátek pátrání, a nijak by ho to neznepokojilo, pokud by nešlo o Ludmilu. Měl za léta vyšetřování vyvinutý šestý smysl, jímž cítil špatnost na sto honů. Cítil ji i teď Musel své ženě nějak pomoci, jenže netušil, jak to udělat, aby to bylo šikovné.

Mohl se vydat se svou družinou na Rohozec. Oznámil by svůj příjezd a přidal by se k pátrání. Jenže tím by nedosáhl návratu své ženy domů na Bezděz. Pokud byla pravda, že ji exorcista ustanovil přísedící inkvizičního tribunálu, musela by s ním stejně zůstat až do konce vyšetřování. Exorcistova vyšetřování. A to se mohlo vléct celé měsíce. V takovém případě neměl Oldřich možnost Ludmilu účinně chránit. A neměl ani pravomoc zbavit ji tohoto nepříjemného pověření. Ne, tím, že by se dal poznat, by své ženě nijak nepomohl.

Určitě by tím nepomohl ani svému pátrání. Kolik vychytralých zločinců usvědčil jen díky tomu, že se tvářil, jako by se o případ nezajímal. Nebo dokonce, že je někde úplně jinde. Jednou si dokonce hrál na mrtvého. Tahle metoda pátrání byla však spolehlivá jen tehdy, pokud měl čas. Čas, čas, to bylo, co ho trápilo. Ať o celé věci uvažoval jakkoli, čas byl jeho největší nepřítel. Patami popohnal koně, aby zrychlil. Jeho hnědák byl krásné a chytré zvíře, které dokázalo vycítit náladu svého pána. I když toho měl kůň za celý den dost, poslušně natáhl krok.

Rychle se stmívalo. Proti temnému, ale jasnému nebi plnému hvězd se objevila ostrá silueta hradu na vysoké skále. Oldřich z Chlumu odbočil od Jizery a po klikaté stezce stoupal vzhůru na hřbet ostrohu. Neměl na sobě svůj úřední plášť, a tak se neobával, že by si ho někdo všiml, a pokud ano, nikoho by nezajímal. Když vyjel nahoru, zjistil, jak předpokládal, že hradní brána je již zavřená. Z úzkých oken paláce probleskovalo mihotavé světlo plamenů svící. Uvažoval, které okno asi patří jeho Ludmile. Pocítil prudkou touhu sevřít ji do náruče a zlíbat.

Odbočil z cesty a zamířil k lesíku. Tam seskočil ze sedla a koně uvázal na dlouhou opratě ke stromu, v jehož okolí byla spousta čerstvé trávy. Hnědák se ihned začal spokojeně pást. Oldřich se pomalým krokem vydal k hradbám.

Na Rohozci byl před mnoha lety, to tu stál jen nevelký dřevěný dvorec. Zvědavě si prohlížel nový hrad. V bezpečné vzdálenosti, aby si ho strážní na hradbách nevšimli, ho velkým obloukem obcházel. Nebyl ještě dostavěný, to byla veliká výhoda v případě, že by ho musel oblehnout s družinou královských vojáků. Až bude Rohozec dostavěný, bude téměř nedobytný. Nebyl sice zdaleka tak výstavný a

pevný jako Bezděz, tomu se podle mínění Oldřicha z Chlumu žádný jiný hrad v Českém království nevyrovnal, ale i tak to bylo důstojné sídlo.

Své ambice opírala většina rytířů o majestátnost svého hradu. Byl zvědavý, jaké ambice začne mít mezi svými markvartickými příbuznými pan Jaroslav. Pokud by se dalo soudit jen podle hradu, záhy se mu asi přestane líbit, že by měl poslouchat jako hlavu rodu mladšího Marka. Vartemberk určitě tak honosný vzhled neměl.

Oldřich z Chlumu pomalu došel až na konec hradeb nad prudkým srázem, který padal dolů k Jizeře. Zastavil a pak se stejnou cestou vracel zpátky. Držel se stále při okraji lesa, kam nedopadalo sinavé světlo měsíce. Bylo pár dní po úplňku a noční krajina byla osvětlená měsícem tak, že bylo vidět téměř jako za soumraku. Najednou za sebou zaslechl tichý praskot větví. Bleskurychle tasil a uskočil do strany. Současně se pootočil a nastavil před tělo meč, aby mohl odrazit případný útok. Ozval se další praskot, tentokrát mnohem hlasitější, a hned další. Hluk se vzdaloval. Oldřich z Chlumu pochopil, že neznámý prchá. Na okamžik zaváhal, ale potom se rozhodl, že by nebylo marné zjistit, kdo se v lese ukrývá. Věřil na náhodu. I při vyšetřování, které vedl přísně logicky.

Rozběhl se do lesa. Prchající se teď už nijak neskrýval. Utíkal s takovým hlukem, že Oldřicha z Chlumu na okamžik napadlo, zda náhodou nevyplašil divokého kance. Jenže pak zaslechl pád těla a hlučné nadávky. Byly pronášené zřejmě mladým, ale poměrně hlubokým hlasem.

Celý zadýchaný dorazil k mělké brázdě, kterou mezi kameny udělala tekoucí voda. Právě do ní zapadla noha utíkajícího. Zrovna se sbíral ze země. V lese byla mnohem větší tma než na pláni před hradbami. Proto Oldřich z Chlumu nebyl schopný rozeznat, koho má před sebou. Opřel špičku meče o záda neznámého a přísně mu poradil, aby se o nic nepokoušel.

„Co sakra chcete?“ protestoval Oldřichův zajatec drsným hlubokým hlasem.

„Co tu děláš?“

„Vracela jsem se domů…“

„Vracela?“ vyhrkl překvapeně. Ani ve snu ho nenapadlo, že má před sebou ženu. Podle hlasu hádal spíše na muže, který se rád přidržuje džbánku.

„Co se asi tak v noci dělá, když nejste pod střechou?“ opáčila jízlivě.

„Bydlíš na Rohozci?“

„To tak!“ zasmála se. V jejím hlase však Oldřich z Chlumu postřehl napětí. Uměl si ho vyložit přesně. Ta žena měla strach. Ne proto, že byli v lese sami a obávala se o svou nejspíše hodně pochybnou počestnost, ale snažila se skrýt skutečné úmysly. Podobně vyhýbavě odpovídali všichni zloději, které kdy chytil.

„Pojď někam, kde je víc světla. Nerad mluvím se stínem. A řekni mi, jak se jmenuješ,“ poručil sice přísně, ale snažil se nenahnat té ženě zbytečný strach. V hlavě se mu začal rodit nejasný plán, jak by mu mohla pomoci. Nejdříve ji ale musel přimět, aby mu pověděla pravdu.

Žena se opatrně zvedla a Oldřich z Chlumu pochopil, že zkoumá možnost, jak utéct. Když to nečekala, popadl ji za ruku a dodal, že takhle to bude bezpečnější. Samozřejmě pro ni, protože by se mohlo stát, že by se svou neopatrností nabodla na hrot jeho meče, což by mu bylo opravdu líto.

„Mně taky,“ zabručela žena. „Říkají mi Pampeliška. Mám totiž zlatavé vlasy.“ I když hovořila hrubým hlasem, nezdála se hloupá. To bylo pro Oldřichovy záměry jen dobře. Ruku měla zpocenou a baculatou, ale určitě silnou. Prošli kolem hromady kamenů a ocitli se na mýtině. Tady bylo měsíčního světla dost. Zamířili k padlému dubu a usadili se na jeho kmen.

Pampeliška měla na sobě dlouhou suknici z hrubého režného plátna. Spodní okraj oděvu byl roztřepený a visely z něj nitě. Košilka byla sice z lepší látky, ale na několika místech ne zrovna obratně zašívaná. Pampeliška byla robustní žena, vysoká skoro stejně jako Oldřich. I když měla silné ruce a hrubý hlas, nebyla tlustá. Měla sice kulatější boky a zřejmě pevné nohy, ale to vše byly svaly.

„Čím se vlastně živíš?“ optal se jí zvědavě.

„Jsem akrobatka,“ vysvětlovala ctnostně.

„A tam v lese jsi cvičila nové číslo," navrhl Oldřich z Chlumu jízlivě. Doma by se s ní asi nezdržoval. Předal by ji rychtářovi a ten už by z ní dostal pravdu. Pak by ji postavil na pranýř nebo by ji alespoň vyhnal. Bylo totiž zřejmé, že ta žena chtěla pytlačit nebo něco ukrást.

Oldřich z Chlumu zastával zásadu, že spravedlnost je jen jedna a platí stejně pro poddaného jako pro rytíře. To byla zásada, kvůli níž si nadělal mezi urozenými spoustu nepřátel. Přemysl II. Otakar svého prokurátora podporoval, ovšem jen v situacích, kdy Oldřich z Chlumu nemusel řešit dilema, zda stejná spravedlnost platí i pro panovníka. To pak bylo zle.

I když spravedlnost platila stejně pro všechny a nikdo by neměl uniknout zaslouženému trestu, udělal tentokrát Oldřich z Chlumu výjimku. Snad poprvé ve svém životě nejednal úplně ve shodě se svým svědomím soudce, neboť tentokrát šlo o jeho ženu Ludmilu. Navíc se mohl utěšovat, že není na panství, které by patřilo českému králi. Nemusel tedy řešit přestupky cizích poddaných. A pak, ta žena zatím ještě nic neprovedla, jen se k tomu chystala.

„Co je vám do toho, co jsem v lese dělala?" odsekla zlostně. „Máte meč, no a co? Zabijete mě? Myslíte, že mi naženete strach? Kdo vám dal právo vyslýchat mě? Jste snad správce z hradu? Ne! Tak o co vám jde? Chcete si se mnou užít? Zaplaťte a nemusíte mi mávat mečem kolem hlavy."

„Proč ses schovávala?" pokračoval klidně, ale s převahou. Jejích výpadů si vůbec nevšímal. „Na pytláka nevypadáš. Leda bys měla někde položená oka… Spíše bych řekl, že jsi chtěla něco ukrást. Jenže co? Tady v lese toho moc není. Spíš na hradě… Mám pravdu? Chtěla jsi krást tam?"

„Dejte mi pokoj!"

„Jak ses tam chtěla dostat? Brány jsou zavřené a hradby pěkně vysoké!"

„Neřeknu už ani slovo."

„Co když tě odevzdám rychtářovi?"

Podívala se na něj a trochu sarkasticky opáčila, že by se tedy moc divila, kdyby takovou hloupost udělal, protože jak ho tak odhaduje, on sám bude rád, když si ho rychtář a biřicové nevšimnou.

„Já lotra poznám na sto honů," vykládala skoro pobaveně. „A vy máte do poctivého rytíře stejně daleko jako já. Tak jak to bude?"

„Je vidět, že se vyznáš," snažil se nezasmát nahlas. Pak meč ukryl do pochvy a od pasu odvázal měšec. Zvedl ho a zatřepal jím. Do nočního ticha se ozval zvonivý cinkot stříbrňáků.

„Hezky se to poslouchá," souhlasila. „Ale nezdá se, že byste mi chtěl dát vydělat za pomilování. Na to vypadáte moc lakomě. Přesto mi zřejmě něco dáte. Za co?"

„Zase máš pravdu," přikývl. „Dokážeš se dostat teď v noci nenápadně do hradu?"

Přikývla a ostražitě si ho měřila. Především proto, že právě to měla v úmyslu, než ji chytil. Stále však ještě váhala hovořit otevřeně. Obávala se, zda z ní nechce tímhle rafinovaným způsobem dostat přiznání a pak ji odvést na Rohozec, aby za ni dostal odměnu. Její muž, který stál v čele kejklířské tlupy, by to určitě udělal, pokud by byl na místě toho cizího rytíře. Měli bídu. Tábořili před turnovskými hradbami, a protože toho v poslední době vydělali strašně málo, chodívala občas krást, aby se její dvě děti alespoň občas najedly.

„Tak dostaneš se tam?" opakoval Oldřich z Chlumu přísně, popadl ji oběma rukama za ramena a zatřásl s ní.

„Mohu se o to pokusit," navrhla opatrně. „Je to ovšem nebezpečné. To půjde o krk. Musel byste hodně dobře zaplatit. Co bych tam pro vás měla ukrást?"

„Kudy se tam dostaneš?"

„To je má věc."

„Co když mi chceš utéct? Při Bohu všemohoucím, zaplatím ti královsky. A nebudeš muset ani krást. Ale chci znát pravdu!"

Ještě chvíli váhala a pak si řekla, že stejně nemá co ztratit. Rychle mu vysvětlila, že přímo proti tomu místu, kde na ni narazil, není hradba ještě dostavěná. Kameníci jsou lenoši a na noc neuklízejí žebříky. Nechávají je ležet před hradbami v příkopu. Na dvou místech je rozestavěná hradba tak nízká, že se dá přelézt. A přitom tam strážní nehlídají, protože není ještě hotový ochoz.

„Takže tys už na Rohozci byla, že to tak znáš?"

„Jeden pocestný mi to vyprávěl," bránila se okamžitě. I když hovořila halasně, moc přesvědčivé to nebylo. „Jo, a co bych tam

vlastně měla udělat, když nemám krást? Upozorňuji předem, nikoho nepodříznu, pokud si chcete s někým z posádky vyřídit účty.“

Oldřich z Chlumu jí ani tohle nevěřil. Kdyby šlo do tuhého, zvládla by to určitě dokonale. Síly měla jistě dost a její duše zcela postrádala útlocitnost obyčejných křesťanů. Nemínil však být jejím zpovědníkem. Zavrtěl rezolutně hlavou: „Někde na hradě nocuje oddíl královských vojáků. Vyhledáš je. Budou v čeledníku, ve stodole nebo někde jinde na nádvoří. Ale pozor, vojáků je tam víc, nejen ti královští. Těm ostatním se vyhýbej…“

„Nejsem dnešní. Co dál?“

„Najdi muže, který se jmenuje Bogata. Je ještě mladík. Holobrádek. Vyřídíš mu vzkaz. Ale nesmí ho slyšet nikdo jiný než on. Dokážeš to?“

„Možná. Záleží na tom, jak vysoká bude královská odměna, o které jste se zmiňoval. Mám hledat královského vojáka, odměna je královská, tomu rozumím.“

„Dostaneš dva tucty stříbrňáků. Ale ne brakteáty, nýbrž poctivé, míšeňské denáry.“

Překvapeně hvízdla. Tak hlasitě, že Oldřichovi z Chlumu skoro zalehlo v uších. Pak roztáhla ústa do širokého úsměvu a dodala, že za tak královskou odměnu by snad někomu i podřízla krk. Ale bude ráda, pokud si nebude muset brát na duši tak těžký hřích. Ovšem svět je špatný a chce mít jistotu, že on své slovo splní. Ať ukáže, zda má u sebe opravdu tolik peněz. A pro jistotu chce zálohu.

Oldřich z Chlumu rozvázal váček a na dlaň vysypal stříbrné denáry. Bylo zřejmé, že jich má u sebe mnohem víc, než robustní Pampelišce slíbil. Dychtivě je sledovala a natáhla ruku. Čtyři mince jí dal a po krátkém váhání přidal ještě pátou. Zbytek vrátil do koženého měšce. Byl si jistý, že Pampeliška na Rohozci klidně pobije celou hradní posádku, aby úkol splnila a zasloužila si zbytek.

„Měla bys snad ještě vědět, co máš Bogatovi vyřídit, ne?“ pokračoval Oldřich z Chlumu a přitom sledoval, jak si peníze ukládá do šátku, jehož cípy svázala a pak si ho zasunula mezi svá mohutná ňadra.

„Poslouchám,“ odpověděla a pokusila se zdvořile uklonit. Moc jí to ovšem nešlo.

„Bogatovi řekneš, že s ním chce mluvit jeho pán. Nebude ti věřit, a tak mu povíš, že ten pán se jmenuje Oldřich z Chlumu a čeká tady v lese před hradbami. Tajně se vrátil z Moravy, rozumíš?“

Přikývla, pak se rozpustile zasmála a dodala, že pokud se bude ten mladík zdráhat, přinese mu ho v náruči. Znovu se uklonila a zmizela ve tmě.

Své slovo splnila. Zpátky byla i s Bogatou dříve, než Oldřich z Chlumu počítal. „Měla jsem štěstí,“ vykládala s nataženou dlaní. „Byl zrovna u hradeb. A sám.“

„Snědl jsem něco špatného a byl jsem si ulevit,“ vykládal mladý Bogata pobouřeně. Oldřich z Chlumu si uměl představit, jak to asi probíhalo. Rozvázal váček a vyplatil Pampelišce odměnu. S nábožnou úctou peníze přepočítala. „Pokud byste ještě něco potřeboval, víte, kde nás najdete. Před turnovskými hradbami budeme až do jarmarku.“ Pak se uklonila a zmizela.

„Nemáme moc času,“ odmítl Oldřich z Chlumu odpovědět na Bogatovu překvapenou otázku, jak se mu podařilo vrátit se tak rychle z Moravy. Vždyť teprve včera nesl na Bezděz vzkaz jeho ženy Ludmily, aby pro něj poslali rychlého jezdce.

„Vše bude důvěrné. Neřekneš nic ani urozené paní Ludmile z Vartemberka, jasné?“ začal Oldřich z Chlumu důrazně. „Nejdříve musím totiž zjistit, co se doopravdy děje. První a nejdůležitější věcí ovšem je, že se nesmí nic stát mé ženě. Svou hlavou mi odpovídáš za její bezpečí. Až se vrátíš na Rohozec, postavíš přede dveře její ložnice dva vojáky z naší družiny a budou ji hlídat až do rána. Přímo v paláci.“

„Ale palác hlídají místní, nikdo cizí se tam nedostane.“

„Nebojím se cizích, ale právě místních,“ upozornil ho důrazně Oldřich z Chlumu. „Pokud by se našich vojáků někdo ptal, co tam hledají, ať tvrdí, že nic nevědí, ale že takhle by si to přál pan Oldřich z Chlumu. Mohou rozhlásit, že ještě než jsem odjel na Moravu, nařídil jsem mou ženu osobně střežit, pokud by opustila Bezděz.“

„Dneska před obědem se ztratil její bratr Marek. Mohou tvrdit že to opatření souvisí i s tímhle zmizením.“

„Dobře. Ale kromě toho zařídíš, aby na tohle místo přišel zítra ráno, hned jak se otevřou hradní brány, písař Wolfgang. Ten by po

žebříku lézt nemohl. Obávám se, že se sám bude bát. Půjdeš s ním. Dej pozor, ať vás nikdo nesleduje. Teď'můžeš jít!“

Mladý Bogata se uklonil a zmizel ve tmě.

XX. KAPITOLA

Panoš Ota políbil Zuzanu na rozloučenou, vstal a dlaní sklepával ze šatů slámu, která se tam uchytila. S tím, co mu poskytla její náruč, byl velice spokojený, z jejích zpráv už méně. Prozradila mu jména dívek, o kterých se šuškalo, že nejsou úplně normální a možná jsou posedlé ďáblem. Pověděla mu také o poustevnici Keteně. To vše řekla už dříve písaři Wolfgangovi. To nové, za co požadovala, aby ji ještě jednou pomiloval, bylo jméno jednoho měšťana z Turnova. Nedávno se tu zdržel přes noc a náhodou se s ním dala do řeči. Při jaké příležitosti to bylo a proč se jí svěřil, to ovšem neupřesnila.

Ten měšťan však mluvil velice nejasně a Zuzana si vůbec nebyla jistá, co tím vlastně mínil. Tvrdil, že bude brzy povznesen, jen co se narodí nový vládce. Ovšem sama připustila, že o ďáblovi nemluvil. Panoš Ota měl pocit, že mu tuhle nicotnou zprávu prozradila jen proto, aby ho u sebe udržela co nejdéle. Nezlobil se však. Ještě jednou se na ni zadíval. Ležela v kupce slámy, měla shrnutou košili a do tmy svítila bělost jejího těla. Pak se rázně otočil a zamířil k vratům stodoly. Přesně ve chvíli, kdy je chtěl otevřít, zaslechl na dvoře šenku zvuk koňských kopyt.

Přiložil oko ke škvíře, aby se podíval, kdo to je. Opatrnosti nebylo nikdy dost. A jak se ukázalo, zcela oprávněně. Na dvoře šenku se objevili tři johanitští rytíři na koních. Byli v plné zbroji. Doprovázel je místní podomek, který jim hlasitě vykládal, že se ten muž v plášti s erbem českého krále dosud neobjevil.

„Ale koně má pořád ve stáji," upozorňoval zrzavý podomek spokojeně. „Viděl jsem, jak si ho odváděla jedna holka z vesnice. Naše holky, pokud byste se jim dostali do spárů, vás hned tak nepustí…"

Jeden z johanitských rytířů ho přísně okřikl, aby si moc nedovoloval. Neměl by zapomínat, že jsou služebníci boží. Podomek provinile ztichl. Rytíři seskočili ze sedel. Podomek se ujal koní a odvedl je do stáje. Johanité se usadili na rozviklanou lavičku, která stála u zdi hned vedle otevřených vrat. Dva z nich tasili meče a položili si je na klín, aby je měli po ruce.

Panoš Ota stál tiše u stěny stodoly a sledoval, co se bude dít dál. Najednou ucítil, že ho kolem ramen objala dívčí ruka. Zuzana se naklonila k jeho uchu a tiše šeptala: „Jdou po tobě?“

„Asi… Váš podomek, co je to za chlapa?“

„Slouží tu už spoustu let. Ale chlap to není. Několikrát jsem mu dala příležitost, aby ukázal, co v něm je, ale nikdy nic. Věřil bys tomu?“

„V tvém případě ne,“ zasmál se stejně tiše.

Zuzana ho lehce políbila, protože jeho odpověď považovala za lichotku. Hned ale věcně pokračovala: „Jeho bratr je správcem dvorce, který patří johanitské komendě v Dubu. Náš podomek několikrát vykládal, že by se také rád stal jejich služebníkem. Zjistím, o co jde, chceš?“

Než stačil panoš Ota tenhle podle jeho názoru pošetilý nápad zamítnout, odhodlaně otevřela vrata stodoly a vyšla ven na dvůr. Všichni tři johanitští rytíři okamžitě vyskočili.

„Co tu chcete?“ optala se jich Zuzana přísně. Zamířila přímo k nim a přitom si vyzývavě přejela dlaní po boku. „Už máme zavřeno. Je dávno po klekání. Pokud ale chcete přespat, vzbudím otce.“

Ven ze stáje vyšel zrzavý podomek. V ruce držel dřevěné vidle. Důvěrně jí začal vysvětlovat: „Hledáme toho muže, který přijel za vámi, paní.“

„Taky by mě zajímalo, kde je,“ odpověděla tak nazlobeně, že by tomu uvěřil i panoš Ota, kdyby nevěděl, jak je to doopravdy. Jenže ve svém životě si už mnohokrát ověřil, že není lepšího herce než žena, pokud jde o milence.

„To se nedivím, že by vás to zajímalo,“ uchechtl se důvěrně podomek. „Viděl jsem, jak jste ho hledala. Víte, kde je?“

„S nějakou děvkou asi.“

„Správně. A za to zaplatí! Pokud doufáte, že vám ještě někdy vleze pod sukně, tak se šeredně mýlíte!“ Hovořil teď zle a bezostyšně ji urážel.

„Drž hubu!“ poradil mu jeden z johanitských rytířů a chytil Zuzanu za předloktí. Zřejmě ho pevně stiskl, protože vyjekla bolestí. Nedůvěřivě se optal, co dělala ve stodole.

„Čekala jsem na něj. A na chvíli jsem si zdřímla. Jsem od rána na nohou,“ vykládala a snažila se vymanit z jeho sevření.

„Podívejte se tam,“ nařídil johanitský rytíř svým dvěma druhům. Zuzanu nepustil, naopak, stiskl ji ještě pevněji. Teď opravdu zkřivila ústa bolestí a začala hlasitě protestovat. Nevšímal si jí. Zrzavý podomek se raději tiše vytratil zpátky do stáje.

Zuzana přemýšlela, co dělat. Uvažovala, zda by ji johanita pustil, kdyby ho kopla do rozkroku. Normálně to pomohlo vždycky, jenže rytíř měl na sobě drátěnou košili, která mu visela skoro až ke kolenům. V dolní části měla sice rozparek, aby mohl sedět v sedle, jenže se obávala, že to k útoku nestačí. Navíc se říkalo, že johanité složili slib Bohu a už nejsou muži. Pokud by to byla pravda, kopnutím by stejně nic nezískala. Než se rozmyslela, objevili se ve vratech stodoly zbylí dva johanitští rytíři.

„Nikdo tam není,“ křikl jeden. Teprve teď jejich druh Zuzanu pustil a nelaskavě nařídil, aby šla do šenku a neopovážila se vystrčit nos. Zuzana pokrčila rameny, ale poslechla. Pokradmu se přitom zadívala směrem ke stodole. Nechápala, kam mohl panoš Ota zmizet. Téměř okamžitěji napadlo, zda se na ďábla nevyptával jen proto, že je s ním sám ve spojení. Pokřižovala se, ale pak jí došlo, že to je nesmysl. Pokud by byl ve spojení s ďáblem, vypadalo by milování s ním úplně jinak. Jednou poslouchala vyprávění poustevnice Keteny. Tvrdila, že když se jí ďábel zmocnil, trvalo to vždycky od večera až do rána. Tohle zjištění ji trochu uklidnilo. Stejně by ale ráda věděla, kde je panoš Ota doopravdy.

Otevřela dveře do domu a ještě jednou se rychle ohlédla přes rameno. Proti matnému světlu měsíce zahlédla mihnout se na střeše stodoly stín. Pochopila ihned. Ota udělal díru ve střeše a teď se ukrývá tam. Vešla do šenku a zavřela za sebou dveře. Teprve teď ji polil pot strachu. Došlo jí, že pokud si Oty na střeše všimla ona,

mohli by si ho všimnout i johanité. A pak by to spočítali i jí. Lhala jim. Na předloktí měla ještě teď velikou modřinu, jak ji ten johanita svíral. Posadila se na lavici a usilovně přemýšlela, co se dá dělat. Obrátila se, klekla si na lavici a vyhlédla okénkem ven na dvůr. Viděla na střechu stodoly dobře. Ale panoš Ota tam už nebyl. Oddechla si. Ať už zmizel jakkoli, sám, nebo s pomocí ďábla, hlavně že byl pryč.

Oldřich z Chlumu se do tábora u Všeně vrátil jako první. Teprve pak se začali trousit vojáci z jeho družiny. Jako poslední přijel Diviš. Panoš Ota se ale neobjevil.

„Je zase s nějakou ženskou," žaloval Diviš.

„Pochybuji," mírnil ho starostlivě Oldřich z Chlumu. „Ať je Ota jakýkoli, pokud jde do tuhého, rozkrájel by se, aby pomohl. Ne, buď se jen zdržel, protože narazil na nějakou zajímavou stopu, nebo se mu, nedej Bože, mohlo něco stát. Tebe přece také přepadli."

„Ota se umí bránit. Stejně jako já. Tedy… mluvím o nepřátelích s mečem. Ale krásným sklepnicím…"

„Nech toho!" trochu unaveně ho okřikl Oldřich z Chlumu a pak si nechal podrobně vyprávět, co všechno velitel jeho družiny zažil a hlavně, co mu řekla Ketena.

„Jenže pak zmizela. Buď se stala neviditelnou, nebo…," skončil Diviš hlášení a rozmáchlým gestem se pokřižoval.

„Hloupost. To je mi milejší, pokud můj pomocník svádí holky, než když se chováš jako pověrčivá baba," okřikl ho Oldřich z Chlumu. Nemyslel to samozřejmě zle, ale věděl, že to je jediný způsob, jak bojovat s jeho pověrčivostí. Rivalita mezi Divišem a Otou se dala využít. Jako zrovna teď. Oldřich z Chlumu totiž potřeboval, aby se velitel jeho družiny nebál vrátit do skalního bludiště, protože vše ukazovalo na to, že tam bude klíč k tomuhle podivnému případu.

Byl už mnohem klidnější. Pro bezpečnost své ženy Ludmily z Vartemberka udělal, co mohl. Věděl, že se na mladého Bogatu může spolehnout. Alespoň pro tuhle chvíli by se jí nemělo nic stát. Jenže bylo mu jasné, že se nemůže na něco takového spoléhat stále. Pokud

by jí chtěl někdo ublížit, najde si rychle způsob, jak to zaonačit, i když ji hlídají členové její družiny.

Královští vojáci, kteří projeli široké okolí, nezjistili nic, co by Oldřichovi z Chlumu v pátrání pomohlo. Za nejdůležitější zjištění považoval fakt, že nikdo nezahlédl Marka z Vartemberka. Pokud by sám utekl a chtěl se někde skrýt, musel by si ho někdo všimnout. Byl v severních Čechách známou osobností a na cestách bylo během dne rušno. Stejně tak nikdo nezahlédl Annu z Rohozce. To, že zmizeli oba, dávalo jistý smysl.

Johanitští rytíři čekali na panoše Otu na dvoře šenku ve Svijanském Újezdu až do úsvitu. Pak podomka seřezali a zmizeli. Jakmile na cestě dozněly údery kopyt jejich koní, vyšel panoš Ota ze stodoly na dvůr. V noci udělal to jediné, co mohl. Když johanité prohlíželi stodolu, vylezl na střechu. Jakmile odešli, vrátil se. Správně předpokládal, že podruhé už patro ve stodole zkoumat nebudou. Zahrabal se do sena a spokojeně se prospal.

Nejprve zamířil do maštale. Zrzavý podomek seděl na kraji žlabu a vodou si omýval rány na tváři. První, co panoš Ota udělal, bylo, že mu ještě pár dobře mířených ran přidal. Nic mu ani nevysvětloval, nebylo ostatně proč. Všechno bylo jasné. Pak odvázal svého koně, osedlal ho a vyvedl na dvůr. Ale ještě než se vyšvihl do sedla, objevila se ve dveřích šenku Zuzana. Protahovala se, protože se právě probudila.

„Pojď ke mně, dám ti najíst," nabízela a vyzývavě si špičkou jazyka olízla rty. Ota měl hlad jako vlk, ale za podmínek, které předpokládal, jídlo oželel.

„Už dávno jsem měl být jinde," řekl posmutněle, jako by se omlouval. Vyšvihl se na hřbet koně a slíbil, že se brzy zase zastaví.

„Ty tak," protáhla rozmrzele sklepnice a vrátila se do šenku. Lehla si na lavici pod oknem a za chvíli zase usnula.

Do tábora u Všeně panoš Ota dorazil, když už byla celá družina vzhůru. Na dvou ohních vařili vojáci v kovových kotlích masovou polévku. Placky, které přivezli z Bezdězu, zatím trochu ztvrdly, a tak je ohřívali na kamenech, aby se daly lépe žvýkat. Oldřich z Chlumu

byl už zase pryč. Ještě za tmy se vydal zpět na Rohozec, aby mohl vyslechnout písaře Wolfganga.

„Jdou po mně johanitští rytíři," oznámil panoš Ota veliteli Divišovi a seskočil ze sedla na zem. Otěže hodil prvnímu vojákovi, který byl po ruce. Posadil se vedle svého přítele k ohni a v rychlosti mu oznámil, že byl pátrat ve Svijanském Újezdu. Než ale mohl pokračovat ve vyprávění, Diviš ho přerušil: „To chápu, že ses zdržel přes noc. Neslouží v tamním šenku taková celkem půvabná sklepnice s pihou pod levým ňadrem?"

„Jak víš, kde má pihu?" zamračil se panoš Ota žárlivě. Nikdy o svých milostných dobrodružstvích nevyprávěl. Odsuzoval rytíře, kteří se ve společnosti holedbali svými úspěchy. Často vymyšlenými. Ota by se holedbat mohl, ale nikdy to nedělal. Ani svému nejlepšímu příteli Divišovi o svých záletech nevyprávěl. Natož takové podrobnosti, jako kde má která sklepnice pihu.

„Asi od tebe," bránil se nepřesvědčivě velitel Diviš. Ale neuměl se přetvařovat. Bylo zjevné, že ho mrzí, jak se podřekl.

„Tak podívej, Diviši," začal Ota přísně. Hovořil stejně káravým hlasem, jakým mu jindy Diviš domlouval, aby se choval ctnostně on. „Při pátrání máme jasně rozdělené úkoly. Já se pohybuji mezi rytíři a sklepnicemi a ty zase vyslýcháš vojáky a pobudy."

„To já přece plně respektuji," usmál se sebevědomě Diviš. „Pokud se pamatuji, dosud jsme ve Svijanském Újezdu po ničem nepátrali. Pokud jsem se tam tedy náhodou zastavil, nebylo to služebně a nemáš mi tedy co vyčítat. A když už jsme u těch sklepnic, nejsou jenom tvoje. Nezapomínej, že má manželka Marta byla kdysi také sklepnicí pod Grabštejnem. Mám na sklepnice stejný nárok jako ty."

„Co myslíš, jak by se Marta tvářila na tu pihu?"

„Tohle bys jí přece nevyprávěl," vybuchl naštvaně velitel Diviš. Byly situace, kdy se nedokázal Otovu popichování zasmát.

„Možná ne. Pod jednou podmínkou," pokračoval sladce panoš Ota a pak svému příteli v rychlosti pověděl, za jakou cenu získal jejich písař Wolfgang od sklepnice Zuzany své zprávy. „Přiznávám, zhřešil jsem," pokračoval zkormouceně panoš Ota. „Ale jen proto, že jsem nechtěl, aby se po kraji začalo říkat, že královské úřady neplní

své sliby. Problém je, že náš milý písař to Zuzaně slíbil pětkrát. Ovšem díky tobě, který mne stále káráš, jsem už před časem pochopil, že nejkrásnější věcí na světě je život ctnostný. A tak jsem ztratil cvik. Po téhle jedné noci si připadám jako lovecký pes, který celý den štval jelena. Dalšího jelena už bych uštvat nedokázal.“ Jeho přítel ho sledoval stále nedůvěřivěji. Ota pokračoval: „A náš milý písař Wolfgang, ten by neuštval ani hlemýždě. Ale naštěstí máme tebe, Diviši. Co kdybys mne ve Svijanském Újezdu zastoupil ty? Jsi ženatý, jistě máš více cviku než já a písař dohromady. Navíc si můžeš prohlédnout tu pihu…“

„Tak dost!“ rozzlobil se velitel Diviš. „Jsou věci, kdy každý žert končí, rozumíš?“

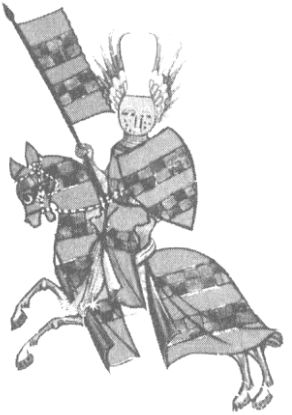
„To je škoda. Ale máš pravdu! Až tohle povím tvé Martě, bude určitě ráda, jak pevné máš zásady…,“ provokoval dál panoš Ota. Velitel Diviš vyskočil s rukou na jílci meče. Chvíli mu trvalo, než pochopil, že zase naletěl. Posadil se a skoro nevěřícně podotkl: „Ty jsi ještě větší lotr, než jsem si myslel.“

„Tohle říkáš nejméně desetkrát do roka,“ připomněl mu suše panoš Ota. „Naposledy před měsícem v Olomouci. Pamatuješ, jak jsem tě obehrál v kostkách?“

„Ani mi to nepřipomínej… Poslyš, nebylo by lepší věnovat se práci? Proč myslíš, že šli ti johanitští rytíři právě po tobě?“

„Možná se chtěli také podívat na tu pihu,“ navrhl se smíchem panoš Ota. Ale hned zvážněl, protože si všiml, že se na obzoru objevil osamělý jezdec na koni. To nemohl být nikdo jiný než jejich pán. Rychle se začal Divišovi svěřovat: „Popravdě řečeno, netuším. Mohli si mě s někým splést, ale logicky se mi to nezdá. Další možností je, že jsem se ve Svijanském Újezdu dozvěděl něco, co jsem neměl. Jenže problém je, že já vůbec netuším, co by to mohlo být. Písař Wolfgang se tam přece dozvěděl skoro totéž, co já, ale jemu dali pokoj.“

XXI. KAPITOLA

„Je ještě třetí možnost,“ navrhl Oldřich z Chlumu, když mu panoš Ota pověděl o všem, co v noci prožil. S výjimkou chvilek, které strávil s oběma dívkami. Seděli u ohně s miskami v rukách. Přes jejich okraje srkali horkou polévku a zakusovali ji vlažnými plackami.

„Ve Svijanském Újezdu by ses mohl dozvědět něco, co by nás posunulo o pořádný kus dál. Jenže ty ses to nedozvěděl, nicméně johanité to netušili. Mohli si myslet, že už to víš, a proto se tě chtěli zbavit.“

„Co by to asi tak mohlo být?“ pochyboval panoš Ota. „Že by zrovna v tamním šenku skrývali nějaké tajemství?“

„V šenku nebo někde jinde v okolí. V každém případě se tam budeš muset vrátit,“ oznámil nesmlouvavě Oldřich z Chlumu a ruku s prázdnou miskou natáhl k vojákovi, který se staral o oheň, aby mu přidal.

„Co kdyby se tam místo mě vydal Diviš?“ navrhl s nevinným výrazem panoš Ota. „Mne tam znají, ale jeho ne. Má větší naději něco se dozvědět. A navíc, po něm nejdou johanité.“

„To je dobrý nápad,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. Velitel Diviš za jeho zády ukazoval Otovi pěstí na svou bradu. Tohle gesto se dalo vyložit jediným způsobem. Panoš Ota se na Diviše ctnostně culil.

„Ovšem než se rozejdeme, musíme si stanovit hypotézy,“ pokračoval Oldřich z Chlumu. „Musíme mít jasno, kterým směrem zaměříme další pátrání. Tedy přesněji řečeno, proti komu.“

„To je celkem jasné,“ nabízel ochotně svůj názor velitel Diviš. „Skoro všechny zločiny se staly ve skalním městě. Já tam byl. Už se tam trochu vyznám. A vím, kde se skrývala Ketena. Nebyl bych užitečnější spíše tam než ve Svijanském Újezdu?“

„To máš asi pravdu," připustil Oldřich z Chlumu. „Jenže ani tu vesnici nemůžeme pustit ze zřetele. Oto, nedá se nic dělat, vrátíš se tam ty. Pokud, chceš, dám ti na ochranu před johanitskými rytíři pár vojáků."

Teď se zase ctnostně culil velitel Diviš. Panoš Ota jen pokrčil rameny. Co měl také říkat? A pak že povinností rytířů je chránit své služebníky před hříšným pokušením, jak tvrdil jejich hradní kaplan na Bezdězu. Oldřich z Chlumu ho chtěl vehnat do pokušení, kterému, jak se Ota znal, těžko odolá. Doprovod vojáků samozřejmě odmítl. S johanitskými rytíři by si dokázal poradit sám a ochránit ho před sklepnicí Zuzanou by stejně nedokázali.

„Co zatím víme?" rozvíjel své úvahy Oldřich z Chlumu. Odložil prázdnou misku a z hliněné lahvice upil trochu medoviny. „Všechno se točí kolem řádění ďábla. Pokud odhlédneme od faktu, že ve skutečnosti žádný ďábel není a neslyšel jsem, že by ho tu někdo někdy potkal, tak mi to nedává smysl. Chápu, že pár hlupáků provozuje černou magii, ale nerozumím tomu, proč by se o ně zajímal Svatý otec v Římě. Víte vy, kolik podobných blouznivců žije v křesťanském světě? Jako by inkvizice neměla mnohem důležitější práci jinde. To, že sem přijel tenhle exorcista, je podle mne důkazem, že ve skutečnosti nejde jen o ďábla. Má to ještě jiný účel, který ovšem zná jen papež. Proto poslal Bertholda z Mülhausenu. Vlivného a schopného muže. Jenže proti komu by tu měl doopravdy zasáhnout? Kdo je v severních Čechách tak významný, aby ho vůbec v Římě znali?"

„Zdislava…," vyhrkl okamžitě panoš Ota. „Zemřelé křesťany milují v Římě více než ty živé."

„I když je to pravda, trochu více úcty, pokud mluvíš o Svatém otci," upozornil Oldřich z Chlumu. Ovšem z tónu hlasu bylo zřejmé, že si myslí totéž. „Jistě, Zdislavino jméno v Římě znají. A tím pádem i celý markvartický rod. Jenže ani to nic nevysvětluje. Spíše naopak. Jak jsem vám řekl, od našeho písaře Wolfganga jsem se dozvěděl spoustu zajímavých zpráv. Kromě jiného i to, že exorcista několikrát mé Ludmile vysvětloval, jak moc si papež Zdislavy váží a on proto bude hájit všechny, kdo jsou její krve."

„Věříte mu?"

„Ne!“

„Marka z Vartemberka přece obvinil ze spojení s ďáblem a on musel uprchnout,“ upozornil velitel Diviš, který dosud mlčel.

Oldřich z Chlumu však nesouhlasil. „To není zřejmě tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. On vlastně podle kanonického práva obviněn nebyl. Zasedání inkvizičního tribunálu totiž nebylo zakončeno výslechem, přísahou a výnosem inkvizitora, kterým by označil kacíře či viníka. Wolfgangovi se spíše zdálo, že o obvinění Marka z Vartemberka usiloval komtur johanitského řádu, zatímco právě exorcista tomu zabránil. I když to ve skutečnosti nemá logiku. A navíc, Marek neutekl, ale zdá se, že ho někdo zajal a unesl.“

„Zajmout rytíře na hradě plném lidí, aby si nikdo ničeho nevšiml, to je dost obtížné.“

„Ale ne nemožné. Existuje spousta úskoků. To vám dvěma snad vykládat nemusím. Kolikrát jste něco podobného provedli vy?“

„No jo, ale to jsme byli my…“

„Připomínám, milý Oto, trocha skromnosti neuškodí. Pýcha předchází pádu. Ale vraťme se k tomu hlavnímu. O co tu vlastně jde? Kdyby šlo jen o porušování víry, nechám to možná být. Jenže došlo i k vraždám!“

„Ovšem je možné, že někde v okolí doopravdy existuje tajná sekta, která ďábla vzývá. Ota zjistil, že jejím členem bude asi správce dvorce ve Svijanech a možná i jeden turnovský měšťan,“ upozornil velitel Diviš. „V jejím čele stojí ta pomatená poustevnice. To Ketena přece všude prohlašuje, že ji ďábel pokouší a že s ním má dokonce dítě. A má prý i zetě. Její stoupenci začali zabíjet, aby se na ně nepřišlo. Je to dostatečně logické vysvětlení?“

„Na první pohled jistě,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Padlo i jméno valdštejnského lovčího. Je zřejmé, že sekta existuje. Její obětí byla kromě jiného i Anna z Rohozce. I když pije víc, než by se slušelo, zážitky o obcování s ďáblem si nevymyslela.“

„A právě pro tyhle obřady si sekta vypůjčovala sošku Panny Marie z turnovského chrámu,“ doplnil spokojeně velitel Diviš. K jeho překvapení však Oldřich z Chlumu tento názor odmítl.

„Chyba! To je zatím v celém případu jediná hypotéza, která je nejspíše nesprávná. To s tou soškou je totiž omyl… Tedy lépe řečeno, je to lež. Pokud někde existuje tajná sekta, která vzývá ďábla, lidé se jí bojí a raději mlčí. Proto se o ní nikde nehovoří. Pokud by ale někdo znesvětil chrám, o tom by mluvil každý. Pro křesťana není přece nic víc pohoršujícího. Znesvěcení chrámu by znamenalo, že by na Turnov mohl dopadnout hněv boží. Nebo jiné neštěstí. Pokud by se začala soška Panny Marie z chrámu doopravdy ztrácet, lidé by si toho všimli a mluvilo by se o tom na každém nároží. Ale nemluví. Proč?“

„Ovšem ta soška se přece ztrácela, to nemůžete popřít,“ přidal se na Divišovu stranu panoš Ota. „Sám jste před chvílí řekl, že se našla ve vaku u sedla koně ve skalním bludišti.“

„Jistě, ale to byl také jediný skutečný případ, kdy ji z oltáře někdo vzal. Já si to představuji takhle,“ řekl Oldřich z Chlumu a znovu se napil. Medovina byla skvělá. Pil zřídka, ale voňavou hořkost medoviny miloval. „Před několika měsíci poslali Turnovští sošku na opravu. Že soška z oltáře zmizela, se nějak dozvěděl komtur Albin de Xamax. Zda věděl, jak to je doopravdy, nebo se jen spletl, to teď není podstatné. V každém případě ho napadlo, že by se dalo něčeho takového využít. V zimě měl přece ostré spory s Markem z Vartemberka. A právě ta soška mu vnukla plán. Stěžoval si mně a také pražskému biskupovi. Mé ženě Ludmile ovšem na Bezdězu tvrdil, že teprve když jsme nic nepodnikli my, obrátil se do Říma. Pokud ale spočítám čas, který mezi těmi stížnostmi uplynul, je zřejmé, že žádost o vyslání exorcisty poslal hned, možná ještě dříve, než se obrátil na nás. Jeho řeči o tom, že mu spolehlivý muž potvrdil, kolikrát soška z oltáře zmizela, jsou lež. Očividná. Pokud by soška mizela, v Turnově by se to neutajilo. A že by celé město lhalo? Tomu se zdráhám uvěřit.“

„Znamená to, že za všechno může komtur Albin de Xamax?“

„Nejspíše.“

„A ta sekta, na jejíž stopy jsme narazili?“

„Tam už si tak jistý nejsem. Nějací vyznavači ďábla tu samozřejmě existují,“ uvažoval Oldřich z Chlumu. „Spíše je to souhra náhod. Je možné, že se komtur dozvěděl i o té sektě a zapojil

ji do svého plánu. Podstatou je, že se snaží obvinit svého vlivného souseda. Válčil s Markem z Vartemberka, jehož sestra je donátorkou, která sošku Panny Marie z Francie přivezla. Ergo ti dva nesou za bezbožnosti odpovědnost. I kdyby to nakonec jeho řádu nic nepřineslo, znepříjemní jim alespoň život. Proto komtur před exorcistou neustále opakuje, že za vše může markvartický rod, neboť v jeho čele stojí Vartemberkové."

„Zní to logicky," připustil panoš Ota. Oldřich z Chlumu se nepatrně pousmál a přikývl hlavou na znamení, že děkuje za uznání. Bylo zřejmé, že má dobrou náladu. Jeho včerejší skleslost byla ta tam. Z toho jeho pomocníci pochopili, že vyřešil problém, jak ochránit svou ženu Ludmilu, i když jim o tom zatím nic neprozradil.

„Proč by komturovi pomáhala Marie z Valdštejna? Že by pro něj tu sošku ukradla, aby bylo všem zřejmé, že mají johanité pravdu?" začal velitel Diviš další kolo disputace.

„A kdo říká, že ji ukradla ona?" oponoval udiveně Oldřich z Chlumu. „Písař Wolfgang sošku našel v brašně u sedla jejího koně. Ale to už přece byla Marie z Valdštejna mrtvá. Zavraždili ji. Pojďme na to logicky. Mohla ji z oltáře ukrást Marie z Valdštejna? Nemohla, nebyla v Turnově alespoň týden. Mohl ji samozřejmě ukrást někdo jiný a pak ji Marii dát. Jenže ten den nikdo z valdštejnských služebníků v Turnově nebyl. Otázkou tedy je, proč by ji měla u sebe?"

„Protože se několik dní předtím v kraji objevil exorcista."

„Správně! Kdosi chtěl, aby to vypadalo, že ta soška má s řáděním ďábla spojitost. A teď to nejdůležitější. Proč se ta soška našla právě u Marie z Valdštejna? Proč ne třeba u turnovského rychtáře, Havla z Lemberka nebo u kupce Vocáska? To totiž nebyla náhoda!"

Panoš Ota i velitel Diviš pokrčili rameny. Diviš si v duchu říkal, že to je opravdu těžký oříšek. Jindy se stávalo, že na podobné otázky neznal odpověď pouze on, ale panoš Ota ano. Teď ne. „Vzpomínejte, co se stalo na Bezdězu, když se tam poprvé hovořilo o tom, že v severních Čechách je několik dívek posedlých ďáblem?" připomněl jim Oldřich z Chlumu zprávy, které jim tlumočil přesně tak, jak mu o nich vyprávěl písař Wolfgang a Bogata.

„Jasně!“ vyhrkl okamžitě panoš Ota. Velitel Diviš se na něj úkosem podíval a povzdechl si. „Exorcista přece prohlásil, že kromě Anny z Rohozce se rejdů s ďáblem účastní ještě dvě urozené dívky. Tehdy poprvé zaznělo jméno Marie z Valdštejna.“

„A tím jí exorcista podepsal ortel smrti,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Kdo všechno ho tehdy slyšel? Jen má Ludmila a komtur Albin de Xamax. Už vám to dochází?“

„Komtur johanitského řádu potřeboval nezvratný důkaz, že ďábel v severních Čechách je. A že provádí rejdy se soškou, jejíž donátorkou je urozená paní Ludmila z Vartemberka,“ vybuchl s neskrývaným hněvem panoš Ota.

„Proto ukradl tu sošku,“ došlo Divišovi. „Marii zavraždil komtur.“

„On osobně ne. To by nestihl,“ spočítal si rychle Oldřich z Chlumu. „V té době byl na cestách a doprovázel exorcistu a mou Ludmilu. Ovšem zařídil, aby se to stalo. Sošku sebral z oltáře nějaký johanita. Nezapomeňte, kolem Jizery se už delší dobu pohybují rytíři jeho řádu.“

„Ten johanita chtěl sošku ukrýt do brašny u sedla koně, který byl přivázaný pod poustevnou. Ale Marie z Valdštejna ho přistihla. Proto ji zabil,“ navrhl velitel Diviš. Ale ani tentokrát nepřijal Oldřich z Chlumu jeho hypotézu.

„Ne, já si myslím, že komturovým záměrem od začátku bylo Marii z Valdštejna zavraždit. Pokud by ji totiž exorcista Berthold z Mülhausenu začal vyslýchat, mohlo by se ukázat, že sekta neměla se soškou nic společného. Musela se u ní najít, ale ona nesměla mluvit! Jenže hned po vraždě se tam náhodou objevil písař Wolfgang. Vrah toho chtěl využít, udělal ovšem velikou chybu. Překombinoval to. A díky tomu víme, jak to bylo.“

„Wolfgang tvrdil, že se Mariin kůň splašil a utekl. Pokud by vraždil johanita, je to nesmysl. Tomu by kůň neutekl,“ skládal si dohromady souvislosti panoš Ota. Diviš souhlasně přikyvoval. Tohle bylo jasné na první pohled.

Oldřich z Chlumu se usmál. Byl rád, pokud si s pomocníky rozuměl. „Ta chyba byla v přeříznutých otěžích. Prostý člověk si

majetku váží. Lapka by kožený řemen úmyslně nepoškodil. Mohl by ho přece prodat. Já v tom vidím aroganci rytíře.“

„Lze to dokázat? Postavíte komtura Albina de Xamax před soud?“

„Dal zavraždit nevinnou dívku jen kvůli svým intrikám. Ovšem dokázat mu to lze stěží. Navíc komtur jako prelát nepodléhá světskému právu. Český král ho soudit nemůže. Nepodléhá dokonce ani pražskému biskupovi, ale přímo papežovi. Jen ten má právo soudit ho. Ovšem Bůh ho potrestá, o tom jsem přesvědčený.“

Když tohle Oldřich z Chlumu prohlašoval, oba jeho pomocníci chápali, co tím slibuje. Už mnohokrát jejich pán boží spravedlnosti trochu pomohl a nepochybovali, že se o to pokusí i v tomhle případě. Vrah neměl právo chodit beztrestně mezi poctivými křesťany. I kdyby byl sebeurozenější.

„Ovšem písař Wolfgang tvrdí, že se u mrtvého kněze Petra z Podůlší našlo doznání, podle kterého Marii z Valdštejna zavraždil on. A přiznal se i k vraždě Anny z Rohozce a Keteny,“ připomněl panoš Ota za souhlasného přikyvování velitele Diviše.

„Další zfalšovaná stopa. Právě smrtí toho kněze začneme. Turnovský rychtář nevěří, že si sáhl na život sám. Diviši, pošli ihned čtyři muže do Turnova. Ať se zastaví u rychtáře a v jeho doprovodu prohledají obydlí Petra z Podůlší. Ať hledají prázdné pergameny, husí brky a baňky s inkoustem. Zajímá mne, jestli tam vůbec nějaké najdou. Pokud ano, ať to vše přinesou. A teď k doznání toho kněze. I když by měla být podle jeho přiznání Ketena mrtvá, potkal ji Diviš před několika hodinami živou a celkem na její věk i zdravou. A nepochybuji, že žije i Anna z Rohozce. Tohle takzvané přiznání bude klíčem k našemu dalšímu pátrání.“

„Znamená to, že Annu z Rohozce unesl také komtur johanitského řádu?“ optal se panoš Ota. Přitom se mu vybavila její tvář. Anna z Rohozce byla nesporně nejkrásnější svobodná dívka v markvartickém rodě.

„Komtur? Proč by to dělal?“ podivil se Oldřich z Chlumu. „Pro jeho plány nemá žádný význam. Alespoň zatím. Je určitě v bezpečí.“

„Kde?“

„To sice netuším, ale vím, kdo to všechno zařídil. Představte si celou situaci. Anna z Rohozce dorazí na Bezděz a mé Ludmile se přizná, že obcuje s ďáblem. Vzápětí se na Rohozci objeví papežův exorcista. Její otec Jaroslav Bezděz překotně opustí a jede na svůj hrad exorcistu uvítat. Co bys jako otec udělal ty? Pokusil by ses samozřejmě chránit svou dceru. Určitě bys nechtěl, aby se dostala do rukou inkvizice. Jak to ale udělat? Jediný způsob, aby nikdo nemohl obvinit ji nebo tebe z pohrdání inkvizičním tribunálem, je, že ta dívka zmizí. Jaroslav z Rohozce zinscenoval únos. Je to naprosto logické. Počká, až se to celé přežene, a pak ji jako náhodou osvobodí. Víte, divné mi od začátku bylo už to, že se mu ztratí dcera, ale on celkem klidně doprovází na cestách exorcistu, místo aby šílený strachy vyhnal všechny muže své družiny pátrat.“

„To by ovšem znamenalo, že Jaroslav z Rohozce má prsty i ve vraždě farářova čeledína v Turnově,“ upozornil velitel Diviš.

„Proč myslíš?“

„No, Annu z Rohozce odvedl z Bezdězu muž v plášti s markvartickým erbem. A stejný muž přece hovořil v Turnově s naším písařem Wolfgangem. Na odchodu pak toho čeledína zavraždil.“

„Proč by to musel být týž muž, milý Diviši?“ podivil se Oldřich z Chlumu. „Nesmíš dát na to, co ti zločinec podstrkuje až pod nos. Muže v plášti s markvartickým erbem, který z Bezdězu odvedl Annu z Rohozce, písař Wolfgang neviděl. Doslechl se jen, jaký měl plášť. Proto si toho muže spojil s podivnou návštěvou v domě turnovského kněze. Nemusel to nutně být ten samý člověk, chápete? Mohl ho nastrčit někdo, kdo chtěl, aby se odpovědnost za všechny zločiny připsala knězi Petrovi z Podůlší.“

„Pak v tom ale musí mít prsty komtur johanitského řádu. Jemu se hodilo, že vina za vraždu Marie z Valdštejna padla na někoho jiného.“

„V žádném případě! Události kolem smrti turnovského kněze má na svědomí někdo jiný. Co bylo v dopise na rozloučenou? Ten kněz na sebe bere vinu za vzývání ďábla. Ovšem právě tohle by komtur nikdy nepřipustil. On přece obviňuje markvartický rod. Smrt toho kněze kříží jeho plány. Proto musela podle mne zemřít Elvíra z

Rotštejna. Ale to bych předbíhal. Podstatné je, že existuje někdo, kdo vraždí, aby vyvrátil domněnky a pomluvy komtura Albina de Xamax. Kdo to dělá a proč, to teprve musíme vypátrat. Začneme tím, jak doopravdy zemřel Petr z Podůlší. Diviši, trefíš k tomu stromu, na kterém ho našli viset?“

„Spolehněte se, můj pane,“ usmál se sebevědomě velitel družiny.

„A ty, Oto, se vrať do šenku. Ale dávej si pozor. Slyšel jsem, že tamní sklepnice je nebezpečná.“

„Já se ve skalním bludišti vyznám také,“ zkusil to ještě jednou panoš Ota. „Divišovi by určitě nebezpečná nebyla. Ať jede raději on.“

„S ohledem na jistou pihu si nejsem tak zcela jistý, že by byl Diviš v bezpečí,“ opáčil s nevyzpytatelným výrazem ve tváři Oldřich z Chlumu a vstal od ohně.

Diviš a Ota se na sebe nechápavě zadívali.

„Co chceš,“ zabručel rozmrzele Diviš. „Náš pán je nejlepší vyšetřovatel v Českém království.“ Pak vstal a zamířil ke koním i on.

XXII. KAPITOLA

„Někde tady ho našli viset," ukazoval velitel Diviš rukou na mohutný dub. „Podívejte, urozený pane, tamhle na větvi je ještě zbytek provazu."

Oldřich z Chlumu přikývl. Přesně tak mu to místo popsal písař Wolfgang. Došel ke stromu a zastavil se pod silnou větví, na níž našli viset v oprátce tělo turnovského kněze. Zvedl oči a chvíli přemýšlel. Pak nařídil, aby sem vojáci postavili veliký špalek, který ležel stranou v kopřivách. Dva muži z jeho družiny to okamžitě udělali.

„Když tu oběšeného kněze našli, špalek prý také postavili," vzpomínal Oldřich z Chlumu. „Podle Wolfganga se nohy mrtvého špalku dotýkaly, takže bylo zřejmé, že se oběsil sám. Zvláště když se u něho našel dopis s přiznáním. Diviši, něco zkusíme. Přehoďte přes větev provaz a udělejte na něm smyčku. Ale provaz k větvi nepřivazujte. Druhý konec nechte volně viset dolů."

Sotva bylo vše hotovo, nařídil Oldřich Divišovi, aby na špalek vystoupil a dal si smyčku kolem krku. „Tak, a teď si, Diviši, představ, že se chceš oběsit. Všechno máš připravené, zbývá už jen povalit špalek, na kterém stojíš. Zkus to. Neboj se, lano není uvázané, jakmile by se špalek svalil, sklouzneš na zem. Tak, zkus to."

Jenže ať se snažil velitel Diviš sebevíc, těžký špalek, pokud na něm stál, povalit nedokázal. Nejvýše kousek posunout. Oldřich z Chlumu stál stranou a spokojeně sledoval jeho marné úsilí. Na jasném nebi pomalu stoupalo slunce a po zjizvené Divišově tváři se řinul pot.

„Je to jasné. Můžeš toho nechat," poručil Oldřich z Chlumu. „Exorcista udělal ukvapený závěr. Ten špalek je příliš těžký. Silný

chlap ho postaví snadno. Ale když na něm stojíš a máš si ho sám podkopnout, nejde to. Petr z Podůlší si nemohl sáhnout na život sám. Navíc zřejmě neuměl psát. Nepochybuji, že naši vojáci v jeho domě žádné psací náčiní nenajdou. Dopis na rozloučenou tedy nemohl napsat. Kdosi ho zavraždil, aby veškerou vinu svalil na něj.“

Diviš seskočil ze špalku na zem a sledoval, jak vojáci stahují provaz z větve dubu. Přitom si dlaní třel hrdlo a bručel: „Ošklivá smrt, viset v oprátce!“

„Vidíš, přesto lidé zločiny páchají. Každý zločinec, než něco provede, by si měl stoupnout na špalek a dát si oprátku na krk, aby si mohl představit, co ho čeká. Třeba by si to pak spousta zločinců rozmyslela,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Jsme v našem pátrání zase o kousek dál.“

„Já vím, co jste řekl v táboře,“ nadhodil Diviš, když odcházeli. „Ale sám říkáte, že člověk by neměl dát pouze na hypotézy, dokud si je neověří. Co když přece jen i tuhle vraždu spáchali johanité?“

„Kromě logiky mám ještě jeden důvod, proč je nemohu podezírat. A vážný! Členové johanitského řádu jsou nejen rytíři, ale především služebníci boží. Nevěřím, že by kdokoli z johanitů vztáhl ruku na preláta. Pokud by chtěli inscenovat něčí smrt, pověsí na strom nějakého měšťana nebo zemana. Ale ne kněze. Tohle je zločin osoby výsostně světské!“

„No jo,“ uvažoval nahlas velitel Diviš. Sňal z hlavy přilbici a drbal se ve vlasech, které měl slepené potem. „Marii z Valdštejna nechal svými rytíři zavraždit komtur Albin de Xamax. Budiž, ale kdo má potom na svědomí ty další zločiny? Že by to udělal Jaroslav z Rohozce?“

„Na výběr příliš nemáme,“ povzdechl si Oldřich z Chlumu. Přeskočil strouhu a ocitl se u nakloněné pískovcové skály. Odvázal svého hnědáka, ale nevyšvihl se do sedla. Vedl ho za otěže k místu, kde začínala stezka, po níž se dalo dostat k obydlí poustevnice Keteny. „Nejdříve si ale musíme ujasnit jednu záležitost. Stejně jako nevraždil osobně komtur johanitského řádu, má i ten druhý pomocníka, který za něj tu špinavou práci dělá. To zločince samozřejmě nezbavuje před zákonem i Bohem odpovědnosti. Víš, co mne k tomuhle názoru vede? Komtur i Jaroslav z Rohozce se většinu

času pohybují v blízkosti exorcisty. Nestihli by být na dvou místech současně. To samozřejmě platí i o Markovi z Vartemberka a Zdeňkovi z Valdštejna.“

„Jenže hledat mezi jejich služebníky toho pravého, to nebude vůbec snadné.“

„Musíme odhalit iniciátora a pak chytneme i skutečného vraha. Ptal ses na Jaroslava z Rohozce. Na něj by ukazoval jeden detail. V dopise na rozloučenou tvrdí vrah ústy Petra z Podůlší, že zabil Annu. Jak už jsem řekl, předpokládám, že to není pravda. V tom případě se ptám, komu by tahle lež v současné rozjitřené situaci posloužila nejlépe? Přece jejímu otci, aby dceru ochránil před inkvizitorem. Proto ho musíme podezírat.“

„Ovšem může to být i jinak,“ namítl velitel Diviš. Měl soustředěně stažené obočí, jak přemýšlel. „Jaroslav z Rohozce ukrývá svou dceru. Vrah Petra z Podůlší potřebuje z nějakého důvodu, aby ji ostatní považovali za mrtvou. Jde mu o to, přesvědčit exorcistu, že jeho práce skončila. Proto se v dopise na rozloučenou zmiňuje její jméno, i když neví, kde ve skutečnosti je. Vrahem toho kněze nemusí tedy nutně být otec Anny z Rohozce. Nemusí dokonce ani vraha znát.“

„Diviši, ty nám rosteš. Máš samozřejmě pravdu.“

„Pokud s námi není panoš Ota, mívám většinou pravdu,“ začal vysvětlovat s nádechem pýchy velitel Diviš. „Jako by mě vždycky nějak uhranul či co. V jeho přítomnosti říkám samé hlouposti.“

Došli na nevelkou mýtinu a uvázali tam koně. Vojákům své družiny Oldřich z Chlumu nařídil, aby počkali. Dál pokračoval jen v doprovodu velitele Diviše a pobaveně se smál jeho svérázné teorii. Po neuměle poskládaných schodech se dostali na plošinu pod skalním převisem. Oldřich z Chlumu zamířil k otevřené truhlici, která stála u paty skály. Byla však prázdná. Věci, které tu viděla Ludmila z Vartemberka, zmizely. Klekl si do písku a překvapeně si truhlici prohlížel.

„Můj pane,“ křikl na něj Diviš, který zatím zkoumal okolí. „Někdo tu ráno musel být. Popel v ohništi je ještě teplý.“

„Odnesl oblečení poustevnice," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Podívej se na tu truhlici. Je hodně stará. Řekl bych tak sto let. Panoš Ota tu není, nemůže tě uhranout. Zkus povědět, čím je zvláštní."

Velitel Diviš vrhl krátký a zkoumavý pohled na svého pána. Pochopil, že si z něj tak trochu utahuje. Byl na podobné žerty zvyklý, ale tím spíše chtěl ukázat, že to s vlivem panoše Oty na jeho úsudek je pravda. Klekl si do písku, položil ruku na částečně již ztrouchnivělé dřevo a pečlivě si truhlici prohlížel. Ještě teď na ní byly patrné zbytky honosného vyřezávaného zdobení. Nebyl si úplně jistý, ale měl dojem, že podobné už někde viděl.

„No, kdysi musela být krásná… a pěkně drahá. Kdo ví, jak se sem dostala," začal opatrně.

„A dál?"

„Té poustevnici ji mohl darovat nějaký velmož. Mohla ji také zdědit po rodičích. Ale něco se mi na té výzdobě nezdá… vidíte tyhle orlice?" ukazoval na boky, kde byly patrné zbytky původní výzdoby. „Takové má přece na své zástavě císař."

„Správně, Diviši," souhlasil významně Oldřich z Chlumu. „Tahle truhlice musela kdysi patřit k vybavení domácnosti římského císaře. Jednu takovou mají i na Pražském hradě. Kdysi ji dostal kníže Vladislav za pomoc při dobytí Milána. Je úplně stejná jako tahle. Tvarem i výzdobou. Vsadil bych se, že obě zhotovil jeden a týž řezbář. Ty truhlice zřejmě kdysi patřily k sobě. To znamená, že pocházejí z časů, kdy byl císařem Fridrich I. Barbarossa. V té době získal prapraděd našeho vznešeného panovníka královskou korunu. Jak se mohla taková truhlice dostat sem do skalního bludiště? A co s ní má společného ta bláznivá poustevnice?"

„I když tu s námi panoš Ota není, aby mne zmátl, přiznávám, že to netuším," povzdechl si velitel Diviš, vstal a rukou si smetal písek z kolen. „Vy to víte, urozený pane?"

Oldřich z Chlumu zavrtěl hlavou a rovněž vstal. „Odpověď neznám. Ale intuice mi říká, že možná v okolnostech, jak se sem dostala tahle truhlice, je řešení našeho případu."

„V téhle staré truhlici?"

„V tom, proč je císařská truhlice právě tady. Nic se neděje náhodně. Pokud narazíme při vyšetřování na něco neobvyklého, je logické, že to s případem souvisí, nemyslíš?“

Velitel Diviš sice ochotně souhlasil, ale ve skutečnosti měl pocit, že panoš Ota je už zase vedle něj. Úvaze svého pána příliš nerozuměl. Jindy totiž tvrdíval, že by se vyšetřovatel neměl nechat zmást stopami, které vypadají svůdně, ale mohou ho zavést do slepé uličky. A že by se měl zabývat jen tím, co se dá ověřit. Jenže jak chce jeho pán ověřit pravost truhlice císaře, který byl už více než osmdesát let mrtvý?

Panoš Ota zastavil koně na dohled Svijanského Újezdu. Seskočil a posadil se do trávy na nevysokém návrší, odkud cesta klesala dolů k vesnici. Mlčky si prohlížel střechy usedlostí a přemýšlel. I když o sklepnici Zuzaně pronesl hodně neuctivých poznámek, bylo to vůči ní vlastně nespravedlivé. To, že se chtěla milovat, nebyl přece zločin. Ale když mu hrozilo nebezpečí, zachovala se nesmírně statečně. Obětavě mu pomohla.

Z toho se dalo vyvodit jediné. Pokud by věděla něco důležitého, jistě by mu to nezatajila. Pověděla mu nejspíše vše, co věděla. V případě, že je s tímhle místem spojeno nějaké neobjasněné tajemství, které znepokojuje johanitské rytíře, klíc u sklepnice Zuzany není. Tím si byl panoš Ota jistý. Bylo tedy zbytečné navštívit zájezdní hostinec znovu. Zbytečné alespoň z pohledu vyšetřování.

Opřel se o kmen břízy, do úst strčil stéblo trávy a bezmyšlenkovitě ho začal žvýkat. Odpověď se jistě dala nalézt na každou otázku, pokud by ovšem tu otázku znal. Jenže on vůbec netušil, na co se ptát. Co sakra mohlo johanitskému řádu vadit? Proč ho chtěli zabít? Vzápětí ho napadlo, že slovo zabít výslovně nepadlo. Možná ho chtěli jen zajmout, aby ho mohli vyslechnout.

To ovšem předpokládalo, že by komtur johanitského řádu věděl o návratu Oldřicha z Chlumu a jeho služebníků do severních Čech, a to bylo vysoce nepravděpodobné. V tom případě ti tři rytíři včera v noci nechtěli dostat do rukou panoše Otu, ale jen mladíka v plášti s erbem českého krále. Ale to nebylo totéž! Vyplivl stéblo a obrátil se na bok. Měl pocit, že by se konečně mohl dostat té záhadě na kloub,

pokud by ovšem byla jeho úvaha správná. Nesměl udělat chybu. Klíčové bylo, zda sklepnice Zuzana nikomu neprozradila jeho jméno. Ona a její otec byli totiž jediní, kdo ho tu znal. Povzdechl si, protože mu došlo, že se návštěvě šenku nevyhne. Za chvíli už cvalem sjížděl ke Svijanskému Újezdu.

„Ne, včera jsem měl tolik práce, že mě ani nenapadlo bavit se s některým z hostů. Natož o vás," vrtěl hlavou šenkýř. „Ale i kdyby se někdo ptal, znáte mě, urozený pane, já umím mlčet jako hrob… Jedl jste už dneska? Mám tady vynikající skopovou kýtu."

„A co tvoje dcera?"

„Zuzana ještě spí. Včera měla práce ještě víc než já. Byla k smrti utahaná," opáčil s nevyzpytatelným výrazem šenkýř. „Nechtěl bych ji zbytečně budit. Počkejte na ni a dejte si zatím kýtu. Pochutnáte si."

„Tak mi kousek přines," rezignoval panoš Ota. Hlad opravdu měl. Navíc ho potěšilo, že sklepnice Zuzana byla po včerejšku k smrti utahaná.

Šenkýř byl hned zpátky. Skopové chutnalo sice trochu lojovitě, ale nebylo špatné. Ještě než Ota dojedl, objevila se v šenku Zuzana. Rozhlédla se, a protože byla místnost prázdná, vrhla se mu kolem krku a začala ho líbat.

„Počkej," bránil se nepříliš přesvědčivě. „Jednak jím, jednak mám práci a jednak jsi prý k smrti utahaná."

„Už nejsem. A jídlo počká. Neříkej, že bys dal přednost kusu studeného skopového přede mnou?"

„Chceš slyšet pravdu?"

„Jsi protivný," zasmála se, ale pustila ho. Odběhla pro koště a začala zametat podlahu. Přísahala, že ani ona nikomu neřekla jeho jméno, i když se jí na něj jeden mládenec ptal. „Ten, co ti hřebelcoval koně," vykládala bez většího zájmu. „Co budeš celý den dělat? Až zametu, mám do oběda čas. Sem hosté přijdou až večer. Je léto a začaly žně. To je vesnice skoro prázdná."

„Jak se jmenuje ten mládenec, co se na mne vyptával?" nedovolil jí panoš Ota změnit téma hovoru.

„Shodou okolností jako ty. Prý se má oženit s tou… ani mi její jméno nejde z pusy… s tou helmbrechtnicí, co mě včera předběhla."

„Takže je z vaší vesnice?“

„Jo… a ta jeho taky. Pokud chceš běžet za ní, poslož si,“ zaječela a ohnala se po něm koštětem.

„Kousl tě bazilišek? Jsi mnohem krásnější… a šikovnější. Víš, mohu to zodpovědně prohlásit, protože jsem měl možnost srovnávat…“

Objala ho a něžně políbila. Přitom prohlásila, že to se hned pozná rytíř. Otovi sice unikla logika jejího prohlášení, ale ani se nepokoušel hledat ji. Vymanil se z její náruče a upozornil, že ho opravdu čeká práce. Právě proto, že je rytíř, nenechá běhat po světě někoho, kdo se ho pokusil zabít.

„Ale vrátíš se ještě?“ špitla a svůdně mrkla.

„Pokud to přežiju… Ne, jen žertuji. Dneska mám opravdu moc práce. Možná zítra nebo pozítří.“

„Nezapomeň, mám nárok ještě na čtyři návštěvy,“ připomněla, ale znělo to tak mile, že se panoš Ota nijak nezlobil. Vstal a v tu chvíli se v šenku objevil šenkýř. S úklonou se začal vyptávat, zda urozenému pánovi chutnalo a zda by ještě nechtěl pár koláčů. Když jeho nabídku panoš Ota odmítl, vzal si dva stříbrňáky a vyjádřil přesvědčení, že je brzy navštíví znovu. Sklepnice Zuzana gestem za jeho zády naznačovala, že v to doufá také. Ota zamířil ke dveřím, ale na prahu se zastavil a šenkýře se optal, kde by našel jednoho mladíka z jejich vesnice. Jmenuje se Ota jako on a je zasnoubený s jistou Pleškou.

„Jeho otec má pole u cesty, která vede od kostela. Je to hned pod lesem,“ ukazoval šenkýř ochotně směr. „A pokud byste hledal tu Plešku, tak ta bude…“

„Nehledám!“ přerušil ho panoš Ota ostře. Nechtěl zase slyšet Zuzaniny výčitky. To, jak si ho žárlivě nárokovala, ho pomalu začínalo bavit.

Na dvoře se vyšvihl do sedla a cvalem zamířil ke kostelu. Pole pod lesem našel snadno. Jeho jmenovec spolu s otcem žali v předklonu srpy žito a dvě mladinké dívky za jejich zády obilí sbíraly a vázaly do snopů. Panoš Ota dojel na koni po strništi až k nim. Tasil meč a ostře houkl: „Hej ty… jmenuješ se Ota, viď… Chci s tebou mluvit.“

„Ale já ne," polekaně opáčil mládenec. Narovnal se a výhružně zvedl srp, jako by se jím chtěl bránit.

„Tak to máš smůlu," ušklíbl se povýšeně panoš Ota. Pak se obrátil na jeho otce a ukázal na erb českého krále, který měl na svém plášti. „Musím vyslechnout tvého syna. Jde o příkaz samotného panovníka. Mám povinnost udělat to jakkoli. I za cenu, že bych použil svůj meč."

„Poslechni ho!" nařídil nesmlouvavě mládencův otec. „Polož srp na zem a jdi si sednout tamhle na mez. Vyhovuje vám to takhle, urozený pane? Tam budete mít klid. A pokud by byl můj syn drzý, já už ho srovnám. Věrně sloužím našemu králi!"

Panoš Ota zastrčil meč do pochvy, ale zůstal v sedle. Mládenec zamířil se svěšenou hlavou tam, kam ukázal jeho otec. Panoš Ota jel dva kroky za ním. Počkal, až si jeho jmenovec sedne na zem, a teprve pak seskočil.

„Tak jak to včera bylo?" optal se úředním hlasem, jaký se naučil od svého pána.

„No… vyhřebelcoval jsem vám koně…," nejistě, skoro neslyšně odpověděl mládenec.

„Na to se neptám. Ty moc dobře víš, co chci slyšet."

„Dostal jsem na vás zlost," vyhrkl po kratinkém přemýšlení a zvedl hlavu. Podíval se panoši Otovi do očí. „Co byste dělal vy, kdyby vám nějaký cizí rytíř odvedl snoubenku?"

„Já? Poděkoval bych mu," odpověděl s hranou vážností panoš Ota. „Alespoň bych věděl, že jí nemohu věřit. Protože ona šla se mnou sama. A hodně ochotně."

„Já Plešku miluji," odpověděl vzdorovitě.

„To ti slouží ke cti. Proto jsi na mne poštval johanity?"

„Jak říkám, dostal jsem zlost," opakoval mladík. Jeho sebevědomí jako by se splasklo. Svěsil ramena a sklopil oči k zemi. „Nedávno tudy projel takový skrček. Měl stejný plášť jako vy. Hned pak se tu objevil jeden johanita. Náhodou jsem s ním mluvil. Slíbil mi odměnu za zprávu, pokud by se tu objevil někdo z Bezdězu."

„Jak víš, kdo jsem?"

„Já to přece nevím. Ale měl jsem zlost. A tak jsem mu zalhal, že se tu kdosi z Bezdězu objevil. Myslel jsem, že vám napráskají. Nebo něco podobného. Za mou Plešku byste si to zasloužil, abyste věděl!“

„Jak jsi mu tu zprávu poslal?“

„Johanité přece táboří kousek odtud,“ podivil se mládenec, že tak samozřejmou věc jeho sok v lásce netuší.

„Takže tys jim řekl, že v šenku je rytíř z Bezdězu?“ ujasňoval si panoš Ota.

„Přesně tak,“ přikývl mládenec. „Za to jsem dostal stříbrňák. Dám vám ho… Ale nemám ho tady. Je doma. Zaběhnu pro něj, jestli chcete…“

„Ne,“ zarazil ho panoš Ota. „Nepotrestám tě, i když bys měl být podle práva oběšen. Co se divíš? Jsem pod ochranou českého krále. A nejsem z Bezdězu, to si pamatuj! Ovšem něco za něco. Dostaneš milost, ale pomůžeš mi.“

„Jak?“

„To ti povím později. Přísahej, že tu věc splníš!“

„Ale…“

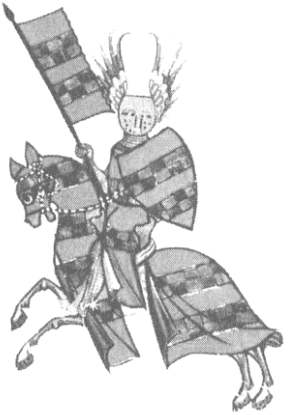
„Můžeš taky viset!“

„Přísahám,“ vyhrkl polekaně mladík a pokřižoval se. Pak skoro neslyšně poprosil: „Že už se mé Plešky ani nedotknete?“

„To ti zase přísahám já,“ zasmál se panoš Ota. „Takže dohodnuti?“

„Dohodnuti,“ potvrdil o poznání spokojeněji mládenec.

XXIII. KAPITOLA

„Možná to bylo tady,“ ukazoval s naději v hlase velitel Diviš do úzké skalní soutěsky. Ale záhy bylo zřejmé, že ani tahle cesta není správná. Přes své holedbání, že cestu skalním bludištěm najde snadno, se zamotal tak, že už vůbec netušil, kde jsou. Po prohlídce poustevny chtěl Diviš dovést družinu Oldřicha z Chlumu na místo, kde Ketenu našel a kde mu během boje zase zmizela. Jenže stezku do soutěsky minul a od té doby bloudili. Vojáci v pláštích s erbem českého krále, kteří jeli za ním, se tvářili tak posměšně, že by všechny nejraději zavřel. Oldřich z Chlumu se mu neposmíval. Byl zachmuřený a přemýšlel.

Když chtěl Diviš odbočit už asi do desáté soutěsky, o níž prohlašoval, že tentokrát to bude zaručeně ta pravá, zastavil ho. „Nechme toho, Diviši. Je to zbytečné.“

„Já to určitě najdu. Tuhle stezku poznávám…“

„Byl jsi tu jen jednou. A stmívalo se,“ vrtěl nesouhlasně hlavou Oldřich z Chlumu. „To místo navíc není nijak důležité.“

„Odpusťte, můj pane, ale tam jsem potkal poustevnici Ketenu. Je posedlá ďáblem. A rozplynula se mi před očima…“

„No právě,“ nadhodil vážně Oldřich z Chlumu. „Rozplynula se. Tak co tam chceš najít?“

„Zajímalo by mě, kam zmizela,“ bručel velitel Diviš. „Přece se nestala neviditelnou. Sám mne pořád poučujete, že nemám dát na pověry. A teď… vy si ze mě utahujete?“

„Tak trochu. Určitě je tam nějaký skrytý průchod. Ketena je v tuhle chvíli už bůhvíkde. Jak o tom přemýšlím, mám neodbytný pocit, že tady jsme ve slepé uličce. Víš proč? Protože se tady ve skalách staly skoro všechny vraždy, které s naším případem souvisejí. Proč se nestaly jinde? Pokud by tohle místo mělo pro

zločince nějaký význam, nebude na něj takhle hloupě upozorňovat. Jako by nás chtěl nalákat právě sem. Ne! Tady jen ztrácíme čas. Pojedeme pryč. Vezmi to nejkratší cestou na Valdštejn!“

Velitel Diviš si posmutněle povzdechl a pak přiznal, že vůbec netuší, jak se dostat ze skalního bludiště ven. A nemá ani ponětí, kterým směrem by mohl hrad Valdštejn ležet.

„Pokrato, přijeď blíž,“ křikl Oldřich z Chlumu na vojáka, který pocházel z nedaleké Všeně. „Vyznáš se tu trochu?“

„Moc ne. Ale řekl bych, že na Valdštejn je to tímhle směrem. Vidíte tu vysokou skálu? Je vidět od cesty pod Valdštejnem. Nějak musíme objet tenhle hřeben a pak už to snad najdeme.“

Ukázalo se, že měl sice pravdu, jenže objet hřeben nebylo tak jednoduché, jak se na první pohled zdálo. Museli jít pěšky a koně vedli za otěže, protože mezi skalními věžemi se neustále točili, chvílemi stoupali hlubokým pískem do strmých svahů, pak zase sestupovali po kluzkých balvanech, ale nakonec se přece jen ocitli na široké cestě, kterou lemoval řídký les. Tady už to znali. Nasedli a za chvíli projížděli bránou na hradní nádvoří.

„Tedy, Diviši, ještě že se v těch skalách tak dobře vyznáš,“ dobromyslně provokovali svého velitele vojáci.

„Jestli o tom některý z vás jen cekne před panošem Otou, dostane deset nočních stráží za sebou. A bez milosti,“ hrozil jim přísně.

„No, za deset nocí by to možná stálo…,“ pošklebovalo se Pokrata.

Velitel Diviš jen znechuceně mávl rukou a zamířil do hradního šenku, aby ječným pivem spláchl tu hořkost. Blížilo se poledne a slunce připalovalo. Ještě se však zastavil a Pokratovi nařídil, ať mu vyhřebelcuje koně, když je tak chytrý.

„To má člověk za svou ochotu,“ povzdechl si mladý voják. Smál se a měl dobrou náladu. Na Valdštejně sloužila jedna děvečka ze Všeně, která vůči němu nebývala nikdy skoupá. Předpokládal, že ji najde ve stáji.

Oldřich z Chlumu zatím zamířil k dřevěnému schodišti, které vedlo z nádvoří na vršek první ze tří pískovcových věží, na kterých se rozkládal vlastní hrad. Šel rychle a poslouchal, jak jeho kroky dutě

zní na prknech schodiště. Měl rád tenhle zvuk a bylo věcí cti, aby byl rytmus úderů co nejrychlejší. Ale poslední dobou měl neodbytný pocit, jako by se nějak zpomaloval. Zvláště když se blížil ke konci schodiště. Na terasu vystoupil celý zadýchaný. Pravda však byla, že panovalo letní vedro a bylo dusno k zalknutí.

Zdeněk z Valdštejna na něj čekal hned u schodiště. Zdvořile se mu omluvil, že ho nepřišel uvítat na nádvoří. „Byl jsem dole dneska už sedmkrát… Proč na sobě nemáte odznaky svého úřadu, pane královský prokurátore? Souvisí to se smutnými událostmi posledních dnů?“

Oldřich z Chlumu přikývl a vyjádřil mu lítost nad smrtí jeho dcery. Zdeněk z Valdštejna poděkoval a dodal, že jeho žena nese tu ztrátu nesmírně těžce. Opustila hrad a svůj čas tráví v cisterciáckém klášteře na Hradišti. Pak zvedl oči, v nichž se leskly slzy, uchopil Oldřicha z Chlumu za ruku a vášnivě vykřikl: „Chci krev. Krev toho vraha… Pomůžete mi?“

„Nepromluvíme si raději u stolu?“ navrhl Oldřich z Chlumu, který si všiml služebníků, jenž stáli nedaleko a se zájmem je poslouchali. Mnoho rytířů se chovalo, jako by jejich služebníci byli věc. Vyprávěli před nimi důvěrné věci a pak se divili, když se o jejich tajemství hovořilo v celém kraji. Právě od služebných se jeho panoš Ota dokázal dozvědět spoustu užitečných zpráv.

„Jsem špatný hostitel,“ začal se omlouvat Zdeněk z Valdštejna. Křikl na sklepníka, aby jim donesl dva džbánky chlazeného vína, a zamířil k zadnímu paláci. Když přecházeli druhý můstek, ukázal na zábradlí a upozornil, že se právě opravuje aby pan královský prokurátor šel raději po druhé straně. Přitom rozčileně vykládal: „Ten panchart znesvětil i můj hrad. Přímo tady zavraždil Elvíru z Rotštejna… Víte o tom?“

„Jen že se to stalo. Říkáte panchart. Máte na mysli někoho konkrétního?“

„To se ví, že mám,“ křičel s rukou na jílci meče. Třásl se hněvem. „Toho exorcistu přece! Než sem přijel, byl všude klid. Kam vkročí noha inkvizice, tam teče krev. Krev nevinných. To jste nevěděl? Bratranec mé manželky žil v Akvitánii. Upálili ho. A víte proč? Protože měl tu smůlu, že jeho panství leželo v kraji, který se

prý hemžil kacíři. Víte vy, co ti kacíři chtěli? Chtěli návrat k čistotě původní Kristovy církve. Takové to bylo kacířství! A teď, že prý máme v kraji ďábla. Pche…!“ mávl znechuceně rukou.

Došli do velkého sálu a usadili se do křesel.

„Ani já vymýtání ďábla příliš nemiluji,“ zdvořile podotkl Oldřich z Chlumu. Zdeněk z Valdštejna souhlasil, že to je o něm známé. Slyšel, jak kdysi pan královský prokurátor zesměšnil na Grabštejně exorcistu, který chtěl upálit jednu vesničanku, a tu dívku zachránil. Upil z poháru a spokojeně mlaskl. Bílý ryzlink byl vynikající. I když Oldřich z Chlumu pil víno zřídka a během dne jen výjimečně, i on se s chutí napil. Zvědavě se optal, proč si hradní pán myslí, že vrahem je papežův exorcista. Přitom spíše přátelsky připomněl, že jedna věc je nechuť k inkvizici, ale jiná je obvinit konkrétního člověka ze zločinu. On je soudce a nemůže se řídit tím, kdo se mu líbí či nelíbí, ale jen tím, co může u soudu prokázat.

„Vy jste soudce, já rytíř,“ pokrčil rameny jeho hostitel. „Já nerozumím učeným řečem prelátů ani soudců. Ale jedno vím. Podle práva našich předků se krev trestá krví. Na odvetu mám jako urozený člověk právo.“

„Dobře víte, že náš vznešený panovník je jiného názoru. Nemohu z titulu svého úřadu připustit, aby kdokoli bral spravedlnost do svých rukou. Myslete na to prosím! Pomsta není zákon. Nebudeme se ale přít o zvyklosti našich předků, protože jejich výklad není teď podstatný. Oba chceme přece totéž. Spravedlnost. Proč si myslíte, že exorcista zabil Elvíru z Rotštejna? A proč se mu chcete mstít vy? Vždyť nebyla vaší krve.“

„Copak vy to sakra pořád nechápete?“ rozzlobil se Zdeněk z Valdštejna. Vyskočil, protože nedokázal sedět klidně. Přecházel sálem. Rozhazoval rukama a vykládal: „Jestliže exorcista zabil Elvíru, je jasné, že zavraždil i mou nebohou dceru!“

„Důvod?“

„Nenávidí všechny, o kterých se říká, že obcovali s ďáblem. Jeho duše je nemocná zlobou. A podezíravostí. Už na Bezdězu se exorcista chlubil, že získal svědectví proti mé dceři a Elvíře z Rotštejna, že obcovaly s ďáblem. Vím to bezpečně. Vaše žena Ludmila z Vartemberka to rovněž slyšela! Co se týká Elvíry, nechci

ji obhajovat, i když to byla velice slušná dívka. Ale za svou dceru bych položil hlavu na špalek. Nikdy neměla s ďáblem nic společného, to mohu odpřísáhnout. A teď se vás ptám, proč ji exorcista pomlouval? Určitě už na Bezdězu plánoval, že jí ublíží. Ne, jeho svědomí není čisté!“

Oldřich z Chlumu si pomyslel, že exorcista nedělá nic jiného, než co je posláním královského prokurátora. Vyčítat Bertholdovi z Mülhausenu, že někoho podezřívá je stejně naivní jako vyčítat jemu, Oldřichovi z Chlumu, že vyslýchá podezřelé ze zločinů. Ne, ten problém byl mnohem složitější, než si Zdeněk z Valdštejna představoval. Jako v každém směru lidského konání platilo, že byli dobří a špatní soudci, stejně jako rozumní a fanatičtí inkvizitoři. A že se zákon dal vždycky zneužít.

„Dobrá,“ přikývl neurčitě. „Jak to přesně bylo se smrtí Elvíry z Rotštejna? Pokud já vím, ten večer se v paláci pohybovali všichni hosté. I vy sám a vaši služebníci. K ní do podstřeší mohl zaběhnout kdokoli. A udusit ji polštářem trvalo jen pár minut. Viděl někdo Bertholda z Mülhausenu?“

„Viděl,“ triumfoval Zdeněk z Valdštejna. „Můj syn. Je sice ještě dítě, ale není hloupý. Spává v přízemí předního paláce. Hned proti schodům do podstřeší. A ten večer, když už byl všude klid, exorcistu zahlédl. Vracel se dolů. Co chcete víc!“

„Proto jste se s ním pohádal? Slyšel jsem, že včera dost ve spěchu opustil váš hrad.“

„Také,“ opáčil trochu neurčitě Zdeněk z Valdštejna. „Vyčetl jsem mu ještě cosi. Chtěl jsem vědět, kdo pomluvil mou nebohou dceru. A víte, co mi odpověděl? Prý nikdo! Její jméno řekl jen proto, že se mu to hodilo pro další vyšetřování. Chápete, co zla musí ten muž v sobě nosit?“

Oldřich z Chlumu přikývl. Stejnou věc tvrdil exorcista jeho ženě Ludmile z Vartemberka. Zřejmě to tedy byla pravda. Inkvizice vždy pracovala s falešnými svědectvími, aby nachytala podezřelé. Jenže proč by něco takového exorcista přiznával?

„No řekněte, proč by měl křivě obviňovat mou dceru? Jedině proto, že jí chtěl ublížit,“ pokračoval útočně Zdeněk z Valdštejna. Už

dlouho se Oldřich z Chlumu nesetkal s takovou zlobou v něčích očích. „Souhlasíte se mnou? Vy jste přece královský prokurátor!“

Oldřich z Chlumu zvedl džbánek a upil. Víno bylo chladné a příjemně nakyslé. V horkém dni výtečně osvěžilo. Po kratším zaváhání se začal omlouvat: „Je mi líto otce, který ztratil dceru. Proto nerad přiznám, že ve všem s vámi tak úplně nesouhlasím. Křivé svědectví je obvyklý nástroj všech exorcistů. Pronášejí ho v situacích, kdy chtějí zmást člověka, kterého podezírají. Nebo když chtějí usvědčit kacíře.“

„Co mi to tu vykládáte? Koho by mohl Berthold z Mülhausenu na Bezdězu podezírat? Komtura johanitského řádu? Absurdní, nemyslíte? Mého ctihodného souseda Jaroslava z Rohozce? Nikdo v kraji nezískal tolik papežských odpustků jako on. Nasazoval svůj život pro Krista. Byl na křížovém tažení proti nevěřícím.“

„Já vím. Bůh mu prý dokonce vzal na křížové výpravě bratra,“ přikývl Oldřich z Chlumu. O tom se Jaroslav z Rohozce zmínil před jeho ženou Ludmilou a od písaře Wolfganga se to dozvěděl on. K téhle smutné události se ovšem vázalo rodinné tajemství. Anna z Rohozce prý ve skutečnosti nebyla dcerou, ale neteří Jaroslava z Rohozce. O tom ovšem nikdo nevěděl, alespoň Oldřich z Chlumu nikdy nic podobného neslyšel. Ani jeho žena, i když byla s pány na Rohozci příbuzná. Ludmila z Vartemberka sice přísahala, že tuhle zprávu nikomu neprozradí, jenže nepovažovala za hřích použít ji při pátrání, které považovala za důležité pro celý markvartický rod. Její manžel byl vyšetřovatel a ona nebyla kněz, kterého by vázalo zpovědní tajemství.

Zdeněk z Valdštejna se zarazil, jako by ho tím překvapil. Stáhl obočí a chvíli usilovně přemýšlel. Napil se a přes okraj džbánku si nedůvěřivě prohlížel svého hosta. Jeho výraz se změnil v číhavý. Možná začal Oldřicha z Chlumu podezřívat, že s ním nehraje poctivě. Stejně jako exorcista s jeho dcerou.

Hlučně postavil džbánek na stůl a trochu odměřeně souhlasil: „Můj urozený soused pan Jaroslav obětoval pro Krista již mnoho. Už mi věříte, že to je zbožný muž? I já jsem upřímný křesťan, ale přesto na svém hradě kaplana neživím. On ano. Jaký důkaz byste chtěl víc? Ale zpátky ke lživému obvinění mé dcery. Exorcista ho pronesl také

před vaší ženou Ludmilou. Snad si nakonec nemyslíte, že podezírá vaši manželku?“

„A co když ano?“ pokrčil neurčitě rameny Oldřich z Chlumu. Tím valdštejnského pána namíchl definitivně. Znali se léta. Se Zdeňkem z Valdštejna bylo těžké pořízení. Když si vzal něco do hlavy, těžko názor změnil. Oč byl hloupější, o to byl tvrdohlavější. Díky své povaze ovšem patřil k nejvěrnějším stoupencům českého krále v severních Čechách. Kdysi mu přísahal věrnost a u toho zůstal.

Zdeněk z Valdštejna se nejednou postavil i proti ostatním Markvarticům, pokud bylo třeba hájit zájmy Přemysla II. Otakara. Proto také vycházel dobře s Oldřichem z Chlumu, který reprezentoval panovníkovu autoritu. Jenže teď mu rozum zatemnil žal nad ztrátou dcery. Rozmrzení na tváři valdštejnského pána bylo znatelné. Očekával, že po tom všem, co řekl, se Oldřich z Chlumu stane jeho spojencem. Toužil pomstít se exorcistovi Bertholdovi z Mülhausenu.

„Prosím, věřte mi. Mně a českému králi! Slibuji při Bohu všemohoucím, že vrah vaší dcery neunikne lidské spravedlnosti,“ prohlásil pevným hlasem Oldřich z Chlumu. Věděl, že tenhle rytíř si zaslouží úctu. Musel mu dát naději. O svém podezření, že jeho dceru zavraždil nějaký johanita na popud komtura Albína de Xamax, mu však alespoň prozatím povědět nechtěl. Už proto, že Zdeněk z Valdštejna nebyl příliš chytrý. Mohl by nadělat spoustu škod.

S uklidňující převahou ho přemlouval k uvážlivosti: „Já si udělal o celém zločinu trochu jiný obraz, než mi líčíte. Od našeho vznešeného panovníka jsem dostal jasné příkazy ve věci toho exorcisty. Jde o mocenské zájmy a já přísahám, že papežův vyslanec na svých rukách krev vaší nebohé dcery nemá. Je nezbytné, abych se mohl na vaši věrnost zcela spolehnout.“

„Nikdy jsem našeho vznešeného krále nezradil ani myšlenkou. Já ani můj přítel Jaroslav z Rohozce. Po boku Přemysla II. Otakara jsem bojoval už tehdy, když povstal proti svému královskému otci Václavovi I. Bojoval jsem u Kressenbrunnu, byl jsem na křížovém tažení v Prusku, bojoval jsem proti pánům z Dubé, když se protivili králi. Ale to vy jistě dobře víte. Jsem věrný rytíř, i když můj hrad je téměř celý ze dřeva, zatímco můj ctihodný soused dostal povolení

postavit si hrad kamenný. Proč o tom hovořit? Na mne se spolehnout můžete. Ovšem já za to očekávám spravedlnost!“

„Opakuji, dostane se vám jí! Potřebuji však vaši pomoc. Nezaslechl jste, že by se někdo v poslední době zmínil o chystaném povstání Markvarticů nebo alespoň jen Vartemberků proti našemu králi?“

„Co je to za otázku?“ vybuchl Zdeněk z Valdštejna. „Kdo vám takovou hloupost namluvil? Měl by za to viset!“

„Řekl mi to Přemysl II. Otakar…“

„Děláte si legraci?“ utrhl se valdštejnský pán, ale přitom těžce polkl, jako by měl hrdlo stažené strachem. Na okamžik se zamyslel a pak rázně dodal: „Přísahám, nevím o ničem! Ale… možná byste si chtěl ještě promluvit s mým synem. On exorcistu viděl!“

Za chvíli už stál před nimi. Byl zpocený, špinavý a na předloktí měl čerstvý šrám. Hlasitě oddechoval. Zdvořile se uklonil, a když se ho otec optal, kde k tomu šrámu přišel, mávl ledabyle rukou a začal vykládat, že se pral se dvěma kluky. Ale i když jsou starší, než je on, nandal jim to.

„Tu noc, kdy zemřela Elvíra z Rotštejna, jsi prý zahlédl toho cizince, který je papežovým exorcistou, jak se vrací z podstřeší,“ optal se ho s laskavou trpělivostí Oldřich z Chlumu.

„To je pravda,“ přikývl vážně kluk.

„Byl u té zavražděné dívky?“

„Ano!“

„Víš to jistě?“

„Ano!“

„A nemohl být v podstřeší jinde?“

„Nic jiného tam není,“ přerušil je rozmrzele Zdeněk z Valdštejna. Pak se obrátil na svého syna a s hrdostí v hlase mu dovolil vzdálit se. Kluk se zdvořile uklonil a zamířil ke dveřím. Na prahu se však zastavil a otočil se.

„Urozený pane, exorcista byl určitě u paní Elvíry. Teď mě napadlo, že když šel po schodech dolů, něco za ním volala.“

„Proč jsi mi to neřekl?“ zaúpěl jeho otec.

„Neptal jste se, můj vznešený otče,“ opáčil kluk a zmizel.

„Promiňte nešťastnému otci,“ se slzami v očích se omlouval Zdeněk z Valdštejna. Ale zlost z jeho hlasu nezmizela.

XXIV. KAPITOLA

Zatímco Oldřich z Chlumu vyslýchal Zdeňka z Valdštejna, seděl jeho velitel Diviš v hradním šenku a měl mizernou náladu. Zlost měl především na sebe. Připadal si jako hlupák, a to byl pocit, který nesnášel. Vytahoval se, že se ve skalním bludišti vyzná, a kdyby nebylo Pokraty, bloudili by tam nejspíše ještě teď. Že si z něj kvůli tomu utahovali jeho vojáci, to by ještě přežil. Byl voják a tohle k vojenskému řemeslu patřilo. Ale zlost měl, když si představil, co poví panoš Ota. Napil se ječného ležáku. Jindy měl tuhle chuť rád, ale teď jako by mu hořkost piva vadila. Došlo mu, že musí něco podniknout.

Řešení bylo jasné. Musí si napravit reputaci. Měl by udělat něco, čím by ostatním dokázal, že je stále ten Diviš, bez něhož se nedá žádný složitý případ rozřešit. Tohle rozhodnutí mu trochu zvedlo náladu. Dopil džbánek a křikl na šenkýřku, aby donesla ještě jeden. Otevřeným oknem dovnitř proudil horký vzduch pozdního léta, ale v šenku vládl příjemný chládek. I když tohle stavení vypadalo jako lupičský herberk, pivo tu čepovali výtečné. Špinavá hospodská postavila na stůl nový džbánek a zajímala se, co tu na hradě královští vojáci hledají. Jindy by ji Diviš odbyl, nesnášel upovídané ženské, ale teď mu šenkýřčina hovornost přišla vhod. Jako by mu Bůh dal znamení.

Laskavě jí prozradil smyšlenku, že spolu s celou družinou hledá lupiče, kteří řádí v lesích poblíž zemských hranic. Bandu sice rozprášili, ale několik lupičů se zachránilo a ti se zřejmě ukrývají v okolí. A někteří prý jsou ve spojení s ďáblem. Proto se tu objevil exorcista.

Šenkýřka se posadila na lavici proti němu a zvědavě ho poslouchala. Do oběda býval obvykle šenk prázdný a nebylo co na práci.

„Poslyš," pokračoval velitel Diviš, jako by ho to právě teď napadlo. „Co když se ti lupiči ukryli ve skalách?"

„Možné to je. Tam se děje spousta špatností. Věříte, že jsem tam ještě nikdy nebyla? Do skal bych nevkročila ani za zlaťák!"

„To tě chválím," přikývl velitel Diviš, ale nedokázal skrýt rozmrzelost. „A co ve vesnicích v okolí? Mohli by se lupiči ukrývat tam?"

„Vesničanům věřit nemůžete, dejte na mě! Za stříbrňák by prodali duši. Pomohou klidně i mordýřům, pokud jim to něco vynese. Proto já do vesnic nechodím. Věříte, že jsem už nejméně deset let neopustila tenhle hrad?"

Divišovy naděje pomalu pohasínaly. Pro klid duše ještě nadhodil, zda by se třeba nemohl nějaký lupič vetřít do hradu. Mezi čeleď a služebníky.

„Já se cítím nejlépe tady," vykládala šenkýřka spokojená s tím, že má s kým mluvit. „Za celý den se naběhám tolik, že necítím nohy. Málokdy svůj šenk opouštím…"

„No dobře, ale občas přece jen něco zaslechneš. Chlapi se opijí, začnou se holedbat nebo hádat. To pak na sebe prozradí spoustu věcí," smlouval nešťastný Diviš. „Nezaslechla jsi v poslední době něco podezřelého?"

„Tady se málokdy někdo opije," pokrčila rameny. „Náš pán to zakázal. Kdo se tu opije, dostane deset ran karabáčem. Opilost je bránou do pekla. To říkává naše paní. O těch lupičích já opravdu nic nevím."

Diviš už chtěl naštvaně zařvat, tak co ho otravuje, ale na poslední chvíli svá slova polkl. Vybavila se mu jistá drobnost, které se podivoval, když se o ní jeho pán zmínil. Turnovský rychtář vypověděl, že do městského šenku u Horní brány se chodívá opíjet valdštejnský lovčí. Teď bylo jasné, proč váží tak dlouhou cestu. Ovšem s valdštejnským lovčím se pojila ještě jedna rychtářova poznámka. Prohlásil prý, že se stane královským lovčím. Nikdo tomu nepřikládal žádnou pozornost. Opilecké chvástání. Jenže Diviše

napadlo, že by v tom mohlo být víc. Potřeboval se rehabilitovat za bloudění ve skalách a tohle vypadalo slibně. Ostatně, nic lepšího stejně po ruce neměl.

Pokradmu si hradní šenkýřku prohlížel. Byla ošklivá, rozcuchaná a nemytá. V duchu se mu vybavil slib, který dal svému příteli Otovi, že vyslýchání šenkýřek přenechá jemu, neboť to bylo jeho odvěké právo. Tahle dohoda ho pobavila.

„Poslyš," nadhodil lhostejně, aby nevzbudil podezření. Byla to ovšem zbytečná opatrnost. Šenkýřka byla nejen špinavá, ale i hloupá. „Co hradní lovčí? Ten přece musí kraj znát lépe než ty."

„Asi jo."

„Jak se jmenuje?"

„Bohuslav. Ale říkají mu Bohuta."

„Chodívá k tobě často?"

„No," protáhla a pokusila se přemýšlet. Moc jí to nešlo. „Chodívá… Někdy tu i přespí."

Diviš pochopil. Šenkýřka určitě nepatřila k ženám, které by vzbuzovaly milostnou touhu. Bylo tedy jasné, že u ní lovčí tajně přespává, pokud přebere.

„To ti nevěřím. Museli by ho přece hledat, když se v noci nevrátí do čeledníku," povzbuzoval ji k hovoru.

„Proč? Nespí s čeledí. Má chatrč v předhradí. Aby mohl v noci zakročit proti pytlákům. Z hradu by se ven nedostal. Zavírají se brány," vykládala se značným úsilím řadit logické argumenty vedle sebe.

Tohle vypadalo nadějně. Diviš se optal, kde by lovčího našel. Dopil pivo a dlaní si otřel ústa. Na stůl položil stříbrňák.

„Asi ve skalách. Chodívá tam krmit zvěř."

„Krmit zvěř?" protáhl velitel Diviš spokojeně a rychle zamířil ke dveřím.

Ihned mu došlo, že v létě se lesní zvěř nepřikrmuje. Jen v zimě. Pokud valdštejnský lovčí nosí do skal jídlo, pak to určitě nebude pro srnky a zajíce.

„Počkejte ještě," zastavila ho šenkýřka. „Pokud s ním chcete mluvit a něco se dozvědět, vyplatí se mít při sobě džbánek piva. Nebo lahvici vína."

Diviš se vrátil ke stolu. Šenkýřka sice chytrá nebyla, ale své řemeslo ovládala. Koupil od ní za dva stříbrňáky celý měch bílého vína.

U brány mu strážní potvrdili, že v posledních dnech zahlédli několikrát lovčího Bohutu s pytlem přehozeným přes záda, jak kráčí ke skalnímu bludišti. Diviš ještě zaskočil za šafářem. Byl to dobromyslný muž, snad ještě hloupější než hradní šenkýřka.

„Ano, občas mu dávám plevy a řezanku pro zvěř," potvrzoval unaveně. „Ale poslední dobou ne."

Další cesta zavedla Diviše do kuchyně. Pokud bylo jeho podezření správné, muselo být v pytli něco jiného. Krmení zvěře mohla být jen zástěrka. A nejspíše i byla. Kuchařka mu ochotně potvrdila, že si u ní lovčí občas bere placky, sýr, ovoce a někdy i kousek masa. Podle toho, co zbude. To vše prý nosívá oné poustevnici.

Když se velitel Diviš ocitl zpátky na nádvoří, spokojeně si mnul ruce. Narazil na stopu. Na okamžik zaváhal, zda o podezření poví svému pánovi. Jenže Oldřich z Chlumu stále ještě dlel v paláci a těžko ho mohl vyrušovat. Přitom mohlo jít o čas. Lovčí prý před chvílí odešel. Nejspíše věděl, kde se ukrývá Ketena.

Diviš zastavil jednoho ze svých vojáků a suše mu oznámil, že musí odjet, protože jde po nadějné stopě. S potěšením zahlédl v jeho očích překvapení. Dobrá nálada se mu vrátila. Vyšvihl se do sedla a cvalem projel bránou ven z hradu.

Když se panoš Ota rozloučil na poli pod lesem s mladíkem, který na něj poštval johanitské rytíře, pomalu sjížděl na koni zpět do Svijanského Újezdu. Přemýšlel, co dál. To, co zjistil, ho velice zklamalo. A zklame to určitě i Oldřicha z Chlumu, protože nic z toho s jejich pátráním nesouviselo. Žárlivost, to byl pravý důvod nočního přepadení.

Jedinou neobjasněnou otázkou bylo, co tu vlastně johanité chtějí. Proč tu táboří? A proč se zajímají o jejich písaře Wolfganga? Vlastně se zajímají nejen o něj. Slíbili přece odměnu za zprávu, až se tu objeví muž v plášti s erbem českého krále. Proto na Otu v noci v

šenku číhali. Johanité však nemohli předpokládat, že se Oldřich z Chlumu vrátí se svými pomocníky z Moravy tak rychle.

Otovi došlo, že by nebylo marné promluvit si s nimi. Jenže na ně pravomoc královského prokurátora nestačila. Řád podléhal přímo papežovi. Byl zcela nezávislý na pravomoci českého krále. Ota se už naučil, že jsou případy, kde je nutno jít za hledáním spravedlnosti i po cestách, které nejsou zcela v souladu se zákonem. Jeho pán to vždycky omlouval tím, že spravedlnost je boží, ale zákony si určují pouze lidé. Nemusel uvažovat dlouho. Právě tohle byla jedna z oněch výjimečných situací, kdy nemohl jednat se hřbetem pokorně ohnutým před autoritami křesťanského světa. Musel některého z johanitských rytířů vyslechnout. Stůj co stůj.

Změnil směr a odbočil přes pole k nedalekému ovocnému sadu. Tam uvázal koně a dál šel pěšky. Johanité tábořili hned za návrším u malého potůčku. V jejich táboře stály jen dva stany. Ten větší sloužil třem rytířům, druhý byl pro služebníka, který měl na starosti kuchyni a zásobování. O koně se rytíři starali sami, tak to předepisovala řádová regule. Proto jeden služebník v táboře stačil. To usnadňovalo plány panoše Oty. Ulehl za husté maliní a skrze šlahouny sledoval, co se dole děje.

Všichni tři rytíři seděli ve stínu košaté vrby a leštili zbroj. Něco si vyprávěli a srdečně se tomu smáli. Jejich služebník seděl na bobku u ohniště a vařil v kotlíku jídlo. Ota se tiše odplížil zpátky ke svému koni. „Milý brachu," oslovil ho důvěrně, „nedá se nic dělat, vracíme se do hostince. Neškleb se, já si to nevymyslel."

Když se objevil v poloprázdném šenku, sklepnice Zuzana to už ani nijak nekomentovala. Sama odvedla jeho koně do stáje. Panoš Ota se tam vydal za ní. Objal ji a chvíli se s ní líbal, aby se neřeklo. Ale víc jí nedovolil. „Hřích spáchaný ve dne je dvojí hřích," vysvětloval s vážnou tváří. „Za milování ve dne bys proto musela odpočítat ne jednu, ale dvě návštěvy, které ti dlužím. A to bys určitě nechtěla."

„O tomhle dříve řeč nebyla. Váš písař mne neupozornil, že jde jen o noční návštěvy," protestovala pobaveně.

„Protože nemá dost zkušeností… Ale konec žertování. Potřebuji tvou pomoc."

„Jak jinak… O co jde?“

„Musím se převléknout. Jen na chvíli. Do šatů, jaké nosí chlapi tady u vás. Potřebuji vypadat jako venkovan.“

„Jsi strašně veliký, ale snad něco v otcově truhlici najdeme. A dál?“

„To je všechno.“

„I tak je toho dost. Je to nebezpečné,“ zkoušela to okamžitě. „Co za to?“

„Ptát se tě, co bys chtěla, je asi zbytečné, viď?“ mrkl na ni.

„Jistě. Ale věř tomu nebo ne, i já mám zrovna teď spoustu práce a nemám na to čas. Takže mi to vynahradíš večer nebo v noci. A to, co slíbil písař Wolfgang, platí příště i pro den. Souhlasíš?“

„Dneska večer to nepůjde! Stačí snad, když se dohodneme, že nebudeme denní hřích počítat za dva… Ale jestli ti to nestačí, půjdu se zeptat Plešky Ta mi určitě něco na převlečení půjčí.“

Zuzana stáhla nazlobeně obočí a začala prskat jako kočka, kterou vyhánějí od misky s mlékem. Ale nakonec souhlasila.

„Má to ovšem přece jen háček,“ podotkl panoš Ota, když ji několika polibky usmířil. Podržel ji ve své náruči a rychle vysvětlil, co od ní bude ještě potřebovat. Sklepnice nejdříve vybuchla, že není žádná helmbrechtnice, ale nakonec mu pomoc slíbila. Když jí podrobně vysvětlil, jak si to představuje, dodal: „Pokud se to povede, slibuji, že ti koupím novou suknici. To bude navíc.“

„Znáš mě, jindy bych asi chtěla odměnu jinou. Ale po tom, cos předvedl včera v noci ve stodole, beru raději tu suknici,“ opáčila škádlivě a mrkla na něj. „Měl by sis napravit pošramocenou pověst.“

„A kdo dneska v noci spal jako zabitý?“ protestoval napůl uraženě.

„No právě… v noci se přece spát nemá.“

Žertovali, i když se Ota už převlékal do venkovské haleny. Za chvíli opustil zájezdní hostinec zadním vchodem přes humna. Šel pěšky. Na sobě měl obyčejnou režnou košili s dlouhou suknicí. Své dlouhé vlnité vlasy svázal do uzlu a ukryl je pod široký slamák. Přes ramena si přehodil kus hnědé látky jako plášť. Pod ní ukryl meč. Na tváře si udělal popelem pár šmouh, jako by se několik dní nemyl. Pospíchal zpátky do úkrytu nad táborem johanitů. Ulehl za husté

šlahouny malin a sledoval ty dole. Rytíři stále odpočívali ve stínu pod stromem a z misek jedli dřevěnými lžícemi kaši. Jejich služebníka neviděl.

Na tom, kterého si vybere, záleželo hodně. Velitel malého oddílu byl už starší muž, jistě zkušený a světem protřelý. Ten se nehodil v žádném případě. Druzí dva byli mladíci. Jeden byl drobnější postavy s hubeným obličejem, druhý naopak silný s jemnými rysy v kulaté tváři. Chvíli váhal, ale pak si všiml pohledu, který ten silnější vrhl na jejich staršího druha. Bylo rozhodnuto. Tohle mu určitě jeho plán usnadní. Meč ukryl pod šlahouny malin.

Zhluboka se nadechl, pak vystoupil z úkrytu a zamířil po travnatém svahu dolů. Pružně přeskočil koryto potůčku a došel ke stanům. Zdvořile se mladému rytíři uklonil a požádal ho, zda by byl ochotný vyslechnout ho. Ten se nejprve ohlédl na jejich velitele, a teprve když ten trochu lhostejně přikývl, optal se laskavě, co ho trápí.

„Můžeme jít trochu stranou?“ požádal ho tiše panoš Ota. „Jde o cosi, co se téměř stydím vyslovit…“

„O co jde?“ opáčil se zájmem mladý johanita a ochotně s ním zamířil k nedalekým křovinám, kde ležela hromada velkých kamenů. Na největší se usadil.

„Stala se mi taková ošklivá věc,“ začal panoš Ota. Zůstal stát a stydlivě klopil oči k zemi. To divadlo mu šlo výtečně. „Hodně ošklivá… Víte, urozený pane, co je sodomský hřích?“

Jak panoš Ota předpokládal, po tváři mladého rytíře proběhl nejprve výraz překvapeného zájmu a vzápětí se objevilo přísné pobouření. Chladně vyštěkl: „Proč se ptáš?“

„Můj hospodář… vykonal se mnou tu ohavnost,“ pokračoval Ota. Dokonce se mu podařilo uronit několik slz. „Přitiskl mne ve stodole k trámu, o krk mi opřel nůž, pak mi zezadu vykasal suknici a…“

„Proč mi to říkáš? Obraťˇ se na rychtáře. A vyzpovídej se vašemu knězi.“

„Co když mi nebudou věřit? Víte… já přišel za vámi, protože se chci pomstít.“

„K tomu Svatý otec náš řád nezřídil. Jestli chceš svého hospodáře zabít, mne do toho nezatahuj," vykládal johanita. Panoš Ota spokojeně postřehl v jeho očích vzrušení.

„Já se nechci pomstít tak, jak si myslíte. Náš hospodář je silný chlap. Já bych se mu chtěl pomstít stejně. Jenže ho asi neudržím. Vy jste silný rytíř… Počkejte prosím, urozený pane. Odměním se vám."

„Jak?" odpověděl johanita. V jeho hlase nebylo pobouření, i když by být mělo. Bylo však zřejmé, že ještě váhá.

„Vím, kde najdete toho mladíka v plášti s erbem českého krále, který vám dneska v noci zmizel. Ale… povím to jen vám. A až potom."

Mladý johanita se rozhodl rychle. Vstal a křikl na své druhy, že s tímhle venkovanem zajde na chvíli do vesnice. Pak významně dodal, že se možná dozví něco o tom chlapovi z dnešní noci.

Obešli křoviny a pokračovali podél potoka k nedalekým stavením.

„Přes návrší to bude rychlejší," ukázal panoš Ota na travnatou stráň. „Nikdo nás neuvidí. Přijdeme přes humna."

Johanita chápavě přikývl a sám jako první úzkou strouhu přeskočil. Na návrší se vyškrábali rychle. Odbočili kolem maliní k sadu. Panoš Ota se shýbl, jako by si upravoval řemínek škorně. Johanitský rytíř pokračoval po uzounké stezce dál mezi ovocné stromy. Ani se neohlédl. Byl rytíř a cítil se zcela bezpečný.

V té chvíli po něm panoš Ota skočil. Levou rukou ho popadl za krk a stiskl, takže johanita nemohl vydat ani hlásek. Druhou rukou mu zkušeně sáhl k opasku a tasil jeho meč. Ostří meče mu přiložil k hrdlu a tiše sykl: „Jediný hlásek a jsi mrtvý! Zemřeš bez zpovědi a pomazání. Tak buď rozumný!" Pak trochu sevření hrdla povolil, ale jen tolik, aby zajatec mohl dýchat.

Johanita sebou trhl, ale pochopil, že se zatím mnoho dělat nedá. Byl si jistý, že tohle zvládne. Nějaký vesničan ho přece nedokáže k ničemu donutit. Předpokládal, že ten čeledín udělá záhy chybu a to bude jeho konec. Jak by to v křesťanském světě vypadalo, kdyby venkovani dokázali zvítězit nad rytířem?

Panoš Ota postrkoval johanitu před sebou. Prošli sadem a skončili až v rohu na dolním konci, který byl zjevně neudržovaný.

Kamenná zídka, kterou byl sad obehnaný, tady byla částečně pobořená. Mezi zplanělými stromy rostly nálety a křoviny. Panoš Ota vytáhl kus provazu a nejprve johanitu obratně spoutal. Pak ho posadil ke stromu a začal svlékat.

„Co… co chceš? Chceš peníze?“ rozkřikl se johanita zlostně. Už nebyl tak klidný. Ruce měl spoutané pevně a mladý vesničan si nepočínal jako nezkušený nováček. Možná to byl převlečený lupič.

„Kolik stříbrňáků bys asi tak mohl u sebe mít?“ vrtěl bez zájmu hlavou panoš Ota. „Ne, nechci peníze. Tak hloupý nejsem!“ Vytáhl nůž a rozřízl rytířovy nohavice. Trhl zbytkem látky a johanita ležel v trávě zcela nahý.

„Jestli chceš to, co nazýváš sodomskou ohavností, nějak se domluvíme,“ smlouval johanita s hranou pokorou. Stále ještě doufal, že to pro něj dopadne dobře.

„Ne jsem mnohem skromnější. Chci si s tebou jen popovídat. Odpovíš mi na pár otázek a já tě nechám běžet.“

„Ty hlupáku, myslíš, že se tě bojím?“

„Proč tu tábořite?“

„Můžeš mě mučit a nevydám ani hlásek. Nebojím se bolesti, jsem rytíř. Ale to ty nechápeš. Pokud mne zabiješ, skončím přímo v království nebeském. Nemáš nic, čím bys mne mohl donutit, abych zradil svůj řád,“ chrlil ze sebe johanita. Teď už hovořil se zjevnou panikou a hysterií. Několikrát trhl spoutanýma rukama, ale bylo to marné. Ota ho svázal pevně.

„Chlapče, jak jsi naivní,“ káral ho jízlivě panoš Ota. „Ještě jednou! Proč tu tábořite?“

„Pater noster, qui est in coelis…,“ začal johanita provokativně odříkávat slova otčenáše.

„Pojď sem,“ křikl Ota směrem k polorozbořené zídce. Téměř okamžitě se z úkrytu za hustým keřem vynořila sklepnice Zuzana. Přes obličej měla uvázaný šátek, aby jí nebylo vidět do tváře. Ten šátek bylo to jediné, co na sobě měla. Jinak byla zcela nahá. Kráčela k nim pomalu a pohupovala se v bocích.

„Bože, pomoz mi!“ vykřikl zděšeně johanita. Třeštil oči a zbledl.

„Pokud vím, složil jsi slib čistoty," upozornil ho laskavě panoš Ota. „Možná bys měl okusit, o co vše tímhle slibem přicházíš."

Zuzana došla až k nim. Klekla si do trávy a dlaní přejela po těle mladého johanity. Otřásl se, jako by se ho dotklo rozžhavené železo.

„Tak ještě jednou," oznámil chladně panoš Ota. „Proč tu tábořite?"

„Jsme tu asi týden," vyhrkl zděšeně mladý johanita. „Prosím, ať už se mě nedotýká!"

Ota přikývl a Zuzana složila ruce do klína. Zůstala ale klečet v trávě těsně vedle zajatce. Rytíř se alespoň trochu pootočil, aby neměl její ňadra přímo nad svým obličejem. Panoš Ota si přitom zálibně všiml Zuzaniny malé pihy.

„Náš vznešený komtur nařídil, abychom zajali každého, kdo by měl na plášti erb českého krále," vykládal trhaně johanita.

„Proč?"

„To já nevím."

„Proč jste nezajali toho hrbáče, který tudy před několika dny prošel?"

„Smůla. Tu noc jsme měli jakési řízení jinde."

„To ti mám věřit?"

„Byli jsme v Turnově na mši. Můžeš si to ověřit."

Otovi okamžitě došla spojitost. Měl štěstí, tohle bude důležité svědectví. Přísně pokračoval: „Na mši? Nebyli jste tam náhodou kvůli sošce Panny Marie?"

„Už nepovím ani slovo!"

Ještě než to dořekl, Zuzana se předklonila a vášnivě ho začala líbat. Johanita začal téměř dávit. Trhl hlavou a pokusil se ji čelem udeřit do tváře, ale nepovedlo se mu to. Nakonec rezignoval.

„Ano, ano… prosím, ať mne nechá být!"

„Takže jste si obhlíželi sošku Panny Marie. Tu jste druhý den ukradli, je to tak?"

„Když to víš, proč se ptáš?"

„Co s ní?"

„Líbila se nám," odsekl johanitský rytíř. „Chtěli jsme si jí vzít sem do našeho ležení."

„A co ostatní johanité? Ti, co jeli za vaším komturem na Valdštejn?“

„I o těch víš… Přijeli sem teprve před dvěma dny z Dubu. Zastavili se u nás na skok, spěchali za komturem. To je opravdu všechno.“

„To není všechno! Máš na svědomí vraždu!“ rozkřikl se přísně panoš Ota. Teď už se netvářil shovívavě či dokonce pobaveně.

„Přiznávám, vzali jsme sošku. Ale nic víc!“

„Odvezli jste ji do skal, zavraždili Marii z Valdštejna a tu sošku jste dali do brašny u sedla jejího koně. Museli jste to být vy, protože ostatní johanité sem přijeli, jak jsi sám potvrdil, až po vraždě. Život té dívky mají na svědomí členové tvého řádu, o tom nemůže být pochyb!“

„Nevím, o čem mluvíš.“

Panoš Ota mlčky kývl. Zuzana okamžitě položila johanitskému rytíři ruku na prsa a pomalu začala přejíždět po jeho břiše k nohám. Nechápala, proč se ten mládenec tak brání. Neměl se podle jejího názoru vůbec za co stydět. Jakmile se dotkla jeho mužství, zaječel. Ta hra však trvala jen chvilinku.

„Zabil jsem ji,“ vykřikl johanita. Tvář měl zkřivenou výrazem hnusu. „Ano zabil. Já těmahle rukama. Ale byla to kacířka. Obcovala s ďáblem. Takových mají křesťané povinnost se zbavit. Udělal jsem jen to, co je Bohu milé. Mé svědomí je čisté.“

„Kdo to nařídil?“

„Náš vznešený komtur,“ vyhrkl johanita a oddechl si jako někdo, kdo se topí a na poslední chvíli se mu podaří dostat hlavu nad hladinu. Sklepnice Zuzana si o malý kousek poodsedla. Přitom mrkla na Otu, aby bylo zřejmé, že za tohle si svou odměnu nenechá ujít.

„Koho jste zabili ještě?“

„Už nikoho! Přísahám,“ kvílel johanita. „Ze skal jsme se vrátili sem a pak už jsme se odtud nehnuli ani na krok.“

„Co jste chtěli udělat s tím mladíkem, kterého jste v noci hledali v šenku?“

„Chtěli jsme ho zajmout. Náš komtur by pak rozhodl.“

Panoš Ota přikývl. Chápal, že se opravdu víc nedozví. Sklonil se, nejprve dal johanitovi do úst roubík a pak mu spoutal nohy.

Zuzana zatím odběhla a oblékla se. Pak Ota ještě zaběhl na hřeben návrší pro svůj meč, který ukrýval v maliní. Sešli se u spoutaného johanity. Ota překontroloval pouta a pak spolu se Zuzanou zamířil k vesnici.

„Myslíš, že mi opravdu nic nehrozí?“ ptala se, sotva přelezli polorozbořenou kamennou zídku.

„Neviděl ti do obličeje.“

„Ale mohl si všimnout mé pihy.“

„Á, tvé proslulé pihy,“ uniklo panoši Otovi pobaveně. „V družině mého pána se poslední dobou nemluví skoro o ničem jiném.“

„Neštvi mě,“ rozzlobila se opravdu uražená. „Já nejsem žádná prodejná holka.“

„Ne jsi moc hodná holka. Pomohla jsi královské spravedlnosti,“ udobřoval si ji. „Ale bát se nemusíš. Ten johanita by si určitě pamatoval, pokud bych měl pihu na hrudi já. Ta by ho zajímala. Ale tvá ne, za to dám hlavu na špalek.“

„Je vrah?“

„Je. Ale nesmíš o tom nikomu říci ani slovo.“

„Ráda bych,“ pokrčila rameny. „Ale to máš těžké. Slabá holka, když ji sevře chlap do náruče, poví, i co neví. Jediné řešení by bylo, kdyby to byla tvoje náruč.“

Měli ještě chvíli času. A tak panoš Ota ukrojil další dílek z povinnosti, kterou ho zavázal písař Wolfgang.

XXV. KAPITOLA

Diviš objel valdštejnské předhradí a po cestě lemované stromy zamířil do skal. Nebyl ale takový hlupák, aby si myslel, že ve skalním bludišti lovčího najde. To byla snaha ještě marnější než hledat pověstnou jehlu v kupce sena. Zamířil k ploché skalce, na jejíž vrchol vedla úzká stezka. I když ve skalách zabloudil, tolik věděl, že z nich vedou dvě hlavní cesty. Obě se sbíhaly právě pod touhle skalkou. Koně uvázal u cesty a vyškrábal se nahoru. Odtud dobře viděl na všechny strany. Posadil se na příjemně vyhřátý balvan a čekal. Byl si jistý, že tudy se lovčí bude vracet. Doufal jen, že to nebude trvat celou věčnost.

Lovčího od vidění znal. Nikdy s ním však nehovořil, proto původně ani netušil, jak se jmenuje. Byl si ale jistý, že ho ihned pozná. Pokud si pamatoval, byl to středně vysoký muž s rozcuchanými, mírně prošedlými vlasy. Tváře i nos měl prokvetlé červenými žilkami. Když byl střízlivý, občas trhal nervózně ramenem. Co dělal, když byl opilý, to velitel Diviš netušil. Nikdy s ním neseděl u jednoho stolu. Předpokládal však, že se to dneska změní. A že konečně ukáže, co v něm je.

Jako by mu chtěla štěstěna pomáhat, nemusel čekat dlouho. Sotva se pohodlně usadil, objevil se lovčí Bohuta. Mýlka nebyla možná. Diviš vyskočil a seběhl písčitou stezičkou dolů k cestě.

„Poslyš, nejsi ty valdštejnský lovčí?“ oslovil ho důvěrně. „Co chceš?“ zabručel zlostně muž a trhl ramenem. To Divišovi stačilo. Nic mu nevysvětloval. Bez varování mu vrazil jednu do zubů, pak se k ležícímu a překvapenému lovčímu sehnul a přidal několik dobře mířených ran. Lovčí se ale nemínil vzdát. Hmátl k opasku, kde měl zavěšený tesák. Diviš to samozřejmě čekal. Kopl ho do ruky a tesáku se zmocnil sám.

„I kdyby se ti podařilo tasit, co s tím? Mám meč!“ upozornil jen jakoby mimochodem. Pak rozmáchlým pohybem zahodil tesák do vzrostlých kapradin. Popadl lovčího za krk a ruce mu za zády svázal provazem. „A jdeme!“ nařídil a ukázal na písčitou stezičku, která vedla na skalní plošinu.

Lovčí poslechl, ale celou dobu klel tak, že kdyby to Bůh slyšel, musel by ho okamžitě spálit bleskem stejně jako Lotovu ženu.

Vyškrábali se na plošinu a usadili se do zválené trávy, kde před chvílí Diviš seděl. Lovčí měl do krve rozseknutý ret a pod okem modřinu. Mlčel.

„Tak, chlapče, vypadá to s tebou mizerně,“ začal Diviš přátelsky. „Komu nosíš to jídlo?“

Zajatci blýsklo zlostně v očích, ale mlčel. Diviš ho udeřil do tváře a otázku opakoval. Záhy bylo zřejmé, že takhle nedosáhne ničeho. Lovčí Bohuta byl tvrdý chlapík a nevydal ani hlásek, i když ho vůbec nešetřil.

Diviš s tím popravdě řečeno tak trochu počítal. Zkusil to sice, protože by to bylo rychlejší, ale měl v záloze ještě druhou možnost. „Neboj se, utlouct tě nechci,“ pokračoval stále přátelsky. „To bys mi pak už nic neprozradil, víš? Nejlepší bude, když si to rozmyslíš. Třeba ti dojde, že lepší je mluvit než shnít.“

Popadl ho za ramena a odtáhl k vysoké bříze, k jejímuž kmeni ho přivázal. Lovčí seděl v trávě přímo na slunci. Diviš se vrátil do úkrytu pod keřem, kde byl v příjemném stínu. Vylovil měch a do malého hnědě glazovaného džbánku si nalil trochu vína. V očích svého zajatce okamžitě zachytil žádostivost. Napil se a spokojeně mlaskl. „Dobré… Vychlazené. Řekl bych, že je litoměřické. Má takovou zvláštní nakyslou chuť, ale jen co ho polkneš, ucítíš na jazyku sladkost. Opravdu, dobrý ročník.“

Lovčí si těžce povzdechl, opřel se zády o kmen břízy a zavřel oči. Velitel Diviš si však byl jistý, že se dívá skrze přivřená víčka. Nikoli na něj, ale na měch s vínem. Teď už zbývalo jen čekat.

Slunce pomalu stoupalo po bezmračné obloze. Na čele lovčího Bohuty vyrazil pot. Několikrát těžce polkl, až mu poskočil ohryzek.

„Já nejsem nelida,“ začal zase velitel Diviš. Vylovil malý pohárek a nalil do něj trochu vína, klekl si do trávy vedle svého

zajatce a pohárek mu přiložil ke rtům. Dychtivě vše dvěma doušky vypil.

„Uznej, dobrý ročník," pochválil víno Diviš a vrátil se na místo do stínu.

Tohle opakoval ještě třikrát. Dobře věděl, že ti, kdo pijí přes míru, dostávají tím větší chuť, čím více toho vypijí. Lovčí Bohuta už neseděl se zdánlivě lhostejným výrazem ve tváři a se zavřenýma očima. Upíral pohled na měch s vínem a vypadal jako lovecký pes, který čeká u prázdné misky.

Diviš znovu nalil víno do pohárku, ale tentokrát nevstal. Položil ho vedle sebe do trávy a pomalu usrkával ze svého džbánku. Přitom si liboval, jak výtečně chutná.

„Co vlastně chceš?" ozval se spoutaný lovčí. To byla první slova, která po svém zajetí pronesl.

„Tys mě asi neposlouchal," vyčítavě si povzdechl velitel Diviš. „Chci vědět, komu nosíš do skal to jídlo."

„Krmím zvěř, jsem přece lovčí."

„Teď v létě? Takhle si další pohárek nezasloužíš."

Bohuta pokrčil rameny a znovu zmlkl. Sledoval měch a několikrát těžce polkl. Diviš došel s pohárkem k lovčímu a strčil mu ho pod nos, aby si mohl vychutnat kyselou vůni.

„Dej mi sakra napít," začal se lovčí rozčilovat.

Diviš nejprve z pohárku upil a teprve pak ho se zbytkem vína na dně přiložil ke rtům svého zajatce. Ten víno chtivě vypil. Na jeho tváři bylo vidět, jak je zklamaný. Diviš ho odvázal od břízy a odtáhl k sobě do stínu pod šlahouny keřů.

„Tak co, budeš rozumný?"

„Krmil jsem zvěř!"

Diviš se pohodlně natáhl, naplnil pohárek vínem a pak ho postavil na kámen vedle sebe. Mlčel a čekal.

Lovčí Bohuta znovu polkl. Zdálo se, že má v ústech slin tolik, že ho skoro dusí. Několikrát nasál, protože vůně vína byla cítit až k němu. Jazykem olízl rty a pak se na svého věznitele divoce utrhl: „Za tohle tě zabiju!"

„Když myslíš… Přitom já nechci moc. Ty mi odpovíš na pár otázek a já ti dovolím všechno vypít."

„Všechno?“ nedokázal se už lovčí ovládnout. „O co jde?“

„To jídlo…“

„Krmím jednoho muže… Je ve skalách. Stačí?“

„Proč ho krmíš? Nemůže chodit? Nebo ho vězníš?“ pokračoval Diviš a podal mu pohárek. Hned ho znovu naplnil a čekal.

„Spíše to druhé,“ odpověděl lovčí s pohledem upřeným na víno.

„Kdo je to?“

Lovčí ještě chvíli bojoval sám se sebou. Teprve když mu Diviš přiblížil plný pohárek skoro až ke rtům, ale nedovolil mu napít, vzdal marný boj. „Teď už je to stejně jedno… Marek z Vartemberka.“

„Tak vidíš! Ale než se namažeš, jak zákon káže, ukážeš mi cestu.“

„Ne!“

„Ale no tak… Tobě to víno nechutná? Za chvíli budeš mít hrdlo jako vysmolené a bude se ti točit hlava, jak se budeš chtít napít. Proč to nechat zajít tak daleko? Vždyť je to tak snadné. Můžeš pít a pít. To víno je skvělé, že mám pravdu?“

„Dej mi napít!“ poručil lovčí Bohuta. Dychtivě vyprázdnil další pohárek. Pak ho Diviš postavil na nohy. Lovčí sice nekráčel zcela jistě, ale opilý ještě nebyl. Zamířili společně do skal. Hned v první soutěsce odbočili z cesty, protáhli se jakousi štěrbinou a kolem štíhlé skály pokračovali po skoro neznatelné stezce mezi kopřivami a vysokou trávou. Došli ke skalní stěně, kde se lovčí Bohuta zastavil.

„Dej mi napít,“ zabručel. Teprve když vypil další pohárek, ukázal svázanýma rukama na plochý kámen, který stál v trávě opřený o skálu. Diviš musel napnout všechny síly, aby ho odvalil. Za ním byl uzounký průlez. „Běž napřed!“ nařídil lovčímu.

Protáhli se asi pět sáhů dlouhou chodbičkou, která je dovedla na opačnou stranu skály. Ocitli se v prolákline, kterou zakrývala jiná skála, která se kdysi naklonila a vytvářela tak nevelkou jeskyni. V ní seděl Marek z Vartemberka. Ruce měl řetězem připoutané k masivnímu rezavému kruhu vsazenému do skály.

„Tak snad ještě, abys mu ty ruce uvolnil,“ podotkl Diviš a bez říkání naplnil po okraj číši vínem.

„Pán mě zabije,“ povzdechl si lovčí Bohuta a chvíli váhal.

„Zdeněk z Valdštejna?“ optal se Diviš vítězoslavně. Doufal, že řešení případu má na dosah. Ale odpověď lovčího ho zklamala.

„Ten ne. Ale můj nový pán. Pán temnot. Tomu teď sloužím. A dej mi napít.“

Už se mu trochu pletl jazyk. Opilost na něm byla zřejmá.

„Jméno… kdo je to?“ naléhal Diviš. Lovčí trochu nejistými pohyby odemkl zámek a uvolnil řetěz. Přitom vrtěl hlavou a vysvětloval, že jméno Pána temnot nezná.

Marek z Vartemberka vstal, třel si otlačená zápěstí a pak si mohutně zavdal vína.

„Když ho neznáš, tak jak vypadá?“ zlobil se Diviš na podnapilého lovčího.

„Nevím… když se mnou hovoří, má na tváři masku. Ale já patřím k zasvěceným teprve dva měsíce.“

„Napij se…“

„Až On zvítězí, stanu se královským lovčím,“ blekotal Bohuta.

„A kdy přesně to bude?“ jízlivě opáčil velitel Diviš a gestem Markovi z Vartemberka naznačoval, aby byl trpělivý a ještě chvíli počkal.

„Kdy? Až se narodí nový král,“ řekl lovčí, škytl a natáhl ruku pro víno. Ale Diviš mu nenalil a napomenul ho, že mu nerozumí. Dokud mu to pořádně nevysvětlí, nedostane nic.

Lovčí Bohuta se posadil na zem. Byl už notně opilý. Plačtivě vykládal: „Bude to ještě chvíli trvat. Vždy o úplňku přivede tu krásnou holku…“

„Annu z Rohozce?“

„Jo, právě tu. Pak si to s ní rozdává… Ale pokud vím, pořád nic. Těhotná ještě není. Teprve až se jí narodí syn, dostaneme nového krále!“

„Kde se scházíte?“

„Kousek odtud,“ zvedl těžce ruku. Pak mu hlava padla do strany a lovčí usnul. Diviš ho společně s Markem z Vartemberka připoutal řetězem ke kruhu ve skále a klíč si vzal k sobě. Pak se prolézačkou vrátili na cestu.

„Ale se mnou na Valdštejn nemůžete, urozený pane,“ omlouval se Diviš Markovi z Vartemberka.

„Proč? Jsem hlava Markvarticů…“

„To je možné. Ale o tom, co s vámi bylo, se musí nejprve dozvědět pan královský prokurátor Oldřich z Chlumu. Je už z Moravy zpátky! On rozhodne, zda se lidé mohou dozvědět o vašem osvobození. Nesmíme totiž zločince vyplašit.“

„Tyhle průtahy se mi vůbec nelíbí…“

„Omlouvám se vám, urozený pane,“ pokračoval pokorně Diviš a přitom tasil meč. „Ale pokud mne neposlechnete dobrovolně, budu to muset zařídit jinak. Tady přece nejde o vás, ale o vyšetřování. Na něm jsou závislé životy mnoha lidí. Annu z Rohozce stále někde vězní. A kdo ví, co mohou ti zločinci natropit ještě. Opravdu, nejde jen o vás! A jen tak mimochodem, mohl byste také ohrozit život své sestry, urozené paní Ludmily!“

Tohle Marek z Vartemberka nesnášel. Byl pyšný na své významné postavení a byl zvyklý, že s ním podle toho všichni jednají. Co chtěl, to si prosadil. Vždy vcházel mezi lidi středem a se vztyčenou hlavou. Jenže znal pomocníky Oldřicha z Chlumu a věděl, že když si velitel Diviš vezme něco do hlavy, ani jeho urozenost a postavení v čele Markvarticů mu nepomohou. A navíc, šlo také o jeho sestru.

„Tak kam mne schováš?“ povzdechl si rezignovaně. „Zbylo ti alespoň trochu toho vína? Už dva dny piju jenom vodu.“

Marek z Vartemberka se usadil na skalní terasu, kde před chvílí velitel družiny královského prokurátora vyslýchal valdštejnského lovčího. Diviš zatím cválal, jak nejrychleji uměl, širokou cestou na hrad pro svého pána. Oldřicha z Chlumu zastihl právě ve chvíli, když se chystal odjet. Naklonil se k němu a několika slovy mu hrdě pověděl, že osvobodil jeho švagra.

„Odjedeme, jako bychom hrad opravdu opouštěli,“ poručil polohlasně Oldřich z Chlumu.

Sjeli k Jizeře a obloukem se vrátili na cestu do skal. Tam královský prokurátor nechal většinu svých mužů a dál pokračoval jen v doprovodu Diviše a dvou vojáků. Teprve teď mu velitel Diviš pověděl slovo od slova, co mu lovčí Bohuta prozradil. Oldřich z Chlumu pozorně poslouchal a obočí se mu starostmi vraštilo stále víc

a víc. I Diviš poznal, že jeho pán není spokojený. Ještě než své vyprávění skončil, trochu ublíženě vyhrkl: „Co jsem udělal špatně?“

„Kárat tě samozřejmě nebudu. I když by sis ho zasloužil jako pes drbání,“ povzdechl si Oldřich z Chlumu. „Ale snad se dá tvá zbrklost ještě napravit.“

„Co chcete napravovat? Osvobodil jsem urozeného pána Marka z Vartemberka a dozvěděl jsem se spoustu užitečných věcí a…“

„Dozvěděl ses jen to, co stejně už víme nebo tušíme. Je tu někdo, kdo si hraje na ďábla, obcuje s Annou z Rohozce a ve své pomatené mysli se domnívá, že se stane vládcem. Markovi z Vartemberka zjevně nebezpečí nehrozilo. Pokud by se ho chtěl zločinec zbavit, nenařídí ho krmit… Víš, co by bývalo lepší? Toho lovčího nenápadně sledovat. Zjistit, kam to jídlo nosí. A pak jen hlídat urozeného pana Marka a zjistit, komu lovčí vlastně slouží. Co víme takhle? Pán temnot má masku a lovčí ho nezná. Co udělá Pán temnot, pokud zjistí, že jsme lovčího uvěznili? Bude opatrnější. Třeba dokonce s rituály na nějaký čas přestane. A co si počneme my? Nemáme přece nejmenší tušení, kdo proti nám stojí. Možností není sice mnoho, ale nikomu nic nedokážeme. No… musíme na to chytře.“

Velitel Diviš přikývl a připadal si jako zpráskaný pes. Kdykoli se ocitl v skalách, něco pokazil. Začal ty štíhlé pískovcové věže nenávidět. Už aby byli doma na Bezdězu. Oč jednodušší bylo vyšetřovat mezi lupiči a pobudy ve městě. Dal některému z nich do zubů, dozvěděl se, co potřeboval, a jeho pán ho pochválil. Ale tady udělal špatně všechno, na co sáhl. Byl rozmrzelý tak, že přejel odbočku ke skalní plošině, na níž čekal Marek z Vartemberka.

„Veliteli, nezabloudil jste?“ posměšně pokřikovali vojáci, když museli obrátit koně a cválali zpět k rozcestí.

Na terasu se Oldřich z Chlumu vydal pouze v Divišově doprovodu. Objal Marka z Vartemberka na uvítanou, ale odpovídat mu na otázky odmítl. „Jsem tu, to zatím stačí. Tvé sestře nebezpečí nehrozí, to přísahám,“ řekl jen. „Ale co s tebou? Příliš možností nemám. Pokud zmizíš ty i valdštejnský lovčí, bude zločinci jasné, že v tom mají prsty mí muži. Jsem si jistý, že se po kraji už rozneslo, že

se tu prohánějí jezdci v pláštích s erbem českého krále. Potřebuji ještě jeden nebo dva dny. Víc ne.“

„Chceš tím naznačit, že bych se měl vrátit?“ zabručel hodně neochotně Marek z Vartemberka.

„Přesně to jsem měl na mysli,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Nechám tam dva muže, aby tě nenápadně hlídali. Pochopitelně nebudeš v řetězech, spoutají tě jen v případě, že by se někdo blížil. Přístup se dá zřejmě dobře sledovat. Alespoň podle toho, co mi vyprávěl Diviš. Možná budeme mít štěstí a Pán temnot se na tebe přijde podívat. Pak bychom ho dostali a bude po trápení. Ale takovou chybu nejspíše neudělá. Možná za tebou pošle někoho jiného ze svých věrných. I to by bylo dobré. Třeba nás někam dovede. Ovšem jak říkám, musíš to ve skalách ještě den nebo dva vydržet.“

„Já Ludmile radil, aby si tě nebrala za manžela,“ povzdechl si Marek z Vartemberka a vstal. „Mám podmínku! Večer chci něco pořádného k jídlu. Maso, rozumíš? Ale žádné zbytky z kuchyně. Jinak překoušu řetězy a uteču do nejbližšího zájezdního šenku.“

„Budeš mít královskou hostinu! Jak tě vlastně unesli?“ optal se zvědavě Oldřich z Chlumu. Ale Markovi se zjevně do odpovědi příliš nechtělo. Teprve po kratším naléhání se přiznal. Přišel za ním nějaký mladík v plášti s rodovým erbem, že prý u Jizery na něj čeká jeho purkrabí. Tvrdil, že nese naléhavé zprávy. Důvěrné, pochopitelně. Marek z Vartemberka si rozmrzele povzdechl a pokračoval: „Nechtěl jsem, aby se o nich kdokoli dozvěděl. Proto jsem se z hradu vytratil i s ním. No a hned jak jsme zmizeli z dohledu, ten mizera mne zezadu omráčil a pak jsem se vzbudil až uvázaný k tomu kruhu ve skalách…“

Diviš spokojeně přikyvoval. Takhle hloupě by jeho určitě nedostali. Mrzelo ho jen, že tohle nemůže vyprávět vojákům své družiny. Ale i tak to potěšilo jeho pošramocené sebevědomí.

„Co ti věznitelé chtěli? Proč tě vůbec zajali?“ vyptával se Oldřich z Chlumu. I v jeho tváři se dal postřehnout náznak pobavení.

„Nevím,“ mračil se naštvaně Marek z Vartemberka. „Celou dobu mne navštěvoval jen ten lovčí. Nikdy se na nic nevyptával. Zkontroloval pouta a dal mi najíst. Nabízel jsem mu peníze, když

mne pustí. Jednou mi řekl, že odměna, která ho čeká, je tak veliká, že tolik mu já nikdy dát nemohu. Víc opravdu nevím.“

„Co s tím lovčím uděláme?“ optal se Diviš. Měl stále ještě špatné svědomí.

„S tím to bude horší… Pokud zmizí, bude to stejné, jako bychom přiznali, že jsme ho uvěznili. Jak moc je opilý?“

„Dost. Ale ne tolik, aby si nepamatoval, co se dělo.“

„Nalijeme do něj ještě víno. Tolik, aby z toho sice neumřel, ale probouzel se alespoň den. Musí mu být tak hrozně špatně, že nebude vědět o světě. Pohodíme ho někde poblíž valdštejnského předhradí. A budeme se modlit, aby to vyšlo.“

„Doufám, že do toho odporného chlapa nenalijete všechno víno, co ještě zbývá,“ protestoval s hranou vážností Marek z Vartemberka. „Já bych si klidně ještě pár číší dal. Společnost mi tam budou dělat opravdu jenom dva vojáci? Neměl bys, pane Oldřichu, po ruce nějakou půvabnou dívku?“

„Zvykl jsem si, že podobné hlouposti plácá můj panoš. Ale ty, hlava markvartického rodu?“ kroutil káravě hlavou Oldřich z Chlumu, ale jeho oči se smály. Jako by se vše pomalu obracelo k lepšímu.

XXVI. KAPITOLA

Blížil se večer. Do tábořiště u Všeně se vrátila jen část družiny královského prokurátora. Dva vojáci zůstali ve skalách a střežili vstup k dočasnému vězení Marka z Vartemberka. Dalších deset se rozmístilo na všech přístupových cestách do skalního bludiště. Měli za úkol pouze sledovat, kdo do skal vejde a kdo je opustí. Zasáhnout měli jen v případě, že by zahlédli poustevnici Ketenu nebo Annu z Rohozce. Ale to se nezdálo pravděpodobné. Další měli za úkol sledovat, kdo navštíví a opustí hrad Valdštejn a Rohozec.

Jako poslední dorazil do tábořiště u Všeně panoš Ota. Ještě než seskočil ze sedla, hlásil, že má spoustu nových zpráv.

„My také," nedovolil mu začít velitel Diviš. „Tomu bys nevěřil."

„Zabloudil jsi ve skalách?" optal se panoš Ota vesele a hodil otěže nejbližšímu vojákovi, aby se mu postaral o koně.

„Kdo se opovážil žalovat?" rozzlobil se velitel Diviš.

„Nikdo. Ale znám tě." Přátelsky ho rukou objal kolem ramen a přitom se chlubil: „Jeden johanita se přiznal, že Marii z Valdštejna zavraždil on na příkaz svého komtura. I když s tím k soudu jít nemůžeme, máme jistotu."

Diviš jen čekal, až přítel skončí. Okamžitě pyšně vyhrkl: „To nic není. Já našel Marka z Vartemberka."

„Nechte toho vy dva," trochu unaveně je napomenul Oldřich z Chlumu. „Chvástáte se jako dva kohouti, ale úplně zbytečně. Marka k ničemu nepotřebujeme a že má v té vraždě prsty komtur, to jsme přece předpokládali už ráno."

„Jinými slovy, pořád nic nevíme, a tak nás zase čeká práce. Dneska v noci se nebude spát," povzdechl si panoš Ota.

„Jistě," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Dva vojáci ať okamžitě vyrazí do Vlastibořic. Má tam dvorec vladyka Slavibor."

„To je ten, co sestavuje rodokmen markvartického rodu?"

„Správně. Ať sebere všechny své poznámky a hned přijede. Chci ho tu mít zítra ráno. Že mu to nařizuji jménem českého krále. A pokud by se zdráhal, ať ho vojáci přivážou za ruce a nohy a zavěsí na tyč, jako když se nosí ulovený jelen. Je mi jedno, jak to udělají, ale ráno ho chci tady, jasné? Diviši, večeřet budeme jen placky a studené maso. Máme ještě nějaké?"

„Máme. A medovinu rovněž," nabízel velitel družiny hlasem napodobujícím úlisného šenkýře. Luskl prsty a vzápětí se u nich objevil voják s lahvicí z rudé pálené hlíny. Sám ji odzátkoval a podal královskému prokurátorovi.

Oldřich z Chlumu si všiml, že ho pokradmu sledují všichni vojáci v táboře. Chápal je. Bylo na něm určit, jakými cestami se dostanou zločincům na stopu. Tohle byla jeho práce a dělal ji už mnohokrát. Jenže tentokrát to bylo jiné. Šlo přece o ďábla. Pokud byl v rozumné míře pověrčivý Diviš, bylo mnoho jeho mužů pověrčivých v míře nerozumné.

Oldřich z Chlumu dobře věděl, že mnozí členové jeho družiny nosí pod zbrojí různé kouzelné talismany a před každým bojem pronášejí nejrozmanitější zaříkání, která by církev označila za hanebné kacířství. On sám jim ale nikdy nebránil. Byl názoru, že víře křesťanů ublížit nemohou a jim osobně to může v boji pomoci, alespoň tím, že budou více věřit ve své síly a nebudu se obávat smrti. Jenže bojovat s ozbrojenými nepřáteli bylo něco jiného než stát proti sektě, která vyznávala ďábla.

Zvedl lahvici, upil a spokojeně poválel sladkohořký nápoj po jazyku. Pak medovinu podal Divišovi a hlasitě ke svým vojákům pronesl: „Z titulu svého úřadu vás všechny pro tuhle chvíli prohlašuji za bojovníky boží. To znamená, že jste pod přímou ochranou našeho Pána nejvyššího a žádné temné síly vám nemohou ublížit." Postřehl, že se na tvářích většiny vojáků mihl úlevný úsměv.

O chvíli později mu panoš Ota pošeptal: „Odpusťte, můj pane, ale něco takového snad může prohlásit jen papež."

„Opravdu? Podívám se do knih… Až se vrátíme na Bezděz. Pokud jsem se zmýlil, ihned to napravím," řekl s hraným překvapením a v očích mu pohrával náznak úsměvu. „Ale teď je načase rozdělit úkoly, nemyslíš, ty znalce teologie? Času máme strašně málo. Řekl bych, že jen do zítra."

„Proč zrovna do zítra? Proč ne do pozítří?"

„Protože zítra je sedmá noc po úplňku. Něco málo jsem o pohanských a kacířských rituálech a také o černé magii četl," podotkl skromně Oldřich z Chlumu. „A tak vím, že tahle noc může mít za určitých okolností pro setkání s ďáblem stejnou moc jako úplněk. A nezapomeňte, že o úplňku byla Anna z Rohozce na Bezdězu, takže se obvyklý rituál nekonal. Jsou dvě možnosti. Buď je členem sekty i Jaroslav z Rohozce, a protože unesl svou dceru, zítra se bude rituál konat. Nebo členem sekty není a pak její členové udělají všechno, aby Annu našli, zmocnili se jí a dopravili na lůžko, kde se jí bude moci jejich ďábel zmocnit. Jasné? Ať tak nebo onak, moc času nemáme, protože pokud nic nezjistíme, další obřad se koná až za tři týdny. Ale tak dlouho se mi čekat na vyřešení případu nechce. Mám však ještě jeden důvod. Jen do zítřejšího večera je má žena Ludmila v bezpečí. V noci pak vystoupí ze skal démoni a znovu poteče krev," deklamoval pochmurně.

„To myslíte vážně?" vyjekl velitel Diviš.

„Samozřejmě obrazně," odpověděl mu znovu už normálním hlasem jeho pán. „Jsem si ale jistý, že příští noc o všem rozhodne."

„Odvezeme urozenou paní Ludmilu pryč z Rohozce?"

„Spíše ji uneseme. Později vám vysvětlím svůj plán. Ale teď na to není čas. Čeká nás medovina," vykládal stále s vážným výrazem ve tváři. Jeho pomocníci pochopili, že je čeká disputace podobná univerzitní. Budou stanovovat hypotézy a budou se pokoušet zasadit do nich zjištěná fakta. Jejich pán tomu říkával hádání Pravdy a Lži.

„Co je nejhorším zločinem z toho všeho, co se dosud stalo?" optal se Oldřich z Chlumu, když se napil.

Nastalo ticho. Panoš Ota i velitel Diviš usilovně přemýšleli. Došlo k vraždám, únosům, znásilnění, svatokrádeži, rouhačství i kacířství.

„V severních Čechách se objevil ďábel," zkusil to Diviš a rychle se pokřižoval.

„Pokud ano, ať se stará církev. Já jsem prokurátor českého krále," namítl Oldřich z Chlumu. Tenhle nepatrný náznak Otovi stačil. Mrkl na Diviše: „Co třeba příprava vzpoury proti českému králi?"

„Výtečně! Podle určitých náznaků se něco chystá. Naštěstí v tom nemá prsty Marek z Vartemberka. To by ho nevěznili ve skalách. Ale jiní Markvartici čisté svědomí nemají. Zatím mi ovšem nejde do hlavy, co s tím má společného sekta, která vzývá ďábla. K povstání potřebuješ vojáky se zbraněmi a ne vyznavače Pána temnot. Tedy pokud to povstání připravuje někdo se zdravým rozumem. Doufejme však, že nikoli!"

„Ovšem jediný zatím zcela zřejmý zločinec je komtur johanitského řádu," upozornil velitel Diviš. „A ten by se těžko zapletl s vyznavači ďábla."

„To je pravda," souhlasil Oldřich z Chlumu. „S přípravou vzpoury nemá nic společného. Ale už jsme si řekli, že v tomhle případu máme dva zločince, kteří stojí proti sobě. Komtur stopy ďábla vytváří a ten druhý se je snaží zahladit. Možná proto, že by mohly vést k předčasnému prozrazení jeho vzpoury. Říkejme mu zatím stejně jako ten ožralý lovčí Pán temnot."

„V tom případě je jím Jaroslav z Rohozce," napadlo velitele Diviše. Tohle jméno se objevovalo neustále. „Věznì Annu a má nový hrad. A tedy i přehnané ambice."

„Proč jen on?" nesouhlasil Oldřich z Chlumu. „Já v tuhle chvíli vidím podezřelé čtyři. Pán na Rohozci je první. Kdo další?"

„Zdeněk z Valdštejna," vyhrkli téměř současně oba jeho pomocníci. Panoš Ota hned pokračoval: „No jo, ale kdo další? Marek z Vartemberka to podle vás zřejmě není, můj pane. To je mi tedy hlavolam!" Pak se s nevinným výrazem podíval na velitele Diviše a optal se, kdo by to podle něj asi tak mohl být, když mu to zatím šlo tak pěkně.

Ale velitel družiny pokrčil rameny. Hlavou se mu honila různá jména, ale žádné mu nepřipadalo pravděpodobné. „Co třeba ten kacanovský venkovan?" navrhl mu panoš Ota.

„Blázníš?“ vyhrkl pobouřeně Diviš, než mu došlo, že to je žert.

„A proč ne?“ popichoval ho panoš Ota. „Ve skalním bludišti se vyzná a sekeru má taky moc pěknou!“

„Oto!“ přísně ho zarazil Oldřich z Chlumu. „Pokud alespoň jedno jméno neřekneš hned teď a správně ty, potrestám tě za hloupou prostořekost. Nuže?“

„Berthold z Mülhausenu!“

Diviš hned začal vítězoslavně protestovat: „To je nesmysl. Papežův inkvizitor? Přijel do severních Čech tři dny před námi. Ten žádnou vzpouru připravovat nemůže.“

„A jak víme, že přijel teprve před třemi dny?“ optal se Oldřich z Chlumu. „Že to tvrdí, ještě neznamená, že to je pravda. Musel do Českého království dorazit mnohem dříve. Vždyť nás před ním náš král varoval v době, kdy o něm v severních Čechách oficiálně ještě nevěděli. A ještě něco. Exorcista pochází z Čech. Musí tu mít příbuzné, známé… Ti všichni mohou mít vlastní zájmy. Odhalení rozsáhlého hnutí kacířů v severních Čechách může některým velmožům prospět, aby získali více svobod nebo aby dokonce usilovali o odtržení od české koruny. A to čtvrté jméno?“

To ale neodhalil ani panoš Ota. Po chvilce dohadování jim ho Oldřich z Chlumu prozradil sám. S významně vztyčeným prstem navrhl: „A co ta poustevnice? Ketena?“

„Vždyť je to stařena nad hrobem!“ protestoval velitel Diviš, který s poustevnicí hovořil. I na tváři panoše Oty byly znát pochybnosti.

„No a co?“ bránil Oldřich z Chlumu svůj názor. „Je zjevně ve spojení s těmi, kdo vyznávají ďábla. Hovořila přece o svém zeti. Dozvěděli jsme se už, že se má narodit kdosi, kdo převezme vládu. To vše mi připadá spíše jako výmysl ženský než mužský. Kdo ví, kdo všechno v té sektě je. A Ketena může být kněžkou toho spolku. Může podněcovat vzpouru ve jménu příchodu Pána temnot na zem. Naštěstí by podobná vzpoura asi nebyla pro našeho panovnika nebezpečná, protože pár pomatenců nezmůže tolik co pár statečných rytířů, ale počítat musíme i s touhle možností.“

„Promiňte, můj pane,“ optal se váhavě panoš Ota. O něčem usilovně přemýšlel. „Říkal jste, že ta Ketena rozhlašuje, že se jí kdysi zmocnil ďábel a ona mu dala dítě.“

„Obvyklé řeči pomatených žen.“

„Co když je to ale pravda?“

„Nesmysl!“

„Kdysi se o mne ucházela urozená paní Markéta ze Skály,“ pokračoval skromně Ota.

„To je ta stárnoucí vdova, co už umořila tři manžely?“ skočil mu do řeči velitel Diviš.

„Právě ta,“ souhlasil trochu rozmrzele panoš Ota a pro změnu se napil medoviny on. Zavdal si pořádný doušek, jako by chtěl spláchnout tu hořkou vzpomínku. „Měl jsem tehdy co dělat, abych ubránil svou počestnost… Ovšem před deseti lety vypadala ještě velice pěkně…“

„Chceš naznačit, že to s tou obranou nebylo tak žhavé?“ přerušil ho trochu netrpělivě Oldřich z Chlumu. „Jak to souvisí s naším případem? A s Ketenou?“

„No, jednou jsem ji v nějakém pomatení smyslů polichotil, že je hotová čarodějka… A víte, co mi odpověděla? Proč prý ne, vždyť se narodila ve stejný den, kdy jiného čaroděje upálili. Moc mě to tehdy nezajímalo, ale teď se mi to vybavuje úplně přesně. Je to už spousta let, ale já bych se vsadil, že tehdy padlo jméno Ketena! Je dost neobvyklé, snad proto mi teď najednou došlo!“

„A zase si náš Ota našel důvod, aby mohl jít za ženskou,“ poznamenal velitel Diviš přátelsky.

„Tak to ho zklamu,“ rozhodl po kratinkém uvažování Oldřich z Chlumu. „Pokud tu opravdu upálili nějakého kacíře či, jak říká Ota, čaroděje, pak o tom musí existovat záznamy. Možná se najde i nějaký pamětník.“

„To bych se divil,“ vrtěl provokativně hlavou velitel Diviš. „Vzhledem k tomu, že té Otově obdivovatelce je už skoro sto let…“

„Čtyřicet pět,“ zarazil ho ne zrovna laskavě panoš Ota. „To vím určitě, protože je přesně o patnáct let starší než já.“

Oldřich z Chlumu si jich nevšímal. Kdyby měl krotit jejich neustálé špičkování, nedělal by nic jiného, než je napomínal. Proto

raději rozvíjel svou úvahu: „Záznamy o tom budou určitě ve skriptoriu pražského biskupa. Jenže nemáme čas jet tam a nejspíše by nám stejně jeho písař nic neřekl. Je to církevní záležitost. Ale něco by mohlo být také na hradě v Boleslavi. Takže, Oto, sedlej koně a bez jména toho čaroděje se nevracej.“

„To má člověk za svou dobrotu,“ povzdechl si panoš Ota a vstal. V hlavě se mu však rodil jiný plán. Když se o něj před deseti lety Markéta ze Skály ucházela, její písař vykládal, že by jednou rád napsal kroniku. Pokud panoš Ota věděl, ten písař stále žil. V případě, že mu tohle přesvědčení zůstalo, mohl by mít opisy různých listin i on. A co zajímavějšího by si mohl pro svou kroniku zaznamenat než zprávu o upálení? Muselo se to stát za časů krále Přemysla I. Otakara a to se kacíři ještě vůbec nepronásledovali. Kdo ví, jestli právě tohle nebyl vůbec první proces, při němž podobná hranice hořela. Celý plán měl jedinou drobnou slabinu. Markéta ze Skály před půl rokem znovu ovdověla. Jenže na Skálu to bylo na koni slabou hodinku. Do Boleslavi by se v sedle harcoval až do rána a pak by ještě musel počkat, až otevřou hradní bránu. To nebyla zrovna lákavá představa.

XXVII. KAPITOLA

„Tak, Oty ses zbavil, milý Diviši, takže se ti nebude smát, pokud ve skalním bludišti znovu zabloudíš,“ vykládal s laskavým výrazem ve tváři Oldřich z Chlumu. „Navíc je tvůj rozum v jeho nepřítomnosti mnohem bystřejší. Vracíme se tam.“

„Ne!“ zasténal velitel družiny a jeho tvář zohyzděná jizvou vypadala ještě zlověstněji. „Co tam?“

„Bezpodmínečně musíme najít soutěsku, kdes zahlédl poustevnici Ketenu naposledy. Ona je důležitým článkem při hledání Pána temnot. Podívej, je jasná noc, pojede se nám dobře.“

„Mohu se optat, můj pane, proč jste změnil názor? Když jsme tam byli minule, prohlásil jste, že odpověď musíme hledat jinde.“

„Odpovím ti, milý Diviši. Zmýlil jsem se. Před čtyřiceti pěti lety tu někde poblíž upálili čaroděje. Poustevnice Ketena rozhlašuje, že měla s ďáblem dítě. Podle toho, cos mi vyprávěl a co jsem o ní slyšel, jí musí být nejméně sedmdesát let. Možná i víc. Nezdá se ti, že se to docela rýmuje?“

„Bože můj,“ naříkal velitel Diviš. „Proč se musí vždycky rýmovat to, co se týká těch odporných skal.“

„Mám nápad, jak sejmout kříž z tvých beder,“ zarazil jeho lamentování Oldřich z Chlumu. „Tebe tam dovedl venkovan z Kacanov. Zastavíme se u něj doma a vzbudíme ho. Povede i nás.“

Představa, jak Oldřich z Chlumu toho muže přemlouvá, zvedla Divišovi trochu náladu. Ale vzápětí mu ji zkazili jeho vojáci, kteří s vážnými tvářemi navrhovali, že pokud mají jet pod Divišovým vedením do skalního bludiště, měli by si vzít zásoby asi tak na týden, aby nezahynuli hladem, až budou zase hledat cestu ven.

V táboře u Všeně nechal Oldřich z Chlumu jen jednoho muže, ostatní vzal s sebou. I tak mu jich už mnoho nezbývalo. Do Kacanov dorazili už za tmy. Vesnice byla pohroužená do ticha a ve všech domech lidé spali. Chvíli trvalo, než Diviš našel rozestavěný srub.

„Přiveď sem toho muže," nařídil Oldřich z Chlumu jednomu z vojáků.

Z rozestavěného srubu se ozvaly vzrušené hlasy, pak několik tupých úderů a vzápětí se objevil voják v plášti s erbem českého krále a za límec špinavé košile táhl vesničana.

„Víte, co mi ten lotr řekl?" žaloval voják pohoršeně. „Abych ho prý nerušil, že staví dům."

Oldřich z Chlumu se s vesničanem dohodl rychle. Oznámil mu, že ho jménem krále pověsí na větvi prvního stromu, pokud je neodvede tam, kam potřebují. Ale pokud mu dobře poslouží, daruje mu možná pár měďáků. „Jak se jmenuješ?" optal se ho ještě, než vyrazili k temným obrysům skal.

„Diviš," opáčil venkovan.

„To snad né…," zaúpěl už podruhé toho večera velitel Diviš.

„Nerozčilujte se, veliteli," vykládal mu dobromyslně jeden z vojáků, který kráčel po jeho boku. Koně nechali v ohradě u rozestavěného srubu. Jet v noci v sedle v nerovném skalnatém terénu byla hloupost. „Pokud by si někdo troufl tvrdit, že Diviš ve skalách zabloudil, můžete se bránit, že se mluví o tom chlapovi z Kacanov."

„To je mi útěcha," bručel velitel. Ale v duchu si řekl, že to vůbec není hloupý nápad.

Soutěsku, kde se Diviš setkal s Ketenou, našel vesničan snadno, jako by byl den a cestu měl předem vyznačenou kolíky. Mrtvoly mužů, které tu předešlého dne Diviš zabil, zatím zmizely. U skalní stěny bylo mezi několika kameny ohniště.

Když velitel Diviš položil do popela dlaň, skoro vykřikl bolestí. Byl ještě horký.

„Já tušil, že se sem Ketena vrátí. Kam by šla? Tolik úkrytů tady přece mít nemůže," vysvětloval Oldřich z Chlumu, že to vůbec není náhoda. Jeho vojáci zapálili louče a začali místo sevřené kolmými skalními stěnami prohledávat.

„Vidíte ty skalní bloky, které se zřítily a zavalily průchod?“ ukazoval Pokrata. „Zdá se mi, že vlevo tvoří ty balvany stupně. Vysoké schody. Něco zkusím.“ Vylezl po nich až na vrchol, jenže tím skončil. Za závalem se zvedala další skalní stěna. Cesta rozhodně dál nevedla.

„Přece neulétli?“ bručel rozmrzele Pokrata. Zjevně se temných zákoutí skal nebál. Obrátil oči vzhůru a vzápětí křikl na nejbližšího vojáka, aby k němu vylezl s několika hořícími loučemi. Zvedl ruku a ukazoval nad hlavu: „Mám dojem, že tamhle je otvor.“ Zdola vidět nebyl, ale z místa na závalu se cosi rýsovalo nad jejich hlavami. I když nebyl otvor vysoko, vyskočit a zachytit se jeho spodního okraje nešlo.

„Leda by nás natáhli na skřipec,“ navrhl voják, když zvedl louč nad hlavu. „Ta skála je úplně hladká. Tam nikdo nevyleze.“

„Zkus hodit do toho otvoru jednu louč,“ nařídil Pokrata. Jakmile se to povedlo, křikl dolů, aby k nim vylezlo ještě pár vojáků. Když už jich bylo dost, postavil tři vedle sebe, další dva jim vylezli na ramena a sám se pak po nich začal soukat nahoru jako po živém žebříku. Okraje skály nad jeho hlavou osvětloval naoranžovělý plamen dohořívající louče. Otvor vypadal v noční tmě zlověstně jako vchod do pekla.

Přesně ve chvíli, kdy se Pokratův obličej ocitl na úrovni spodního okraje otvoru, se nad jeho hlavou objevila mužská ruka, která se ho pokusila udeřit pěstí do tváře. Pokrata se sice úderu vyhnul, ale zřítil se dolů. Jen díky tomu, že dole čekali vojáci, kteří ho chytli a ztlumili tak pád, si nepolámal kosti.

„Někdo se tam ukrývá,“ volal zadýchaně na svého pána a třel si rozedřené předloktí. Pískovcové kameny byly drsné.

„Hej, ty tam,“ rozkřikl se velitel Diviš do tmy. „Nech těch hloupostí, nebo to bude horší. Jestli shodíš ještě jednoho jediného vojáka, nechám tě nahou zadnicí jezdit po těchhle kamenech, dokud si ji neubrousíš. Tak co?“

Odpovědí mu bylo hrobové ticho.

„Ten nahoře nebude rytíř,“ uvažoval polohlasně Oldřich z Chlumu, který otvor ve skále sledoval. Světlo louče uvnitř zhaslo. „Rytíř by se oháněl mečem a ne pěstí. Pokratu ten muž ani nezasáhl,

přitom byl ve výhodě. Není to bojovník a nejspíše nebude ani nejmladší.“ Chvíli se rozhlížel a pak se kacanovského vesničana otázal, zda by uměl stěny nějak obejít, aby se dostal na vršek skály přímo nad místo, kde byl otvor.

„To je těžké. Mám strašně málo času, protože stavím dům…“

„Najdeš tu cestu?“ okřikl ho přísně Oldřich z Chlumu. Podle výrazu tváře nežertoval. Ale velitel Diviš znal svého pána a v jeho očích zahlédl pobavený záblesk. A Oldřich z Chlumu ho nezklamal, protože ještě dodal: „Jestli ne, tak ti to, cos postavil, rozbouráme a budeš mít zase co dělat.“

„Ale jistě, tuším, jak se tam dostat,“ vyhrkl polekaně kacanovský Diviš. „Ovšem kdybyste mi pak za to…“

„Rozumím,“ přikývl stále vážně Oldřich z Chlumu. „Chtěl bys půjčit pár mužů, aby ti se stavbou pomohli. Zvážím to.“

„Možná by stačilo pár měďáků,“ smlouval vesničan.

„Co s penězi? Potřebuješ přece dostavět dům. Nebo snad ne?“ popichoval ho Oldřich z Chlumu. Pak mu ale pár měďáků dal a křikl na Pokratu, aby s kacanovským Divišem poslal dva vojáky. Šeptem dodal, že si s sebou mají vzít pevné lano. Vždycky ho na podobné výpravy vozívali a už mnohokrát se jim to vyplatilo. Diviš mladší členy družiny cvičil, aby uměli při obléhání po provaze šplhat na hradby a zase se z nich rychle spouštět. To se teď hodilo.

Oldřich z Chlumu vojákům nařídil, aby zakokrhali, až se dostanou nahoru a lano budou mít bezpečně uvázané. To bude znamení. Pak se jeden z nich spustí k otvoru ve skále. Přesně v tu chvíli se tam pokusí vylézt zdola jiný voják, aby odlákal pozornost muže uvnitř.

Vojáci z Bezdězu byli zkušeni bojovníci. Celou akci provedli přesně a rychle. Do skalní sloje pronikli na první pokus a muže uvnitř zajali. Svázali ho a jako balík slámy ho na laně spustili dolů. Byl to už starší muž v měšťanských šatech. Měl dlouhé bílé vlasy a u pasu zavěšenou stříbrnou skříňku s léky, odznak lékárnického řemesla. Byl k smrti vyděšený.

„Co tam děláš?“ optal se ho přísně Oldřich z Chlumu, sotva mu ho přivedli.

„Tam nesmíte, prosím!“ naříkal bělovlasý zajatec. „Zabijí mi rodinu.“

„Můžeš mluvit trochu srozumitelněji? Jsem královský prokurátor a správce severních Čech,“ snažil se ho uklidnit a pokynul svým mužům, aby lékárníka rozvázali, protože nehrozilo nebezpečí, že by jim utekl.

Ten se nejprve zdvořile uklonil a představil se. Hovořil kultivovaným způsobem, i když se mu hlas chvěl napětím: „Jmenuji se Pavel, ale lidé v okolí mne znají jako Polykarpa… Víte, v našem lékárnickém řemesle zní cizí jméno důvěryhodněji. Zvláště jména byzantská.“ Byl pedant, a proto pečlivě vysvětloval každičký detail. „Mám lékárnu v podklášteří, u cisterciáků v Klášteře u Hradiště, jemuž se tu říká Mnichovo. Ale nejsem jejich poddaný. Jsem svobodný muž. Včera za mnou přišel nějaký mladý rytíř. Měl plášť s erbem markvartického rodu. Prý mne kdosi významný potřebuje. Pak mne odvlekl sem. Prohlásil, že musím ošetřit ženu, která tam leží…“

Oldřich z Chlumu pohledem jen naznačil a Pokrata okamžitě pochopil. Po provaze vyšplhal do vchodu sloje, zapálil další louč a zmizel v nitru skály.

Bělovlasý lékárník zatím pokračoval: „Ten rytíř mi oznámil, že do mé lékárny poslal tři muže. Vyhrožoval, že pokud neochráním tu stařenu, zabije mou rodinu. Proto jsem nechtěl dovnitř pustit vašeho pomocníka… Co teď bude s mou rodinou?“

V otvoru se objevil Pokrata. „Je tam lůžko a na něm nějaká hodně stará žena. Myslím, že umírá.“

„Je to Ketena?“ optal se Oldřich z Chlumu lékárníka. Ten jen mlčky přisvědčil.

„Hlídejte ho! Pět mužů ať vyrazí do Kláštera u Hradiště a osvobodí jeho rodinu… Tedy v případě, že ji opravdu někdo zajal. Ale já si spíše myslím, že si to ten rytíř v markvartickém plášti jenom vymyslel, aby ho Polykarp poslechl. Nemůže mít přece k dispozici celou družinu pomocníků. Kde by tolik ozbrojenců sehnal?“

„Připravují vzpouru,“ upozornil tiše velitel Diviš. Jeho pán však zavrtěl hlavou a stejně tiše odpověděl, že si pomalu dělá o celé věci trochu jinou představu. A že lékárníkova rodina je určitě v bezpečí.

Pak Oldřich z Chlumu vyšplhal na kamenný zával a po provaze vylezl nahoru k Pokratovi. Na kraji sloje byl do stěny zapuštěný dřevěný trámek s malým rumpálem, na kterém byl navinutý provazový žebřík. Na jednom konci bylo závaží a k němu přivázaný konopný provázek, který teď byl vytažený nahoru. Oldřich z Chlumu zařízení rychle prohlédl a okamžitě pochopil jeho smysl. Pokud by se provázek spustil, stačilo dole za jeho konec zatáhnout a provazový žebřík by se rozvinul. Tak unikl onen rytíř s Ketenou, zatímco Diviš bojoval.

Oldřich spolu s Pokratou pokračoval dál. Chodba se mírně svažovala a asi po třiceti krocích se ocitli v nízké místnosti. Na stěnách byly znát záseky špičáků, neboť ji kdysi zvětšovali. V rohu stálo dřevěné lůžko a na něm se choulilo pohublé tělo stařičké poustevnice. Vedle lůžka stála trojnohá stolička a na stěně byl upevněný olejový kahan, který místnost osvětloval. Vedle lůžka byly dřevěné dveře, které uzavíraly průchod do nitra skály.

Ketena měla čelo zbrocené potem a trhaně dýchala. Slabým hlasem se optala, co se děje. Mluvila těžce a sípavě, ale zdálo se, že je při smyslech.

„Přišel jsem za…“ Oldřich z Chlumu na okamžik zaváhal, zda ji oslovit jako obyčejnou poddanou, nebo důstojně jako urozenou ženu. Navíc ženu umírající. Zvolil způsob důstojnější. „Přišel jsem za vámi,“ řekl zdvořile a posadil se na stoličku vedle lůžka. „Nemám čas vysvětlovat vám, kdo jsem a co tu hledám. Spíše bych potřeboval, abyste mi otevřela oči vy.“

„Kdo nevidí, tomu má slova prozřít nepomohou,“ odpověděla důstojně a rozkašlala se.

„Myslím, že se brzy setkáte s Pánem nejvyšším. Měla byste ulehčit svému svědomí.“

„Myslíte, že Bůh je?“ optala se stísněně. Obrátila na něj oči. Byly v nich slzy. Oldřich z Chlumu slýchal od mnoha prelátů, že se pomateným a šíleným lidem často těsně před smrtí vrací rozum. Preláti to vysvětlovali tak, že Bůh chce, aby se mohli před poslední cestou vyzpovídat a byli tak účastni spasení. Ale jeden maurský lékař napsal, že důvod je jiný. Jak tělo umírá, umírají i nemoci.

Umírajícího těsně před skonem už nic nebolí. A také pomatení, které není nic jiného než nemoc, mizí.

„Jistě že je Bůh," opáčil Oldřich z Chlumu a uchopil ji za ruku. Byla studená a kostnatá. „Já nejsem kněz. Ale jistě bude i tak vaše přiznání Bohu milé a přičte vám ho k dobru."

„Nikdy jsem neudělala nic zlého," opáčila ostře a znovu se dusivě rozkašlala. „To oni mně ublížili…"

„Já vím, upálili vám manžela," řekl soucitně. Teď si byl jistý, že panoš Ota měl pravdu.

Přikývla a začala vzpomínat, jak byl její muž krásný a jak ho milovala. „Dala jsem mu dvě děti," pokračovala hrdě. „Jenže není na světě nic horšího, než je rod Přemyslův! Raději mít v sobě krev bazilišků než tu jeho. Já ji mám také. A to se neodpouští. Můj manžel nebyl kacíř, ale obětoval se pro mě. A pro naše děti. Když nás chytili králové lidé, přísahal, že on je vnukem Oldřicha Přemyslovce. Oldřich byl bratr knížete Soběslava II., rozumíte? Ani na mučidlech můj muž neprozradil, že vypovídal křivě. Všem tvrdil, že se jmenuje Oldřich. Ale ze Soběslavovy krve jsem byla já. Já jsem vnučka Oldřicha Přemyslovce! Má matka se původně jmenovala Marie, ale aby přežila, začala si říkat Anežka. Jak se to pražský biskup dozvěděl, to netuším. Matka měla mne a ještě syna. I to biskup věděl, ale netušil, kdo je kdo. My to pochopitelně tajili. A protože můj bratr Oldřich stačil včas utéct, bylo snadné oklamat biskupa. Za Oldřicha se prohlásil můj manžel. Bylo tedy logické, že jeho žena nemá s Přemyslovci nic společného. Nemůže být přece stejné krve, jako je on! Oklamal je. Chránil nás ne proto, že bychom měli podle práva vládnout v této zemi, ale proto, že nás miloval."

„Kde jsou tvé děti teď?"

„Obě mrtvé. Ale naše přemyslovská krev žije. V ní! Až se mé vnučce narodí syn, Pán temnot přijde a všechny Přemyslovce zahubí…" Oči se jí zastřely šílenstvím. „Zahubí a my budeme vládnout. My, my…" Pak sebou trhla a hlava se jí zvrátila nazad. Ketena byla mrtvá.

I když už byla noc, v paláci hradu Skála se ještě svítilo. Panoš Ota zastavil před bránou a hlasitě zavolal do tmy, aby mu strážný

otevřel, neboť v důležité věci přijíždí za paní Markétou. A protože věděl, jak to na hradech chodí, ještě přidal, že s ní byl zasnoubený. Nebyla to sice pravda, ale jedině podobná prohlášení dokázala v noci bránu otevřít.

Z úzkého okénka ve věži nad bránou ho kdosi rozmrzele požádal, aby řekl své jméno. Panoš Ota se představil a chvíli se nedělo nic. K jeho uspokojení se za chvíli ozvalo skřípění pantů. Brána se pootevřela, ale jen na škvíru, aby mohl projet. Hned za ním strážný bránu zase zabouchl a zajistil závorou. Převzal otěže koně a podotkl, že určitě ví, kudy dál.

Panoš Ota si dobře pamatoval cestu přes nádvoří k paláci, vstupní chodbou a po schodech do patra, kde byla hodovní síň a hned za ní Markétina ložnice. Vyběhl po kamenném schodišti a zamířil do sálu, odkud slyšel hudbu. Otevřel dveře a vstoupil. V rohu stáli dva trubadúři a hudbou doprovázeli tři tančící páry. Pod okny byl stůl s pohoštěním a vedle postávaly dvě sklepnice se džbány vína v rukách. To byla celá společnost.

„Ty sem ještě trefíš?“ optala se Markéta ze Skály potěšeně, pustila svého tanečníka a vydala se mu vstříc. Objala Otu a políbila ho. Měla na sobě rudé brokátové šaty, byla štíhlá, černovlasá a čtyřicet pět let by jí nikdo nehádal. Jen drobné vrásky kolem očí svědčily o jejím skutečném věku. Její tanečník se skoro ihned objevil za jejími zády Byl to sotva dvacetiletý mladík v honosném kabátci a s mečem zavěšeným na znamení jeho rytířského stavu u pasu. Měl ne zrovna bystrý obličej, v němž se však nedala nepostřehnout žárlivost.

„Můj snoubenec,“ ukázala na něj Markéta. Pak mladíka políbila na tvář a žvatlavě mu začala vykládat: „Ale můj milý… jak se to tváříš? Víš přece, že miluji mládí. Tenhle,“ ukázala na panoše Otu, „je na mě přece už starý.“

Teprve teď trochu nerozhodně mládenec panoše Otu objal na znamení, že ho vítá na hradě. Jeho objetí Otovi připomínalo smrt starce, který se zhroutí do náruče některého ze svých potomků. Sám ho proto pevně stiskl, úmyslně mnohem víc, než by se při podobných příležitostech hodilo. Mládenec vyjekl bolestí a ublíženě se ohlédl po své snoubence. „To bolí,“ dodal, jako by u ní hledal ochranu. Markéta ze Skály se potutelně usmívala a v jejích očích postřehl

panoš Ota pobavený zájem. Rychle mládence pustil a sám mu narovnal plášť, který se mu posunul do strany. Pak se rozhlédl po ostatních hostech. Obě ženy byly zhruba ve věku hostitelky, jejich tanečníci zase ve věku jejího snoubence. Z mužů byl panoš Ota v sále nejstarší.

„Urozená paní Markéto, přicházím z pověření královského prokurátora pana Oldřicha z Chlumu," prohlásil trochu odměřeně a uklonil se. „Protože se prý v okolí objevil ďábel, musím tě ihned vyslechnout. Tebe i tvého písaře."

„Jak si přeješ," pokrčila s milým úsměvem rameny. „Písaře najdeš v čeledníku. Už asi spí. Čím je starší, tím je nudnější. Doufám, že s tebou to není stejné. Až s ním skončíš, jsem ti zcela k dispozici," dodala a milostivě ho propustila.

Písaře Kochana našel panoš Ota opravdu v čeledníku. Nespal ovšem, seděl na lůžku, vedle sebe měl svícen se zbytkem voskovice a studoval pergameny. Usmál se, když Otu poznal. Listiny odložil a zvědavě se optal, čím by mohl být užitečný. Když mu panoš Ota prozradil své přání, celý se rozzářil.

„Má paní se mi obvykle posmívá, k čemu jsou mi prý staré listiny. A proč psát kroniku, když skoro nikdo neumí číst. Stejně prý historie nikoho nezajímá. Měl bych podle ní psát milostné písně. Jsem rád, že má práce není zbytečná," vykládal téměř nábožně. „Samozřejmě, že o tom případu vím. Shromáždil jsem všechno, co se kde dalo sehnat. Počkejte, hned přinesu opisy všech listin."

„Nepůjdeme raději do skriptoria?" navrhl panoš Ota. Ale písař Kochan zavrtěl hlavou, že se skriptorium právě přestavuje a je tam nepořádek. Odběhl, ale hned byl zpátky. V ruce nesl tři svinuté pergameny.

„Celý případ je opravdu zvláštní," vykládal a Otovi podal první z nich. „Z této listiny vyplývá, že příkaz k uvěznění jistého Oldřicha a jeho ženy dal sám král Přemysl I. Otakar. To je něco nesmírně neobvyklého. Nezapomeňte, že v té době se král dostal do sporu s pražským biskupem, ten dokonce uprchl do Říma a uvalil na českého krále klatbu. Neobvyklé je, že by panovník stižený církevní klatbou tak svědomitě pečoval o víru. Dokonce že by osobně nařizoval soud s nějakým kacířem… Chápete? Za tím muselo být něco neobyčejně

významného. Neobvyklý je rovněž fakt, že král výslovně nařizuje, aby byli vyslechnuti oba a ten, který se provinil, má být upálen. Předjímá tedy vinu jen jednoho z nich. Přitom víme, že inkvizice s oblibou upalovala celé rodiny.“

„Jak se jmenovala žena toho Oldřicha? A měl ten Oldřich nějaký přídomek? Víme, z které vesnice nebo z kterého dvorce pocházel?“

„To jsem bohužel v žádné listině nenašel. Ani v té druhé, která je nejdůležitější. Je to přiznání onoho Oldřicha. V něm se vyznává, že obcoval s ďáblem. Píše se, že se vyznal dobrovolně, aniž bylo nutno přistoupit k právu útrpnému či k ordálu. Ani to není obvyklé. To jako služebník královského prokurátora jistě víte. A pak je tam připsáno, že ani během tělesného trápení svou výpověď nezměnil a za Oldřicha se prohlásil. Co vy na to? Copak má smysl mučit někoho, kdo se už přiznal?“

Panoš Ota přikývl a chvíli listinu studoval. Pak ukázal na dovětek pod přiznáním, připsaný jinou rukou. „Zvláštní je i tohle! Tady se píše, že jeho žena byla osvobozena, neboť prokázala, že o svých dětech nic neví.“

„Také mne to zarazilo. Církev možná chtěla jejich děti vychovat v nějakém klášteře, ale těm dvěma se zřejmě podařilo tajně je svěřit do péče někomu jinému. To ostatně potvrzuje třetí list. Ten jsem objevil náhodou. Pan Markvart z Vartemberka, jeden z prvních Markvarticů v našem kraji, věnuje podle něj majetek faře v Kuřívodech. Přitom poznamenává, že se rozhodl provdat dceru onoho nešťastníka, kterého upálila inkvizice. Jméno sice neuvádí, ale pokud já vím, nikdo jiný než jen ten Oldřich v kraji upálen nebyl. Ale jak se k němu ta dívka dostala, to ví jen Bůh.“

„Mohl bys mi ty listiny opsat?“

„Zdržíte se do zítřka?“

„Ne, ještě teď se musím vrátit do tábora mého pána. Jen si ještě promluvím s urozenou paní Markétou.“

I když to písař Kochan neřekl, měl Ota z výrazu jeho tváře pocit, jako by si písař myslel, že v tom případě má na práci času dost.

Panoš Ota kývl na pozdrav a přes ztemnělé nádvoří se vrátil do paláce. Z velkého sálu stále zněla hudba. Sotva začal stoupat po

schodišti, ze stínu se vynořil vousatý muž se stříbrným řetězem na krku. Představil se jako purkrabí a požádal ho, aby šel za ním. Paní Markéta mu nařídila, aby hosta odvedl do její ložnice, protože chce, aby měli na výslech klid. Její hosté nemusí slyšet, o čem budou hovořit.

Usadil ho do křesla, nalil mu do číše víno a odběhl. Než se však panoš Ota stačil pohodlně uvelebit, vstoupila Markéta ze Skály. Byla sama. Pečlivě zavřela dveře a posadila se do druhého křesla proti němu. Ňadra se jí ještě dmula, jak byla zadýchaná tancem. Na čele se jí lesklo několik krůpějí potu a leskly se jí i oči. Vypitým vínem i touhou. Tohle panoš Ota poznal hned.

„Upálení čaroděje Oldřicha," oznámil pevně a zadíval se na hladinu vína ve své číši. Nechtěl se jí dívat do očí. Alespoň ne hned, protože musel připustit, že je stále krásná.

„Ano, to byl první vyznavač ďábla v tomhle kraji," souhlasila věcně. Když chtěla a nenakrucovala se před některým ze svých nápadníků, uměla mluvit celkem rozumně. „Abychom to celé zbytečně neprotahovali, povím všechno, co vím. Od mého písaře už víš to hlavní. Já ty tři listiny, které tak úzkostlivě chová, znám rovněž. Takže mohu posloužit jen jedinou zprávou, kterou v nich nenajdeš. Ani on o tomhle neví. Vlastně jsem o tom dosud neřekla živé duši. Ale tobě to nejspíše povím, protože vypadáš na svůj věk skvěle." Sotva dořekla, rozesmála se zvonivým smíchem, vstala a bezostyšně se mu posadila na klín.

„Jsem na tebe přece starý," bránil se nepřesvědčivě panoš Ota.

„Na manžela jistě," souhlasila. „Nemůžeš ale pít pořád jen burčák. Takže poslouchej. Ten upálený Oldřich měl dvě děti. Co se stalo s chlapcem, to nevím. Ale jeho dceru vychoval na příkaz svého pána komoří Markvarta z Vartemberka. Nemohl mít vlastní děti. Ta dcera, teď se podrž, se později stala manželkou Jaroslava z Ralska. Když si postavil nový hrad, začal si říkat z Rohozce. Živá duše to neví. Dozvěděla jsem se to jen proto, že její pěstoun, ten komoří, byl mým kmotrem."

„Nejsi příliš důvěřivá? Své tajemství jsi mi řekla, aniž bych ti musel cokoli slíbit. Co když teď vstanu a opustím tě?"

„S tím já počítám," usmála se shovívavě, vstala z jeho klína a posadila se zpátky do křesla. „Nechtěl jsi mě před deseti lety, proč bych se ti vnucovala teď?"

„Tak proč celé to divadlo?" zeptal se a nedokázal zastřít rozmrzení.

„Protože můj snoubenec strašně žárlí. Jsem si jistá, že mě sledoval, když jsem se za tebou vydala. Nejspíše poslouchal za dveřmi. Předpokládám, že tě zabije hned na nádvoří."

„To jsou mi vtipy. No, tak abych šel."

„Nepodceňuj chlapečky! Ne že by s mečem v ruce něco dokázal, ale jinak se mu široko daleko nikdo nevyrovná. Ani ty ne. Zvláště když žárlí," zasmála se a rozmarně se protáhla. Po očku sledovala, zda si ji prohlíží.

Panoš Ota moc dobře věděl, že to je hra. Stačil jediný náznak, jenže on ho neudělal. Zdvořile poděkoval, uklonil se jí a odešel. Zastavil se ještě u písaře Kochana a pak s pergameny v brašně u sedla spokojeně opustil hrad. Spokojený byl i Markétin snoubenec, protože si spočítal, že návštěva toho cizího rytíře byla tak krátká, že nemá důvod žárlit. Spokojená byla i Markéta ze Skály, protože se jí snoubenec vzápětí s vervou mládí odvděčil. Spokojený byl písař Kochan, který měl po dlouhé době pocit, že jeho práce je důležitá. Když panoš Ota cválal nocí zpět do tábora ve Všeni, byl si jistý, že spokojený bude i jeho pán Oldřich z Chlumu. Hlavou se mu mihlo, že se mu nestává často, aby díky tomu, že se výjimečně zachoval ctnostně, přinesl spokojenost tolika lidem. Až se otřásl hrůzou při pomyšlení, jak je ctnostný.

XXVIII. KAPITOLA

Zatímco dva vojáci z Oldřichovy družiny odnášeli ze skal na nosítkách tělo mrtvé Keteny, on sám se svými pomocníky pokračoval v prohlídce skalního úkrytu. Ve sluji, v níž stařičká poustevnice zemřela, nenašli nic zajímavého. Pak se velitel Diviš pokřižoval a otevřel dveře vedle lůžka. Zhotovené byly z hrubě otesaných trámků a zavěšené byly na jediném železném pantu. Za nimi začínala šikmo dolů se svažující chodba. Nalevo bylo ve výši pasu na železných kruzích zavěšené silné lano jako zábradlí.

Protože bylo zřejmé, že se Divišovi příliš nechce jít první, uchopil Pokrata hořící louč a vstoupil do chodby. Nepokřižoval se a ani netasil meč. To velitele Diviše otrávilo. Rychle zahnal pocit pověrčivé hrůzy a snaživě se hrnul za ním. Ale Oldřich z Chlumu ho s úsměvem zarazil. „Teď snad já, ne?“

„Já vás chtěl jen chránit. Kdo ví, co tam dole je?“

„No, veliteli, co by tam asi tak mohlo být?“ prohodil přes rameno Pokrata způsobem, jakým někdy žertoval s Divišem panoš Ota. „Buď tam večeří ďábel, nebo by tam mohl mít hnízdo ten démon skal.“

„Já bych spíše sázel na to první,“ hádal Oldřich z Chlumu.

„Fuj!“ odplivl si Diviš a nenápadně se ještě jednou pokřižoval. Byl rád, že má na krku škapulíř s devatero bylinami, natrhanými na svatého Jana Křtitele, který byl patronem rytířů a bojovníků vůbec. Tyhle byliny chránily před démony i uhranutím. Protože se však Oldřich z Chlumu choval klidně, byl si Diviš jistý, že jeho pán ví, co dělá. Jako ostatně vždycky.

I když ho rozum a zkušenosti uklidňovaly, strach se ovládal obtížně. Alespoň se však Diviš uměl tvářit tak, aby to na něm vojáci nepoznali. Svého pána však neoklamal.

Chodba klesala poměrně strmě, ale záhy skončila. Ústila do komnaty, která byla jen o málo větší než horní, kde zemřela Ketena. Uprostřed stálo honosné lůžko s nebesy, z nichž splývaly jemné tylové závěsy. Na stěnách byly sytými barvami vymalovány podivné výjevy, v nichž se opakovala postava ďábla a Panny Marie.

„Tak tady se to odehrávalo," poznamenal stísněně Diviš, došel k lůžku a dlaní pohladil jemné prostěradlo a pokrývku. „Anna z Rohozce si nevymýšlela. Tady se jí zmocňoval ďábel… tedy ten, kdo se za něj vydával," opravil se okamžitě.

„Nejsem si tím jistý," nesouhlasně vrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. Od Pokraty si půjčil louč a studoval kresby na stěnách.

„Copak to tu přesně neodpovídá tvrzení Anny z Rohozce? I lůžko tu je."

„To ano," souhlasil jeho pán, přestal si prohlížet kresby a přešel k Divišovi. Posadil se na kraj lůžka a přitom vykládal: „Vidíš ty jemné povlaky? Čisťounké jako sníh. Umíš si představit, že se na takových zmocňuješ v podstatě násilím nějaké ženy? Leda bys je po každé noci vyměnil. A to by byla drahá legrace. Jsou určitě z Flander nebo z Brabantu. Takhle jemné nemáme ani na Bezdězu. A ještě něco mi tu nehraje. Tahle komnata je příliš malá, aby kolem lůžka mohl stát početnější zástup lidí v maskách a sledovat jejich akt. Anna z Rohozce tvrdila mé ženě doslova, že je ti lidé sledují zpovzdálí. Tady by se jich skoro dotýkali."

„Bývala při tom omámená nebo opilá. Já se jednou zřídil tak, že jsem nepoznal, zda stojím u zdi, nebo je ta zeď sto sáhů daleko. Ovšem, to jsem ještě nesloužil vám, urozený pane," vykládal s ctnostným výrazem velitel Diviš. „Já si myslím, že se to muselo odehrávat tady. Proč by tu jinak to lůžko stálo? A proč v něm neležela Ketena, když byla nemocná a umírala? Nahoře, to je proti tomuhle odporný pelech. Tohle lůžko musí mít nějaký magický smysl. Proto si do něj Ketena netroufla lehnout."

„V tom máš pravdu. Tohle místo opravdu bude pro vyznavače ďábla posvátné. A přesto tvrdím, že tady se ten, kdo se převléká za

ďábla a bere si na hlavu korunu, na žádném dívčím těle neukájel. Vzpomínáš, co ještě Anna z Rohozce řekla? Že se jednou po tom sabatu probudila s mokrými vlasy. Písař Wolfgang si vzpomíná, že to má žena Ludmila komentovala tak, že Annu mohli uspat a pak ji vezli na loďce někam, kde se to celé odehrávalo. Představ si, že by se to mělo odehrávat tady. Je noc, z Rohozce vesluješ po řece, pak Annu vláčíš celou tu dlouhatánskou cestu od Jizery až sem na nosítkách a pak zase zpátky. Ne, to místo, na které si ta dívka tak matně vzpomíná, musí ležet mnohem blíže k Rohozci. Bude někde u Jizery.“

„No jo, ale na co je pak tahle komnata? Je to svatyně?“

„Řekl bych, že v určitém smyslu ano,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. Klekl si na podlahu a sáhl pod lůžko. Vytáhl z mědi tepané umyvadlo, džber s vodou a truhličku, v níž byly složené jemné plátěné roušky. „Vidíš ty věci? Dej si je do souvislostí s tím, co řekla před smrtí Ketena. Prý až se narodí dítě, přijde Pán temnot. Vnučka, o které mluvila jako o budoucí matce, je nesporně Anna z Rohozce. Ovšem upozorňuji, pravda to být nemusí. Umírala a pronesla to až úplně na konci své zpovědi, kdy začala znovu blouznit. Pravdu musíme teprve zjistit. Narození dítěte je zřejmě základním bodem víry té sekty. Umyvadlo, džber, čisté roušky. To všechno jsou věci potřebné při porodu. Já si myslím, že lůžko je tu připravené, aby v něm Anna porodila. Proto je na stěnách zobrazena Panna Marie. Jako přivedla na svět Spasitele ona, stejné poslání je podle té sekty předurčeno i Anně.“

„Tak to určitě bude,“ pochopil velitel Diviš a teprve teď si začal se zájmem prohlížet kresby na stěnách. „Moc fantazie tedy malíř neměl. Takového ďábla jsem viděl v jednom kodexu na Vyšehradě. A podobný je i v turnovském kostele. Vypadá jako jeho bratr. Ovšem našeho panovníka Přemysla II. Otakara zachytil celkem dobře,“ vykládal zaujatě.

Obrazy byly seřazené, jako by to byla obrázková kronika. Oldřich z Chlumu hodně nazlobeně přikývl. Malíř krále zachytil ve chvíli, kdy ho malí ďáblové trhali na kusy. Na protější stěně bylo zobrazeno dítě na trůnu, po jehož stranách stáli dva rytíři. První držel královské žezlo a druhý jablko. Rytíři byli ve tváři velice podobní

chlapci sedícímu na trůnu. Na stěnu, která spojovala tento výjev se zobrazením ďábla, namaloval malíř bitvu, v níž oddíl bojovníků v pláštích s markvartickým erbem lvice pobíjel královské vojáky.

„Je to mnohem vážnější, než jsem si původně myslel," povzdechl si Oldřich z Chlumu a obrátil se k Divišovi a Pokratovi. „Původně jsem se domníval, že budeme bojovat jen proti pověrám a budeme muset ochránit lid v severních Čechách před inkvizicí. Teď vidím, že jsem se mýlil. Kořeny toho zla jsou mnohem zhoubnější. Tady jde o zradu. Nejodpornější zradu českého krále, jakou si kdo umí představit."

„Takže… náš vznešený panovník měl pravdu?" optal se polekaně velitel Diviš. „Markvartický rod opravdu zradil? Vy jste ale tvrdil, že v tom Marek z Vartemberka prsty nemá."

„Teď už si tím tak jistý nejsem," pokrčil váhavě rameny Oldřich z Chlumu. „V erbu mají lvici téměř dvě desítky velmožů. Vyloučit se nedá nic. Ale pokud by společně povstali ti všichni… Jdeme!"

Prudce se otočil a chodbou zamířil ven. Tentokrát nezkoumal, jak rychle kráčí a zda znějí jeho kroky pravidelně. Vyběhl nahoru tak rychle, že měl nejen Diviš, ale i mnohem mladší Pokrata co dělat, aby mu stačili.

Panoš Ota se vracel do Všeně delší cestou podél potoka Žehrovka. Skrze skalní bludiště by to sice bylo kratší, ale obával se, že by v něm zabloudil i ve dne, natož v noci. Mohlo být kolem půlnoci, když dorazil na břeh potoka. Tudy vedla pohodlná kupecká cesta do Turnova. Točila se, chvíli se držela potoka, jinde obcházela velikým obloukem mokřiny a vzdalovala se od Žehrovky tak, že na potok nebylo vůbec vidět.

Právě když byl panoš Ota na jednom takovém místě, kde cesta odbočila a od Žehrovky ji oddělovaly řídký březový les, zahlédl skrze větve mihnout se světlo loučí. A vzápětí další. Těch loučí musel být nejméně tucet. To ho začalo zajímat. Co mají co dělat lidé s loučemi v mokřinách u potoka? Pokud se někdo v noci toulal mimo cestu, neměl nikdy čisté úmysly.

Seskočil, uvázal koně k vysoké bříze a opatrně se vydal za světlem loučí. Mezi stromy skoro nebylo vidět na krok. Měsíc na

nebi už nezářil tak jasně jako při úplňku. Sotva udělal dva kroky, zabořila se mu noha do bláta. Měl co dělat, aby nahlas nezaklel. Nakonec se musel smířit s tím, že si namočí škorně ve vodě a ušpiní se od bláta. Opatrně našlapoval, aby jeho kroky nečvachtaly. Jakmile se však dostal mezi stromy, ucítil pod nohama pevnou zem. Mohl jít rychleji. Světla loučí se blížila, zaslechl tlumený zpěv a ve tmě před sebou zahlédl míhat se siluety postav. Lehl si na břicho a posledních pár loktů se plížil. Zůstal ukrytý za šípkovou růží.

Na břehu potoka leželo na zemi zabité jehně a kolem poskakovali muži a ženy. Všichni byli nazí a v rukách třímali hořící louče. Do rytmu tance zpívali rychlou píseň, jejímž slovům panoš Ota rozuměl jen zčásti, protože každý z tanečníků opakoval text po svém, a tak slova splývala v nesrozumitelné mumlání. Ale jedním si byl jistý. Vzývali ďábla.

Opatrně se rozhlédl. Tohle místo bylo zcela pusté, ukryté lesem a mokřinou před zraky poutníků na cestě. A stejně to nejspíše vypadalo i na opačném břehu potoka. V blízkosti nebyla žádná vesnice, dokonce ani zájezdní hospoda. Podobných pustých míst byla v okolí řada. Kdo ví, co vše se v noci v blízkosti skal odehrávalo. Jako by se všech zmocňovalo vzrušené napětí. Něco se mělo stát. Ti, kdo ztratili svou víru, očekávali příchod Pána temnot.

Panoš Ota přemýšlel, jak se má zachovat. Sám proti té hordě bezbožníků zasáhnout nemohl. Pokud však odejde, nebude moci později říci, kdo vlastně mezi vyznavače ďábla patří. Ve tmě neviděl těm lidem pořádně do obličejů, a stejně nikoho z místních neznal. Nakonec se rozhodl, že zůstane, a až to vše skončí, bude je sledovat. Buď zjistí, kde bydlí, nebo se od nich někdo oddělí a toho pak zajme a vyslechne.

Znovu se pozorně zadíval do tmy. Louče tanečníků pomalu dohořívaly. Všiml si, že mezi vyznavači ďábla je i několik dívek, a se zalíbením si některé z nich prohlížel. V mihotavém odlesku ohně vypadala jejich nahá těla nesmírně žádostivě.

Tanec se stále zrychloval. Pak se začali z kola oddělovat jednotliví tanečníci. Vrhali se na dívky, povalili je na záda a v trávě na břehu potoka se jich nemilosrdně zmocňovali. Nějaký stařec s holou hlavou se sehnul a ze země zvedl misku, do níž zřejmě už

dříve nachytal krev z podříznutého jehněte. Do misky namočil dva prsty a krví obcující dvojice kropil, jak to dělával kněz svěcenou vodou.

„Co tu děláš?“ zaslechl najednou panoš Ota za sebou.

Překulil se na záda a pružně vyskočil. Současně tasil a to mu zachránilo život. Onen neznámý se po něm ohnal srpem na žetí obilí, ale Ota útok svým mečem hravě odrazil. Stačil si všimnout, že srp je rudý od krve. Zřejmě ho ten muž použil jako obětní nástroj, když podřezával krk jehněti, kolem něhož jeho druhové křepčili.

„Někdo tu je!“ zaječel varovně muž se srpem. Měl ale tolik rozumu, že couvl. Meče se zjevně bál. I z toho panoš Ota poznal, že to je obyčejný venkovan. Úctu před mečem v sobě nosili všichni poddaní. Meč, to nebyla jen zbraň, to byl odznak urozenosti a moci. Ohlédl se přes šlahouny šípkové růže na břeh, jaké nebezpečí mu vlastně hrozí. Vzápětí si oddechl. Do houfu vyznavačů ďábla jako když střelí. Všichni se dali na útěk. Rozbíhali se všemi směry. Někteří se brodili potokem na protější břeh. Nikdo ho nechtěl napadnout, každý chtěl jen zmizet. Jako na obrtlíku se otočil i muž se srpem a rozběhl se skrze březový háj k cestě.

Panoš Ota potěžkal meč v ruce. To mu pomáhalo rychle se rozhodnout. Teď už nemělo cenu ty lidi sledovat, musel jen někoho z nich chytit. Lepší ovšem bylo zajmout dívku, protože ty byly při výslechu povolnější. Také se dalo předpokládat, že se nebudou bránit tak odhodlaně. Rvát se s vesnickými mládenci bylo ve tmě obtížné. Mnozí měli sílu jako medvěd, a pokud by padl zrovna na někoho takového, spíše by ho musel zabít, než by ho zajal.

Znovu se rychle rozhlédl a pak se rozběhl za dvěma dívkami. Byla tma a příliš si je prohlížet nemohl, ale spokojeně zaregistroval, že obě jsou štíhlé a mají dlouhé vlasy, které jim při útěku poletovaly kolem hlavy. Kolem břehu se rozbíhala řada steziček a mezi nimi rostly nízké vrby a ostře zelená tráva. Páchlo to tu tlejícím bahnem a světlo měsíce se odráželo od hladiny kalných tůněk. Ve tmě se před ním míhaly obrysy dvou bělostných štíhlých těl. Byl si jistý, že pronásleduje nahé dívky. Když tohle později vyprávěl veliteli Divišovi, komentoval to ten přátelsky: „To se nedivím, žes je tak rychle dohnal.“

Stezka, po které dívky utíkaly, byla bahnitá, a protože měly bosé nohy, podkluzovala jim chodidla častěji než Otovi, který byl obutý do pevných škorní. Rychle se k nim blížil, když si ho všiml jakýsi mladík, který prchal po jiné stezičce kousek od nich. Zastavil, cosi vykřikl a pak se chtěl vrhnout dívkám na pomoc. Ale sotva udělal krok, zapadl až po pás do bahna. Hned poté panoš Ota dívky dohnal. Rychle obě zhodnotil a pak popadl černovlásku, která mu při pohledu zezadu připadala ženštější. Její družka ani nezpomalila a pelášila dál.

„A klid!“ nařídil panoš Ota dívce zadýchaným hlasem. „Jestli z toho chceš vyváznout živá, tak se přestaneš kroutit. Hezky pomalu se vrátíme k potoku. Jak se jmenuješ?“

„Josef,“ ozval se pisklavý mutující hlas. Panoš Ota obrátil svého zajatce tváří k sobě, ale jeho pohled sjel rychle dolů, protože obličej ho nezajímal. Byl to muž.

„Sakra,“ zaječel rozmrzele, „to si nemůžeš stříhat vlasy?“

„Cože?“ poděšeně zakoktal mladík.

„Ale, to nic,“ rezignoval panoš Ota a pak s mečem v ruce hnal Josefa před sebou na udupaný plácek u Žehrovky, kde na zemi leželo tělo podříznutého jehněte. Bez jakékoli snahy o laskavost vyštěkl: „Co jste tady dělali?“

„Tancovali jsme. A zpívali,“ opáčil mládenec stydlivě a sklopil pohled k zemi. Bylo jasné, že lhát neumí, ale pravdu povědět nechce.

Panoš Ota ho lehce klepl pro výstrahu plochou stranou meče přes záda. I tak to ale muselo pořádně bolet, protože Josef zaječel a padl na kolena.

„Podívej, opravdu nemám náladu,“ varoval ho Ota. „Tak ještě jednou. Jestli nezačneš mluvit pravdu, tak tě podříznu jako vy to jehně. Takže… co jste tady dělali?“

„No… někteří sem chodí, aby vzývali Pána temnot. Ďábla, abyste rozuměl. Prý se má vrátit na zem a potrestat všechny, co ubližují chudákům. Protože v pekle skončí jen hříšníci, víte?“

„Něco jsem zaslechl,“ ušklíbl se panoš Ota. „A proč sem chodíš ty?“

„Je tu přece zábava,“ překvapeně vysvětloval mládenec. „Já vám nelhal. Chodím si sem zatancovat a pak se pomilujeme s holkama.“

Panoš Ota si v duchu povzdechl, že to by on taky rád udělal, a trochu posmutněle sjel pohledem na neklamné znamení, koho to vlastně lapil. Hned ale přísně pokračoval: „Tohle mě nezajímá. Z jaké jsi vesnice?“

„No, tady od potoka…“

„Jméno!“ zaječel panoš Ota. Ale tohle už na něj bylo moc. Posadil se vedle Josefa, meč si položil na klín, a jako by si povídal s přítelem, objal ho jednou rukou kolem ramen a opakoval skoro plačtivě svou otázku: „Jméno. Ne té holky. Té vesnice!“

„Skalná.“

„Jak jinak. Kdo tahle shromáždění organizuje… Hmm, ty nevíš, co to slovo znamená, viď? No prostě, kdo řekne, kdy máš přijít.“

„Hanka… to je ta dívka, se kterou jsme utíkali. Ona mne vždycky vyzvedne u nás doma, že se u potoka pobavíme…“

„Ale proč zrovna dneska? Proč ne za týden?“

„Zítra je přece Den.“

„Jaký Den?“

„No, sedmý den po úplňku.“

„Čím je sedmý den po úplňku tak výjimečný?“

„Jak to mám vědět?“

„Mohla by to vědět ta tvá Hanka?“ povzdechl si Ota a vstal. Meč zastrčil do pochvy. Na toho ňoumu bylo i oceli škoda. „Asi ne… My se máme rádi.“

Na to panoš Ota neřekl už nic. Vydal se k cestě pro svého koně, jako by utíkal. Když se ohlédl, Josef stále seděl v trávě u potoka. Asi čekal, až mu dovolí odejít.

XXIX. KAPITOLA

Tělo mrtvé Keteny uložili prozatím do sklepa domu kacanovského Diviše.

„Mít ve svém domě mrtvou poustevnici nosí štěstí," vykládal vážně Oldřich z Chlumu. „Ale jen v případě, že o něm neřekneš živé duši."

„Já někde slyšel," namítl vesničan, „že štěstí může přinést jen v případě, že za mrtvou někdo zaplatí. Pochopitelně tomu, kdo její tělo ukryje."

Velitel Diviš se stále nemohl smířit s představou, že se ten protivný chlap jmenuje stejně jako on. Podle jeho názoru dělal ostudu všem Divišům v křesťanském světě. Přesto sáhl do váčku u opasku a s bolestným povzdechem mu vyplatil pět měďáků. Věděl, že venkovan počítat neumí. I když ho platil z peněz svého pána, neviděl důvod, pryč by měl rozhazovat. Vesničan peníze potěžkal v dlani a okamžitě namítl, že minule vážily víc. Diviš zachytil pohled svého pána a s ještě bolestnějším povzdechem mu připlatil.

„Škoda, že už je tak pozdě," litoval Oldřich z Chlumu. „Moc rád bych se ještě jednou zastavil na Valdštejně. Ale nedá se nic dělat, necháme to na zítra. Vracíme se do tábora ve Všeni."

Celá družina vyrazila cvalem. Cestu k brodu pod Turnovem znali všichni a do tábora dorazili, právě když se na východě objevily první ranní červánky. U ohně seděl panoš Ota, vesele se smál a na rožni si pekl staženého zajíce. Okamžitě hlásil: „Zjistil jsem o tom kacíři úplně všechno. Ty zprávy jsou tedy zajímavé! Upozorňuji, žádná nepochází od sklepnice. Ani jednou jsem nezhřešil."

„Tak v tom případě ty zprávy nebudou stát za nic," šklebil se provokativně velitel Diviš. „Mnohem zajímavější zprávy máme my!"

„To bych se divil. Víte, kdo je babičkou Anny z Rohozce?“ nedal se panoš Ota zviklat. Z vidlice nad ohněm zvedl rožeň se zajícem, byl už krásně hnědý a báječně voněl.

„Nejspíše poustevnice Ketena,“ navrhl ležérně Oldřich z Chlumu. Posadil se k ohni a vytáhl dýku, aby si kus masa odkrojil.

„Jak to víte? Spřáhli jste se s tím ďáblem, přiznejte se,“ zklamaně si povzdechl panoš Ota a podal pečeni svému pánovi.

„Mluvili jsme s Ketenou. Bohužel zemřela,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu. Také Diviš si přisedl k ohni a začal Otovi popisovat průběh pátrání. Podotkl, že ve skalním úkrytu poustevnice Keteny nechali dva vojáky, protože se dá předpokládat, že se tam objeví rytíř v plášti s markvartickým erbem, který jim stále uniká. Musí ho přece zajímat, jak se daří Keteně a co tam dělá lékárník Polykarp.

Panoš Ota jim na oplátku prozradil své zážitky. Když se dostal k tomu, jak chytil dlouhovlasého Josefa, Oldřichovi z Chlumu zaskočilo smíchem a Diviš mu musel dát herdu do zad.

Teprve když se dosyta vysmál, ujal se Oldřich z Chlumu znovu slova. Teď ale hovořil s vážným soustředěním: „Pokud ten pobláznění chlapec tvrdil, že zítřejší noc má magickou sílu, pak to znamená, že se všechno rozhodne. Na základě pojednání exorcistů jsem si to sice myslel také, ale teď máme jistotu! Téměř všechno je jasné. Skoro… jen pár detailů a můžeme se vrátit na Bezděz.“

„Koho obviníte?“

„Nejraději bych neobvinil nikoho a o všem zpravil vznešeného krále Přemysla II. Otakara, ať rozhodne. Nemrač se, Diviši. Jde o urozeného muže. Navíc jde o přípravu vzpoury a takový zločin může soudit výhradně panovník. Ale to už nebude naše věc. Naštěstí! Uvidíme, jak se to celé zítra vyvine.“

„Znamená to, že až se rozední, zajedeme na Rohozec pro urozenou paní Ludmilu a skončíme to?“ liboval si panoš Ota. To, že ji tam nechali, mu vadilo mnohem víc, než že zločince nepotrestá jeho pán.

„Ráno by bylo brzy. Necháme ji tam ještě pár hodin. Až do večera. Dokud se nesetmí, je v bezpečí,“ zamítl to Oldřich z Chlumu. „Je totiž pravda, že mi ještě pár drobností uniká. A dokud se v tom

nevyznám zcela bezpečně, nechci zločince zbytečně vyplašit. Máme na pátrání ještě celý den.“

„Takže kdo to je?“ vyhrkl nedočkavě Diviš.

Oldřich z Chlumu nejprve obral pečlivě maso z kosti a hodil ji za hlavu. Rozhlédl se, zda není po ruce ještě něco k jídlu. Teprve když zjistil, že už nic nezbylo, nechal si přinést lahvici s medovinou. Napil se a řekl: „Musíme si nejprve ujasnit, koho vlastně hledáme a proč. Za vraždu Marie z Valdštejna a také Elvíry z Rotštejna je totiž odpovědný komtur johanitského řádu. Ale za to ostatní, jak sami víte, ne.“

„Elvíry také? To je novinka,“ divil se panoš Ota. „Ještě včera v noci jste tvrdil, že to mohl udělat kdokoli z těch, kdo přenocovali na hradě.“

„Zdeněk z Valdštejna mi ovšem prozradil, že jeho syn zahlédl exorcistu, jak pozdě večer sestupuje po schodech z podstřeší. Slyšel také, že za ním Elvíra cosi volala. A teď přemýšlejte. Co jí mohl exorcista chtít? Odložil zasedání inkvizičního tribunálu, protože mu zjevně nebylo po chuti obvinit Marka z Vartemberka. Umím si představit, že za ní zašel a pohrozil, co se jí stane v případě křivého svědectví. Protože Elvíra nebyla hloupá, předpokládám, že od Markova obvinění ustoupila. Ostatně něco takového prý ráno exorcista přiznal. Teprve pak za ní přišel vrah. Řekla mu o svém rozhodnutí, že nebude svědčit. A proto ji zabil. Nu, a komu tím, že změnila svou výpověď, zkřížila plány? Komturovi Albinovi de Xamax.“

„Tak nějak to mohlo být,“ souhlasil panoš Ota. „Jistotu ovšem nemáme.“

„To sice ne, ale já nezapomínám… Až nebude hrozit nebezpečí vzpoury, já se k téhle věci vrátím. Komtur ještě vyhráno nemá! Zatím se tím ale zabývat nebudeme. Zbytečně nás to odvádí od toho hlavního nebezpečí. S hrozbou vzpoury spojené se vzýváním ďábla totiž souvisejí všechny ostatní zločiny, až už jde o vraždu faráře Petra z Podůlší a jeho čeledína, nebo o únos Anny z Rohozce. A ten, kdo za tím vším stojí, dělá všechno možné, aby před exorcistou zakryl stopy, které k vyznavačům ďábla vedou. A tedy také k němu.

Má strach. Proto ten falešný dopis kněze Petra na rozloučenou, i když už víme, že psát neuměl. Ale vrah to netušil.“

„Je tím zločincem Jaroslav z Rohozce?“ optal se panoš Ota.

Oldřich z Chlumu přisvědčil a znovu se napil. „Od začátku na něj ukazovalo skoro všechno. Jen kvůli jednomu detailu jsem se dlouho zdráhal tomu věřit. Ten, kdo si hraje na Pána temnot, tělesně obcoval s Annou. To by otec neudělal. Teprve když jsem se dozvěděl, že zřejmě není jejím otcem, podezření se změnilo v jistotu. Ale pořád mi unikal smysl. Teprve tam ve skalách, když jsme našli komnatu připravenou na okázalý porod, mi to došlo.“

„Ale já si nevšiml, že by na těch kresbách byla jeho tvář,“ namitl velitel Diviš.

„Ne, jeho portrét tam opravdu není,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale jde o jinou věc. Pamatuješ, jak jsme diskutovali, že by bylo obtížné uspanou Annu dopravit až tam? V tu chvíli jsem si uvědomil, že stejně tak obtížné je dostat ji nenápadně ven z hradu. Zvláště když mé Ludmile pan Jaroslav z Rohozce vykládal, že nechává svou dceru střežit. Bez jeho vědomí by se nemohla těch rituálů účastnit. A navíc, vše kolem Anny se začalo až po smrti její matky. Kdo ví, co se hnulo v mysli Jaroslava z Rohozce? Místo se svou ženou se začal milovat se svou neteří. Navíc propadl představě, že pomocí magie svrhne českého krále. Proto potřeboval Ketenu. A ta mu ochotně pomáhala, protože Anna je její vnučka. Kruh se uzavírá, nemyslíte?“

„Co nás čeká zítra, když je všechno jasné?“ optal se zdvořile Diviš a zívl, protože už dlouho nespal.

„Nezapomeňte, že Jaroslav z Rohozce musel mít spojence. Rád bych alespoň některé odhalil,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu mírně. I když hovořil přesvědčivě, ve skutečnosti si příliš jistý nebyl, protože cit vyšetřovatele ho varoval, že v závěrech, které učinil, je příliš mnoho náhody a spekulací.

A navíc, mýlil se, když tvrdil, že se kruh uzavírá.

Celá družina včetně Oldřicha z Chlumu se zabalila do plášťů a ulehla na zem. Začínalo svítat. Vojáci si chvíli zdřímli, ale záhy už zase byli na nohách. Vzhůru byl i Oldřich z Chlumu se svými

pomocníky. Seděli u ohně, na němž se v železném kotlíku vařila polévka. Všichni byli unavení a rozmrzelí. Královský prokurátor držel v ruce okoralou placku a zamyšleně ji žvýkal. Každou chvíli přitom obracel pohled k cestě, vedoucí k brodu přes Jizeru.

„Čekáte někoho, můj pane?“ optal se zdvořile, ale bezmyšlenkovitě velitel Diviš.

„Už jsi zapomněl?“ zabručel nerudně Oldřich z Chlumu. „Ty sám jsi včera poslal do Vlastibořic dva vojáky pro vladyku Slavibora. Nutně ho tu potřebuji!“

„To je pravda,“ vzpomněl si okamžitě velitel Diviš a omlouval se, že se ještě úplně neprobudil. Panoš Ota se pousmál a chtěl něco podotknout, ale kolem sebe cítil tak špatnou náladu, že si žert nechal pro sebe.

Na celý tábor padla ospalá nálada. Slunce pomalu stoupalo po obloze a začínalo připalovat. Většina mužů polehávala ve stínu a dřímala. Vladyka Slavibor se stále neobjevoval. Oldřich z Chlumu nespěchal, chtěl si nejprve promluvit s ním. Kromě toho v skrytu duše doufal, že se objeví některý z vojáků, hlídajících přes noc skalní bludiště. Byl si jistý, že polapení muže v plášti s markvartickým erbem je jen otázkou času. Ale nepřijel nikdo.

K obědu nechal velitel Diviš uvařit uzené maso, poslední pořádné jídlo, které si s sebou jako zásoby přivezli. Na večer jim zbývala už jen trocha plesnivého sýra a pár bochníků tvrdého chleba, který se dal jíst jen tak, že se namočil do vody. Takové jídlo moc lákavá představa nebyla, ale tak už to ve vojenském řemesle chodilo. Někdy neměli k jídlu ani to. Maso v kotlíku s vařící vodou pronikavě vonělo. Celá družina ožila.

„Musíme se ještě připravit na jeden důležitý krok,“ oznámil Oldřich z Chlumu a dlouze zívl. Konečně se trochu vyspal a měl hned lepší náladu. A také větší chuť do práce, i když po nočním rozhovoru s pomocníky pochybnosti o správnosti řešení ještě vzrostly. „Jde o to, jak dostat mou ženu ven z Rohozce.“

„Máme hrad dobýt?“

„Volil bych něco méně nápadného,“ zasmál se. „Stačí trefit se z luku šípem do okna. Na první pokus! Kdo z vás je nejlepší lukostřelec?“

Zvedlo se hned několik rukou.

„Komu se to povede, dostane deset stříbrňáků!“ nabídl Oldřich z Chlumu. V tu chvíli vylétly nahoru i ruce zbylých vojáků.

„Tak dobře. Uspořádáme soutěž. Vidíte ten dub? Je to k němu asi stejně daleko jako od lesa před hradbami k paláci. Okno bude zhruba stejně vysoko, jako je ta silná větev. Kdo se do ní strefí, toho tam pošlu.“

Jeden voják nadšeně přinesl luk a další toulec se šípy. Pak stříleli po řadě všichni, kdo v tu chvíli byli v táboře. Ale minuli, ta vzdálenost nebyla malá. Pouze dva šípy větev zasáhly, ale jen její okraj, smekly se a do kůry se nezabodly. Teprve když odstříleli úplně všichni vojáci, natáhl ruku Diviš a uchopil do ní luk. Na tuhle chvíli čekal. On svým mužům ukáže, proč je jejich velitelem. Vložil šíp do tětivy, natáhl ji, přiložil k ní oko a zamířil. Zatajil dech, aby měl jistější ruku, a pak tětivu pustil. Šíp zadrnčel a zabodl se do větve.

„Je rozhodnuto,“ oznámil Oldřich z Chlumu způsobem, jako by byl herold na turnaji, který uděluje vavřínový věnec vítězi. Pak si vzal Diviše i Otu stranou a vysvětlil jim svůj plán.

„Odpusťte, můj pane, ale je to zbytečně složité,“ rozmlouval mu to panoš Ota. „Nestačilo by prostě poslat urozené paní Ludmile vzkaz po písaři Wolfgangovi a vyvést ji z hradu?“

„Možná stačilo,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale tohle je přece jen jistější. Navíc si to má žena užije mnohem lépe. Je to romantičtější. Pokud by někdy v budoucnu chtěl nějaký kronikář tenhle příběh zaznamenat, umíš si představit, jak pěkně to bude znít?“

Oba jeho pomocníci souhlasně kývali, ale svému pánovi nevěřili ani slovo. Znali ho a věděli, že vždycky jedná racionálně. Na podobné hrátky si příliš nepotrpěl. Muselo v tom podle nich být ještě něco. Ale neměli pravdu. Oldřich z Chlumu se jen nudil.

„Náš pán má určitě plán,“ šeptal panoš Ota. „Chce zločince nachytat. Vsadíme se? Chystá past.“

„O tohle se nesázím. Já si totiž myslím to samé,“ nepřijal Diviš nabízenou sázku.

„S tebou taky není žádná zábava,“ ušklíbl se jeho přítel. Pak rýpl loktem Diviše do boku a tiše sykl, aby se nenápadně otočil.

Oldřich z Chlumu stál na místě, odkud před chvílí stříleli vojáci. V ruce držel luk a na jeho tětivu pokládal šíp. Chvíli luk potěžkával, aby si zvykl na jeho váhu, pak ho zvedl a natáhl tětivu.

„O co, že se trefí?“ navrhl panoš Ota novou sázku.

„Nesmysl,“ oponoval mu okamžitě Diviš. „Střílet z luku chce cvik. Kdys ho viděl střílet naposledy?“

„A kdy jsi střílel ty? Letos jsem tě ještě s lukem v ruce neviděl.“

„Jsem ovšem starý voják. Tohle se nezapomíná,“ vykládal s převahou Diviš.

Oldřich z Chlumu zamířil a vypustil šíp. Ten se s tichým zadrnčením zabodl do větve těsně vedle šípu, který vystřelil Diviš.

„Vyhrál jsem,“ upozornil suše panoš Ota. „To se dalo čekat. Náš pán je rytíř. Ale ty… ty bys netrefil určitě!“ rozmrzele bručel velitel Diviš. „A co když ano?“

„V tom případě bych…, tak já…, já nevím,“ povzdechl si. Byl vždycky šetrný, ale i když si byl svým vítězstvím téměř jistý, nechtěl riskovat další stříbrňáky.

„Když trefím, zastoupíš mě u té sklepnice s pihou? Co ty na to?“ vemlouvavě nabízel panoš Ota.

„To je hloupá sázka!“

„Bojíš se?“

„Střílej,“ nafoukl se Diviš. Panoš Ota sebral luk a z toulce vylovil poslední šíp, který v něm zbyl. Pečlivě zamířil a vystřelil. Jeho šíp o veliký kus větev minul.

„Přece tě neuvrhnu do spárů té dračice,“ začal panoš Ota okamžitě omlouvat svůj neúspěch. „Minul jsem úmyslně.“

Velitel Diviš se pobaveně zasmál, objal ho kolem ramen a začal mu skoro laskavě vysvětlovat, že žvanit umí každý, ale teprve když dojde na věc, pozná se opravdový chlap.

„Je ti přáno,“ souhlasil velkomyslně panoš Ota.

XXX. KAPITOLA

Vladyka Slavibor se neobjevil ani odpoledne. Bylo zřejmé, že ho vojáci v jeho dvorci ve Vlastibořicích nezastihli, jinak by tu už dávno museli být. Náladu Oldřichovi z Chlumu zlepšil až velitel Diviš, který se vrátil z Rohozce a hrdě hlásil, že šíp se vzkazem trefil přesně do okna urozené paní Ludmily. Ta hned potom vyhlédla, takže je zřejmé, že list obdržela.

Panoše Otu poslal do skalního bludiště, aby odtud stáhl z hlídek všechny královské vojáky kromě dvou, kteří hlídali Marka z Vartemberka, a dvou, kteří číhali v soutěsce nedaleko sluje, v níž zemřela poustevnice Ketena. Sotva shromáždil družinu, vydal se Oldřich z Chlumu se všemi svými vojáky k brodu přes Jizeru. Jeli v řadě a bez rozvinutých zástav. Nedaleko Turnova počkali, než se začne stmívat.

Dva vojáci, převlečení za venkovany, zaběhli do města a nakoupili čerstvý chléb, malý soudek kysaného zelí a hromadu jelítek, protože už jim docházely zásoby. Jenže i když byl jídla dostatek, nezbylo nic. Družina Oldřicha z Chlumu spořádala k večeři úplně všechno. Hned pak pokračovali dál. Město objeli velikým obloukem a do lesa před rohozeckými hradbami dorazili za tmy.

Nebe se zatáhlo. Poprvé za dlouhou dobu nebyl vidět měsíc. Palác byl ztichlý a většina oken ztemnělá. Vojáci z družiny Oldřicha z Chlumu se rozmístili v širokých rozestupech, aby měli hradby na dohled. Vypadalo to, jako by Rohozec obléhali. Teď už by z něj nevyklouzla ani myš. Panoš Ota a velitel Diviš se odplížili k příkopu pod rozestavěné hradby. Mezi kopřivami a vysokou trávou ležely jako každý den žebříky kameníků. Jeden zvedli a přistavili ke zdi na dohodnuté místo. Nečekali dlouho.

Nad hlavami jim několikrát zablikalo matné světlo lampy, jejíž plamen Bogata odkrýval a zakrýval dlaní. Diviš okamžitě odpověděl dohodnutým znamením, jako když kváká žába. Hned poté se na vršku hradby objevila Ludmila z Vartemberka. Na okamžik zaváhala, když se podívala do hloubky pod sebou, ale pak se odhodlaně zachytila první příčky žebříku a začala sestupovat dolů. První dva nebo tři kroky byly toporné a křečovité, ale rychle si na žebřík zvykla a zbytek seběhla, jako by se narodila mezi kameníky.

„Šikovná holka," pochválil ji tiše ze tmy Oldřich z Chlumu. Sotva se dotkla země, padli si do náruče. Panoš Ota s Divišem zatím opatrně odstavili žebřík od hradeb a vrátili ho do trávy v příkopu.

Ludmila z Vartemberka se vymanila z náruče svého manžela a přísně se optala, kde se tu vzal. Měl být přece na Moravě. Byla šťastná a bránila se slzám dojetí. Ale nemohla si pomoci, neměla ráda, když její manžel prováděl něco, na čem se s ním nedomluvila. A čemu navíc nerozuměla. Samozřejmě chtěla, aby se z Moravy vrátil, jenže nechápala, jak to mohl stihnout tak rychle. A pokud tu byl náhodou už předtím, proč ji nechal trápit se tak dlouho?

„To je dlouhé vyprávění, má milá," konejšil ji něžně Oldřich z Chlumu. Znal svou Ludmilu a věděl, že právě v situacích, kdy je dojatá, hrozí, že by se mohli pohádat. „Pokrata tě doprovodí do tábora mé vojenské družiny. Tam budeš v bezpečí."

„Ty se mnou nepojedeš? Máš mě vůbec ještě rád? Tak dlouho jsme se neviděli a ty mi dáš jenom pusu a pošleš pryč s Pokratou? Vsadím se, že tohle by tvůj panoš Ota neudělal. Myslíš někdy taky na něco jiného než na svou práci?" vyčítala mu hádavě.

„Odpusťte, urozená paní Ludmilo, ale křivdíte panu královskému prokurátorovi," ozval se panoš Ota a uchopil ji důvěrně za ruku. Věděl, že musí svého pána chránit. Byl přece ve věcech dvoření a lásky uznávanou autoritou. „Já bych tak krásnou ženu, jako jste vy, neponižoval tím, že bych ji odvedl do nějaké špinavé podkrovní komůrky, která se hemží štěnicemi, je zatuchlá a vůbec celá odporná. A lepší v okolí nenajdete, tohle je zaostalý kraj. Já bych dámu svého srdce taky poslal do tábora, aby si odpočinula a abych se na ni mohl těšit. Ráno bych ji pak odvedl jinam, kde by se našel nějaký skvostný zájezdní šenk, a tam jí dokázal svou lásku."

„To možná ty," zasmála se trochu útrpně Ludmila z Vartemberka. Bylo však zřejmé, že se rychle uklidňuje. Láskyplně se zadívala na svého muže, objala ho a něžně dodala: „Jenže tenhle chlap bude pracovat i zítra ráno. Dokud tenhle případ nevyřeší, nic s ním nebude. Já ho znám. Jedeme."

„Třeba ráno případ uzavřu," utěšoval ji Oldřich z Chlumu. „Mám všechny trumfy v ruce." Pak ji objal a dlouho líbal, až se sama vymanila z jeho náruče, vyskočila do sedla a odcválala do tmy.

Až do rána se nedělo nic. Vojáci se střídali ve spaní, ale většina sledovala Rohozec. Čím více se blížil úsvit, tím byl Oldřich z Chlumu rozmrzelejší. I když toho moc nenaspal, odmítl si ještě na chvíli zdřímnout. Seděl pod stromem a zachmuřeně sledoval temnou siluetu hradu a cestu k bráně. Podle jeho výpočtů by měl Jaroslav z Rohozce hrad opustit, protože sedmá noc po úplňku byla magická a on se měl setkat se svou neteří Annou. Pokud by ji však náhodou skrýval na hradě, pak by tam za ním měli naopak přijet členové jeho sekty. Jenže všude byl mírumilovný klid. Obzor se pomalu barvil oranžově a záhy se vyhouplo slunce. Noc sedmá, vhodná k vzývání ďábla, právě skončila.

Oldřich z Chlumu vstal a zlostně kopl do klacku, který se povaloval na kraji stezky. Pak se vydal na kratinkou procházku podél lesa. Chtěl trochu rozhýbat ztuhlé klouby, ale hlavně si potřeboval srovnat myšlenky. Někde musel ve svých propočtech udělat chybu. Od začátku měl nejasný dojem, že mu něco uniká. Kdyby si alespoň mohl promluvit s vladykou Slaviborem. Jedině ten mu mohl objasnit složité příbuzenské vztahy markvartického rodu. Tam někde mohla být odpověď, proč jeho předpoklad nevyšel.

Ota a Diviš si ho všimli, ale raději ho nechali být. Něco podobného se stalo v jeho kariéře královského prokurátora zatím jen dvakrát. Věděli, že teď potřebuje být sám.

Oldřich z Chlumu se snažil rychle vymyslet nový plán. Věděl dobře, že se jeho přítomnost už dlouho utajit nedá. Nakonec se rozhodl, že skončí s vyšetřováním na zapřenou. Když už bojovat s nepřítelem, tak se zvednutým hledím. Poctivě si ovšem přiznal, že tahle krásná rytířská zásada je v tuhle chvíli jenom ctností z nouze.

Vrátil se ke své družině a nařídil, aby vojáci osedlali koně a rozvinuli zástavy. Počkal, až se ozve rachocení řetězů oznamující, že stráže otevřely bránu. Pak zamířil za zvuku fanfár na hrad Rohozec. Jeho družina čítala téměř dva tucty zkušených vojáků. To už byla vojenská síla, která vzbuzovala respekt.

Na nádvoří vládl obvyklý ranní ruch. Čeleď pobíhala zdánlivě bezcílně sem a tam, ozývalo se bučení hladového dobytka, klení rozespalých čeledínů a přísný hlas purkrabího. Vzápětí se k nim rozběhl Bogata v patách s nevelkým oddílem královských vojáků, které tu zanechala Ludmila z Vartemberka.

„V paláci byl celou noc klid," hlásil tiše. „Před chvílí se začali hosté trousit do hradní kaple na mši. Všimli si, že urozená paní Ludmila zmizela. Komtur johanitského řádu ji už obvinil ze spojení s ďáblem."

„Zklamal by mě, pokud by to neudělal," zabručel Oldřich z Chlumu. „Ještě něco?"

„Komoří se zdá nějak ustaraný. Zaslechl jsem, že byl pro pana Jaroslava v jeho ložnici. Ale nenašel ho tam. Teď prý služebníci prohledávají palác. Nikdo netuší, kam se Jaroslav z Rohozce poděl."

„Tak přece nějak vyklouzl," naštvaně zabručel Oldřich z Chlumu. I když mu zločinec unikl, byl svým způsobem rád, že se v odhadu nezmýlil. Tohle přesvědčení mu však vydrželo jen chvíli. Ještě než mše začala, našli Jaroslava z Rohozce v hradním sklepení. Někdo ho zavraždil.

„Jistě, setkáváme se za hodně neobvyklé situace. A nesmírně truchlivé," přivítal Oldřicha z Chlumu exorcista Berthold z Mülhausenu. Seděl v čele stolu ve velkém sále rohozeckého paláce a měl na sobě svůj obvyklý černý hábit. Vedle něho seděl komtur johanitského řádu. Křeslo po pravici, kde měl být druhý přísedící tribunálu, zůstalo prázdné.

„Dnes jsem hodlal ukončit svou práci inkvizitora," pokračoval exorcista. V jeho hlase znělo napětí a značná dávka nervozity. Zato komtur Albin de Xamax zářil pýchou a neustále opakoval, že došlo na jeho slova. Exorcista si ho nevšímal a jeho útočná prohlášení zjevně nehodlal komentovat.

„Vaše manželka urozená paní Ludmila z Vartemberka hrad již opustila," pokračoval téměř laskavě exorcista. „Považoval bych sice za správné, kdyby se s námi rozloučila, ale nemohu jí mít za zlé, že odjela tak v chvatu po všech těch smutných událostech. Umím si představit, jak byla vyděšená. Ale nemám jí co vyčítat. Práce tribunálu skončila."

Oldřich z Chlumu na zjevnou nepravdu nereagoval, jen rychle uvažoval, zda exorcista chce opravdu ochraňovat členy markvartického rodu, jak Ludmile slíbil, nebo chystá nějaký úskok. Zato komtur nemlčel. Vybuchl a křičel, že Ludmila z Vartemberka porušila svou povinnost přísedící inkvizičního tribunálu a měla by se za to zodpovídat v Římě. Vůbec nebral ohled na to, že její manžel sedí s nimi u stolu. Neopomněl také připomenout, že ďábel znovu udeřil a nechápe, jak si může exorcista vzít na své křesťanské svědomí, že chce vyšetřování v severních Čechách skončit.

Berthold z Mülhausenu ho klidně poslouchal, ruce měl sepjaté a tvářil se jako světec či ještě lépe jako mučedník. Teprve když se komtur vyzuřil, laskavě ho upozornil, že Kristus říkal, aby kamenem hodil ten, kdo je bez viny. A pokud on tomu všemu rozumí, komturova duše je obtížena hned několika těžkými hříchy. Tím prvním, který ho v tuhle chvíli napadá, je vražda urozeného pána Jaroslava z Rohozce.

„To vy jste ho zavraždil," vyskočil rudý hněvem komtur.

„Proč bych to dělal? Vy jste se s ním včera do krve pohádal. A já celou noc neopustil svou komnatu."

„Ani já ne," odsekl zlostně komtur.

„Myslím, že v tuhle chvíli lze udělat jediný rozumný a podle zákona správný krok," využil jejich hádky Oldřich z Chlumu. „Já tady zastupuji českého krále. Proto se ujmu vyšetřování já."

„Jsme preláti," hrdě to odmítl komtur. „Nebudeme vás poslouchat. Podléháme Svatému otci v Římě."

„Já urozeného pana královského prokurátora poslechnu," oponoval mu klidným hlasem exorcista. „Mé svědomí je totiž čisté. A jsem si jistý, že Svatému otci by jistě nebylo milé, kdybychom se stavěli proti autoritě českého krále, který je dobrým synem Kristovy církve."

Komtur Albin de Xamax zbledl, stiskl rty a chvíli bojoval se svou pýchou. Jenže rozum zvítězil. Neochotně souhlasil, že za těchto podmínek se nebude ani on protivit spravedlnosti a bude podle svých nejlepších schopností nápomocný panu královskému prokurátorovi. Pak vstal a hodovní síň nakvašeně opustil.

„Doufám, že se urozené paní Ludmile daří dobře?“ optal se zdvořile exorcista a rovněž se rozloučil. Na odchodu ještě poznamenal, že pokud by ho pan královský prokurátor potřeboval, najde ho v jeho komnatě. Bude se modlit za spásu duše nebohého pana Jaroslava.

„To bylo ale divadlo,“ ušklíbl se panoš Ota, sotva osaměli. Celou tu dobu stál u dveří a hádku sledoval.

„Proč myslíš?“

„No… vy nemáte pocit, že se před vámi hádali jen na oko? Jeden z nich je vrah a druhý mu kryje záda. Co je nejlepší zástěrkou pro zločin? Když se oba podezřelí navzájem obviňují. A pak si vyberte!“

„Jistě, oba by byli hlavními podezřelými, pokud by měli možnost ten zločin spáchat,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Problém je v tom, že Bogata nechal na můj pokyn celou noc hlídat dveře komnaty, kde jinak spávala má Ludmila. Naši vojáci byli na chodbě a viděli na dveře do ložnic obou prelátů i na schodiště. V noci svou komnatu ani jeden z nich neopustil. A že by byl tenhle hrad protkaný sítí tajných chodeb, tomu zase nevěřím já. Jaroslava z Rohozce nezabili! Mají pravdu, v tomto případě jsou nevinní. Půjdeme se podívat na zavražděného.“

Tělo leželo ve sklepení pod hradem. Jenže ta prostora vůbec nevypadala jako ostatní, které byly neútulné, zaprášené a ukrývaly zásoby. Tahle místnost měla podlahu pokrytou koberci, u stěny stálo pohodlné lůžko s měkkými polštáři a v truhlici našli několikerý dívčí šaty z brokátu. Nebylo třeba nic říkat. Tady Jaroslav z Rohozce ukrýval svou neteř. Ovšem on byl mrtvý a Anna z Rohozce zmizela. Vrah ji odvedl pryč. A protože byl v místnosti pořádek, dalo se soudit, že s ním odešla dobrovolně.

Oldřich z Chlumu se toulal po Rohozci a tvářil se jako vlk v kleci. Prohlížel každičký kout a neustále si pro sebe cosi bručel.

„Ztratil rozum," vyjádřil názor jeden z vojáků jeho družiny. Vzápětí za to obdržel od velitele Diviše záhlavec, až se prohnul.

Sotva však Ota s Divišem osaměli, podotkl panoš tiše: „Ale on měl v podstatě pravdu. Takhle naštvaného jsem našeho pána už dlouho neviděl."

„A divíš se mu? Zabít mu vraha před očima, kdo to kdy viděl? Kam se ten náš křesťanský svět řítí?"

„To myslíš vážně?" zeptal se Ota, protože si nebyl jistý, zda si z něj Diviš tak trochu neutahuje. „Co když naším vrahem Jaroslav z Rohozce nebyl?"

„Musel být," hádavě si stál na svém Diviš, ale jistý si zjevně nebyl.

„Co když v čele vyznavačů ďábla nestál on, ale někdo jiný?"

„Před chvílí náš pán prohlásil, že už žádné hypotézy. Jen fakta."

„No právě," souhlasil panoš Ota. „Vzpomínáš na kresby v komnatě s lůžkem tam ve skalách, kde zemřela Ketena? Já je bohužel neviděl, ale popis našeho pána byl jasný. Klíč je podle mne v té malbě, na níž sedí na trůnu dítě a po levici i pravici stojí dva rytíři. Jeden má královské žezlo a druhý jablko. Jasné, nemyslíš? A jediná přijatelná dvojice v našem případě jsou Jaroslav z Rohozce a Zdeněk z Valdštejna. Oba jsou Markvartici. Jsou přátelé, už v mládí společně bojovali po boku Přemysla II. Otakara. Jenže cosi se stalo, oni zradili a chystají vzpouru."

„S pomocí ďábla," upozornil velitel Diviš.

Ale než mu stačil panoš Ota přisvědčit, zaslechli svého pána: „To je ono!"

Diviš si začal spokojeně mnout ruce. Oldřich z Chlumu k nim mířil dlouhými kroky. Už z dálky volal, že má pro ně práci.

„Povězte, co je vám na vraždě Jaroslava z Rohozce divné?" začal trochu zadýchaně.

„Vrah ho probodl dýkou. To znamená, že se nejspíše znali…"

„Diviši," káravě ho zarazil Oldřich. „Na hradě se přece znali všichni. Nevyšetřujeme loupežné přepadení na cestě v lese. Dál?"

Diviš si povzdechl, protože bylo neoddiskutovatelným faktem, že ve společnosti panoše Oty ho chytré myšlenky nenapadaly. Očima vybídl svého přítele, aby raději hovořil on. Ale ani Ota zjevně nehýřil nápady. Chvíli váhal, než nejistě navrhl: „No, pokud bychom celou noc nestřežili hrad, řekl bych, že to udělal někdo zvenku. Exorcista ani komtur to být nemohli. A kdo jiný tu měl důvod hradního pána zabít? Nejspíše nikdo. Musel to tedy udělat někdo ze sekty vyznavačů ďábla, aby je pan Jaroslav neprozradil. A odvedl Annu. My si myslíme, že by to mohl být Zdeněk z Valdštejna.“

„Výborně,“ pochválil je Oldřich. „Aby však ta úvaha byla přesná, chybí drobnost. Kudy se sem vrah mohl dostat? Cestu přes hradby, kudy unikla má Ludmila, jsme přece střežili.“

Oba pomocníci mlčeli. Diviš sice polohlasně navrhl, že v podobných případech se vyplatí hledat tajnou chodbu, jenže hned zase zmlkl. Oldřich z Chlumu se chvíli usmíval a pak připustil, že na Divišově názoru něco je. „Víte, stál jsem na hradbách a díval se dolů na řeku. A najednou mi došla jedna skoro bezvýznamná poznámka. Anna z Rohozce si přece na Bezděz vzpomněla, že jednou, když se po těch ohavnostech probudila ráno doma, měla mokré vlasy. Už tehdy přišla má Ludmila na to, že ji nejspíše na místo rituálů dopravovali loďkou. A teď uvažujte! Hrad stojí přímo nad Jizerou. Annu vždycky večer omámili. Tedy, abych nemluvil neosobně, omámil ji její strýc Jaroslav z Rohozce. Pak ji musel nějak dopravit dolů k řece. Jeho pomocníci mohli jít s nosítky po cestě, jenže co kdyby si jich někdo všiml? Já jsem přesvědčený, že někde ve sklepení hradu je ukrytý vchod na schodiště, kterým se dá sestoupit až k hladině řeky. Hrad stojí na pískovcovém bloku. Řekl jsem, že nevěřím, že by hrad byl protkaný tajnými chodbami, a za tím si stojím. Ale skála, na které ho postavili, může průchod skrývat. Tak, a už víte, co máte hledat!“

„Jen ještě drobnost, urozený pane,“ ozval se velitel Diviš zdvořile. „Spáchal tu vraždu Zdeněk z Valdštejna?“

„Vrah přišel schodištěm od řeky. Víc zatím nevíme a já hádat nebudu. Nemohu přece přijít o pověst neomylného vyšetřovatele,“ usmál se Oldřich z Chlumu.

„Ale… co ta kresba?“ nadhodil panoš Ota. I když nevyslovil, kterou má na mysli, jeho pánovi to bylo jasné. Už dříve o jejím smyslu diskutovali. I když nechtěl prozradit příliš, začal vysvětlovat: „Že jde o dva zločince, o tom není pochyb. Ovšem tváře na oné kresbě jsou zjednodušené, podle nich nikoho nepoznáte. Malíř se snažil zdůraznit jen podobnost oněch dvou rytířů s dítětem, o kterém zřejmě sekta věří, že se stane něčím jako novým Spasitelem či co. A teď mé námitky. Zdeněk z Valdštejna je po desetiletí nejvěrnějším spojencem krále Přemysla II. Otakara a pochází z jiné rodové větve než Jaroslav z Rohozce. Já netvrdím, že to nemohl být on. Ale dokud spolehlivě nevyvrátíme mé námitky, mohli bychom se dopustit další chyby. A tu si už nesmíme dovolit!“

Od brány k nim utíkal Bogata a volal, že přijel posel z jejich tábora ve Všeni. Z Vlastibořic právě dorazil vladyka Slavibor.

„Hned tam zajedu,“ oznámil Oldřich z Chlumu svým pomocníkům. „Třeba mi pomůže mé pochybnosti vyvrátit. A vy, až průchod najdete, počkejte tu na mě.“

„Urozený pane,“ zastavil ho ještě panoš Ota. „Nezapomeňte, v táboře nečeká jen ten vladyka.“

„To já přece vím,“ bránil se uraženě Oldřich z Chlumu. Ale Ota si nebyl vůbec jistý, zda to pohoršení v hlase jeho pána bylo oprávněné. Od rána se totiž o své Ludmile nezmínil ani jednou.

XXXI. KAPITOLA

Oldřich nezamířil hned do tábora u Všeně. Sjel k Jizeře a tam odbočil na pláň před turnovskými městskými hradbami. Dvěma vojákům, kteří ho doprovázeli, nařídil, aby na něj počkali u vysoké lípy, a dál pokračoval sám. Tábor potulných kejklířů našel snadno. Vůz, stan a improvizované pódium, vysypané pilinami. Před ním stálo několik řad lavic, zhotovených ze špalků dřeva a hrubých fošen. Teď po ránu byly samozřejmě prázdné.

Robustní akrobatku, která si říkala Pampeliška, uviděl už zdálky. Ležela na zádech, nohama vyhazovala do vzduchu své děti a zase je chytala.

„To jste vy?“ optala se celá zpocená a zadýchaná, když si ho všimla.

„Chceš si vydělat hromadu stříbrňáků?“

„Kdo by nechtěl? Pro vás všechno!“ opáčila. Postavila se a dětem nařídila, ať se klidí stranou. Pak se zadívala k lípě, kde postávali dva královští vojáci, a protože i ona měla zjevně dobrou náladu, optala se provokativně: „Chcete, abych ty dva srovnala?“

„Možná příště. Budu o tom ale uvažovat,“ slíbil jí Oldřich z Chlumu. Posadil se na improvizovanou lavici a nastavil tvář slunci. Pampeliška si sedla vedle něj a zvědavě čekala, co se z toho vyklube pro ni zajímavého.

„Nevadí ti pohybovat se ve výškách? Jak dobře umíš šplhat po skalách?“ optal se po chvíli.

„Výšek se nebojím. Jsem akrobatka. A po skalách? No, v životě jsem podobnou hloupost nezkoušela, ale nemůže to být těžší než vylézt na městskou hradbu. Ale jo, to zvládnu. O co jde?“

„A co kdybys měla na tu skálu vylézt v noci?“

„Ve dne nebo v noci, to máte jedno. Ta skála je pořád stejná.“

„Tehdy v lese před Rohozcem jsi mi řekla, že by sis nikdy nevzala na svědomí něčí smrt,“ nadhodil Oldřich z Chlumu, jako by o nic nešlo.

Pampeliška zpozorněla. Instinkt jí napovídal, že tohle je její možná životní příležitost. Nesměla však ve vyjednávání udělat chybu. Na kratičký okamžik se mu zadívala do očí a pak ctnostně opáčila: „Tak přesně jsem to neřekla. Tvrdila jsem jen, že bych nikoho nezamordovala. To samozřejmě není totéž. O co jde? Všechno je pouze otázka peněz.“

Oldřich z Chlumu si pomyslel, že všechno je především otázka svědomí. A on s bolestným zklamáním věděl, že musí udělat něco, co je sice správné, a přece nezákonné. Jenže takové věci musel v životě udělat už několikrát a s odstupem času si byl jistý, že vždy jednal správně.

„Nejsi vůbec hloupá, Pampeliško,“ začal mírným hlasem. Ostatně, rozhodl se, už když k jejich táboru odbočil. „Víš, jak to na světě chodí. Uděláš pro mne dneska v noci jistou práci a já ti za ni dám pět kop stříbrňáků. Hned pak odtud zmizíte. Sbalíte se a odjedete vystupovat jinam. Co ty na to?“

Pampeliška byla odhodlaná tvrdě smlouvat, jenže velkorysá nabídka jí úplně vyrazila dech. Nedokázala udělat nic jiného, než že vděčně přikývla.

„Takže domluveni,“ uzavřel Oldřich z Chlumu. Popsal jí, jak se dostane na Valdštejn a na kterou ze skalních věží má vylézt. Vysvětlil, které klíny má uvolnit a které kramle vypáčit. „A ještě něco! Nechci, aby se něco stalo nevinným křesťanům. S prací začneš, teprve až uslyšíš, že jsem pronesl slovo komedie. Ne dřív. Pak to ale musíš stihnout během dvou nebo tří minut.“

„Kdy zaplatíte?“

„Hned,“ odvětil a položil na lavici naditý kožený váček. „Vy mi věříte?“ vyhrkla celá zmatená.

„Věřím,“ souhlasil a chtěl vstát.

Pampeliška však byla tak dojatá, že ho objala a se spontánním nadšením ho začala líbat. Držela ho pevně, a kdyby její dojetí trvalo déle, nejspíše by ho udusila.

Panoš Ota a velitel Diviš pečlivě prohledávali hradní sklepení. Ale úspěšní nebyli. Zobraceli sudy, odsunuli od stěn truhlice se zásobami, proklepávali zdi, prohlíželi spáry mezi dlaždicemi, ale nic. Nakonec toho nechali a po kamenných schodech se vrátili na nádvoří, aby se trochu nadýchali čerstvého vzduchu.

„Tady jsi, ty Jidáši!“ vyhrkl najednou s hranou výhrůžkou v hlase panoš Ota a za límec popadl písaře Wolfganga, který se objevil u vchodu do paláce. Od té doby, co přišli na hrad, se jim vyhýbal.

„Co si to dovoluješ?“ bránil se hrbatý písař pobouřeně. „Víš vůbec, s kým mluvíš? Jsem pomocník urozené paní Ludmily a…“

„Jsi podvodník, který mne prodal, jako bych byl nějaká děvka,“ bouřil panoš Ota a nenápadně mrkl na svého přítele Diviše.

„Jo, ty myslíš tu věc ve Svijanském Újezdu,“ kroutil se písař Wolfgang a rychle uvažoval, jak se o tom mohl panoš Ota dozvědět. Napadlo ho jediné vysvětlení. Nějakou zvláštní náhodou se v tom zájezdním hostinci zastavil. Když došel ve svých úvahách až sem, trochu schlíple se doznal, ale hned významně upozornil: „Mohlo to ovšem pro vás dopadnout mnohem hůř. Mohl jsem se třeba zastavit v Přepeři a tam mají jen sklepníka.“

„To snad není pravda,“ rozesmál se panoš Ota a pustil ho. „Jsi pořád drzejší a drzejší! Ovšem takhle to nemohu nechat, to uznáš, Wolfgangu? Vyber si, buď si to u sklepnice Zuzany odsloužíš za mě, nebo najdeš tady na hradě tajné schodiště, kterým se dá dostat až dolů k řece.“ Pak mu rychle vysvětlil, o co jde.

„To je ovšem maličkost,“ samolibě se pousmál písař Wolfgang.

„Maličkost říkáš, ty chytráku,“ rozčiloval se velitel Diviš. „Abys věděl, my už prohledali úplně všechny sklepy. A nic. To jsem tedy zvědavý na tebe. Kde začneš?“

„No, tady na hradě určitě ne,“ tajemně odvětil Wolfgang. „Je moc veliký a má tisíce skrýší. Já začnu dole u Jizery. Pokud to schodiště končí někde, kde se dá přistát s loďkou, bude se to místo líp hledat tam, nemyslíte?“

Měl pravdu. Od jednoho rybáře si vypůjčili úzký, z kmene dlabaný člun a pomalu pluli po řece těsně u skály, na níž se tyčil Rohozec. Zátočinku širokou právě tak, aby do ní mohli vplout s loďkou, našli skoro hned. Nebyla nijak veliká, ale protože tu řeka měla dostatečnou hloubku, dalo se celkem snadno přirazit ke skále. Na první pohled zcela nezajímavé místo. Kdo by tu co hledal? Jenže při bližším ohledání si všimli nevelkého otvoru, za nímž byla jakási temná dutina.

Panoš Ota zapálil voskovici a protáhl se dovnitř.

Vzápětí radostně vykřikl: „Schody… Je to ono!“

Vystoupili po nich a skončili u dřevěných dveří. Když je otevřeli, ocitli se v hradní kuchyni. Byli v přízemí paláce. Tady předtím nehledali, protože je kuchařka vyhnala.

Když dorazil Oldřich z Chlumu do tábora u Všeně, jeho žena Ludmila tam nebyla. Od Pokraty se dozvěděl, že odjela nakoupit zásoby. Na špalku dřeva pod dubem, který jim včera sloužil jako terč pro soutěž v lukostřelbě, seděl vladyka Slavibor. Byl to již starší muž, na sobě měl staromódní tmavý kabátec a u pasu zavěšený meč na znamení, že je urozeným mužem. Oldřich z Chlumu si vladyky Slavibora vážil. Nejen proto, že byl zkušeným heroldem a kdysi sloužil míšeňskému biskupovi, ale hlavně proto, že to byl učený muž a hovor s ním byl vždycky příjemným rozptýlením.

Sotva se pozdravili, optal se Slavibor s hraným pobouřením: „Prý jste nařídil, pane královský prokurátore, aby mi vaši vojáci svázali ruce a nohy a zavěsili mě na tyč, pokud neposlechnu. Ještě že jste mne přirovnal k jelenovi. To je pro stárnoucího muže čest. Ale věřte, pokud byste řekl, že mne mají zavěsit jako kance, nepřijel bych.“

„Pokud by tu byl můj panoš Ota, upozornil by, že to by snad byla pro stárnoucího muže spíše pocta,“ neodpustil si královský prokurátor. Slavibor trochu upjatě přikývl. Panoše Otu znal dobře. Začal se přece jen trochu usmívat.

Oldřich z Chlumu zvážněl a pokračoval: „Jsem rád, že jste přijel. Škoda, že jste se zpozdil. Mohl jsem jeden život zachránit. Potřebuji vaši radu.“

„Předpokládám, že se týká markvartického rodu," uklonil se zdvořile vladyka Slavibor a dlaní poklepal na naditou koženou brašnu, kterou měl zavěšenou na rameni. „Tady mám opisy všech důležitých listin a také rodokmen, jak jsem ho zatím sestavil. Ovšem není úplný. Pár drobností mi chybí. Praotec Markvart měl totiž sedm dětí a najít všechny potomky, to opravdu není snadné. Tak o koho jde?"

„Jde mi o dvě markvartické rodové větve," oznámil Oldřich z Chlumu. „Kdo byli předkové Jaroslava z Rohozce?"

Vladyka Slavibor se chvíli přehraboval ve své brašně a pak vytáhl svinutý pergamen. Nahlédl do něj a začal přednášet: „Jeho děd se jmenoval Jaroslav z Ralska, měl syna Havla a ten založil dvorec v Rohozci, který současný pán, rovněž Jaroslav, přestavuje na kamenný hrad. Dostal k tomu od panovníka souhlas. Odložil ovšem původní přídomek z Ralska."

Tohle už Oldřichovi prozradil jeho panoš Ota, který se to dozvěděl na hradě Skála. Více ho však zajímala Jaroslavova manželka.

Slavibor odložil první pergamen a vytáhl jiný. Chvíli kroutil hlavou a pak se začal omlouvat, že k její rodové linii se dosud nedostal. „Vím jen, že nepocházela z významného rodu. Osiřela, pak se jí ujal pan Markvart z Vartemberka. Jí i jejího bratra. A protože byla opravdu krásná, provdal ji později za svého bratrance, dnes pána na Rohozci. Víc opravdu nevím. Ale zjistím to."

„Na to není čas. Co bratr pana Jaroslava z Rohozce?"

„Bratr?" zakroutil nechápavě hlavou vladyka Slavibor. „Žádného neměl. Pan Havel měl jen jednoho syna. Jaroslava."

„Ale on mi tvrdil, že jeho bratr zahynul při křížovém tažení do Svaté země."

„Nesmysl! Neměl bratra, za tím si stojím."

„Takže Anna je jeho dcerou a nikoli neteří?" optal se zmateně Oldřich z Chlumu. Už mu to celé zase nedávalo žádný smysl. Tohle tedy byl zatracený případ!

„Nevěra se v listinách dokázat nedá," pousmál se vladyka Slavibor. „Povolání herolda je obtížné, protože se musím řídit jen tím, co je napsáno. Jenže sám dobře víte, urozený pane, že zpráva

zapsaná na pergamenu neznamená ještě zprávu pravdivou. Pergamen unese všechno. Ale s tím já nic nenadělám. Pokud ovšem Jaroslav z Rohozce tvrdí, že Anna není jeho dcerou, věřil bych mu. Rytíř neposkvrní svou čest jen tak pro nic za nic.“

„Máte zapsáno, kdy se Anna narodila?“

„Ale jistě,“ přikývl pyšně vladyka. „Kdy se narodili příslušníci starších generací, to jsem většinou zjistit nedokázal. Ale roky narození současných členů rodu ano. Podívám se… Anna z Rohozce se narodila léta Páně 1255. Abych byl přesný, na jaře toho roku.“

„Výtečně,“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Pan Jaroslav z Rohozce byl na sedmém křížovém taženi. Pokud vím, to skončilo v létě předchozího roku. Do Českého království se křižáci vrátili těsně před Vánoci roku 1254. Byl jsem u toho, když je slavnostně vítali na Pražském hradě. Anna z Rohozce se tedy narodila nejvýše pět měsíců po jeho návratu. Pan Jaroslav má zřejmě pravdu. Anna není jeho dcerou.“

„Vynikající dedukce,“ přikývl vladyka Slavibor a hned si začal cosi zapisovat do svých pergamenů. Ale Oldřich z Chlumu mu nedopřál čas a netrpělivě se optal na druhou rodovou větev, kterou reprezentoval Zdeněk z Valdštejna.

Vladyka Slavibor se znovu začal prohrabovat koženou brašnou. „Tady to máme. Jeho otec se jmenoval Jaroslav z Turnova.“

„A dál? Jak je příbuzný s pány z Rohozce? Jsou přece nerozluční přátelé.“

„Víte, co je zvláštní? O Jaroslavovi z Turnova se nedochovala žádná zmínka. Existuje pouze zpráva, že je otcem Zdeňka z Valdštejna. Nevím ani, zda měl nějaký dvorec. Už jsem o téhle podivné věci přemýšlel. Víte, co mě napadlo? Žádný Jaroslav z Turnova ve skutečnosti neexistoval. Pan Zdeněk je nejspíše levobočkem pana Havla. Nemluvím ovšem o pánech na Lemberku, jméno Havel je mezi Markvartici skoro stejně časté jako Marek či Markvart. Mám na mysli Havla z Ralska, otce Jaroslava z Rohozce. Víte, co mne k té domněnce vede? Těsně před smrtí rozdělil Havel své panství na dva díly. Větší dostal legitimní syn Jaroslav a menší Zdeněk, logicky levoboček. A vzápětí si postavil hrad Valdštejn.“

„Takže Jaroslav z Rohozce bratra měl. I když nevlastního.“

„Snad má, ne?“

„Jaroslava dneska v noci zavraždili. Ale to sem teď nepatří,“ oznámil chvatně Oldřich z Chlumu. Přesto musel počkat, až si tuhle informaci vladyka Slavibor zapíše. Byl to pečlivý až pedantský muž. Oldřich z Chlumu zatím přemýšlel. Zdeňka z Valdštejna znal léta. Zvláště v mládí to byl krásný muž. I on se účastnil sedmé křížové výpravy. Jenže byl zraněn a domů se vrátil o rok dříve než ostatní čeští křižáci. To on musel být otcem Anny z Rohozce. Zavražděný Jaroslav měl pravdu. Anna byla dcerou jeho bratra. Vymýšlel si jen v tom, že jeho bratr padl. Případ, který vyšetřoval, začal znovu dostávat řád. Ba co víc, v novém světle byly některé věci mnohem jasnější.

Vladyka Slavibor si začal pergameny sklízet zpět do kožené brašny. Na jeho tváři bylo zřejmé, že je zvědavý, proč tohle všechno správce severních Čech zajímá. Ale Oldřich z Chlumu mu k jeho zklamání jen srdečně poděkoval a slíbil, že ho vojáci doprovodí zpět až do Vlastibořic. Pak se omluvil, že má důležitou práci, a opustil ho.

Na cestě od Všeně se objevilo několik jezdců. V jejich čele jela Ludmila z Vartemberka. Oldřich z Chlumu se vyšvihl do sedla a cválal jim vstříc.

Do tábora se vrátili jen vojáci, kteří vezli nakoupené zásoby. Ludmila a Oldřich zmizeli kdesi za vesnickými domky. Nikde poblíž sice žádný honosný šenk nebyl, ale byl letní srpnový den. Všude rostla hebká zelená tráva provoněná polním kvítím.

XXXII. KAPITOLA

Ludmila ležela v trávě vedle Oldřicha, hlavu položenou na jeho rameni, a v očích měla šťastný klid, který následoval po prudké vášni. Na rtech jí hrál pobavený úsměv.

„Věříš, můj milý, že jsem se na louce jako nějaká vesničanka nemilovala už strašně dlouho?“

„Věříš, má milá, že já také ne?“ odpověděl Oldřich z Chlumu vážně.

Ludmile chvilinku trvalo, než jí jeho poznámka došla. Klepla ho mírně přes ruku a varovala ho, aby si nezahrával. Pak se slastně protáhla a libovala si, že to bylo moc hezké a nechápe, proč by to venku nemohli zase někdy hodně brzy zkusit.

Oldřich z Chlumu ji něžně hladil po vlasech a v duchu si vzpomněl na jednu z mnoha pouček, kterými ho častoval jeho panoš Ota. Zněla, že území dobytá ženou nelze už nikdy vybojovat zpět. Zkusmo se zatvářil ublíženě a upozornil, že ho koušou mravenci. Jak správně předpokládal, Ludmila jeho námitku přešla bez povšimnutí a bylo zřejmé, že ji od jejích záměrů do budoucnosti neodradí. Sklonil se k ní a políbil ji. Byla krásná a miloval ji.

Teprve teď jí prozradil, že ráno našli Jaroslava z Rohozce zavražděného. Vytřeštila oči, ale neodtáhla se od něj, naopak, přivinula se k němu ještě pevněji. V očích se jí mihl strach. Znovu se vracela beznaděj a hrůza posledních dnů. Ale uměla se ovládnout a byla rozumná. Dobře věděla, že manžel od ní pomoc potřebuje. I to byl nádherný pocit. Byla hloupá, když si myslela, že na jeho práci nemá žádný vliv. Během posledních dnů pochopila, že žena může být prospěšná, i když jí manžel neskládá denně účty z toho, co dělal.

Opřela se o loket, zvedla hlavu a prohlížela si zblízka jeho tvář. Všimla si drobných vrásek v koutcích rtů i únavy v jeho očích. Znovu ji zaplavila vlna něhy. Její manžel byl rytíř, ale i když nebyl křesťanský svět tak laskavý, jak ji učili v klášteře, neměla se s ním čeho bát.

Sama mu začala vyprávět o hádkách, které se strhly mezi komturem a Jaroslavem z Rohozce. Zlobilo ji, že písař Wolfgang už dříve Oldřicha z Chlumu informoval o každém jejím kroku, protože by mu to nejraději pověděla sama. Chápala však, že to bylo pro vyšetřování nezbytné. Byla si ovšem jistá, že o posledních dvou dnech mu ještě nikdo nevyprávěl. Nebyl ostatně ani čas. Alespoň s něčím mu mohla pomoci ona sama. Proto si dala záležet, i když se domnívala, že je všechno jasné. Jaroslava z Rohozce nemohl podle ní zavraždit nikdo jiný než komtur Albin de Xamax. Nepamatovala si, že by někoho nenáviděla tolik jako toho nadutého a zlého johanitu.

Oldřich z Chlumu ji pozorně poslouchal, a když skončila, optal se, zda nezasáhl exorcista. Vždyť se tahle hádka týkala vlastně i jeho.

„Víš, můj milý, já si myslím, že opravdu dostal od Svatého otce příkaz, aby chránil rod mé pratety Zdislavy," vykládala šťastná Ludmila. „Včera totiž oznámil, že vyšetřování končí, i když komtur přivedl podplacené svědky proti našemu rodu. Ale on je vůbec nebral na vědomí. A místo aby se zajímal o tu strašnou sektu, která vyznává ďábla, začal se mnou během večeře mluvit o našich dětech. Vyprávěla jsem mu, že malý Oldřich říká sestře místo Liduška Lidutka. Víš, co je ale zvláštní? Od té chvíle se mi zdál roztržitý a skoro s nikým se nechtěl bavit."

„Lidutka…," opakoval Oldřich z Chlumu. Díval se přes hlavu své Ludmily k lesu a přemýšlel. Znala tenhle pohled a povzdechla si, protože věděla, že v tuhle chvíli ji do toho, co má před očima, nezahrnuje. Trochu rozmrzele se ohradila: „Oldřichu, jen dětské žvatlání…"

„Dětské žvatlání," opakoval po ní. Najednou se výraz jeho tváře změnil. Objal ji a bouřlivě zlíbal. Pak přes její protesty vstal. „Moc jsi mi pomohla," oznámil, natáhl ruku a pomohl vstát i jí. Ludmila by s ním ráda zůstala ještě chvíli a vůbec by se nebránila, pokud by se chtěl ještě jednou milovat. Jenže tak to bylo vždycky. Buď měla

jeho, nebo mu pomáhala s vyšetřováním. Ale oboje současně mít nemohla. Definitivně se rozhodla, že do budoucna bude mít raději jeho. I když dobře věděla, že tohle předsevzetí jí stěží vydrží do večera.

„Opravdu, tohle je klíčová věc pro celý případ," vykládal nadšeně. „Konečně do sebe všechno zapadá. Poslední kamínek do mozaiky!"

„Jak tě znám, určitě nejsi ochotný vysvětlit mi teď víc," povzdechla si posmutněle, i když smutek trochu hrála. K její radosti ji však Oldřich objal se stejnou něhou, s jakou se před chvílí milovali, a pošeptal jí jedno jméno. Pak ji pustil a dodal, že podrobnosti se dozví dneska večer, protože na Valdštejně případ uzavře. Byl by velice rád, kdyby u toho byla i ona. A aby nebyla překvapená, musí upozornit, že tam bude také její bratr Marek.

„Chvála Bohu!" pokřižovala se zbožně. „Co s ním bylo?"

„Unesli ho a věznili."

„Johanité?"

„Sice se to komturovi hodilo, ale udělali to ti druzí. Vyznavači ďábla."

„Ale proč?"

„Chystali vzpouru proti králi. Předpokládám, že chtěli tvého bratra Marka přinutit, aby se k nim přidal. Využili situace."

„Všechny ty pomatence by měli potrestat," vyhrkla, ale pak se zarazila. „Promiň, já vím, že to je hloupost."

„Proč? Jsi přísedící inkvizičního tribunálu a máš velikou moc. Doufám, že alespoň ke mně budeš shovívavá."

„To záleží na tobě," varovala ho vesele. „Pokud mne budeš zanedbávat, tak s milostí nepočítej."

Oldřich z Chlumu zvedl hlavu a podíval se, jak vysoko je slunce na obloze. Zjistil, že času má ještě spoustu. Objal Ludmilu a opatrně ji položil zpět do trávy. Přitom se mu hlavou mihlo, že na stará kolena se bude chovat jako jeho panoš Ota. Pak začal svou ženu zamilovaně líbat.

Když se Oldřich z Chlumu vrátil spolu s Ludmilou do tábora své družiny, právě tam přijížděli dva jeho vojáci, kteří střežili soutěsku

vedoucí k úkrytu poustevnice Keteny. Na provaze jako dobytče vedli za sebou svázaného mladíka. Měl na sobě plášť s markvartickým erbem.

Ludmila se naklonila ke svému manželovi a tiše špitla, že panoš Ota má zřejmě pravdu, když tvrdí, že zpozdit se kvůli milování se obvykle vyplatí. Pokud by s ní nezůstal tak dlouho, byl by už dávno pryč a o tenhle skvělý úlovek by přišel. Oldřich z Chlumu roztržitě souhlasil. Ludmila se zamračila, protože pochopila, že už zase myslí na něco jiného. Nebyla to ale tak docela pravda. Oldřich z Chlumu přemýšlel o tom, jakými cestami asi kráčí ženská logika, neboť to, co prohlásila jeho Ludmila, bylo sice zamilované a něžné, ale logicky mylné. Ten zajatec by mu přece neutekl a vyslechl by ho, až by se vrátil. Nebo by mu ho jeho vojáci přivedli tam, kde by zrovna byl. Pak si ale všiml zklamání v Ludmilině tváři a přišlo mu jí líto. Zasmál se a přes její odpor ji k sobě přivinul a políbil.

„Já vím, ty už jiný nebudeš," povzdechla si. Její oči se už zase smály.

„Jsi ta nejbáječnější žena na světě," pošeptal, pak se vymanil z její náruče a rázně zamířil k zajatci.

„Chytli jsme ho. Přišel, jak jste předpokládal," hlásil jeden z vojáků. Na čele měl čerstvý krvavý šrám a roztrženou halenu. Oděrky na tváři a zkrvavělou ruku měl i druhý voják. Přesto se oba tvářili spokojeně. Doufali, že je jejich pán odmění.

„Rval se jako zdivočelý medvěd," žaloval voják. „Už jsme mysleli, že ho nedostaneme živého, ale pak jsme si všimli, že se pořád ohlíží k úkrytu té posedlé poustevnice. Tak jsme mu řekli o její smrti. Jako by ho opustily síly. Celkem snadno jsme ho pak spoutali."

„Jak se jmenuje?"

„Nechce mluvit."

„Já ho znám," ozval se Pokrata, který se k nim blížil. „Můj bratranec je náhodou správcem dvora pod Rotštejnem. Tohle je Beneš, nejmladší syn pana Kalouse z Rotštejna."

Mladík vrhl na Pokratu pohled plný zloby a odplivl si. Hned pak zase pevně stiskl rty. Bylo zřejmé, že je odhodlaný mlčet za každou cenu.

„Odveďte ho někam do stínu," nařídil Oldřich z Chlumu. Bylo poledne a slunce nemilosrdně pražilo. „Dejte mu napít. A mně taky." Posadil se vedle zajatce a důvěrně mu začal vysvětlovat, proč by byla chyba, kdyby mlčel.

„Ďábel už ti nepomůže. Tobě, ani nikomu jinému. Ketena zemřela a tím všechno skončilo. A i ty zemřeš. To je ti doufám jasné. Máš na svědomí lidské životy. Zavraždil jsi kněze Petra z Podůlší a jeho podomka. V Turnově jsi mému písařovi podstrčil falešnou zprávu, aby vina padla na toho kněze. Chtěli jste mu připsat na vrub i zločiny, které jste nespáchali vy, ale johanité, neboť jste potřebovali, aby exorcista přestal pátrat po vyznavačích ďábla. Tohle všechno vím. Ale co ti opravdu odpustit nemohu, je, že jsi chtěl zabít i mou ženu Ludmilu… Proč vrtíš hlavou? Vystřelil jsi na ni šíp. Ze zálohy. Skutek opravdu hodný rytíře."

„Nechtěl jsem ji zabít," vyhrkl a ve tváři zrudl studem. „Jen jsem potřeboval, aby utekla. Ona i exorcista. Ketena byla totiž stále tam. Právě si balila šaty. Ukrývala se v křoví. Nemohli jsme přece dovolit, aby se dostala do rukou inkvizice. Původně jsem chtěl zabít toho exorcistu, ale ona mi to zakázala! Tak jsem ty dva alespoň vystrašil."

Oldřich z Chlumu přikývl a chvíli si prohlížel mladistvý obličej svého zajatce. Pak změnil tón a laskavě pokračoval: „Předpokládám, že žádný ten hřích není z tvé hlavy. Já vím, kdo ti to všechno nařídil. Nabízím obchod…"

„Nic neřeknu!"

„Počkej přece. Ani nevíš, co nabízím. Inkvizice by tě označila za kacíře a nechala by tě upálit. To je ošklivá smrt. Pokud ovšem budeš vypovídat před královským soudem, nabízím stětí mečem."

„Nebojím se bolesti. Hranice není nic tak hrozného."

„Netvrdil bys podobnou hloupost, kdybys to někdy zkusil. Jenže to je tvá věc. Ovšem je tu ještě něco, co bys měl vědět. Jestliže tě upálí jako kacíře, potrestají nejspíše celou tvou rodinu a přijdete o Rotštejn. Možná upálí i tvé rodiče a sourozence. Bylí se musí zničit i s kořeny, to je hlavní zásada inkvizičního vyšetřování. Pokud se přiznáš jako vrah, slibuji, že se trest bude týkat jen tebe. Hrad zůstane tvým rodičům a jednou ho zdědí tvůj bratr. Osobně se za

tvou rodinu u našeho vznešeného panovníka přimluvím. O uctívání ďábla nepadne ani slovo a nikdo nebude zkoumat, zda se náhodou nezúčastňovali těch ohavných rituálů i oni. To je má nabídka! Dávám ti chvíli na rozmyšlenou. Ale moje shovívavost má své hranice…“

Mladý Beneš z Rotštejna stiskl ještě pevněji rty. V očích se mu objevily slzy, ruce měl zaťaté v pěst a svíral je tak, že mu klouby na prstech zbělely. „Počkejte!“ křikl za odcházejícím Oldřichem z Chlumu. „Přísaháte, že opravdu necháte Rotštejn rodičům?“

„Při Bohu všemohoucím!“ opáčil Oldřich z Chlumu. Tuhle formulaci zvolil schválně a sledoval, jak se bude mladík tvářit. Jak předpokládal, nakrčil obočí a váhal, zda má přísahu přijmout. Jenže chápal, že na Pána temnot asi nebude chtít královský prokurátor přísahat. Pak svěsil ramena a tiše řekl: „Tak se ptejte, urozený pane!“

Na Rohozec se Oldřich z Chlumu vracel ve vynikající náladě. Přitom si překvapeně uvědomil, že důvodem jeho spokojenosti nebylo jen zajetí Beneše z Rotštejna a to, že držel v ruce všechny trumfy pro chystané soudní jednání, ale také rozkoš, kterou prožil se svou ženou Ludmilou. Tohle se mu dříve nestávalo. Pokud nebylo vyšetřování uzavřené, nemyslíval na nic jiného. „Stárnu,“ povzdechl si.

Panoše Otu zastihl Oldřich z Chlumu na hradním nádvoří. Seskočil ze sedla na zem a rukou dal znamení, aby přišel blíž.

„Nemáme moc času,“ chvatně mu oznamoval. Sám cítil, že se ho zmocňuje obvyklé vzrušení, které doprovázelo přípravu většiny důležitých soudních jednání. „Oto, vezmi si deset vojáků a okamžitě s nimi vyraz do Svijanského Újezdu…“ Protože se panoš Ota už nadechoval, aby pronesl svůj obvyklý žert, pokračoval Oldřich z Chlumu přísně: „Ale jestli teď náhodou prohlásíš, že na sklepnici Zuzanu stačíš sám, proč bys měl s sebou brát celý vojenský oddíl, tak já tě upozorňuji, že tě vezmu za slovo. Pak si ale nestěžuj. Takže, cos chtěl říci?“

„Nic takového mne ani ve snu nenapadlo,“ prohlásil rozmrzele panoš Ota. Později si veliteli Divišovi stěžoval, že to už přestává všechno, protože jejich pán žertuje skoro tak vtipně jako on.

Nakonec ještě začne vyslýchat sklepnice místo něj a to bude konec křesťanského řádu a spravedlnosti v Českém království.

„V tom případě jistě tušíš, proč tě do Svijanského Újezdu posílám," pokračoval Oldřich z Chlumu a díval se na svého panoše se stejnou provokativní výzvou, s jakou se Ota díval na Diviše.

„No…," protáhl Ota, aby získal čas. Jenže odpověď ho napadla skoro hned. „Nechtěl byste si náhodou vy osobně pohovořit s johanitou, který se přiznal k vraždě Marie z Valdštejna?"

„Takový hovor by mne opravdu naplnil potěšením. Ale ne tady. Přiveď ho na Valdštejn. Nikdo však o tom nesmí vědět. Převlékni ho do jiných šatů. A promluv s ním. Je mi jedno, co s ním uděláš, ale chci, aby u soudu svědčil."

„V tom případě se přece jen u sklepnice Zuzany zastavím," navrhl panoš Ota s nevinným výrazem ve tváři. „Vezmu ji s sebou. Nevěřil byste, jak moc na ni ten johanita dá. S ní po boku bude krotký jako beránek."

Sotva panoš Ota s celým oddílem odcválal, zavolal si Oldřich z Chlumu velitele Diviše. Pro něj měl úkol mnohem jednodušší. „Pošli pár vojáků, ať se dole u řeky vyptají, zda v noci někdo nezahlédl loďku a náhodou si nevšiml, kdo v ní sedí. Byla jasná noc a nevěřím, že se na řece nepytlačí."

Jeho poslední cesta vedla do paláce. S exorcistou i komturem zdvořile vypil číši vína a dosáhl od nich příslibu, že se večer zúčastní soudního jednání na Valdštejně.

XXXIII. KAPITOLA

Hodovní síň v zadním paláci valdštejnského hradu byla osvětlená desítkami svící. Venku už byla tma a místnost zaplnili lidé. Uprostřed stolu seděl Oldřich z Chlumu oblečený jako rytíř, ale na krku měl stříbrný řetěz, který značil jeho vysoké postavení na dvoře českého krále. Za ním stáli dva vojáci se zástavami Přemysla II. Otakara. Dva další vojáci střežili vchod.

Zbytek Oldřichovy družiny obsadil hrad. I když Oldřich z Chlumu tvrdil, že jeho vojáci přijeli jen proto, aby si tu po dlouhé cestě odpočinuli, ti zkušenější ve válečném řemesle tomu nemohli ani na okamžik uvěřit. Královští vojáci zůstali v plné zbroji a v hloučcích se pohybovali kolem hradní brány a u schodiště vedoucího z předhradí na vrchol skalních věží k palácům. Diviš s dalšími ozbrojenci osobně sledoval oddíl johanitských rytířů, kteří museli zůstat dole a jimž Oldřich z Chlumu vyhradil místo poblíž hradní krčmy. Jen průchody oběma paláci a můstky na vršcích skalních věží hlídali domácí strážní v pláštích s markvartickým erbem.

Na stole před Oldřichem z Chlumu stál kříž a u něj byl položený meč na znamení, že zasedá soud zemský a nikoli církevní. Meč však znamenal ještě něco. Soudce jím deklaroval právo vynést hrdelní trest.

Vedle Oldřicha seděl exorcista Berthold z Mülhausenu. Tentokrát měl na sobě honosný oděv zámožného preláta z brokátu. Nikoho dalšího Oldřich z Chlumu nepřizval, i když měl vedle sebe jedno křeslo prázdné. U stěn po obou stranách byly rozestavené lavice, které sem snesli služebníci z celého hradu. Na jedné straně seděl Zdeněk z Valdštejna, Ludmila z Vartemberka, panoš Ota,

rohozecký hradní kaplan Soběbor, Kalous z Rotštejna a také paní Markéta ze Skály. Místa u protější stěny zaujal komtur Albin de Xamax se svým převorem, hubeným a žlučovitým dlouhánem, turnovský rychtář Kmínek, představený cisterciáckého kláštera na Hradišti a několik významných vladyků. Oldřich z Chlumu sezval všechny, kdo v okolí něco znamenali. Potřeboval co nejvíce svědků.

Byla horká srpnová noc a všechna okna byla otevřená. I tak bylo v hodovní síni dusno a rytířům stékal pod tlustými prošívanicemi po zádech pot.

Zasedání zemského soudu zahájil Oldřich jako obvykle jménem českého krále a podotkl, že až do vynesení rozsudku nesmí nikdo tuto komnatu opustit, jak je zvykem předků. Zdeněk z Valdštejna se na něj překvapeně podíval, protože starým zvykem bylo, že sál nesmí opustit pouze ten, kdo byl obžalován, ale mlčel. Pak Oldřich z Chlumu vyzval svého panoše, aby přivedl ještě jednoho muže, který by tu měl být. Ota odběhl, ale vzápětí se vrátil spolu s Markem z Vartemberka. Sotva se objevil ve dveřích, skoro svorně vyskočili z lavic komtur johanitského řádu i valdštejnský hradní pán, oba s rukama na jílcích mečů. Zato exorcista se lehce usmál, ale jinak neudělal nic. Tvářil se, jako by se ho zasedání vlastně už ani netýkalo. Ještě před jeho zahájením potvrdil, že zítra se vrací do Říma. Oldřich z Chlumu pokynul Markovi, aby se posadil ke stolu do druhého prázdného křesla.

„Co to má být?“ protestoval hlasitě komtur johanitského řádu. „Kacíř má sedět v čele soudu a já jen stranou?“

„Nesoudíme zde zločin kacířství! Urozeného pána z Vartemberka inkvizice pro něco tak hanebného nejen nevydala k potrestání, ale dokonce ho nikdo ani neobvinil způsobem, jaký vyžaduje zákon, pokud nepočítám vaše výpady. V očích zákona je poctivým křesťanem.“

„I v očích papežské kurie,“ vstoupil mu do řeči exorcista.

„Církev u tohoto soudu zastupuje vyslanec Svatého otce Berthold z Mülhausenu,“ pokračoval klidným hlasem Oldřich z Chlumu, aby si všichni uvědomili dosah toho, co říká. „Jeho důstojnost je jistě vyšší než vaše, ctihodný komture. Světský stav pak

logicky reprezentuje nejvýznamnější velmož severních Čech a hlava markvartického rodu. Sedněte si a nerušte!“

Albin de Xamax zbledl, ale posadil se. Sedl si i Zdeněk z Valdštejna a cosi pohoršeně vykládal Ludmile z Vartemberka.

Oldřich se nemínil zdržovat a pokračoval. Nesnášel sice úvodní proslovy, jenže žádné soudní zasedání se bez nich neobešlo. „Povinností tohoto soudu není zabývat se zločiny proti víře. Toto není inkviziční tribunál, ale soud světský. Proto chci potrestat jen ty viníky, kteří porušili zemské zákony našich předků. Budu trestat muže, kteří vztáhli ruku na život jiného křesťana. A ty, které tento soud potrestat nemůže, neboť není nadán takovou pravomocí, alespoň odhalí v dobré víře, že se od nich poctiví křesťané sami odvrátí. Potrestán má být každý, bez ohledu na své postavení. Já věřím, že kromě spravedlnosti lidské existuje i spravedlnost boží.“

Během jeho řeči se někteří posluchači ošívali, ať již proto, že se nudili, nebo proto, že se jim slova královského prokurátora nelíbila. Téměř všichni patřili mezi privilegované a chránila je urozenost nebo církevní výsady. Prohlášení královského prokurátora zpochybňovalo jejich výlučnost, a to jim pochopitelně příliš po chuti nebylo. Jenže znali správce severních Čech a věděli, že mu není radno odporovat. Měl pověst soudce, který se nemýlí a je navíc ještě poctivý. Takových České království mnoho nemělo.

„Tento soud se bude zabývat hned několika vraždami, které se tu v posledních dnech staly,“ pokračoval. Zvedl hlas a pohledem přejížděl po tvářích lidí v sále. Na chvíli se zastavil u komtura johanitského řádu a také u hradního pána. V očích obou postřehl povýšenou ironii, ale také zmatek.

„Ano, o vás dvou mluvím,“ upozornil a ukázal na ně pro jistotu rukou. „Oba máte duše obtížené hříchem vraždy. Netvrdím, že jste je spáchali osobně, ale nařídili jste je… Ticho!“ překřičel jejich protesty. Pak začal v rychlém sledu předvolávat své svědky. Bez větších potíží prokázal, že Zdeněk z Valdštejna nařídil Benešovi z Rotštejna, aby vraždil. Přitom se mladík maskoval pláštěm s markvartickým erbem, který mu všude otevíral brány. Na příkaz Jaroslava z Rohozce odvedl Annu z Bezdězu. Zdeněk z Valdštejna se mračil, ale mlčel. I když nebyl nejchytřejší, pochopil, že dokud

nezazní něco o vyznavačích ďábla a vzpouře proti českému králi, je celkem v bezpečí. Nebránil se, ani když před soud předstoupili dva rybáři. V noci ho zahlédli na loďce, na které se dvěma veslaři plul k Rohozci a za chvíli zase zpátky. Ale to už s nimi byla ještě nějaká dívka.

„To je vše?“ optal se Zdeněk z Valdštejna zlostně, když výslechy skončily. „Zaplatím pokutu za prolitou krev. A už mi dejte pokoj!“

„Mohu si s vámi důvěrně promluvit?“ optal se ho Oldřich z Chlumu a vstal od stolu. „Mám od našeho vznešeného panovníka jisté pokyny, které nemohou slyšet ostatní.“

Zdeněk z Valdštejna okamžitě souhlasil. To bylo podle něj dobré znamení. Společně vyšli z paláce a zastavili se na můstku, který palác spojoval s dalšími budovami hradu. Hloubka pod nimi se ztrácela ve tmě.

„Neobviním vás ze vzpoury, i když o ní dobře vím,“ začal k jeho nelibosti Oldřich z Chlumu. „Nikoli proto, že bych nehájil zájmy našeho panovníka, ale proto, že vaše vzpoura se pojí se vzýváním ďábla. A náš panovník jednoznačně prohlásil, že inkvizici ve svém království nechce. Máte tedy štěstí. Ovšem tak snadno z toho nevyklouznete. Musíte mi pomoci.“

„Co mám udělat?“

„Anna z Rohozce je vaše dcera, je to tak?“

„Jak jste na to přišel?“

„To není podstatné. Má v sobě krev Přemyslovců. Vydejte mi ji!“

„Co s ní bude?“

„Neskončíte na popravišti. To vám nestačí?“ přísně se na něj obořil Oldřich z Chlumu.

Zdeněk z Valdštejna přemýšlel jen krátce. Bylo zjevné, že dívku je ochotný obětovat, aby zachránil sebe. Ani se nezajímal, co s ní bude. Ochotně mu prozradil, že Annu ukryl u bratra svého komořího ve dvorci, který stojí na břehu Jizery.

„Musím však vědět víc,“ pokračoval Oldřich z Chlumu ve výslechu. „Předpokládám, že ten, kdo ji připravil o panenství a pak znásilňoval, byl pan Jaroslav.“

„Byl posedlý," zabručel ne zrovna ochotně valdštejnský hradní pán. „O úplňku nevěděl o světě. Chodil, jako by spal."

Oldřich z Chlumu si vzpomněl na vyprávění své Ludmily, že když hostila na Bezdězu Annu z Rohozce, slyšela v noci za dveřmi divné šátrání. Byl úplněk a na hradě přenocoval i pan Jaroslav. Přikývl, že mu tohle vysvětlení stačí, a pokračoval: „Za druhé, pomůžete mi potrestat komtura johanitského řádu!"

„Tak to ne!"

„A co když dokážu, že zavraždil vaši dceru Marii!"

„Pak ho zabiju."

„Ovšem uděláte to čestně jako rytíř. Hned jak přivedu svědka, který to potvrdí, vyzvete ho na souboj a spolu odejdete dolů na nádvoří. Tam to s ním vyřídíte."

„Co když zabije on mě?"

„Jinou možnost vám nedám. Ať rozhodne Bůh. Ale pokud vím, jste nejlepší rytíř v okolí. A ještě něco… Řekněte mi, pane Zdeňku, proč jste se po tolika letech rozhodl zradit českého krále? Nikomu to nepovím. Chci jen uspokojit svou zvědavost."

„Proč?" zabručel rytíř rozmrzele a chvíli uvažoval. Pak se na Oldřicha z Chlumu zadíval a řekl: „Ovšem nejdřív přísahejte. Že mne neobviníte ze vzpoury a nevydáte do rukou kata!"

„Přísahám!" pronesl pevně, protože věděl, že takto formulovaný slib dodrží.

Zdeněk z Valdštejna začal vzápětí nenávistně chrlit svá obvinění: „Našemu králi sloužím léta jako pokorný mezek. Nikdy jsem za to nic nechtěl. Až teď. Jaroslavovi z Rohozce dovolil, aby si postavil kamenný hrad. Požádal jsem o totéž. Víte, co mi odpověděl? Že jeden kamenný hrad v kraji je pro bezpečí kolem Jizery dostatečný. Všichni mají kamenné hrady a já mám mít jen dřevěný? Takhle mne ponížit. Proto jsem ho odvrhl!"

„Pak jste se ale začal bát," pomáhal mu se zpovědí Oldřich z Chlumu.

Zdeněk z Valdštejna si povzdechl a rezignovaně rozhodil ruce. „Dostal jsem strach hned, jak se tu objevil ten exorcista. Proto jsem se rozhodl svalit vinu na turnovského kněze. I když s námi neměl nic společného. Ovšem z jeho chrámu se měla ztrácet ta zatracená soška.

My ji ale nebrali, to přísahám. Zařídil jsem to tak, aby si exorcista myslel, že si Petr z Podůlší sáhl na život sám. Doufal jsem, že po přečtení listu s jeho doznáním skončí a odjede.“

„Ovšem pak jsem se tu objevil já. Došlo vám, že Jaroslava z Rohozce začnu podezřívat. Už kvůli zpovědi jeho Anny. Proto jste svého nevlastního bratra zavraždil. Bál jste se prozrazení.“

„Byl opravdu posedlý. Já chtěl s tím vším už dávno skončit. No, chvála Bohu, je to za námi. Budu zase věrně sloužit králi Přemyslu II. Otakarovi. Třeba mi nakonec kamenný hrad povolí.“

Oldřich z Chlumu mlčky přikývl a beze slova se spolu vrátili do sálu. Pak nechal předvolat johanitského rytíře, kterého jeho panoš Ota zajal v táboře u Svijanského Újezdu. Mladý rytíř byl zkrotlý jako beránek, protože už si s ním řádně promluvila sklepnice Zuzana. I teď ho doprovázela. Panoš Ota stál za nimi a unaveně se usmíval, protože než jim sklepnice byla ochotná pomoci, musel ukrojit třetí díl z povinnosti, jíž ho zavázal písař Wolfgang.

Oldřich z Chlumu se nevrátil na své místo u stolu. Zůstal stát u otevřeného okna. Když na můstku zpovídal Zdeňka z Valdštejna, nenápadně se podíval pod sebe, ale nikoho nezahlédl. Doufal, že ho Pampeliška nezradila. Hlasitě pronesl: „Obviňuji johanity, že zavraždili Marii z Valdštejna. A nejspíše i Elvíru z Rotštejna.“

Komtur Albin de Xamax vyskočil rudý hněvem a křičel, že to je spiknutí proti jeho řádu. Stále věřil, že jeho řádový bratr nic neprozradí. Byl přece rytíř a johanita. I kdyby ho mučili, nesměl promluvit.

„Myslím, že by ta komedie mohla skončit,“ řekl hlasitě Oldřich z Chlumu, jakmile komtur zmlkl. Zvláště na slovo komedie položil veliký důraz.

Mladý johanita své svědectví přednesl rychle. Přiznal to, co už jednou prozradil Otovi. Vraždil na příkaz svého komtura. Vzápětí vyzval Zdeněk z Valdštejna komtura na souboj, neboť jako otec zavražděné Marie měl právo žádat jeho krev. Albin de Xamax neváhal ani chvíli.

„Ovšem bít se budete jinde, ne tady. Zde zasedá královský soud!“ upozornil je Oldřich z Chlumu. „Nemám právo vám bránit, pokud chcete krev pomstít krví. Jděte na nádvoří. Já jen uzavřu

jednání tohoto soudu, neboť jak jsem řekl na začátku, nikdo nesmí opustit sál, dokud sezení neukončím. Vám však dávám k odchodu svůj souhlas. My ostatní přijdeme za chvíli za vámi, abychom mohli souboji svědčit. A toho si vezměte s sebou, protože na něj se má soudní pravomoc nevztahuje," řekl a ukázal na mladého johanitu, který se už zase tvářil žalostně, protože ho Zuzana lehce pohladila po hřbetu ruky.

Komtur johanitského řádu i valdštejnský hradní pán se uklonili a spolu s mladým johanitou vyšli ze dveří ven do tmy. Došli ale jen do poloviny můstku. Pak se ozvalo zapraskání, dutý úder padajících trámů a zděšené výkřiky.

„Můstek spadl," vykřikl zděšeně převor a vrhl se ke dveřím. Otevřel je, ale před nimi zela hluboká propast.

Chvíli trvalo, než hradní tesař vytáhl pomocí provazů nahoru dva trámy a zhotovil alespoň provizorní lávku, po které mohli zadní palác opustit. Zdeněk z Valdštejna i oba johanité byli mrtví.

„Z autority Svatého otce v Římě osvědčuji, že to byla vůle boží," prohlásil hlasitě exorcista. „Všichni jsme viděli, že těsně před tím neštěstím byl na můstku sám pan královský prokurátor."

Ještě v noci většina hostů Valdštejn opustila. Zůstal jen Oldřich z Chlumu se svou Ludmilou a s celou družinou. Odjet chtěl i Berthold z Mülhausenu, ale Oldřich ho požádal, aby ještě zůstal. „Ráno sem přivezou tělo té posedlé poustevnice. Myslím, že se jí říkalo Ketena. Chci, abyste si ověřil, než se vrátíte do Říma, že ďábel už nemá v severních Čechách žádnou moc."

Exorcista bez váhání souhlasil.

Hned za úsvitu popravili mladého Beneše z Rotštejna. Panoš Ota se vydal do nedalekého dvorce pro Annu z Rohozce a Oldřich z Chlumu zamířil do čeledníku, kam jeho vojáci donesli na nosítkách tělo mrtvé poustevnice.

Když vstoupil, v šeru uviděl shrbená záda Bertholda z Mülhausenu, který u nosítek klečel se svěšenou hlavou a modlil se. Měl na sobě svůj černý hábit a na krku provaz se smyčkou na znamení pokory. V očích měl slzy. Když královského prokurátora poznal, pokřižoval se a zvedl hlavu.

„Vidím, že vás její smrt dojala," řekl soucitně Oldřich z Chlumu.

„Inkvizice nejen trestá, ale také lituje duší hříšníků," opáčil ostražitě.

„Byla to vaše matka, viďte?"

„Odpusťte, ale nezbláznil jste se, pane královský prokurátore?"

„Něco vám připomenu. Liduška – Lidutka."

„Dětská říkanka."

„Jistě, takové se nezapomínají. A co tahle: Anežka – Anetka. A teď pozpátku. Nezdá se vám, že se s tím rýmuje jméno Ketena?"

Exorcista těžce polkl a sklopil pohled k mrtvé poustevnici. Neodpověděl.

Oldřich pokračoval: „Kdo je Ketena, vám došlo předevčírem. Při večeři, když se komtur poprvé pohádal s Jaroslavem z Rohozce. Že se vaše matka doopravdy jmenovala Anežka, víte ovšem už několik měsíců. Pokud vím, prelát, kterého jste považoval za svého otce, nedávno zemřel. Nejspíše vám teprve na smrtelném loži prozradil tajemství, kdo jste ve skutečnosti. Že máte krev Přemyslovců po své matce Anežce. Ze starých listin vím, že Oldřich Přemyslovec měl dceru, kterou kdosi unesl. Jmenovala se Marie, ale pak si začala říkat Anežka a byla to vaše babička."

„Jak jste na to přišel?"

„Jména mi prozradila Ketena, když umírala. Našel jsem ovšem důkaz, že si nevymýšlela. Ta truhlice v její poustevně tam ve skalách. Je zdobená císařskými orlicemi a kdysi patřila Fridrichovi I. Barbarossovi. Vy jste si jí nevšiml jen proto, že sotva jste tam dorazil, Beneš z Rotštejna vystřelil po mé ženě šíp. Nejspíše jste jí zachránil život. Dlužím vám to!"

„Slíbil jsem, že ji ochráním."

„Proto, že je z markvartického rodu, viďte? Když váš druhý otec umíral, prozradil vám ještě něco. Po upálení vašeho skutečného otce se vás ujal Markvart z Vartemberka, děd mé manželky. Od něj jste se dostal do péče vlivného kardinála. A protože jste byl ještě nemluvně, nic jste si nepamatoval. Teprve tady se vám začaly některé vzpomínky z dětství vynořovat, že? Třeba Anežka – Anetka."

„Neuměl jsem se s tím vyrovnat," souhlasil bolestně Berthold z Mülhausenu. „Několik týdnů před smrtí mého… otce, nikdy ho nepřestanu jako otce milovat, dorazil do jeho úřadu dopis komtura johanitského řádu. Můj druhý otec byl totiž kardinálem kurie pro záležitosti víry. Normálně by správce archivu list založil a tím by to skončilo. Jenže po jeho smrti jsem pochopil, že to je boží znamení. Přiměl jsem papeže, aby mne sem poslal. Nešlo mi samozřejmě o pronásledování vyznavačů ďábla, to je vám doufám jasné? Chtěl jsem najít matku a svou sestru, pokud by ještě byly živé. A pokud ne, chtěl jsem se alespoň pomodlit u jejich hrobů."

„Co se stane, až se vrátíte do Říma?" optal se Oldřich z Chlumu. Měl totiž svůj plán.

„Svatý otec bude zuřit. Nařídil mi, abych v Českém království zahájil inkviziční procesy. Předpokládám, že mne s nelibostí vyžene ze své kurie."

„A vy?"

„Odešel bych stejně sám. Nechci už sloužit církvi… Otce mi upálili. Toho skutečného… A matka byla do smrti nešťastná. Chudák, ztratila rozum. Uchýlím se na svá panství. Víte, můj druhý otec byl nesmírně bohatý a miloval mne. Všechno mi odkázal. Zůstanu sám."

Oldřich z Chlumu se na něj krátce zadíval a pak navrhl: „Nemusel byste… Víte, co se stalo s vaší sestrou?"

„Ne. Vy to víte?"

„Křesťanský svět je neuvěřitelně malý," usmál se Oldřich z Chlumu. „Anna z Rohozce je vaše neteř. Vaše sestra byla totiž manželkou Jaroslava z Rohozce. Před rokem zemřela. Obávám se však, že náš vznešený panovník Anně po tom všem hrad Rohozec odejme. Ovšem ještě horší by bylo, kdyby se dozvěděl, že Anna z Rohozce má v sobě krev knížete Soběslava I. Nemyslím si, že by se toho musel obávat, ale znáte to. Žádný panovník nemá rád, pokud by se mohl objevit někdo, kdo by mohl vznést legitimní nároky na jeho trůn opřené o rodovou spřízněnost. To příbuzenství je sice hodně dávné, ale jistota je jistota…"

„Rozumím," přikývl exorcista s vážným soustředěním. „Ujmu se jí opravdu rád. Musela si vytrpět skutečné peklo. Přivedu ji zase

na pravou cestu křesťanství. Až vyléčím její duši, provdám ji. Jak je možné, že já na to nepřišel, ale vy ano?“

„Protože jste hledal ďábla, zatímco já se zabýval lidmi. Mé poslání nebylo sice tak vznešené, ale jak se ukázalo, bylo užitečné.“

„Amen!“ dodal zbožně Berthold z Mülhausenu a pokřižoval se.

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Apage Satanas!

HŘÍŠNÍ LIDÉ KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

Přítelkyni Ludmily z Vartemberka trápí podivné sny. V pitoreskním reji se jí zjevuje dílna obklopená skalami a démon, který se necudně zmocňuje jejího těla. Komtur johanitského řádu povolá exorcistu, jenže Ludmila ví, že Anna není blázen. Začne se vyptávat v okolí Bezdězu a záhy narazí na znepokojující fakt, že něco podobného zažily i jiné urozené dívky. Naštěstí se právě vrací domů její manžel Oldřich z Chlumu se svým pomocníkem panošem Otou. Případu se ujmou a začnou bojovat nejen s krutým vrahem, ale také s pověrami a intrikami severočeské šlechty…